

**TURKISH
NEWSPAPER
READER**

John D. Murphy & Metin Somay

**Dunwoody Press/Wheaton, Maryland
1988**

© Copyright 1988 by MRM. Inc

All rights reserved. No part of the material protected by this copyright notice may be reproduced or utilized in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording, or by an information storage and retrieval system, without written permission from the copyright owner.

All questions and inquires should be directed to:

Dunwoody Press, Box 1825, Wheaton, MD 20902

First edition: 1988

87 88 89 90 91 5 4 3 2 1

Printed in the United States of America

Library of Congress Catalog Card Number: 88-70934

ISBN 0-931745-35-7

TABLE OF CONTENTS

Preface	vii
Abbreviations	x

PART I

Thirty-six Turkish Newspaper Selections

Selection One:	Fransa Ermeni Terörünü Durdurmaya Kararlı (<i>Tercüman</i>)	3
Selection Two:	Sovyetler'in Gözünden Düşen Afgan Devlet Başkanı Hasta (<i>Merhaba</i>)	8
Selection Three:	Yavuztürk: "Irak Lehine Tavır İçin Baskı Yok" (<i>Tercüman</i>)	13
Selection Four:	Sovyetler Nurevey'i Engellemek İstedi (<i>Milliyet</i>)	17
Selection Five:	Gözlem (<i>Cumhuriyet</i>)	21
Selection Six:	Shultz: "Yatın Başka Bir Şey Yapabiliriz" (<i>Tercüman</i>)	27
Selection Seven:	Meslek Yüksekokullarına Önem Verilmeli (<i>Milliyet</i>)	34
Selection Eight:	Bulgar Polisi, Türk İlim Adamını Döve Döve Öldürdü (<i>Tercüman</i>)	38
Selection Nine:	Güzel Bir Kadın Türkiye'de İtatini Bedavaya Getirebilir" (<i>Günaydın</i>)	43
Selection Ten:	Dünyada En Çok Sigarayı Yunanlılar İçiyor (<i>Günaydın</i>)	47
Selection Eleven:	Rumlar Özal a Ateş Püskürtüyor (<i>Günaydın</i>)	49
Selection Twelve:	Korkusuz Amerikalılar (<i>Cumhuriyet</i>)	52
Selection Thirteen:	Dünya Irkçı Rejimi Kınıyor (<i>Cumhuriyet</i>)	58
Selection Fourteen:	Çevre Kavramının Neresindeyiz? (<i>Günaydın</i>)	61

Selection Fifteen:	Özetle (Cumhuriyet)	66
Selection Sixteen:	Bir Değerli Misafir (Tercüman)	71
Selection Seventeen:	Nijerya'da Büyük Öğrenci Gösterileri (Cumhuriyet)	76
Selection Eighteen:	Gençliğe Yeni Ufuk (Tercüman)	78
Selection Nineteen:	Özetle (Cumhuriyet)	83
Selection Twenty:	Canevi 'Pembe Tablo Çizdi' (Tercüman)	88
Selection Twenty-one:	Fırsat Bu Ya! (Günaydın)	92
Selection Twenty-two:	Türkiye Ve Nato (Tercüman)	97
Selection Twenty-three:	Bulgaristan Ve Sovyetler (Tercüman)	103
Selection Twenty-four:	Değirmenin Suyu (Milliyet)	108
Selection Twenty-five:	Türkiye Cumhuriyeti Dışında Yaşayan Türkler Meselesi (Tercüman)	113
Selection Twenty-six:	Disneyland'da Türk Gömlekleri (Milliyet)	123
Selection Twenty-seven:	Lobiyi Burada Yapalım (Milliyet)	132
Selection Twenty-eight:	Lâiklik Kavga Konusu mu? (Milliyet)	138
Selection Twenty-nine:	Kıbrıs Bizim Canımız" (Milliyet)	142
Selection Thirty:	Diplomatlarımıza Haksızlık Ediyoruz (Milliyet)	148
Selection Thirty-one:	Solun İlk Ödevi (Milliyet)	153
Selection Thirty-two:	Yakası Açılmadık Konular (Güneş)	158
Selection Thirty-three:	Evet, Tehlikedir (Hürriyet)	164
Selection Thirty-four:	Bir 10 Kasım Gününde 25 Milyara Amerika (Milliyet)	170
Selection Thirty-five:	Sefarad Yahudilerinin Dili (Cumhuriyet)	175
Selection Thirty-six:	Macar Rapsodisi (Milliyet)	182

PART II

English Translations Of The Thirty-six Selections

Selection One:	France Is Determined To Stop Armenian Terrorism	189
Selection Two:	The Afghan President Who Has Fallen Out Of Favor With The Soviet Is Ill	190
Selection Three:	Yavuzturk: There Is No Pressure For A Stand In Favor Of Iraq	191
Selection Four:	The Soviets Wanted To Block Nureyev	192
Selection Five:	Observation	193
Selection Six:	Shultz: Tomorrow We Can Do Something Else	195
Selection Seven:	Emphasis Should Be Given To Higher-Level Vocational Schools	197
Selection Eight:	The Bulgarian Police Killed A Turkish Scholar After Beating Him Continuously	198
Selection Nine:	A Beautiful Woman Can Spend Her Vacation In Turkey For Practically Nothing	200
Selection Ten:	The Greeks Smoke The Most Cigarettes Of All Countries	201
Selection Eleven:	The Greek Cypriots Are Very Angry With Ozal	202
Selection Twelve:	The Fearless Americans	203
Selection Thirteen:	The World Is Condemning The Racist Regime	205
Selection Fourteen:	Where Are We With Respect To The Concept Of The Environment?	206
Selection Fifteen:	News In Brief	208
Selection Sixteen:	A Valuable Guest	210
Selection Seventeen:	Large Student Demonstrations In Nigeria	211
Selection Eighteen:	A New Horizon For Youth	212
Selection Nineteen:	News In Brief	214
Selection Twenty:	Canevi 'Drew A Rosy Picture'	216

Selection Twenty-one:	This Is The Opportunity!	218
Selection Twenty-two:	Turkey And Nato	220
Selection Twenty-three:	Bulgaria And The Soviets	222
Selection Twenty-four:	The Money To Pay	224
Selection Twenty-five:	The Issue Of Turks Living Outside Of The Turkish Republic	226
Selection Twenty-six:	Turkish Shirts In Disneyland	229
Selection Twenty-seven:	Let's Do The Lobbying Here!	232
Selection Twenty-eight:	Is Secularism A Matter For Conflict?	234
Selection Twenty-nine:	Cyprus Is Dear To Us	236
Selection Thirty:	We Are Doing An Injustice To Our Diplomats	238
Selection Thirty-one:	First Duty Of The Left	240
Selection Thirty-two:	Unheart Of Issues	242
Selection Thirty-three:	Yes, It Is A Danger	244
Selection Thirty-four:	On The Tenth Of November America For Twenty-five Billion	247
Selection Thirty-five:	The Language Of The Sephardic Jews	249
Selection Thirty-six:	Hungarian Rhapsody	251

PART III

General Glossary

Glossary	255
----------	-----

PREFACE

The purpose of the present Reader is to provide the intermediate student of Turkish with an abundance of high-quality newspaper selections together with lexical and grammatical aids which, it is hoped, will facilitate their comprehension

Several of the thirty-six selections in the Reader are general news items. These, because of their relative simplicity, are placed at or near the beginning of the Reader. However, the great majority of the selections consists of the writings of distinguished Turkish columnists that appeared in the Turkish press during the year 1986. The newspapers represented are: Cumhuriyet, Günaydın, Güneş, Hürriyet, Merhaba, Milliyet, and Tercüman. A broad range of the political spectrum is covered and, as might be expected, many of the selections are of a highly controversial, not to say inflammatory, nature

The organization of the present Reader is conditioned by our belief that, because of its syntactic complexities, Turkish is a very difficult language, and that even the ability to read ordinary newspaper text is attained only after prolonged and serious effort. In terms of difficulty Turkish has been compared with Amharic and Tamil, languages with which it has striking typological correspondences, even though it is not genetically related to either of them. It is our further belief that even a student who has mastered any one of the several excellent elementary Turkish textbooks will experience difficulty in reading newspaper text if he has nothing to aid him but a dictionary. There are two major difficulties. The first may seem mechanical, but is nevertheless very real; and that is the necessity of acquiring at least a passive knowledge of the meanings of an extremely large number of words. This must be stressed because many first-year courses, particularly spoken-language courses, limit themselves to 1,000 to 1,500 words. Then too Turkish, unlike the Romance and the Germanic languages, has few cognates with English and those that exist are mostly French loan words taken into Turkish

The second difficulty is due to the tendency of Turkish writers to write extremely (more properly, incredibly) long sentences, sharply divergent in form from English sentences. Typically, the subject may be separated from its verb by thirty or more words; the object or objects may be nominalizations governing preceding elements of considerable length and complexity. And then, since in general Turkish uses relative participles instead of the relative clauses that we are accustomed to, nouns are often modified by one or more participial phrases of considerable length

In the present Reader we have tried to address both the lexical and the syntactic hurdles

In addition to the final general glossary containing all of the words used in the Reader, each of the subdivisions of the individual selections is provided with its own vocabulary. Ordinarily each such vocabulary lists all words occurring for the first time in the Reader. If a word occurs on subsequent occasions it is not listed, but the user may find it in the general glossary. There are two exceptions to this procedure. First, if, as is the case of most French and English loanwords, the meaning of the word is obvious, it is listed only in the general glossary. Such words are *slogan*, *modern*, *diplomatik*, etc. Secondly, a word may be entered in the selection vocabularies on two or more occasions if it is used in a special sense not covered in the original gloss

In giving English glosses for Turkish words we have not restricted ourselves to the meanings required by the context, but have given the more common meanings as well. This obliges the reader to use his judgment in selecting the right word. On the other hand, it would have been impractical to try to give the full sets of meanings such as are found in the dictionary

The method of presenting vocabulary outlined above is designed to eliminate much (but not all!) of the mechanical labor and tedium involved in the looking up of the meaning of new words, and thereby to enable the student to concentrate his attention on grammatical structures.

Most of the selections are accompanied by grammatical notes. Besides dealing with word structure, idioms, and the like, special emphasis is given to the treatment of long sentences by the technique of quickly identifying the key elements. In most cases these consist of the subject (without modifiers), the finite verb (without modifiers), and, if the verb is transitive, the object or objects (also without modifiers). Each of these in turn is analyzed in terms of its modifiers, which may be simple or highly complex. Finally, for purposes of translation, the units must be selected one by one and rearranged in order to conform to English word order. For those wishing additional information on an item under discussion, references are often made to appropriate sections of *Turkish Grammar*, by Robert Underhill, and/or *Turkish Grammar*, by G L. Lewis (see below).

Part II of the Reader consists of English translations of the Turkish selections in Part I. These are provided especially for the benefit of those who are studying without a teacher. The translations have been purposely kept as close to the original Turkish as possible, resulting on occasion in stiff or unidiomatic English. This has been done in order to make the meaning of the Turkish text as clear as possible. Brackets are used to enclose words or phrases which, although having no equivalent in the Turkish text, are needed to complete the sense of the English translation. Parentheses are used to enclose equivalents of words or phrases which occur in the original text, but which are unnecessary or superfluous in English translation. The abbreviation *lit* means *literally*.

We wish to express our deep indebtedness to the authors and compilers of the following works which were of particular value to us in the compilation of the Reader:

Turkish Grammar, by Geoffrey L. Lewis, Oxford, 1967, is a reference grammar characterized by a breadth of scope, a clarity of exposition and, on occasion, by a certain puckishness exemplified by the reproach against Ottoman Turkish for having "followed Persian in borrowing from Arabic the curse of grammatical gender from which Turkish and Persian were born free" (page 51). And then there is the principle of "suspended affixation" (page 35), a principle that has broad application not only for Turkish but for many other languages. Many of the grammatical notes in the Reader have references to Lewis' Grammar. The abbreviation used is TG-L.

Turkish Grammar, by Robert Underhill, Cambridge, Massachusetts, 3rd printing, 1980, is in our opinion the best introduction to the Turkish language, particularly for those who wish to learn to read complicated newspaper and literary texts. Its virtue is that it limits itself to the essential, that it has no fat; also, it avoids the frequent practice of treating an elaborate morphology in an inductive manner, strewing "grammatical notes" here and there. In fact it resembles in many ways some of the better traditional courses, and that in more ways than in terminology. For users of the present Reader we recommend in particular Underhill's treatment of participles (lessons 24-26), and even more so, his treatment of nominalizations (lesson 28). As is the case with Lewis' Grammar, the grammatical notes in the Reader carry frequent references to Underhill's *Grammar*. The abbreviation used is TG-U.

We are also indebted to the compilers of the following dictionaries, all of which were extensively used in the compilation of the Reader:

Redhouse. Contemporary Turkish-English Dictionary, Redhouse Publishing House, Istanbul, 1983

The Oxford Turkish-English Dictionary, third edition, by A D. Alderson and Fahir Iz, Oxford, 1984

Turetsko-Russkiy Slovar' (Turkish-Russian Dictionary), published by Russkiy Yazyk, Moscow, 1977

The three dictionaries are constructed on very different lines. They differ in systems of alphabeticity, in illustrative phrases, and in points of emphasis. They complement each other; what one lacks the other provides.

One rather appealing feature of the Redhouse dictionary is the presence in it of a very large number of breezy Americanisms. Under the headword *ya* (oh!), for example, the following illustrative sentences appear: You know that blonde bombshell who's in our physics class? So that's the way it is, eh? I like New York in June. How about you?

The Russian-Turkish dictionary is far larger than the other two dictionaries combined, and is of particular value because of its enormous wealth of phraseology. It also contains a glossary of affixes.

The entire text of the Reader has been recorded by Mr. Metin Somay, and is available in the form of cassettes.

The compilers wish especially to express their deep gratitude to Mr. Harry Goff who prepared the final text of the publication. The format which he designed for all the sections, particularly the selection vocabularies, will contribute much to easing the task of the user. We also wish to express our thanks to Mrs. Harolyn T. Johnson who was very instrumental in bringing the project to a successful conclusion.

J.D.M.
January, 1988
Washington, D C

ABBREVIATIONS

<i>a</i>	adjective	<i>mus</i>	music
<i>abbr</i>	abbreviation	<i>n</i>	noun
<i>acron</i>	acronym	<i>neg</i>	negative
<i>adv</i>	adverb	<i>Ott</i>	Ottoman
<i>art</i>	art	<i>p.</i>	passive
<i>attr</i>	attributive	<i>pers n.</i>	personal name
<i>caps</i>	capital letters	<i>phil</i>	philosophy
<i>cf.</i>	compare	<i>phys.</i>	physics
<i>colloq</i>	colloquial	<i>pl</i>	plural
<i>conj</i>	conjunction	<i>pol</i>	politics
<i>dat</i>	dative	<i>post</i>	postposition
<i>dip</i>	diplomacy	<i>pr n</i>	proper noun
<i>econ</i>	economics	<i>prep</i>	preposition
<i>educ</i>	education	<i>pron</i>	pronoun
<i>e.g</i>	for example	<i>prov.</i>	proverb
<i>eng</i>	engineering	<i>pub</i>	publishing
<i>fem</i>	feminine	<i>rel</i>	religion
<i>fig</i>	figurative	<i>refl</i>	reflexive
<i>fin</i>	finance	<i>s</i>	singular
<i>Fr</i>	French	<i>sl</i>	slang
<i>fut</i>	future	<i>s o.</i>	someone
<i>his</i>	history	<i>soc</i>	sociology
<i>impers</i>	impersonal	<i>sp.</i>	sports
<i>ind</i>	industry	<i>stg.</i>	something
<i>indef.</i>	indefinite	<i>suf.</i>	suffix
<i>inf.</i>	infinitive	<i>TG-L.</i>	Turkish Grammar-Lewis
<i>int</i>	interjection	<i>TG-U</i>	Turkish Grammar-Underh
<i>irreg</i>	irregular	<i>th</i>	theater
<i>It</i>	Italian	<i>vc.</i>	verb causative
<i>leg</i>	legal	<i>vi.</i>	verb intransitive
<i>ling</i>	linguistics	<i>vn.</i>	verbal noun
<i>lit</i>	literally	<i>vp</i>	verb passive
<i>loc</i>	locative	<i>vt</i>	verb transitive
<i>lnd</i>	learned	<i>zool</i>	zoology
<i>med</i>	medicine		
<i>mil</i>	military		

PART I

THIRTY-SIX TURKISH NEWSPAPER SELECTIONS

SELECTION ONE

SECTION 1

"Paris-Ankara arasında bahar havası"

FRANSA, ERMENİ TERÖRÜNÜ DURDURMAYA KARARLI

KUVEYİ (A.A.)- Ortadoğu'nun etkili Ekonomi-Politika dergisi Meed, Türkiye-Fransa ilişkilerinin uzun bir soğukluk döneminin ardından 'Bahar havası'na girdiğini bildirdi.

Başbakan Turgut Özal'ın Paris'e yaptığı son ziyaretin ardından iki ülke ilişkilerinin daha da ısınmasının beklendiğini kaydeden dergi, Fransa'nın, ilişkilerin gerilemesinde önemli payı olan Ermeni terör faaliyetlerine izin vermemeye kararlı olduğunu duyurdu.

Meed sosyalist yönetimin Ermeni iddialarına yakın bir tavır sergilemesinin¹ ve Cumhurbaşkanı François Mitterrand'ın 1984'te Ermenilerce düzenlenen törenlere katılmasının² Ankara'da tepkiyle karşılandığını hatırlattıktan sonra şu görüşlere yer verdi:

VOCABULARY

		ekonomi	economics; economy
arasında	between among	politika	politics; policy
bahar	spring springtime	dergi	journal, magazine review
hava	air; weather; climate	Meed acron	Middle East Economic Digest
Ermeni	Armenian	ilişki	relation connection
terör	terror; terrorism	uzun	long
durdurmak vc	stop, bring a stop to make stand still	bir	one; a an
kararlı	determined resolved resolute	soğukluk	coldness chill
Kuveyt	Kuwait	dönem	period of time age era
A.A. abbr Ana- dolu Ajansı	Anatolian Agency	ardından	after; behind
Ortadoğu	the Middle East	girmek (-e)	enter
etkili	influential effective	bildirmek vc	make known; inform; announce; report; communicate

başbakan	prime minister premier	iddia	claim pretension
yapmak (p. yapılmak)	make do	yakın	near; close
son a	last; final; the most recent; n end; result	tavır	manner; mode; attitude
ziyaret	visit	sergilemek (vn sergileme)	show, display exhibit
iki	two	ve	and
ülke	country political state	cumhurbaşkanı	president of a republic
daha	more; still yet; so far already until now	düzenlemek (p düzenlenmek)	organize; arrange; put in order
de/da/te/ta conj	and; also too	tören	ceremony, ceremonial
ısınmak	grow warm warm up	katılmak (-e) vp	be added (to); be included (in); participate (in); join
beklemek (p beklenmek)	expect; hope for; await	tepki	reaction, response; negative reaction opposition
kaydetmek	note; record, write down; enroll	karşılanmak	be met; be received
gerilemek	regress; worsen	hatırlatmak	remind, bring to mind recall
önemli	important; considerable; significant	sonra adv	afterwards later; post (-den) after
pay	share; lot; part; role	şu (pl şunlar) a /pron	this, that, the following
olmak	be; become	görüş	manner of seeing; opinion view
faaliyet	activity	yer	earth; ground; floor; place; space room
izin (-zai)	permission consent	yer vermek (-e)	give space to; here express (views)
vermek (p. verilme)	give give out		
izin vermek (-e)	permit, allow; give permission to		
duyurmak	divulge, make known; make heard/felt/perceived		
yönetim	government; regime; administration; management		

NOTES

1 sosyalist yönetimin Ermeni iddialarına yakın bir tavır sergilemesinin, (of) the socialist government's showing a receptive attitude (lit a close attitude) to Armenian claims.

2 Mitterrand ın Ermenilerce düzenlenen törenlere katılmasının (of) Mitterrand's participation in ceremonies arranged by Armenians The agent in a passive construction is sometimes expressed by an adverb composed of a noun and the adverbial suffix -ce/-ca (TG-U 333)

SECTION 2

Ancak Ermeniler konusundaki resmî çizgideki değişme sosyalistlerin iktidarı kaybettiği Mart seçimlerinden önce başladı Ermeni terör faaliyetleri geniş şekilde kınandı. Ermeni grupların Türkiye sınırları içindeki toprak talepleri reddedildi. 23 Nisan'da parlamentoda konuşan Dışişler Bakanı Jean Bernard Raimond, '71 yıl önce meydana gelen olaylardan ne Türk halkı ne de Türk hükümeti sorumlu tutulabilir" dedi.

Meed,¹ Türkiye'de sıkıyönetimin birkaç il dışında kaldırılmasının da ilişkilere katkı sağladığını, Fransa'nın, Avrupa Konseyi Dışişleri Komitesi'ne Türkiye'nin başkanlık yapması konusunda olumlu oy kullandığını kaydetti

VOCABULARY

		önce adv	ago, before; early; post (-den) before
ancak conj	however but, on the other hand; adv only, barely hardly just	başlamak (p başlanmak)	begin start
konu	theme subject topic	geniş	wide, broad; extensive
konusunda	concerning regarding	şekil (-kli)	manner, way; form, shape; kind sort
resmî a	official	kınamak (p kınanmak)	condemn censure; blame
çizgi	line; stripe; dash	grup (-bu)	group
değişme vn	change variation	sınır	frontier border; boundary; limit
iktidar	ability, capacity; party in power government	içinde	inside within
kaybetmek	lose	toprak	earth; land; territory; soil; ground
Mart	March		
seçim	choice, selection; election		

talep (-bi)	request; demand	sıkıyönetim	martial law state of siege
reddetmek (p reddedilmek)	reject, repudiate disallow	birkaç	some a few several
Nisan	April	il	province (of a country)
konuşmak (ile)	talk/speak with	dışında	outside of; except, with the exception of
dış a	outer; external; foreign; n out- side exterior	kaldırmak ve (p kaldırıl- mak; p vn kaldırılma)	raise, lift; abolish; cancel, take away. remove
bakan	minister, member of a cabinet	katkı	aid help; contribution
dış ilişkiler bakanı	minister of foreign affairs, foreign minister	sağlamak (p sağlanmak)	ensure, make certain; provide
yıl	year	Avrupa Konseyi	the Council of Europe
meydan	public square; open space; the open	dışişleri	foreign affairs
gelmek	come	komite	committee
meydana gelmek	occur happen; come into the open	başkanlık	presidency; chairman- ship
olay	event, incident occur- rence; fact	olumlu	affirmative; positive
ne ne	neither nor	oy	vote ballot
Türk n	Turk; attr Turkish	kullanmak	use employ; make use of
halk n	people; attr public	oy kullanmak	cast a vote
hükümet	government		
sorumlu	responsible		
tutmak	hold; hold on to; keep, retain; capture; catch seize		
demek, (der, diyor, diyecek, diyen)	say; tell; mean; call give a name to		

NOTE

1. The entire last paragraph consists of a single sentence. The first word *Meed* (*Middle East Economic Digest*) is the subject. Note that it is marked off by a comma. The last word *kaydetti* (*noted*) is the verb. The two coordinate objects consist of nominalizations with dependent genitives. The key elements of the first nominalization are: *kaldırılmasının sağladığını*, *the suspension's providing/assuring = the fact that the suspension provided/assured*. The key elements of the second nominalization are: *Fransa'nın kullandığını*, *France's casting (lit. using) = the fact that France cast (a vote)*. (TG-U 321-324)

SECTION 1

SOVYETLER'İN GÖZÜNDEN DÜŞEN AFGAN DEVLET BAŞKANI HASTA

Bir süredir ortalarda görünmeyen Babrak Karmal'ın hasta olduğu ve Sovyetler Birliği'nde tedavi görmekte olduğu açıklandı. Batılılar ise hastalığın bahane olduğunu, Karmal'ın görevden uzaklaştırılacağını belirtiyorlar.

İSLAMABAD, (A A.) - Uzun zamandır ortalarda görünmediği için¹ Sovyetler Birliği'nin gözünden düştüğü öne sürülen ve Moskova'da olduğu bildirilen Afganistan Devlet Başkanı Babrak Karmal'ın² şimdi de hasta olduğu açıklandı.

Batılı diplomatlar, Karmal'ın Kabil'deki törenlere katılmayışının Sovyetler Birliği'ndeki tedavisinin uzamasından ileri geldiği yolunda açıklama yapıldığını söylediler.

Afgan yetkilileri tarafından yapıldığı öne sürülen açıklamada³, 30 Mart'ta Kabil'den ayrılan Karmal'ın rahatsızlığı hakkında bilgi verilmediği bildirildi.

VOCABULARY

göz	eye	ortalarda görünmemek	not to be seen in public
düşmek	fall; drop	birlik	unity; union; <i>mil</i> unit
gözünden düşmek	fall into the disfavor of	Sovyetler Birliği	the Soviet Union
devlet	state; government	tedavi	medical treatment
başkan	president; chairman	görmek	see; experience undergo
hasta	sick ill	tedavi görmek	receive medical treatment
süre	period of time interval	açıklamak (p açıklanmak)	clarify; explain, make public reveal
orta <i>n.</i>	middle, center; a middle central	batılı <i>a</i>	Western, occidental; <i>n.</i> Westerner
görünmek <i>vi.</i>	appear, be visible; show oneself; seem		

ise	as for with regard to <i>lit.</i> if it is (TG-U 416-417)	uzama <i>vn</i>	prolongation exten- sion in time
hastalık	sickness, illness; disease	ileri <i>n</i>	forward part; <i>adv</i> forward ahead
bahane	pretext, excuse	ileri gelmek (-den)	be due to result from
görev	duty; work; function	yol	road; path; way
uzaklaştırmak	remove, take away; drive away; dis- place	yolunda	to the effect that in the sense that
belirtmek	make clear/known; reveal	açıklama <i>vn</i>	explanation; statement; disclosure
zaman	time; <i>as conj</i> when	söylemek	say; speak; tell
için <i>post</i>	for; on account of; about, concerning; in order to; (<i>after</i> <i>a nominalization</i> <i>in -diği</i>) because	yetkili	authorized; competent
ön <i>n</i>	front space in front; a front	yetkililer	(the) authorities; those competent
sürmek (<i>p sürül- mek</i>) <i>vr</i>	push; drive (a ve- hicle); <i>vi</i> go on, continue last (of time)	taraf	side; aspect; direction
öne sürmek	put forth (as an explanation, an excuse); propose	tarafından	by (<i>designator of</i> <i>agent in a passive</i> <i>construction</i>)
şimdi	now	ayrılmak	depart, leave, go away; separate from one another
Kabil	Kabul	rahatsızlık	discomfort; ailment; indisposition
katılmayış	failure to participate/ take part	hakkında <i>as post</i>	about, concerning regarding
		bilgi	knowledge; informa- tion
		bilgi vermek	provide/give informa- tion; give a brief- ing

NOTES

1 görünmediği için, *because he has not been seen için* following a nominalization may be rendered *because since*

2. The proper noun Karmal is modified by two present passive participles: .. öne sürülen (*being put forward/presumed*) and .. bildirilen (*being reported*). Both of these participles in turn are the final elements of fairly lengthy participial constructions. Ordinarily a Turkish participle may be translated by an English relative clause, but in cases of considerable complexity it may be desirable to render the Turkish sentence by two English sentences, and to equate the Turkish participles with English present tense verbs e.g. *he [Karmal] is presumed and is reported* (TG-U 279)

3. Afgan yetkilileri tarafından yapıldığı öne sürülen açıklamada *in a statement (made and) put out by Afghan authorities*.

SECTION 2

Diplomatlar, özellikle Sovyet resmi yayın Pravda da aleyhinde eleştiriler çıkmasına dayanarak, Karmal'ın görevinden alındığı" ve Sovyetler'in yeni bir lider arayışı içinde olduğunu öne sürüyorlar.

Gözlemciler¹, hakkında² çeşitli söylentiler çıkan Karmal'ın hastalığının" açıklanmasının uzun süredir beklendiğini ancak olayın doğruluk derecesinin bilinmediğini kaydettiler.

Bir darbe ile işbaşına geçen Babrak Karmal, 1979 yılı sonunda Sovyetler Birliği'ne çağrı yaparak Afganistan'a müdahale etmesini istemiş ve ülkenin Sovyet askerleri tarafından işgal edilmesine ön ayak olmuştu. Afganistan'da şu anda 115 bin Sovyet askeri ile çeşitli özel savaş birlikleri³ bulunuyor.

VOCABULARY

özellik	peculiarity characteristic special feature	çıkma (vn. çıkma)	come out, go out, emerge; appear; depart from leave; go up, climb;
özellikle	in particular especially		happen; occur; break out
yayın	publication; broadcast	dayanmak (-e)	lean (on); be based (on); rely/depend (on)
aleyh post with dat and loc.	against in opposition to		
eleştiri	criticism; critique	almak (p alınmak)	take; get; obtain; buy receive

görevden alınmak	be dismissed/dis- charged; be re- moved from office	işbaşına geçmek	come to power; take the lead
yeni	new	çağrı	invitation; summons
lider	leader	müdahale	intervention; inter- ference
arayış	search	etmek (vn etme)	do; make
göziemci	observer	müdahale etmek	intervene; interfere
çeşitli	different, various of different kinds	istemek	want; wish for, desire; request
söylenti	rumor	asker	soldier; troops
doğruluk	straightness; accuracy; truth; honesty	işgal etmek	occupy (space); occupy, hold by force
derece	degree, level extent	ayak	foot; leg
bilmek	know	ön ayak olmak	be a pioneer/promoter/ initiator; be one originally responsible
darbe	blow, stroke; coup d'état	an	moment instant
ile	and; with; together with	şu anda	at this moment now
iş	work; job. employ- ment; business, commerce; matter; affair	bin	thousand
baş n	head; leader, chief; beginning; (one) self; a head, chief primary	özel	private; personal; special
geçmek	pass; exceed	savaş	war; battle; combat
		bulunmak vi.	be found; be present/ located; be exist

NOTES

1 Gözlemciler kaydettiler The first word of the sentence (*gözlemciler*, *observers*) is the subject; the final word (*kaydettiler*, *noted*) is the verb of the main clause. This is a fairly common pattern. Note that when the subject is distantly removed from the verb it is often set off with a comma. Since the verb form *kaydettiler* is transitive, the next step is to find the object or objects. These are the two nominalizations: *beklendiğini* (*the fact that is/was expected*), and *bilinmediğini* (*the fact that is/was not known*). When the primary elements of a sentence are located the remaining parts should fall easily into place.

2 hakkında çeşitli söylentiler çıkan Karmal. *Karmal about whom various rumors are circulating/coming out*. In a free translation the participial construction in this case might more appropriately be replaced by a parenthetical phrase *Karmal (a variety of rumors about him are circulating)*.

3 115 bin Sovyet askeri ile çeşitli savaş birlikleri. *115 thousand Soviet troops and various special combat units*.

SELECTION THREE

SECTION 1

YAVUZTÜRK: "IRAK LEHİNE TAVIR İÇİN BASKI YOK"

Türkiye'nin barış döneminin başlatılabilmesi için en uygun durumda olduğunu¹ tekrarlayan Milli Savunma Bakanı "İran-İrak savaşı konusunda bir tarafa ağırlık verilmesi sözkonusu değil" dedi.

ANKARA - Milli Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk Türkiye'nin Irak-İran savaşında bir tarafa destek vermesi sözkonusu değildir dedi.

Yavuztürk, Türkiye'ye savaşta Irak lehine ağırlığını koyması yönünde herhangi bir baskı yapılmasının sözkonusu olamayacağını belirterek şunları söyledi:

Türkiye, yakın ilişkiler sürdürdüğü komşuları İran ve Irak arasında, sınırlarının hemen ötesinde cereyan eden savaştan büyük endişe ve üzüntü duymaktadır. Ülkemiz, savaşın başlangıcından beri titiz ve dengeli bir tarafsızlık politikası izlemiştir."

VOCABULARY

leh post. (only with the dat and loc)	in favor of	milli	national
baskı	pressure; (the) press; printing	savunma vñ	defense; protection
yok	it does not exist; there is/are not	Milli Savunma Bakanı	Minister of National Defense
barış	reconciliation; peace; concord	ağırlık	weight; heaviness; importance
dönem	period of time; age; era	ağırlık vermek (-e)	attach importance (to); show prefe- rence (toward); emphasize
başlatmak vc	make/let begin	sözkonusu	matter/question being discussed; person/ thing being talked about
uygun	suitable, appropriate fitting	destek	prop; support; fig aid
durum	state, condition; situa- tion; circumstances	koymak	place put; insert
tekrarlamak	repeat do again		

yön	direction quarter; side	büyük	big, large; great; important
herhangi	whatever, whichever; whoever; (<i>in neg. sentences</i>) any, whatsoever	endişe	anxiety, alarm worry concern
sürdürmek <i>vc.</i>	continue, carry on (an action)	üzüntü	distress, sorrow anxiety
ilişkiler sürdürmek	conduct/carry on relations	duymak	feel; perceive; hear
komşu <i>n</i>	neighbor; a neigh- boring, adjacent	başlangıç (-cı)	beginning start
hemen	at once, right away; about nearly; just	beri (-den) <i>post</i>	since from the time of
öte	the further/other side	titiz	fastidious, scrupulous; finicky hard to please
cereyan	current; occurrence	dengeli	moderate; balanced; stable
cereyan etmek	flow; happen occur take place	tarafsızlık	neutrality; impartiality
		izlemek	trace; track; pursue; follow

NOIE

1. Türkiye'nin barış döneminin başlatılabilmesi için en uygun durumda olduğunu, lit *Turkey's being in the most suitable position for a possible initiation* (baş-la-t-ıl-abil-me-si = *its being able to be begun*) of a period of peace

SECTION 2

Bu siyasetin,¹ sözkonusu iki ülke ile ilişkilerinde yarattığı güven havasından da yararlanmak suretiyle Türkiye² savaşın adil ve şerefli bir çözüme kavuşturulması amacıyla taraflara ısrarlı telkin ve temennilerde bulunmuş³ ve her iki ülkeye arzu ve talep edildiği takdirde savaşın sona erdirilmesi için yardımcı olmaya hazır olduğunu bildirmiştir. Takip edeceğimiz bu tarafsızlık siyaseti⁴ sayesinde, ülkemiz ileride savaşın sona erdirilmesi hususunda elverişli bir ortam doğduğunda barış sürecinin başlatılmasına yardımcı olabilmek bakımından en uygun konumda bulunmaktadır.”

VOCABULARY

bu (bun-) pl bunlar	this-these	temennide bulun- mak	wish, desire
siyaset	politics; policy	her	every, each
yaratmak	create; produce make	her iki	both
güven	confidence, reliance; trust; security; safety	arzu	wish, desire
yararlanmak (-den)	benefit/profit (from); make use (of)	arzu etmek	wish, desire
suret	form; shape; manner way	talep etmek	request; demand
suretiyle	by (means of), by (doing something)	takdir	fate; appreciation; appraisal
adil	just; fair	takdirde	in case
şerefli	honored, honorable esteemed	erdirmek vc (vn erdirme)	cause to reach/attain/ arrive at
çözüm	solution (of a problem)	yardımcı	helper, assistant, aide deputy; vice-
kavuşturmak vc (vn kavuş- turma)	bring together; cause to meet; cause to reach/ attain	hazır	ready; prepared; pre- sent in attendance
amaç (-cı)	target; purpose aim object	takip	pursuit; follow-up
ısrarlı	insistent	takip etmek	pursue; follow; follow up
telkin	suggestion; exhortation; admonition	saye	shade; shadow
temenni	desire heartfelt wish	sayesinde	thanks to; as a result of; because of
		ileride	in front; in the future

husus	peculiarity; matter	doğmak	be born; arise appear; rise (of the sun)
hususunda	with reference to. in connection with regarding	süreç (-ci)	process; development
elverişli	suitable convenient	bakım	care upkeep; aspect; point of view
ortam	surroundings. environ- ment; fig atmosphere	konum	position, situation; site location

NOTES

1 Bu siyasetin, *through/by means of this policy* This is a genitive construction but is not as one might expect linked with a noun containing a possessive suffix

2. Türkiye is the subject of the coordinate verbs bulunmuş (see note 3) and bildirmiştir (has made it known)

3 taraflara ısrarlı telkin ve temennilerde bulunmuş, lit to [both] sides has been in insistent exhortation and wishes, or more freely has been insistently exhorting and [expressing its] wishes to [both] sides

4. takip edegeldiğimiz bu tarafsızlık siyaseti, this policy of neutrality that we have always been following gelmek added to the adverbial form (gerund) in -e denotes continuous action It may often be rendered in English by the adverbs *always continuously* (TG-L 191; TG-U 405)

SELECTION FOUR

SECTION 1

SOVYETLER, NUREYEV'İ ENGELLEMEN İSTEDİ

Türkiye'de sahneye çıkmasına izin verilmemesini istediler

ANKARA ÖZEL

Sovyetler¹ Birliği'nden kaçarak ABD'ye sığınan ve yıllardır Amerika da ve Avrupa da yaşayan ünlü balet ve koreograf Rudolf Nureyev'in Çaykovski'nin Uyuyan Güzel balesini sahneye koymak ve başrolde oynamak için Türkiye'ye gelmesi² Ankara ile Moskova arasında ufak da olsa³ sorun haline geldi

Moskova, ünlü baletin Türkiye'de gösteri yapmasına izin verilmemesi için Ankara nezdinde girişim yaptı

Alınan bilgiye göre, Sovyetler Birliği Ankara Büyükelçiliği Müsteşarı Anatoly Kadirov geçen hafta başında Dışişleri Bakanlığı nezdinde bir girişim yaparak Müsteşar Siyasi İşler Yardımcısı Büyükelçi Ecmel Barutçu ile görüştü

VOCABULARY

engellemek (p engellenmek)	hinder block	koreograf	choreographer
sahne	stage (of a theater); fig site/setting of an event	uyumak	sleep; be asleep; go to sleep
kaçmak	run away, flee; escape; avoid	güzel	beautiful, handsome, pretty; good nice
birleşik	united; joint	Uyuyan Güzel	Sleeping Beauty
ABD abbr. Amerika Birleşik Devletleri	the United States of America	bale	ballet
sığınmak (-e)	take cover/shelter/ refuge (in)	başrol	leading part/role
yaşamak	live; dwell; exist	oynamak	play (a game a role)
Ünlü	famous celebrated	ufak	small, little; minor trifling
balet	male ballet dancer	sorun	problem matter issue
		hal (-i)	condition, state; situation; circumstances

gösteri	display; show. performance; (political) demonstration	hafta başı	first day/beginning of the week
nezd. de (nezdinde etc)	near/in/to (the presence of s.o.); in the opinion of (s.o.)	bakanlık	ministry
girişim	undertaking; approach advance; démarche; representation; intervention	Dışişleri Bakanlığı	Ministry of Foreign Affairs
göre (-e) post	according to; in respect of; suitable for	siyasi	political
büyükelçilik	embassy	Siyasi İşler Yardımcısı	Deputy for Political Affairs
müsteşar	counselor (in an embassy); permanent undersecretary (in a ministry)	büyükelçi	ambassador
geçen	(the) last/past (week etc)	görüşmek	meet (with); confer (with); discuss (with)

NOIES

1. In translating an extremely long sentence, the first elements to seek out are the subject of the main verb (with any accompanying genitive but no further modifiers) the verb of the main clause (without modifiers), and if the verb is transitive the object (without modifiers) In the sentence under consideration these elements are: Nureyev'in gelmesi (*Nureyev's coming* = subject with accompanying genitive) and geldi (*developed [into]* lit *came* - main verb).

The next step is to break the remainder of the sentence into phrases and clauses and to study their relation to the primary elements. It will be observed that everything preceding Nureyev'in (of Nureyev) is descriptive of Nureyev: two nouns in apposition -balet and koreograph; two phrases terminating in a present participle sığınan and yaşayan; and an adverbial construction terminating in the adverbial suffix -erek (-arak) - kaçarak (*fleeing*) (TG-U 379). Similarly working back from gelmesi and geldi additional phrases can be isolated and studied.

Sometimes the attributive elements preceding the subject or its accompanying genitive are of such length and complexity that it is almost impossible to put them into smooth English. In such a case it may be desirable to render the Turkish sentence by two (or even more) English sentences.

2 gelmesi sorun haline geldi, *his coming developed into a problem* lit *came into the problem state*

3 ufak da olsa, *if/even though it be a small/minor [one]* The conditional -se/-sa here functions as a tense suffix, not as an auxiliary suffix. This implies that the possibility of being true to fact is somewhat remote (TG-U 411-416 especially 414)

SECTION 2

Kadirov görüşmede Nureyev'in Türkiye de gösteri yapmasına olanak sağlanmasından duydukları rahatsızlığı¹ dile getirdi ve Türk Hükümeti'nin söz konusu balete izin vermemesini istedi

Büyükelçi Barutçu ise Nureyev'in Türkiye ye bir sanat gösterisi için geleceğini belirterek, tamamen bir sanat olayı çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini siyasi yönünün olmadığını söyledi.

Barutçu bir sanat olayının engellenmesinin ise söz konusu olamayacağını bildirdi

Paris Balesi sanat yönetmeni Nureyev, İstanbul Devlet Opera ve Balesinde sahneye koyduğu "Uyuyan Güzeli"nin başrolünde de oynuyor İlk temsil önceki akşam büyük bir beğeni topladı. "Uyuyan Güzeli" bu akşam ve yarın akşam Atatürk Kültür Merkezi'nde sergilenecek.

Halefoğlu'na sorulmuş

Turizm Bakanı Mükerrrem İaşçıoğlu da Nureyev'in Türkiye de temsil vermesi konusunda ilk temaslara yapıldığı sırada Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu'na, "Bunun siyasi açıdan herhangi bir sakıncası olup olmadığını" sorduğu öğrenildi² Dışişleri Bakanı Vahit Halefoğlu ise, İaşçıoğlu'na Nureyev'in Türkiye ye gelmesinde hiçbir sakınca olmayacağını iletmesi üzerine kendisine çağrı yapılmıştı³

VOCABULARY

görüşme <i>vn</i>	meeting; discussion; negotiation	sanat	art; skill; craft trade
olanak	possibility	tamamen	completely entirely wholly
olanak sağlamak (<i>p</i> sağlanmak)	make possible; facilitate	çerçeve	frame; framework; confine limits
rahatsızlık duymak (-dan)	feel anxiety/discom- fiture (because of)	değerlendirmek	appraise, assess; evaluate; appre- ciate
dil	tongue; language	gerekmek	be necessary; be needed/required
getirmek	bring	yönetmen	director, manager; director (of a play an opera)
dile getirmek	express; speak out; un- leash one's tongue against	ilk	first, initial
söz konusu = sözkonusu		temsil	representation; per- formance

önceki	previous, preceding; former	sırada	just when while as
akşam	evening	dışişleri bakanı	minister of foreign affairs
beğeni	good taste; individual liking/taste; here favorable reception	açı	angle; viewpoint point of view
toplamak	collect gather accu- mulate; here receive	sakınca	objection; drawback; inconvenience
yarın	tomorrow	öğrenmek (p öğrenilmek)	learn
merkez	center; headquarters main office	hiçbir	not at all not even one
sergilemek (p. sergilenmek)	display, show; per- form	iletmek	convey, transmit; in- form; commu- nicate report
sormak (p sorul- mak)	ask question inquire	üzerine	onto; against; after; on the subject of
temas	touch; contact; dealing(s); com- munication	kendisi	himself; herself; it- self (TG-U 356)
sıra	row; order, sequence; turn time		

NOTES

1 gösteri yapmasına olanak sağlanmasından duydukları rahatsızlığı, the discomfiture they felt at the possibility of his performing (lit the possibility being made to his performing)

2 Bunun bir sakıncası olup olmadığını" sorduğu öğrenildi It was learned that he asked whether or not there was any objection to this, lit of this an objection being its not being -ip/-up is an adverbial suffix (TG-U 379) olmadığını is a nominalization (TG-U 323)

3 kendisine çağrı yapılmıştı an invitation was extended (lit made) to him (Nureyev)

SELECTION FIVE

SECTION 1

GÖZLEM

Uğur MUMCU

Bugün 1 Mayıs

Polonya'daki Marksist-Leninist etiketli askeri cunta, Komünist Partisi'nin düzenleyeceği törenler dışındaki bütün toplantı ve gösterileri yasakladı. Amaç 'Bağımsız Dayanışma Sendikası'nın 1 Mayıs gösterilerini engellemektir.

1 Mayıs günü siyasal gösteri yapmak Türkiye'de de yasaktır. Bizde sözde demokrasi var;¹ ancak bu tür gösterilere izin yok.

Son yıllarda 1 Mayıs törenleri acı olaylarla noktalandı. Bugün, 1 Mayıs bütün NATO ülkelerinde kutlanıyor. Hiçbirinde yasak değil. Biz bu olayı çok büyüttük.² Sağ kesim 1 Mayıs törenlerini neredeyse 'komünist ihtilali' sayacak gerilimlere girdi.³ Sol kesim içinde bazı fraksiyonlar aynı gerilim ile neredeyse 1 Mayıs gününü bir devrim başlangıcı sandılar.

Ve 1 Mayıs 1977 günü karanlık odakların da kışkırtmaları ile o kanlı olay yaşandı.⁴

Bu olayda o karanlık çevrelerin sorumluluklarını hiç unutmadık. Ama biz de bir "özeleştiri" yapalım. Bu olayda "fraksiyon çılgınlığı"nın da hiç payı yok mudur? Neydi o akıl almaz suçlamalar⁵ ve birbirlerini düşman sayan o sol fraksiyonlar?

VOCABULARY

gözlem	observation	toplantı	meeting, gathering
bugün	today	yasaklamak	forbid, prohibit, ban
Mayıs	May	bağımsız	independent
Polonya	Poland	dayanışma vn	mutual aid, cooperation, solidarity
etiketli	labeled	sendika	labor union, trade union
askeri	military	gün	day
cunta	junta	siyasal	political
bütün a	all, whole, entire; n the whole		

yasak	prohibited forbidden banned	bazı	some a few
biz	we	fraksiyon	fraction; <i>pol</i> faction splinter group; factionalism
söz	word; speech; talk	aynı	same identical
sözde	supposedly so-called	devrim	revolution
var	it exists; there is/are	sanmak	think suppose imagine
tür	kind sort; category	karanlık <i>n</i>	darkness; a dark
yok	it does not exist; there is/are not	odak	center; focus focal- point
acı	bitter harsh brutal	kışkırtma <i>vn</i>	incitement provoca- tion instigation
noktalamak (<i>p</i> noktalanmak)	dot; punctuate; end terminate	kanlı	bloody
kutlamak (<i>p</i> kut- lanmak)	celebrate <i>stg</i> ; con- gratulate <i>s.o.</i>	yaşanmak <i>impers pass</i>	live; be lived through be experienced; take place, happen
çok <i>a /adv</i>	much; many; too much/many; very	çevre	circumference; enviro- nment; <i>pol</i> cir- cle(s)
büyütmek	make big/large; mag- nify; exaggerate	sorumluluk	responsibility
sağ <i>a</i>	right, right-hand; <i>n</i> <i>pol</i> the right	hiç <i>adv</i>	(<i>with neg</i>) never, not at all; (<i>with</i> <i>interrog</i>) ever; <i>n</i> nothing, nothing at all; zero
kesim	shape, form; section; sector; <i>here</i> wing	unutmak	forget
nerede	where?	ama	but yet still
neredeyse	almost, very nearly all but	özeleştiri	self-criticism
ihtilal	revolution; riot	çılgınlık	madness, insanity, crazyness
saymak	count; number; <i>fig</i> regard consider esteem	ne	what?; which; what- ever; how
gerilim	<i>lit</i> , <i>fig</i> tension; stress	akıl	intelligence reason sense
sol <i>a</i>	left, left-hand; <i>n</i> <i>pol</i> the left		

akıl almaz	incredible incompre- hensible unima- ginable	suçlama <i>vn</i> düşman	accusation charge enemy foe
birbirleri	each other one another		

NOTES

1 Bizde sözde demokrasi var, lit *by us in word there is a democracy, i e , we supposedly have a democracy* The literal translation perhaps expresses the meaning of the sentence more accurately than the freer version. The notion of "having" is more frequently expressed by the combination of the genitive and *var*, rather than by the locative (-de/-da) and *var* (TG-U 104-105)

2 Biz bu olayı çok büyüttük. *We magnified [the importance of] this event*

3 Sağ kesim gerilimlere girdi *the Right became very tense lit entered tensions*

4 karanlık odakların da kışkırtmaları ile o kanlı olay yaşandı, *at the instigation(s) of the focal points of darkness that bloody incident took place. lit was lived through/experienced* Note the meaning given to *yaşandı*; it occurs several times in the selection

5 Neydi (= ne idi) o akıl almaz suçlamalar. *What about (lit. what were) those incredible accusations* This is an inverted sentence, that is one in which the verbal element appears at or near the beginning of the sentence rather than at its usual place at the end (TG-L 241-245)

SECTION 2

1 Mayıs bir "komünist bayramı değildir. Bir anarşist töreni değildir. Bir terörist kutlaması değildir. Ya nedir?

1884 yılında Amerika'da Chicago'da bir sendikanın çalışma süresini günde sekiz saat olarak sınırlayan kararı üzerine,¹ polis tarafından işçilere ateş açılmasından sonra 1889'da Paris'te toplanan 2. Enternasyonal'ın birinci kongresinde bu günün "işçi bayramı" olarak kutlanması kararlaştırıldı. Bu günün bayram olması, Amerikan sendikacılarının önerisi ile gerçekleşti.

1 Mayıs'ın Sovyet devrimi ile Lenin ile Stalin ile bir ilgisi yoktur.

Türkiye'de 1 Mayıs, 1921 yılında işgal altındaki İstanbul'da bile kutlanmıştır. 1922'de Ankara hükümeti, 1 Mayıs işçi bayramını kutladı. 1935 yılında çıkarılan bir yasa ile 1 Mayıs "Bahar Bayramı" olarak kabul edildi. 1976 yılında DİSK bu günün "işçi bayramı" olarak kutlanması kararını aldı. 1977'de o kanlı Mayıs yaşandı.

Ülkemizde ilk sendikal çalışmalar, 1871 de İstanbul da "Ameleperver Cemiyeti"nin² kuruluşu ile başladı. Kurtuluş Savaşı³ yıllarında İstanbul hükümetine karşı, tramvay tüneli⁴ ve "Şirketi Hayriye"⁵ grevleri yaşandı. Ülkemizde sendikacılık 27 Mayıs Anayasası ile güç kazandı. 61 Anayasası ile verilen sendikal haklar, 82 Anayasası ile geri alındı.

Türkiye'de Batılı anlamda demokrasi yerleştiğinde,⁶ işçiler ve tüm emekçiler⁷ yasal partilerin ve sendikalarının öncülüklerinde elbette, 1 Mayıs gününü "emekçi bayramı" olarak kutlayacaklardır.

VOCABULARY

bayram	holiday; national holiday; a religious feast day	birinci	first
		kararlaştırmak	decide agree on
değil <i>neg particle</i>	not; not only		
kutlama <i>vn</i>	celebration; congratulation	sendikacı	labor union member, trade-unionist
ya <i>interj</i>	well then so	öneri	proposal; project
çalışmak	work; attempt try; study	gerçekleşmek	prove to be true, materialize become a reality
çalışma <i>vn</i>	work, working; attempt endeavor; <i>pl</i> çalışmalar works	ilgi	connection; relation; interest
süre	period of time; (work) shift	işgal	causing to be busy; <i>mil.</i> occupation
sekiz	eight	altında	under(neath)
saat	hour; watch; clock	bile	even; already
sınırlamak	draw a boundary, set bounds restrict	çıkarmak (<i>p</i> çıkarılmak)	take out, extract; remove; withdraw; pass (a law)
karar	decision, resolution decree	yasa	law
işçi	worker, laborer employee	kabul	acceptance; approval; <i>soc</i> reception
ateş	fire	kabul etmek	accept; agree to; approve
açmak (<i>p</i> açılmak)	open	devrimci <i>n</i>	revolutionary
toplanmak	assemble, come together		

DİSK <i>abbr</i> Devrimci İşçi Sendikalar Konfederasyonu	Confederation of Revolutionary Labor Unions	sendikacılık	unionism, trade-unionism
sendikal <i>a</i>	(relating to a) labor union, trade-unionist	anayasa	<i>pol</i> constitution
amele	worker workman	güç (-cü)	strength force; power
-perver <i>a suffix</i>	-caring for, -nourishing, -protecting	kazanmak	acquire; gain; win; earn
cemiyet	society, association; assembly meeting	hak (-kkı) <i>n</i>	right; due; truth; justice; a right; true
kuruluş	formation, foundation; organization; institution	geri <i>n</i>	rear part; a rear; <i>adv</i> back
kurtuluş	liberation; independence	geri almak	take back; repossess
karşı (-e) <i>post</i>	opposite to; facing; against	anlam	sense, meaning significance
tramvay	streetcar; tramcar	yerleşmek	settle down; become established take root
tünel	tunnel; as a proper <i>n</i> the name of an underground railway in Istanbul	tüm <i>a</i>	whole, entire, total; <i>n</i> the whole of
şirket	company firm	emekçi	worker laborer
grev	<i>ind</i> strike	yasal	legal, lawful legitimate
		öncülük	leadership
		elbet(te)	surely, indeed, of course certainly

NOTES

1 bir sendikanın kararı üzerine, upon the resolution/decision of a labor union i.e when/after a labor union made a resolution/decided

2 Ameleperver Cemiyeti, the Workers Protective Society -perver is an adjectival suffix meaning -nourishing -caring for -protecting

3 Kurtuluş Savaşı The (Turkish) War of Independence (1919-1923)

4 tünel, tunnel, as a proper noun is the name of an underground railway in Istanbul and the area around the top of it

5 Şirketi Hayriye, *the Benevolent Association*, lit *Association +i+ Benevolent* (a feminine adjective). In Persian, as opposed to Turkish the qualifier follows the qualified, and the two are linked by -i-. This is known as the izafet construction, and occurs more frequently in older varieties of Turkish than it does at present. In the case of Şirketi Hayriye we have two Arabic loanwords linked in a Persian syntactic construction appearing in a Turkish context (IG-L 50-52[26])

6 Türkiye'de... demokrasi yerleştiğinde, *When democracy has become established/taken root in Turkey*. The locative -de/-da in this construction means *when*

7 işçiler ve tüm emekçiler, *laborers and (all) workers*. işçi and emekçi are near synonyms. emekçi has a broader meaning than işçi and includes işçi

SELECTION SIX

SECTION 1

DIŞ HABERLER

Libya, Varşova Paktı ile flörtünü sürdürürken

SHULTZ: "YARIN BAŞKA BİR ŞEY YAPABİLİRİZ"

DIŞ HABERLER SERVİSİ

TRABLUS/WASHINGTON/PARİS/LONDRA- Libya Haberleşme Bakanı Şerafettin Fituri, ülkesinin Varşova Paktı na girme konusunu ciddi olarak incelediğini' açıklarken ABD Dışişleri Bakanı George Shultz da Kaddafi yönetimine karşı örtülü eylemler yapabileceklerini tekrarladı.

Trablus da açıklama yapan Libya Haberleşme Bakanı Fituri, ABD yi ülkesini tarafsızlığı terk etmeye zorlamakla suçladı ve "Tarafsızlık ilkesi,¹ ABD gibi bir süper devletin bu ilkeyi paramparça etmesiyle artık bizim gibi küçük bir ülke için anlamını kaybetti' dedi.

Libya nın ABD den gelecek her türlü saldırıya karşı hazır beklediğini belirten Fituri, Sovyetlerin ülkesine verdiği gelişmiş silahlar konusunda ise "Sovyetlerin desteğine sahibiz" demekle yetindi.

Shultz'un konuşması

ABD Dışişleri Bakanı George Shultz, CBS Televizyonu'na yaptığı açıklamada, Reagan yönetiminin Libya lideri Kaddafi'ye karşı gizli operasyonlar düşünüp düşünmediği yolundaki bir soruya² Örtülü eylem kavramı içinde³ ele alınabilecek ve detayları açıklanmaması gereken pek çok şeye işe yaradığı takdirde başvurulabilir"⁴ cevabını verdi.

VOCABULARY

flört	flirtation	Trablus	Tripoli
başka a	other, different; post (-den) other than, apart from besides	haberleşme <i>vn</i>	communication; correspondence
şey	thing; object	Haberleşme Bakanı	here Secretary for Information
başka bir şey	something else	ciddi	serious earnest
haber	news; information; knowledge		

incelemek	study carefully, analyze in detail explore; review	sahip <i>n.</i> (-bi)	owner; a (-e) pos- sessing. in pos- session of
örtülü	covered; veiled; hush- ed up; covert	sahip olmak (-e)	possess own
eylem	activity action; operation	yetinmek	be satisfied/contented; content oneself
terketmek	abandon desert relinquish	konuşma <i>vn</i>	speaking; talk; lecture public speech
zorlamak	coerce force	gizli	hidden concealed; secret; confidential
suçlamak	accuse; charge	düşünmek	think of/about consider
ilke	principle	soru	question interrogation
gibi	<i>post</i> similar to like; <i>conj</i> as as soon as just as	kavram	concept idea notion
süper devlet	superpower	el	hand
paramparça etmek	tear to pieces break into bits	ele alınmak	be considered/taken into account (a reason, a plan); be included
artık	henceforth in the future; (with a <i>negative verb</i>) no more no longer	detay	detail
bizim	our ours of us	gereken	(which is/are) nec- essary/needed/ required
küçük	small little	pek	very
gelecek <i>a</i>	future next (week month)	çok <i>a adv.</i>	much; many; too much/many; very
tür	kind sort category	yaramak (-e)	be of use/useful/good
her türlü	every sort of	işe yaramak	be useful prove useful
saldırı	attack, aggression offensive	takdir	appreciation; appraisal
gelişmiş	developed advanced	takdirde	in case
silah	weapon arm(s)	başvurmak (-e) (<i>p.</i> başvuru- rılmak)	have recourse/resort (to); appeal (to)
		cevap	answer, reply

NOTES

1 Tarafsızlık ilkesi . . . kaybetti, *The principle of neutrality has lost* This is another case in which the subject of a long sentence appears in initial position and is set off by a comma whereas the verb appears in final position.

2 Reagan yönetiminin .düşünüp düşünmediği yolundaki bir soru *a question to the effect of whether the Reagan administration has considered* This pattern should be carefully studied

3 örtülü eylem kavramı içinde *under the covert action concept*

4. The key elements in this sentence are *pek çok şeye başvurulabilir, it is possible that resort may be had to very many things/activities, or more freely, very many activities may be resorted to*. The dative form *şeye* is modified by two participial phrases; the first ending in *ele alınabilecek, which may be taken in/included*; and the second in *açıklanamaması gereken whose not being revealed is necessary i.e. which it is not necessary to reveal*

SECTION 2

Son IWA uçağı bombardımanı arkasında Libya değil, Suriye bulunduğu yolundaki bir soruya bu görüşü doğrulayacak bilgiye sahip olmadığını belirten Shultz. İster Libya terörü, ister diğer terör biçimleri kale alınsın,¹ bizim için önemli olan, çok değişik şeyler yapabilme kapasitemizdir. Şimdiye kadar yapabildiklerimizden farklı çok sayıda şey var. Öyleyse, dün yaptığımız şeyin aynısını yapacağımız düşüncesi yanlıştır. Ekonomik müeyyideler var diplomatik çabalar var, Libya'da tedrici olarak uygulanan tecrit ve abluka politikası var. Ayrıca yarın bir başka şey² de yapabiliriz" dedi

Geçtiğimiz Kasım ayında³ Washington Post gazetesi, Libya yönetimine karşı eylemleri kapsayan gizli bir CIA planını kamuoyuna açıklamış ve bu sebeple de Reagan yönetiminin saldırılarına maruz kalmıştı. Gazetenin açıkladığı planda, gizlice desteklenen Libya muhaliflerin Kaddafi'ye isyan etmeleri eylemleri de yer alıyordu⁴

VOCABULARY

uçak	airplane	ister . . . ister	whether or
bombardıman	bombardment bombing	diğer	other another; different
arka	back; rear part	biçim	cut; manner; sort kind; shape
arkasında	behind; after		
Suriye	Syria	kal- (used only with the dative suffix -e)	
doğrulamak	verify, confirm corroborate	kale almak (p alınmak)	take into consideration

değişik	changed; different; various diverse	ayrıca	separately, besides. also, or else
kapasite	capacity; ability capa- ability	Kasım	November
kadar <i>n</i>	extent, degree; <i>post</i> as as; up to as far as (a place); until (a time)	ay	month; moon
farklı (-den/dan)	diverse; different (than)	gazete	newspaper
sayı	number	kapsamak	include; contain; comprise
öyle <i>a</i>	such, that kind of; <i>adv.</i> like that	kamuoyu	public opinion
öyleyse	if so, in that case, if that is the case	sebep (-bi)	reason, cause
dün	yesterday; the past	maruz (-e)	subjected, exposed; submitted
düşünce	thinking, thought; idea; opinion	kalmak	remain; be left; be left over; become; be
yanlış <i>n</i>	error, mistake; a wrong incorrect false	gizlice	secretly furtively
müeyyide	(<i>international law</i>) sanction	desteklemek (<i>p.</i> desteklenmek)	support prop up
çaba	endeavor; effort	muhafif <i>a</i>	opposing, contrary; <i>n</i> opponent
tedrici	gradual	isyan	revolt rebellion; riot
uygulamak (<i>p.</i> uygulanmak)	carry out put into practice apply	isyan etmek	revolt rebel
tecrit (-di)	separation; isolation	yer almak (-de)	be involved (in), have a part (in); appear
abluka	blockade		

NOIES

1 İster Libya terörü, ister diğer terör biçimleri kale alınsın, *Whether consideration be given to Libya's terrorism or [any] other kinds of terrorism.* Note the use of the third singular optative ending (-sın) used in conjunction with the coordinate conjunctions *ister ister*

2 yapabildiklerimizden farklı çok sayıda şey *a great many things* (lit *things in great number*) *different than those that we were able to do*

3 Geçtiğimiz Kasım ayında, *last November* lit *in the month of November that we passed*

4 Gazetenin açıkladığı planda, gizlice desteklenen Libyalı muhaliflerin Kaddafi'ye isyan etmeleri eylemleri de yer alıyordu *Revolt (operations) against Ghadafi by secretly supported Libyan opponents were also involved in the plan made public by the newspaper*

SECTION 3

Thatcher geri adım¹

Libya yı bombalayan Amerikan uçaklarının İngiltere den kalkmasına izin verdiği için halkının yoğun eleştirileriyle karşı karşıya kalan İngiltere Başbakanı Thatcher,² ABD'nin Libya İran veya Suriye'ye yapacağı yeni bir müdahaleyi mutlaka aynı şekilde desteklemek zorunda olmadıklarını söyledi.

Fransa'da korku

Libya bombardımanından sonra derin bir korkuya kapılan Fransa daki Amerikalılar, güvenlik sebebiyle alışkanlıklarını değiştirmeye, varlıklarını belli eden işaretleri kaldırmaya başladılar

Amerikan okulları, şirketleri ve diğer kurumlar, kimliklerini açıklayan bütün levhaları kaldırdılar Bütün ülkelerde ABD elçilikleri vatandaşlarına güvenlik el kitapları dağıtıyor.

Arap zirvesi

Uzun zamandan beri bütün Arap ülkelerinin tam kadro katılacağı ilk Arap zirvesi, önümüzdeki hafta³ sonunda Fas'ın Fez şehrinde⁴ yapılacak. Libya'nın ABD ile çatışmasında yardımlarını isteyeceği Arap ülkeleri⁵ gündem hakkında hâlâ anlaşamadılar.

VOCABULARY

		işaret	sign; mark
adım	step; pace	okul	school
bombalamak	bomb (from the air)	kurum	association; society
İngiltere	England	kimlik	identity
kalkmak (vn kalkma)	get up, arise; leave depart (for a journey)	levha	sign; signboard
yoğun	thick dense; intense	elçilik	embassy; diplomatic establishment
karşı karşıya	face to face	vatandaş	fellow citizen; compatriot
veya	or	kitap (-bı)	book
mutlaka	absolutely, certainly; unconditionally	el kitabı	handbook manual
zor n	force; compulsion, obli- gation; a difficult	dağıtmak	scatter; distribute
zorunda olmak	have to be obliged/ forced to	zirve	peak; summit
korku	fear dread anxiety	tam a	complete; full; perfect; adv. completely; fully; perfectly
derin	deep profound	kadro	permanent staff
kapmak (p kapılmak)	seize; snatch; carry off	önümüzde	in front of us; ahead of us (cf. ön)
güvenlik	security safety	hafta	week
sebebiyle	because of, on ac- count of owing to	Fas pl n	Morocco
alışkanlık	custom habit	Fez pl n	Fes
değiştirmek vt	change	şehir (-hri)	city
varlık (p varlıklar)	existence; presence; wealth; assets	çatışma	clash; conflict; skirmish
belli	evident clear; known visible	yardım	help; assistance
belli etmek	make evident/clear; make known	gündem	agenda
		hâlâ	at present; now; still; yet
		anlaşmak	come to an agreement

NOIES

1 geri adım *step backwards retreat*

2 İngiltere Başbakanı Thatcher is the subject of this long sentence which extends for the entire paragraph. Unlike some previous cases where the subject is in initial position and marked off by a comma, the subject here is in the middle of the sentence. However, the presence of a present active participle in -an/-en (*kalan - being*) immediately before İngiltere Başbakanı Thatcher does provide a clue that the three words in question may be the subject.

3 önümüzdeki hafta *next week lit the week in our front*

4 Fas'ın Fez şehrinde *in the city of Fez (also spelled Fes in Arabic Fas)*

5 Libya'nın yardımlarını isteyeceği Arap ülkeleri, *the Arab countries from whom Libya will ask for (their) aid* isteyeceği is a future object participle, which must be carefully distinguished from the same form used as a future subject participle (IG-U 290[3]; 280[5])

MESLEK YÜKSEKOKULLARINA ÖNEM VERİLMELİ

Hasan KARA - SAMSUN

Gelişen Türkiye'nin ihtiyacı olan nitelikli insan gücü temin etmenin en ekonomik ve kısa yolu meslek yüksekokullarının geliştirilmesi ve yeni branşların açılmasıdır. Böylece üniversite kapılarında biriken öğrenciler,¹ kısa zamanda ülke ekonomisine yararlı insanlar olarak kazanılacaktır.

Dünyada değişen ekonomik, teknolojik ve toplumsal koşullara en uygun sayılan bu tür eğitim düzenlemelerine yönelik, uzun yıllar önce başlanmış olmasına rağmen bizde bu konuda yapılan çabalar gereğince değerlendirilmemiştir.

Sanayileşmiş ülkelerde toplum tarafından tercih edilen bu okulların bizdeki değer yargıları aşılılarak² kabul edilmesi zaman alacaktır. Bu zamanı en aza indirmek, mezunların yeterli bilgi, beceri kazandırılmış olmaları ile mümkündür.³

VOCABULARY

meslek	occupation; profession; trade; vocation;	insan gücü	manpower
yüksek	high	temin etmek	assure ensure; obtain
yüksekokul	institution of higher learning	en	most (used to form the superlative of adjectives and adverbs)
önem	importance; consider- ation	kısa	short brief
önem vermek (-e)	consider important emphasize	geliştirmek vt. (vn geliştirme)	develop; improve make better
gelişmek	develop, evolve progress	branş	branch, field of work/ operation
ihtiyaç (-cı)	need necessity; requirement	böylece	in this way like this
nitelikli	well-qualified, of high quality	kapı	door; gate
insan	person, human being; man	birikmek	accumulate; pile up; assemble
		öğrenci	student

yararlı	beneficial, useful effective	tercih etmek	prefer
kazanmak	here win over; gain	değer n.	value worth; a worth
dünya	world	yargı	decision; judgment
değişmek vi	change	değer yargısı	standard of judgment value judgment
toplumsal	social societal relating to society	aşmak (p aşılmak)	pass beyond, transcend overcome; exceed
koşul	condition; stipulation	az a	small, little; few; adv little; (-dan) less than
eğitim	education; training	indirmek	cause to descend; lower bring down
düzenleme vn	arrangement; provision	en aza indirmek	minimize
yöneliş	direction, course; moving toward	mezun	(a) graduate
rağmen (-e)	in spite of despite	yeterli	sufficient, adequate; competent
gereğince	as far as is neces- sary as required	beceri	skill ability
değerlendirmek (p değerlen- dirilmek)	evaluate; appreciate, put to good use; take into consider- ation	kazandırmak vc	cause to acquire/gain/ earn
sanayileşmiş	industrialized	mümkün	possible
toplum	community; society		
tercih	preference		

NOTES

1 üniversite kapılarında biriken öğrenciler, students who gather/line up at university gates The implication is that those who gather at the gates have failed to gain admittance because of the backlog of applications and the limited capacity of universities

2 bizdeki değer yargıları aşılarak our standards of judgment/value judgments being transcended/set aside

3 mezunların yeterli bilgi, beceri kazandırılmış olmaları ile mümkündür, is possible by ensuring that graduates acquire sufficient knowledge and skill, lit. with graduates being in the state of having been made to earn/acquire sufficient knowledge and skill The past participle in -miş combines with forms of olmak (TG-L 162; TG-U 279-280)

Özendirici önlem alınmalıdır

Bu okulların yeni yeni filizlenmeye başladığı bu yıllarda yeterli öğretim kadrosu ile güçlendirmek mutlaka gerekir. Uygulama¹ ile beceriyi sağlıklı, tutarlı bir denge içinde yürüten ve sürekli denemelerle² en iyiyi bulmaya çalışan programlarla olumlu sonuçlara ulaşılabilir. Ekonomiye gerekli insan gücünü yetiştirecek gerçekçi programların üretilmesi, sanayi ile bölgesel ihtiyaçların sürekli incelenip, değerlendirilmesiyle³ sağlanabilir.

Meslek yüksekokulları, üniversite giriş sınavlarına girip başarılı olamayanların sadece açıkta kalmayayım diye⁴ tercih ettikleri değil de, isteyerek tercih yapanların girebileceği okullar olmalıdır. Bunu sağlamanın yolu özendirici tedbirler almaktır.

VOCABULARY

özendirici	encouraging, providing encouragement	deneme vn	experiment; test; trial
önlem	measure; step precaution	iyi a	good; n. (the) good (side of something)
özendirici önlem	incentive	bulmak	find; discover
yeni yeni	only recently; just	sonuç (-cu)	result; conclusion
filizlenmek	sprout up; begin to develop/appear	ulaşmak (-e)	reach arrive at; attain
öğretim	education; teaching	gerekli	necessary
güçlendirmek	make strong; strengthen; lend credit/support to	yetiştirmek vc	get (someone/something) to a place on time; train educate; develop
uygulama vn	(putting into) practice; application	gerçekçi	realistic
sağlıklı	healthy; fig. sound in good order	üretmek (p üretilmek)	breed (livestock); fig. produce develop
tutarlı	consistent, coherent balanced	sanayi	industry
denge	balance equilibrium	bölgesel	regional; local
yürütmek	cause to walk; carry out, put into effect apply	giriş	entry entrance
sürekli	continuous continual ongoing	sınav	educ examination
		başarılı	successful
		sadece	simply, merely; just; only

açık	open; clear; unoccupied	isteyerek	willingly; by one's own wish; on purpose
açıkta kalmak	be left out in the cold	tedbir	measure, step, course of action
diye (adv. form of demek)	saying (used after direct speech)		

NOTES

1. **Uygulama ulaşılabilir.** This sentence is structured differently from those previously considered. The primary elements are *denemelerle* (with experiments), *programlarla* (with programs), *sonuçlara* (to/at results) *ulaşılabilir*. The verb form *ulaşılabilir* is impersonal, that is it has no explicit subject. It may be rendered *one can arrive at/reach* or *it is possible to arrive at*. Note further that the form under consideration is the passive of the intransitive verb *ulaşmak*, *arrive at, reach*.

2. *denemelerle*, *with experiments* has two modifiers: the simple adjective *sürekli*, *continuous*, and a lengthy participial construction beginning with *uygulama* and ending with *yürüten*, *applying practice*.

3. *sürekli incelenip, değerlendirilmesiyle*, *by an ongoing examination and appraisal/evaluation*.

4. *açıkta kalmayayım diye*, [*individuals*] *saying let me not remain in the open*, i.e. [*individuals*] *not wanting to be left out in the cold*. *kalmayayım* is the 1st person singular negative optative of *kalmak*, *remain, stay* (TG-U 423-425) *diye* *saying* in this context signifies that the preceding phrase is a direct quotation (TG-U 431-432).

SELECTION EIGHT

SECTION I

BULGAR POLİSİ, TÜRK İLİM ADAMINI DÖVE DÖVE
ÖLDÜRDÜ¹

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Sofya yönetimi, Bulgarlaştırma uygulamalarına karşı çıkan Türk aydınlarını tek tek ortadan kaldırmaya başladı. Balkanlar'ın en ünlü Türkoloğu Doç. Rıza Mollov polis merkezinde dövülerek öldürülürken, Doç. İbrahim Tatarlı ile araştırmacı-yazar Salih Bakıacı ortadan kayboldular.

Uzun yıllar Sofya Üniversitesi'nde Türkoloji Bölümü'nü yöneten Doç. Rıza Mollov'un, Rizo Markoviç olarak değiştirilen Bulgar adını kabul etmediği² ve kimlik kartını milislerin yanında "Beni Bulgar anası doğurmadı Ben Türküm ve Türk kalacağım" diyerek yırttığı öğrenildi. Mollov'un bu protesto hareketi üzerine sürüklenerek karakola götürüldüğü ve günlerce³ dövüldüğü bildirildi. 60 yaşındaki bilim adamı geçen 4 Mart'ta dayak sonunda öldü. Polis merkezine çağrılan Bulgar hükümet doktoruna Mollov'un kalp krizinden öldüğü yolunda bir rapor hazırlatıldı⁴ ve Türk bilim adamının cesedi evine gönderildi.

Mücadeleci

1920 yılında Kuzeydoğu Bulgaristan'ın Provadiya şehrinde tanınmış bir ailenin oğlu olarak dünyaya gelen Rıza Mollov, Sofya Üniversitesi'nde Slav filolojisini bitirdi. Öğrencilik yıllarında çeşitli Türkçe gazete ve dergilerde⁵ de çalışan Mollov 1952'de üniversitenin Türkoloji bölümüne asistan oldu.

VOCABULARY

		tek tek	one by one
ilim	knowledge; science	ortadan kaldırmak	do away with get rid of remove
adam	human being; person; man	doçent (abbr doç.)	docent, college teacher (with a doctorate)
ilim adamı	scholar, man of learning	araştırmacı	researcher investigator
dövmek (p dövülme)	beat thrash flog	yazar	writer; author
öldürmek	kill; murder	kaybolmak	be lost/missing; disappear
Bulgarlaştırma vn	Bulgarization	ortadan kaybolmak	disappear from view
aydın a	bright; clear; n, fig intellectual	Türkoloji	Turkology
tek	single unique; lone		

bölüm	division; chapter (of a book); department	ölmek	die
yönetmek	direct control, manage head	çağırarak (p çağrılmak)	invite; summon call
ad	name; title (of a book)	kalp (-bi)	heart
milis	militia	kriz	crisis; med attack
yan	side	rapor	report
yanında	at the side of, beside; in the presence of; in comparison with	hazırlatmak	have (s o) prepare/ make ready
ana	mother	ceset (-di)	body; corpse; cadaver
doğurmak	give birth to bear (a child)	ev	house; home
yırtmak	rip, tear up tear to pieces	göndermek	send
hareket	movement, action; activity; behavior	mücadeleci	fighter contender
sürüklemek (p sürüklenmek)	drag (on the ground); drag (s.o against his will)	kuzeydoğu	northeast
karakol	police station	tanınmış	well-known
götürmek	take, take away carry off	aile	family
yaş	age	oğul (-ğlu)	son
bilim	science, branch of knowledge	filoloji	philology
bilim adamı	scientist	bitirmek	finish complete, bring to and end: here finish one's studies
dayak	prop; support; beating thrashing	öğrencilik	(state of) being a student
		Türkçe	Turkish, the Turkish language
		asistan	assistant (professor)

NOTES

- 1 *döve döve öldürdü, beating repeatedly killed* The adverbial suffix -(y)e added to a reduplicated verb stem denotes repeated or continuous action (TG-U 380-381)
2. Rizo Markoviç olarak değiştirilen Bulgar adını kabul etmediği, *his not having accepted/agreed to the Bulgarian name of Rizo Markovic [to which his name] was changed, lit the Bulgarian name being changed as Rizo Markovic*
3. *günlerce, for days, for days and days, defalarca time after time*, occurs later in the selection. The suffix -ce is used to derive adverbs from nouns, personal pronouns and adjectives. It may also be suffixed to a proper noun of nationality to designate the language spoken by that nationality (TG-U 337-338)
4. *Bulgar hükümet doktoruna bir rapor hazırlatıldı, the Bulgarian government doctor was made to prepare a report* The word doktoruna has the possessive suffix -u and the dative suffix -a (both linked by -n-) The verb is causative-passive. If the subject of a basic transitive sentence (such as *the doctor prepared a report*) is made causative or as in this case, causative-passive (*the doctor was made to prepare*) the subject of the basic sentence is put into the dative in the causative construction (TG-U 347-348)
- 5 *gazete ve dergilerde, on newspaper(s) and magazines* gazete can be plural in this context, even without the pluralizing suffix -ler, in accordance with the principle of suspended affixation (a term coined by G. L. Lewis), according to which if a succession of forms all have the same function very often only the last takes the required suffix or suffixes (TG-U 35[d])

SECTION 2

Yaptığı araştırmaları adını duyuran¹ Rıza Mollov Türk edebiyatına büyük katkıları bulunan Bulgaristan doğumlu 20'den fazla tasavvuf, divan ve halk şairini² tespit etti. Doçentlik imtihanına Moskova'da girdi. "Etüdler", "Edebiyat Makaleleri" "Bulgaristan Türkleri'nin Halk Şiiri" kitaplarını yazdı ve Osmanlı edebiyatı ile ilgili yeni tezler ortaya koydu

İyi bir hikâyeci olan Mollov bunları "Olan Şeyler"³ adındaki kitabında topladı.

Bütün baskılara rağmen Türkoloji bölümünde derslerini Bulgarca yerine Türkçe veren Rıza Mollov aynı yerde öğretim görevlisi olan eşi Mufkure Mollov ile işten atıldı.

1985'te Bulgarlaştırmanın en hızlı dönemlerinde defalarca sorguya çekilen, işkence gören ve kütüphanesi yağmalanan Mollov bir süre de⁴ evinde Türkçe kitap bulundurduğu gerekçesi ile "siyasi suçlu" olarak yargılandı.

Diğerleri

Aynı tarihlerde önce işine son verilen⁵ daha sonra da polis tarafından götürülen Doç. İbrahim İatarlı'nın akıbeti ise bilinmiyor. Bölgeden ulaşan haberlere göre, İatarlı'nın da işkence sonunda öldüğüne inanılıyor.

VOCABULARY

araştırma <i>vn</i>	research investigation	ders	lecture; lesson
edebiyat	literature	Bulgarca	Bulgarian, the Bulgarian language
katkı(da) bulunmak (-e)	contribute, make a contribution to	yerine <i>post</i>	instead of in place of
doğumlu	born (in)	görevli <i>a</i>	having duty/function; <i>n</i> official
fazla	too; too much; too many; (-den) more than	öğretim görevlisi	(university) lecturer
tasavvuf	Sufism	eş	mate; spouse; <i>here</i> wife
divan	divan; collection of Ottoman poetry	atmak	throw, throw away; expel
şair	poet	hızlı	rapid fast; intensive
tespit etmek	establish, fix; stabilize; edit critically	defa	time occasion
doçentlik	doctorate	sorgu	question; interrogation examination
imtihan	<i>educ</i> examination test	çekmek	pull draw; attract
imtihana girmek	take an examination	sorguya çekmek	interrogate question
etüt (-dü)	[<i>Fr</i> étude] study	işkence	torture torment
makale	article (for a newspaper a magazine)	işkence görmek	undergo torture
şiir	poetry; poem	kütüphane	library
yazmak	write	yağmalamak (<i>p.</i> yağmalanmak)	loot plunder pillage
Osmanlı	Ottoman	bulundurmak	have present/ready; keep have in stock
ilgili (-le)	concerned/connected (with); interested (in)	gerekçe	reason motive; ground(s)
tez	thesis	suçlu <i>a</i>	culpable, guilty; <i>n</i> criminal; <i>here</i> suspect
ortaya koymak	put forward; produce	yargılamak (<i>p.</i> yargılanmak)	<i>leg</i> try (someone, a case)
hikâyeci	writer of stories; story teller	tarih	date; <i>pl</i> tarihler period of time
		son vermek	finish, bring to an end

akıbet

consequence result;
fate lot

inanmak (-e)

believe in (a person)
believe (some-
thing)

bölge

district; area; region

NOTES

1. Yaptığı araştırmalarıla adını duyuran, *gaining a reputation because of his research*
lit *making his name heard/known with the researches he did*

2 şair, poet (here poets) has three sets of modifiers: Türk. bulunan; Bulgaristan
doğumlu; and 20'den halk

3 Olan Şeyler: *Things That Exist/Are*

4 bir süre de *for some time also for some period of time also*

5 önce işine son verilen *who first was discharged from his position* lit *first to his
position end being given*

SELECTION NINE

SECTION 1

"GÜZEL BİR KADIN TÜRKİYE'DE TATİLİNİ BEDAVAYA
GETİREBİLİR"

Kenan SEVEN

İZMİR- İngiliz kadın yazar Elaine Pickford yeni kitabının araştırmaları için geldiği Türkiye de Ege ve Akdeniz gezisi yapacak.¹

Geçen yıl yayınladığı "Dünyada Turizm ve Aşk" adlı kitabıyla bir anda dikkatleri çeken güzel İngiliz yazar,² bu eserinde Türkiye'ye ve Türklere geniş yer vermişti Elaine Pickford üçüncü defa geldiği Türkiye için şunları söyledi:

'Ülkenize ilk geldiğimde ürkektim. Günler ilerledikçe Türkler hakkındaki söylentilerin yalan olduğunu anladım. Kitabımda da anlattığım gibi Türkler vurmayı, kırmayı seven barbarlar değildi. Yunanlılardan iyi eğlenmesini bilen, İtalyanlardan çapkın ve sıcakkanlı İspanyollardan³ ise çok daha gururlu millet.

VOCABULARY

kadın	woman	adlı	named; entitled
tatıl	holiday, vacation; temporary closure/ cessation	an	instant moment
bedava	gratis free for nothing	bir anda	instantly; suddenly
bedavaya	very cheaply, for practically nothing	dikkat	attention
geçirmek	make pass; spend (time); go through experience	dikkat çekmek	attract attention
İngiliz n	Englishman; attr English British	eser	trace; written work; work of art
Ege	the Aegean (Sea)	üçüncü	third
Akdeniz	the Mediterranean Sea	ürkek	timid fearful
gezi	journey trip; tour	ilerlemek	advance, progress go forward
yayınlamak	publish	yalan n	lie falsehood; a false
aşk	love; passion	anlamak	understand realize
		anlatmak	explain; describe

vurmak (vn vurma)	strike, hit, beat; shoot shoot and kill	sıcak	hot; warm
kırmak (vn kırma)	break; crush; destroy	sıcakkanlı	warm-blooded; friendly genial
Yunanlı	(a) Greek	İspanyol n	(a) Spaniard; attr. Sp
eğlenme vn	entertainment enjoyment	gururlu	proud; vain; conceited haughty
eğlenmek	have a good time amuse oneself	millet	nation; people
çapkın n	vagabond, rascal, rake; a. Casanovalike rakish		

NOTES

1 Türkiye'de Ege ve Akdeniz gezisi yapacak, *will take a tour of the Aegean and Mediterranean Seas [while] in Turkey*

2 bir anda dikkatleri çeken yazar, *the writer who drew instant attention, lit attentions in one moment*

3 Yunanlılardan. İtalyanlardan. İspanyollardan *than the Greeks, than the Italians, than the Spaniards* daha, more, appears only following the last of the three comparisons. When the ablative alone expresses the comparison it is known as the ablative of comparison (TG-U 225)

SECTION 2

Bir de hiç bir ülke ile kıyaslanmayacak kadar¹ kadına saygılı ve cömertsiniz. Bazı yerlerde akrabalarımın görmediğim yakınlığı gördüm. Şunu çok samimi belirteyim ki, ileride ülkenize yerleşebilirim"²

Daha önce iki kez geldiği Türkiye de kendisini rahatsız eden şeyler olup olmadığını sorduğumuzda ise şu yanıtı verdi

"Birincisi trafikten çok korktum, ikincisi³ lokantaların pek temiz olmaması rahatsız etmişti. Çok bağırma, çağırma vardı. Bir de erkekler çok yakın davranıyordu.⁴ Trafik canavarı dışında diğerleri bana sonradan sevimli geldi⁵ Bir lokantaya oturuyorsunuz, dekorasyon yok ama yiyecekler taze. Erkeklerle gelince şunu rahatça söyleyebilirim ki, güzel bir kadın Türkiye'de tatilini bedava geçirebilir"

VOCABULARY

		çağırmaq (vn çağırma; p çağırılmak)	invite; call; shout call out
bir de	and another thing moreover in addition	erkek	man male
kıyaslamak (p kıyaslanmak)	compare	davranmak	act behave
saygılı	respectful considerate	canavar	monster brute; wild beast
cömert	generous; liberal bighearted	bana	to/for me
akraba	relative(s)	sonradan	later, afterwards subsequently
yakınlık	nearness; sympathy rapport	sevimli	attractive, appealing likeable
samimi	sincere, cordial genuine	gelmek	come; seem, appear; prove/turn out to be
kez	time occasion	oturmak	sit; sit down; live reside
yanıt	answer reply	yiyecek a	edible; n food
korkmak (-den)	be afraid of fear	taze	fresh; new recent
ikinci	second	gelince (-e)	regarding, as for concerning
lokanta	restaurant	rahatça	easily, with ease; comfortably
temiz	clean; pure		
rahatsız etmek	disturb upset		
bağırmaq (vn bağırma)	yell shout clamor		

NOIES

1 hiç bir ülke de kıyaslanmayacak kadar [in a way] not to be compared with that of any other country at all lit a degree/extent that will not be compared with any country at all

2 yerleşebilirim, I may settle down This fits the context more than the alternate translation I can settle down

3 birincisi ikincisi first of all (lit its first) secondly (lit its second)

4 erkekler çok yakın davranıyordu *the men were too familiar lit behaved/acted too close*

5 diğerleri bana sonradan sevimli geldi *afterwards the other [things] seemed/turned out to be appealing to me. Note the special meaning of geldi in this context*

SELECTION IEN

DÜNYADA EN ÇOK SİGARAYI YUNANLILAR İÇİYOR

ANKARA- Dünyanın çeşitli ülkeleri arasında kişi başına en çok sigaranın Yunanistan da içildiği belirlendi

Ortak Pazar Komisyonu tarafından Türkçe olarak yayınlanan Avrupa dergisinin son sayısında yayınlanan bir yazıda Yunanlılardan sonra en çok sigarayı Japonlar ve Amerikalıların içtikleri belirtiliyor.

AET'de¹ kanser hastalığının etkileri ve bu hastalığa karşı yapılan çalışmalar üzerinde durulan yazıda² Ortak Pazar ülkelerinde her yıl 1 milyon kişinin kansere yakalandığı ve bunlardan yarısının hastalığa yenilerek öldüğü bildiriliyor

Yazıda ayrıca, son araştırmalara göre ölüm ile sonuçlanan kanser vakalarının üçte birinin³ tütün alışkanlığından, üçte birinin beslenme kusurları ve alkol, geri kalan üçte birinin ise enfeksiyon cinsel davranış ve iş yaşamından⁴ kaynaklandığı kaydediliyor

Öte yandan Ortak Pazar da yüzde doksanbeşi ölümle sonuçlanan akciğer kanseri olaylarının başlıca nedeninin sigara olduğu açıklandı.

VOCABULARY		sayı	number; issue (of a magazine newspaper)
sigara	cigarette		
içmek (p içilmek)	drink; smoke (cigarettes etc)	yazı	piece of writing, (written) article
kişi	person human being	topluluk	community; society
başına	for each each per	AET abbr Avrupa Ekonomik Topluluğu	the European Economic Community (EEC)
kişi başına	per head per capita		
Yunanistan	Greece	kanser	cancer
belirlenmek	be determined; become definite	etki	influence effect
ortak n	partner; associate; a common communal	durulmak	stop; stand; slow down
pazar	bazaar; market; Sunday	üzerinde durulmak	dwell on take up the point; emphasize focus on stress
Ortak Pazar	the Common Market	yakalanmak	be seized/caught; med. (-e) be infected with/ contract (a disease)
komisyon	commission		

yarı <i>n/a</i>	half	enfeksiyon	infection
yenilmek	be defeated/overcome; succumb (to a disease)	cinsel	sexual
ölüm	death	davranış	conduct behavior
sonuçlanmak	come to an end/con- clusion; end up	yaşam	life living
vaka	event; occurrence; <i>med</i> case	kaynaklanmak (-den)	have (its) source in be due to
üç	three	öte yandan	moreover; at the same time; on the other hand
tütün	tobacco	doksan beş	ninety-five
beslenme	nutrition; diet	akciğer	lungs
kusur	defect deficiency flaw	başlıca	principal chief, main
geri kalan	the rest the remainder	neden <i>n</i>	cause, reason; <i>adv</i> why?

NOTES

1 The four key elements in this sentence are: *yazıda* (*in an article*); the coordinate nominalization constructions ending in *yakalandığı* (*that they contract*) and *öldüğü* (*that they die*); and finally the verb *bildiriliyor* (*it is made known/revealed that*). Since the verb is passive the sentence does not require a subject other than the dummy *it*.

2 *üzerinde durulan yazıda*, *in the article which dwells on/emphasizes/takes up the point of*. *durulmak* is the impersonal passive of the intransitive verb *durmak*, *stand stop* but preceded by *üzerinde* it has a special idiomatic use.

3 *üçte bir*, *one-third* lit *in three one*

4 *iş yaşamından*, *from working conditions*. lit *work life*

SELECTION ELEVEN

SECTION I

ULUSLAR

RUMLAR ÖZAL'A ATEŞ PÜSKÜRÜYOR

Reşat AKAR

LEFKOŞE- Türkiye Başbakanı İurgut Özal'ın, Kıbrıs konusundaki son gelişmeler üzerine yaptığı açıklama Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde büyük bir memnuniyet yaratırken, Güney Kıbrıs'ta ciddi endişelere yol açtı.

Başbakan Özal'ın Sabrımızın da bir sınırı vardır. Kıbrıs konusunda politikamızı yeniden gözden geçiririz ve Adanın Yunanistan'a ilhakına müsaade etmeyiz" şeklindeki sözlerini¹ Kuzey Kıbrıs'taki Türk gazeteleri geniş bir şekilde² yansıtırken, Rum gazeteleri de liderleri Kipriyanu'nun Özal'a yönelik saldırısına geniş yer verdi.

Rum yönetimi Başkanı Spiros Kipriyanu yaptığı açıklamada Başbakan Özalı "İhdit ve şantaj" başvurmakla suçladı. Kıbrıs konusundaki açıklamalarını sert bir dille eleştirmeye çalıştı³ Kipriyanu "Özal bizi yeniden tehdit edeceğine⁴ Birleşmiş Milletler kararlarına uysun" dedi

VOCABULARY

ulus	nation people	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuri- yeti (=KKTC)	the Turkish Republic of Northern Cyprus
Rum	Greek (resident in Turkey or Cyprus)	memnuniyet	pleasure; happiness; satisfaction
püskürmek	blow liquid from the mouth; spray	güney	south
ateş püskür- mek (-e)	be furiously angry (with)	yol açmak (-e)	open the way, cause bring about
Lefkoşe	Nicosia (Cyprus)	sabır (-brı)	patience, forbearance
Kıbrıs	Cyprus	yeniden	again, from the beginning anew
gelişme vü	development; growth; expansion	gözden geçirmek	examine, look over, scrutinize
kuzey	north	ada	island
cumhuriyet	republic	ilhak	annexation

müsaade	permission consent	sert	tough, hard; stiff; harsh; severe
müsaade etmek	permit consent	eleştirmek (vn eleştirme)	criticize
yansıtmak	reflect; echo (sound words)	birleşmiş	united
yönelik (-e)	directed/aimed (at); devoted (to)	Birleşmiş Milletler	the United Nations
tehdit	threat menace	uymak (-e)	comply(with), conform (to); follow
tehdit etmek	threaten		
şantaj [<i>Fr</i> chantage]	blackmail extortion		

NOTES

1. Başbakan Özal'ın "Sabrımızın . . . etmeyiz şeklindeki sözlerini, lit *Prime Minister Ozal's words* (accusative/objective) *in the form* ". It seems most convenient to break off at sözlerini, and to freely translate what precedes it as two complete sentences, i.e. *Prime Minister Ozal declared [two sentences]* ". The remainder of the Turkish sentence can then be translated as a single English sentence, beginning with sözlerini (which also is implied in the previous sentences) and ending with yer verdi

2 geniş bir şekilde *overwhelmingly* lit *in a broad way*.

3 açıklamalarını sert bir dille eleştirmeye çalıştı, *he went on* (lit *strove*) *to harshly* (lit *with a harsh tongue*) *criticize his [Ozal's] statements*

4 tehdit edeceğine, *instead of his threatening* The form *-eceğine*, meaning *instead of*, consists of the future nominalization suffix *-ecek*, followed by the possessive suffix (here *-i-*) and the dative suffix (*-e/-a*) (TG-I 187 [28]; TG-U 322)

SECTION 2

Bu arada KKIC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş da dün sabah yaptığı açıklamada Başbakan Turgut Özal'a saldıran Rum lideri Kipriyanu'ya yanıt verdi ve Senin Özal'a cevap vermeye hiç hakkın yoktur¹ Hele Papandreu ya danışmadan² hiç bir şey yapamazsın" dedi.

Rauf Denktaş Rum ve Yunan liderliğinin uzlaşmaz siyasetine³ işaret ederken Kıbrıs Adası'nın bir Yunan adası olmadığını Türkiye'nin etkin garantörlüğünden taviz⁴ verilemeyeceğini tekrarladı

VOCABULARY		uzlaşmak	come to an understanding/agreement; compromise
ara	interval (in time/space)		
bu arada	meanwhile	uzlaşmaz	uncompromising unyielding
sabah	morning	işaret	sign; mark
saldırmak (-e)	attack, assail	işaret etmek	point to; fig allude to
hakkınız yok	you do not have the right	etkin	active; effective
hele adv	above all; especially	garantörlük	status of being a guarantor
danışmak (-e)	ask advice (from); consult (with)	taviz	concession
liderlik	leadership	taviz vermek	make a concession

NOTES

1 hakkın yoktur *you have no right*

2 Papandreu ya danışmadan, *without consulting Papandreu* The -ma of -madan is the negative suffix not the suffix -me/-ma characteristic of the verbal noun (TG-U 389[c])

3 uzlaşmaz siyaset, *uncompromising policy*, uzlaşmaz is a negative aorist participle These are often treated as simple nouns and adjectives. (TG-U 281-282[6])

4. Türkiye'nin etkin garantörlüğünden taviz, *[any] concession on (lit from) Turkey's status as a guarantor*

Tehditlere kulak asmayan Amerikalılar Paris'i doldurdu

KORKUSUZ AMERİKALILAR

Bazı Amerikalılar her türlü tehlikeyi göze alıp Avrupa'ya tatil yapmaya gidiyorlar. Bu turistler Avrupa'ya gelmeden önce özellikle basında çıkan haberler yüzünden korkuya kapıldıklarını, ama tatile çıkar çıkmaz¹ her şeyi unuttuklarını söylüyor ve ekliyorlar:

"Paris'te ölmekten daha güzel ne olabilir?"

Paris metrosu ve kenar mahalleler gece gündüz Amerikalı turistlerle dolu. Bunlardan biri korkusuzluğunu şöyle yorumluyor:

"Son saldırılar alışkanlıklarımızı değil, olaylara bakış açımızı² değiştirdi."

Dış Haberler Servisi - Avrupa da son aylarda Amerikan hedeflerine karşı peş peşe girişilen saldırılar Amerikalı turistlerin gözünü korkutmuş benzemiyor. Geçen yıl Amerikan IWA Havayollarına bağlı bir yolcu uçağı ile Amerikalı yolcularla dolu İtalyan Achille Lauro gemisinin kaçırılmasına Roma ve Viyana havaalanlarına yapılan bombalı saldırılara rağmen Avrupa, özellikle Paris, Amerikalı turistler için hâlâ cazip bir tatil yeri. Fransız Le Matin gazetesine göre Libya'nın Avrupa'daki Amerikan tesislerine karşı misilleme saldırılarına girişme tehdidinin sürmesi³ de Amerikalı turistleri etkilememiş görünüyor.

VOCABULARY

		çıkılmak	come out go out; leave; appear
kulak	ear	yüz	face
asmak	hang suspend	yüzünden <i>as post</i>	because of on account of
kulak asmak	heed pay attention	eklemek	add; attach; append
doldurmak	fill	kenar <i>n</i>	edge, border; shore; <i>attr</i> remote; periph
korkusuz	without fear fearless	mahalle	neighborhood; quarter; district
tehlike	danger risk	kenar mahalle	distant (and poor) suburb
göze almak	risk; resign oneself to		
gitmek	go; go away depart		
basın	the press newspapers		

gece gündüz	night and day, continually	havayolları	airline
dolu	full	bağlı (-e)	tyed (to); dependent (on); connected with; here belonging (to)
korkusuzluk	lack of fear, fearlessness	yolcu	traveler, passenger
şöyle a	such a, of this/that kind; adv. like this/that this/that way	gemi	ship, line
yorumlamak	comment on, interpret, explain	kaçırmak (vn. kaçırma)	make/let escape; miss (a chance, a train); kidnap; hijack
bakış	look, glance	Viyana	Vienna
açı	angle; fig. point of view	havaalanı	airport, airfield
bakış açısı	point of view, way of regarding	bombalı a	bombing-, bomb. (attributive)
hedef	target; object; aim, goal	cazip	attractive, alluring
peş peşe	one after another, successively	tesis	establishment; institution; facility; association
girişmek (-e)	meddle, interfere; undertake, set about	misilleme	retaliation
korkutmak	frighten; threaten	girişme vn (-e)	undertaking
gözlü korkutmak	daunt, intimidate	sürme vn	here continuation
benzemek (-e)	look like, be like, resemble; seem	etkilemek	effect, have an influence on

NOTES

1. tatile çıkar çıkmaz, as soon as they leave on [their] vacation. The combination of the positive and negative present tense forms of the verb expresses the notion as soon as.

2. olaylara bakış açımızı our way (lit. angle) of looking at events

3. tehdidin sürmesi continuation of the threat, continuous threat

Amerikan yönetimi yabancı ülkelerdeki tesislerine karşı olası terör eylemleri için ne kadar ihtiyatlı¹ davranıyor ve güvenlik önlemlerine ne kadar büyük önem veriyorsa, Amerikalı turistler de aksine o kadar cüretli davranarak cesurca Avrupa'ya tatile gidiyor. Avrupa'ya tatile çıkmayı bir kahramanlık olarak kabul etmeyen² bazı Amerikalılar ülkelerindeki basın yayın organlarının³ uyarılarına rağmen daha önceden planladıkları Avrupa tatillerinde hiçbir değişiklik yapmıyor. Oysa ABD'nin Libya saldırısından sonra bunun tam tersi olacağı Avrupa turizminin büyük sekteye uğrayacağı tahmin edilmişti.

Le Matin e göre bu durumun Amerikalıların aptallığından⁴ ya da günlük haberleri izlememelerinden⁴ kaynaklandığı düşünülebilir. Ama durum böyle değil. Amerikan vatandaşları, yönetimlerinin 'Uluslararası terörizme, özellikle Kaddafi'nin terör tehditlerine karşı amansız bir savaş açtığını' çok iyi biliyor.

Tatil için Paris e gelen Coloradolul bir çift, birbuçuk yıldan beri Avrupa sahillerini gezmek için hazırlık yaptıklarını söylüyor. Avrupa'da buldukları süre içinde Batı Berlin ve diğer ülkelerde yapılan bombalı saldırılar onları planlarında herhangi bir değişiklik yapmaya itmemiş. Sırt çantalarında bir de bebekleri olan bu Amerikalı çift⁵ son olayların kendilerini korkutmadığını söylüyor.

VOCABULARY

		planlamak	plan (something)
yabancı a	foreign, alien; n foreigner; stranger	değişiklik	change alteration
olası	probable; possible	oysa	however yet but
ihtiyatlı	cautious discreet prudent	ters	back/reverse of (something); opposite
önlem	step. measure; pre- caution	sekte	interruption; stoppage cessation
aksine	on the contrary	uğramak (-e)	touch at; visit; drop in; encounter; suffer (a loss)
cüretli	bold, daring. audacious	sekteye uğramak	come to a halt, cease; be cut back; be interrupted
cesurca	bravely, courageously boldly	tahmin etmek	conjecture; guess estimate
kahramanlık	heroism, bravery; heroic act	aptalık	stupidity; foolishness
basın yayın organları	press and broad- cast media	günlük a	daily; for days
uyarı	warning; caution		

izlemek	trace; follow; keep up with. follow (events)	gezmek	go about travel tour visit
böyle a	such, this kind of; adv like this in this way	hazırlık	preparation; readiness
uluslararası	international	batı	west; the West Western countries
amansız	pitiless; cruel; deadly; relentless	itmek	push, shove; fig compel induce
çift	pair; couple	sırt	back (of an animal); spine
buçuk	and a half (after numerals)	çanta	bag; handbag; pack; purse
bir buçuk	one and a half	sırt çantası	backpack
sahil	shore coast; bank	bebek	baby; doll

NOTES

1 ne kadar ihtiyatlı ne kadar büyük önem *no matter how cautiously no matter what great importance*

2: Avrupa'ya tatile çıkmayı bir kahramanlık olarak kabul etmeyen. *not considering (lit accepting) going on a vacation to Europe as a heroic act*

3. basın yayın organları *the press and broadcast media.*

4 günlük haberleri izlememelerinden. *from their not keeping up with/keeping abreast of daily news reports*

5 sırt çantalarında bir de bebeklerini olan bu Amerikalı çift, *moreover, this American couple, having their babies in backpacks* The non-verbal particle *var*, used in the *have* construction in a simple sentence is replaced by *olan* in the corresponding participial construction (TG-U 101-102. 277)

SECTION 3

San Francisco'lu bir çift de dostlarının tüm uyarılarına rağmen Paris'e tatile gelmişler. arkadaşlarının zorlamalarına karşılık da Sacré-Coeur mahallesine gitmemeye söz vermişler. Bu çift gazetecilere yaptıkları bir açıklamada, sözlerinde durmayıp gittikleri Sacré-Coeur'ü çok güzel bulduklarını belirttiler. Üstelik ABD'deki tanıdıklarına da telefon edip bu yaz Paris tatilini kaçırmamalarını tavsiye etmişler. Paris metrosu, gece yarısından sonra bile Amerikalı turistlerle dolu. Bu turistler, Avrupa'ya gelmeden önce özellikle basında çıkan haberler yüzünden korkuya kapıldıklarını ama tatile çıkar çıkmaz her şeyi unuttuklarını, eğlenmeye baktıklarını söylüyorlar "Paris'te ölmekten daha güzel ne olabilir?" diye de ekliyorlar.

Terroristler için mükemmel bir hedef olarak gördüğünü kabul ettiği Amerikan konsoloslğunun¹ ikiyüz metre ilerisindeki bir İngiliz kütüphanesine her gün giden bir Amerikalı turist, "Benim başıma hiçbir şey gelmez"² diyor. Son saldırılar alışkanlığımızı değil olaylara bakış açımızı değiştirdi."

Bütün bunlara rağmen Amerikan seyahat şirketlerinin müşterilerinin azaldığı belirtiliyor.

VOCABULARY

		tavsiye	recommendation advice
dost	friend		
arkadaş	friend	tavsiye etmek	recommend advise
karşılık	equivalent; converse; (-e) in response to	gece	night
söz vermek	give one's word promise	gece yarısı	midnight
gazeteci	newsman journalist	bakmak (-e)	look at; look after tend; look for
durmak	stop; cease; stand; continue	mükemmel	perfect; complete; excellent
sözünde durmak	keep one's word	konsolosluk	consulate
üstelik	in addition further- more	ikiyüz	two-hundred
tanıdık	acquaintance, person with whom one is acquainted	başına gelmek	befall happen to
telefon etmek	telephone (someone)	seyahat	journey trip voyage
yaz	summer	seyahat şirketi	travel agency
		müşteri	customer buyer client
		azalmak	become less diminish decrease

NOTES

1. Teröristler için mükemmel bir hedef olacak gördüğünü kabul ettiği Amerikan konsolosluğunun. *[of the] American consulate which he admits that he considers as a perfect target*

2. 'Benim başıma hiçbir şey gelmez *Nothing at all happens to me* lit *Nothing at all comes to my head "*

DÜNYA IRKÇI REJİMİ KINIYOR

Dış Haberler Servisi - Güney Afrika Cumhuriyeti'ndeki ırkçı yönetimin önceki gün¹ komşu üç ülkenin topraklarında giriştiği saldırganlığa çeşitli ülkelere tepkiler geliyor. ABD, İngiltere ve İngiliz Uluslar Topluluğu ülkelerinden sonra dün de İsveç, Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan ve Sovyetler Birliği,² Botswana, Zimbabve ve Zambiya'da gerilla üssü olduğu iddia edilen bölgelere karşı girişilen saldırıları kınadı.

İrkçı yönetime bağlı birliklerin saldırılarını protesto amacıyla dün Güney Afrika'nın Johannesburg kentinde yüzlerce üniversite öğrencisi dersleri boykot etti. Polisler gösteri yapan öğrenciler arasında çatışma çıktığı ve 13 öğrencinin tutuklandığı bildiriliyor.

İsveç hükümeti tarafından dün yapılan açıklamada Güney Afrika Cumhuriyeti ırkçı politikasını savunmak amacıyla gittikçe daha büyük çapta saldırganlık örnekleri veriyor"³ denildi. Hindistan ve Çin yönetimleri de ırkçı yönetimin giriştiği son saldırıları kınadılar ve bu ülkenin ırkçı politikasını değiştirmesi için baskıların artırılmasını istediler.

Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Perez de Cuellar da, beyaz azınlık yönetiminin uluslararası hukuku hiçe saydığını bir kez daha gösterdiğini söyledi.

Sovyetler Birliği Güney Afrika'nın Afrika'daki bağımsız ülkelere karşı giriştiği saldırıların, başlıca müttefikleri olan ABD ve İsrail'in Libya ve Lübnan'daki saldırganlıklarına benzediğini bildirdi.

3 kişinin öldüğü, 15 kişinin yaralandığı Güney Afrika saldırılarını protesto amacıyla⁴ Johannesburg'daki üniversitelerde dün dersler boykot edildi. 800 üniversite öğrencisi kentte bir gösteri yaparak ırkçılık aleyhtarı marşlar söylediler. Olaya polislerin müdahale etmesi üzerine çatışma çıktı ve çok sayıda öğrencinin tutuklandığı bildiriliyor.

Bu arada Johannesburg kentinde siyahlar arasında çıkan çatışmalarda ölü sayısının 16'ya çıktığı haber veriliyor. İki gündür devam eden çatışmalarda yüzlerce ev yakıldı.

VOCABULARY

		Güney Afrika Cumhuriyeti	the Republic of South Africa
ırkçı	racist	önceki	the preceding former
rejim	regime	toprak	earth; land; territory; ground
kınamak	condemn; censure; blame	saldırganlık	aggression; belligerence
güney	south		

ulus	nation, people	Genel Sekreter	Secretary-General
İngiliz Uluslar Topluluğu	the British Common- wealth of Nations	beyaz	white
İsveç	Sweden	azınlık	minority
Çin	China	hukuk	law, jurisprudence; (<i>pl</i> of hak) rights
Çin Halk Cum- huriyeti	the People's Republic of China	uluslararası hukuk	international law
Hindistan	India	hiç	here nothing zero
gerilla	guerrilla warfare; guerrilla	hiçe saymak	count as nothing; dis- regard
Üs (-ssü)	base, basis; <i>mil.</i> base	göstermek	show; demonstrate
iddia	claim; pretension	müttefik	ally
iddia etmek	claim; pretend; allege	Lübnan	Lebanon
kent	city town	ırkçılık	racism
boykot etmek	boycott	aleyhtar a	against, opposed; <i>n</i> opponent
tutuklamak (<i>p</i> tutuklanmak)	arrest, take into custody	ırkçılık aleyhtarı	anti-racist
savunmak	defend protect	marş	<i>mil</i> march; <i>mus</i> march hymn, tune
gittikçe	gradually more and more little by little	söylemek	here sing
çap	diameter; scale size	siyah a	black; <i>n</i> black person
örnek	example; sample specimen	ölü a	dead; <i>n</i> corpse; carcass
denilmek	be said; be named/ called	devam	continuation
artırmak (<i>p</i> artı- rılmak)	increase augment	devam etmek	continue
genel	general	yakmak (<i>p</i> yakılmak)	burn set on fire

NOTES

1 önceki gün, [on] a previous day the other day

2 Sovyetler Birliği, Botswana, Zimbabve ve Zambiya da bölgelere karşı. Sovyetler Birliği is the final element of the complex subject of the verb kınadı, *condemned*. The -da of Zambiya'da in accordance with the principle of suspended affixation applies to Botswana and Zimbabve as well. The construction can then be rendered: *against regions .in Botswana, Zimbabwe and Zambia*. The context of the previous sentence (komşu üç ülkenin) clears up the apparent ambiguity caused by the fact that Botswana Zimbabve immediately follows Sovyetler Birliği

3 örnekleri veriyor, *is providing examples* lit *is giving the examples*

4 Güney Afrika saldırılarını protesto amacıyla, *with the objective of protesting* (lit *protest*) *South African attacks*. Note that the noun protesto governs the preceding noun (saldırıları) in the accusative case

SELECTION FOURTEEN

SECTION 1

TENCERE

ÇEVRE KAVRAMININ NERESİNDEYİZ?!

Necati ZİNCİRKIRAN

Istanbul da yürüyüş için bana göre iki güzel yer var. Belgrad Ormanı ve Yıldız Parkı. Haftanın bazı günleri sabah erken bu iki yere gider bir saat kadar yürürüm. Son yıllarda buraların epey müşterisi var. Güzel bir doğa ve tertemiz hava içinde yürümek veya koşabilmek ne büyük bir nimet?

Yıldız Parkı Çelik Gülersoy sayesinde bakımlı, tertemiz bir hale getirildi. Belgrad Ormanı'nda da Orman Bölge Müdürlüğü birşeyler yapmaya çalışıyor. Daha iyi olamaz mı? Hem de nasıl? Ormanda yapılanlar bu yönetimin huyundan mıdır yoksa suyundan mı,² çok ağır gidiyor. Oysa İstanbul büyüdükçe³ ihtiyaç da büyüyor. Halk orada daha çok şeyler görmek istiyor.

Gerek Yıldız da gerek Belgrad Ormanı'nda yürürken birşey dikkatimi çeker genellikle. Önümde yürüyen veya koşan kimselerin kullandıkları kağıt mendilleri yere atmaları! Bir insan kağıt mendil kullanacak kadar uygar olabilmişse⁴ o mendili sokağa atmaması gerekir.

Aynı şekilde arabadan atılan sigaralar, veya yollarda boşaltılan sigaralıklar olayı da bundan farklı değildir. Şimdi İstanbul'un her cadde ve sokağında 50 metrede bir çöp kutusu var.

Bunlar gene birşey değil,⁵ biz çöplerini yaşadığı yalından denize döken yalı sahiplerini biliyoruz. Bahçesini budayıp veya budatıp çiçek ve ağaç dallarını, yapraklarını gecenin karanlığında denize atan sözde kültürlü kişileri de tanıyoruz.

VOCABULARY

		yürümek	walk go for a walk
kavram	concept; idea; notion	buraları	these places; around here
yürüyüş	gait; walk stroll	epey	a good many lots of
orman	forest; woods	müşteri	customer buyer; visitor (to a public place)
yıldız	star	doğa	nature
erken	early	tertemiz	spotlessly clean sparklingly clean
bir saat kadar	for about an hour		

koşmak	run	kağıt	paper
nimet	blessing; good fortune; kindness; favor	mendil	handkerchief
çelik	steel	uygar	civilized
Çelik Gülersoy	<i>a personal name</i>	sokak	street road
bakımlı	well cared for well kept	araba	cart, carriage; auto- mobile car
bir hale getirmek	bring up to a state/ condition	boşaltmak (p boşaltılmak)	empty out, pour out evacuate; unload
müdürlük	directorate; manage- ment; head office	sigaralık	ashtray
Orman Bölge Müdürlüğü	The Directorate of the Forest Region	cadde	main road in a city avenue
bir şeyler bir- şeyler	some things	çöp	chip; garbage; trash
hem	besides; and also	kutu	box; can (for canned goods)
hem de nasıl!	and how! indeed yes!	çöp kutusu	garbage can
huy	disposition; character; temper	gene	again; moreover; still
su (-yu)	water	yalı	waterfront house/ manison
huyu suyu	basic nature and disposition	deniz	sea
yoksa	or; or else; other- wise; if not	dökmek	pour, pour out; empty; spill; scatter
ağır	heavy; slow	bahçe	garden
büymek	become larger; grow; increase	budamak	prune; trim
orada	there	budatmak	have pruned; have trimmed
gerek... gerek	whether... or	çiçek	flower
genellik	generality	ağaç	tree
genellikle	in general; usually	dal	branch
kimse	someone, somebody; person	yaprak	leaf
		karanlık	the dark darkness
		sözde	supposedly; so-called

kültürlü

cultured; well-educated tanımak

know; be acquainted
with; recognize

NOTES

- 1 Çevre kavramının neresindeyiz?, *Where are we with respect to the concept of environment? lit. In what place of the environment concept are we?*
- 2 bu yönetimin huyundan mıdır, yoksa suyundan mı *whether by the nature or disposition of this management*
- 3 İstanbul büyüdükçe, *as Istanbul grows.* The compound suffix *-dikçe* is often used to denote continuous action (TG-U 387-388)
- 4 Bir insan kağıt mendil kullanacak kadar uygar olabilmişse, *if a person can be civilized enough to use a paper handkerchief, lit. civilized to the extent he will use a paper handkerchief.*
- 5 Bunlar birşey değil, *these [cases] are nothing [compared to what follows]*

SECTION 2

Hele hele, her yıl bugünlerde Etiler ve Bebek teki kanalizasyonlara apartmanların yakıt tanklarındaki fuel-oil çamurunu döktüren ve denizi yağ içinde bırakan¹ apartman sahibi yönetici veya kapıcılarının da varlığından haberliyiz.

-Adam sen de ben atayım da gerisinden bana ne?²

En büyük vatan hainliği başkalarının haklarına saygılı olmamaktır. Bunun ötesinde çevreyi kirletmektir. Doğaya ve topluma zarar vermektir.

Çevre hepimizin ortak malıdır. Çünkü insan dediğimiz yaratık³ tek başına yaşamamaktadır. Toplu yaşamak⁴ zorundadır. Toplu yaşayan insanoğlu çevresini temiz tutmak zorundadır. Biri temiz tutar diğeri pisletirse olmaz. Herkesin ortak mala aynı titizlikle sahip çıkması gerekmez mi?

Yıldız Parkı na ve ormana bakıyorum, orada çöp kutuları dururken millet pislikleri yerlere atmış. Ve hergün görevliler insanların bu pisliklerini temizlemekle meşgul.

Acaba bunları yapanların evleri nasıl? Örneğin tuvalet yerine oturdukları salonun ortasına mı pisliyorlar?

VOCABULARY

		zarar vermek	damage; harm; injure
bugün	today	mal	property, possession; wealth; merchandise
bugünlerde	nowadays at this time	çünkü	because
kanalizasyon	sewer system drainage	yaratık	creature living thing
apartman	apartment building	tek başına	alone, apart on one's own
yakıt	fuel (for heating)	toplula	collected, gathered; col- lective; adv collec- tively, as a member of a group
çamur	mud; slime; sludge	insanoğlu	man, human being; mankind
döktürmek vb	have (something) poured/spilled/ emptied/poured out	pisletmek	make dirty soil; mess up
yağ	oil	olmaz	is not possible does not happen
bırakmak	leave; abandon, quit; let go; allow permit	herkes	everyone everybody
yönetici	director; manager; administrator	titizlik	fastidiousness, scrupulous- ness meticulousness
kapıcı	doorkeeper; maintenance man	sahip çıkmak (-e)	claim ownership of; look after; act as a guardian of
haberli	informed; knowing; knowledgeable	millet	nation; people; the public
sen	you (sing)	pislik	filthiness; filth dirt
geri	back rear; the rest	hergün, her gün	every day
vatan	one's native country fatherland	görevli a	n government employee on duty
hainlik	treachery perfidy	temizlemek	clean, clean up; clear away
bunun ötesinde	beyond this in addition	meşgul (-le)	busy; occupied; concerned
kirlenmek	make dirty soil sully		
zarar	damage; harm; injury		

acaba	I wonder (whether); do you think?	tuvalet	toilet
		salon	living room; lounge
nasıl	how? what kind of?	pislemek (-e)	dirty, soil; relieve oneself
örneğin	for example		

NOTES

- 1 denizi yağ içinde bırakan *leaving the sea covered with (lit in) oil*
- 2 -Adam, sen de ben atayım da, gerisinden bana ne? *You, man as long as I throw [it in] what do I care about the rest?"*
- 3 insan dediğimiz yaratık. *the creature we call man*
- 4 toplu yaşamak. *live collectively/as a member of a group/as a social being*

SELECTION FIFTEEN

SECTION 1

ÖZETLE

Gorbaçov, KGB'nin özel toplantısına katıldı

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov, Sovyet Güvenlik Servisi KGB'nin önceki gün başlayan özel toplantısına katıldı. Sovyetler Birliği Resmi Haber Ajansı "IASS", konferansta KGB'nin faaliyetlerinin artırılmasının ele alındığını duyurdu. Sovyetler Birliği'nin içişlerinde uzman olan Batılı diplomatlar toplantının olağan sayılmadığını ve büyük bir olasılıkla Gorbaçov'un geçen hafta Sovyet büyükelçilerine karşı yaptığı konuşma ile aynı amaca yönelik olduğunu kaydediyorlar. Batılı diplomatlar, KGB'nin ülke içinde ve dışındaki faaliyetlerinde az da olsa bir değişme gördüklerini ancak Gorbaçov'un işbaşına gelmesi nedeniyle etkisinin azalmasının beklenmediğini² kaydettiler. (a.a)

Bangladeş: Feribot kazasında ölü sayısı 600

Bangladeşte bugüne kadar meydana gelen en büyük feribot faciasında ölenlerin sayısı 600'e ulaştı. Dalgıçlar nehirden 50 ceset daha çıkardılar.³ Yetkililer, bugüne kadar 300 cesedin nehirden çıkartıldığını,⁴ geri kalan 300 cesedin ise ya sürüklendiğini, ya da nehir yatağına saplandıklarını bildirdiler. Feribot, pazar günü Dakka ya gitmek üzere Bholadan ayrıldıktan hemen sonra çıkan fırtına sırasında ters dönmüştü. Yetkililer, feribotun kapasitesinin 550 olmasına karşın feribotta 1100 kişinin bulunduğunu kaydettiler.

VOCABULARY

		uzman	expert specialist
özet	summary résumé digest	olağan	normal, usual common routine
önceki gün	the other day, recently; the previous day	olasılık	probability
		az da olsa	no matter how slight/ small
ajans	agency; news agency	işbaşına gelmek (-in)	come to power
haber ajansı	news agency		
ele almak	take up, consider (a matter)	nedeniyle	because, because of
		a.a abbr Anadolu Ajansı	Anatolian Agency
içişleri	internal/domestic affairs	feribot	ferryboat

kaza	accident	saplamak	stick/thrust into
facia	tragedy, calamity catastrophe	saplanmak vp	be thrust into; pene- trate. sink into
dalgıç	diver	pazar günü	Sunday
nehir (-hri)	river	üzere following an infinitive	on upon; on the point of; for the purpose of
daha	more; still, yet; so far already until now	fırtına	storm gale
çıkartmak vc	have taken out/ removed	sıra	row; order; sequence; turn; time
geri kalan	the rest, the remain- der; the remaining	sırasında	in the course of during
ya	or	dönmek vi	turn; go/come back return
ya . ya	either . or	ters dönmek	lose one's bearings
süreklilemek (p sürekli olmak)	drag drag away	karşın (-e)	in spite of
yatak	bed; riverbed		

NOTES

1. The key elements in this sentence are: **diplomatar**, (subject: note the presence of the comma); the main transitive verb **kaydediyorlar** (are noting); and two coordinate nominalization constructions both objects of **kaydediyorlar** i.e., one ending in **sayılmadığını** (*its not being considered*), the other in **yönelik olduğunu** (*its being directed/devoted*)

2. **ancak Gorbaçov'un işbaşına gelmesi nedeniyle etkisinin azalmasının beklenmediğini**, *but that because Gorbachev had come to power no decrease in its influence was expected*

3. **Dalgıçlar nehirden 50 ceset daha çıkardılar**. *Divers have removed 50 more bodies from the river*. Note that **daha** in this context is translated *more*.

4. **nehirden çıkartıldığını**, *the fact that they were removed from the river*. **çıkart-**, *cause to remove/take out*, is the causative form of the transitive verb **çıkart-**, but the distinction between the two is sometimes lost in English translation

ABD'den İran'a silah kaçakçılığı

ABD den İran a 2.5 milyar dolar tutarında silah kaçırmaya çalışan 17 kişilik çetenin 5 üyesi Bermuda'dan ABD'ye iade edildikten sonra New York'ta tutuklandı. Bir Pan Am uçağı ile New York'taki Kennedy Havaalanı'na getirilen sanıklar, öldürme tehditleri üzerine çok sıkı güvenlik önlemleri alan polis tarafından bilinmeyen bir yere götürüldüler. Sanıklar arasında emekli İsrailli General Bar Am'ın da bulunduğu bildirildi. Londra'dan Bermuda'ya geldikleri 21 Nisan tarihinde tutuklanan silah kaçakçıları hakkında Bermuda Yüksek Mahkemesi, ABD'ye iade kararı vermişti.¹ Amerikalı, Fransız Federal Almanyalı ve Yunanlılardan oluşan 17 kişilik çetenin diğer 12 üyesi,² ABD'de daha önce tutuklanmıştı (a a)

Palme cinayeti soruşturması

İsveç Başbakanı Olof Palme nin öldürülmesi olayını soruşturan polis, cinayetin teröristlerin işi olmayabileceğini öne sürdü.³ Polis yetkilileri İsveç Polis Radyosu'na yaptıkları açıklamada, 16 terörist grup ile ilgili olarak soruşturma yürüttüklerini, ancak suikastle bu gruplar arasında bağlantı kuramadıklarını belirttiler. Yetkililer, suikastle ilgili olarak yaptıkları araştırmalar sonucu, uluslararası boyutlara varan ipuçları⁴ bulduklarını da kaydediyorlar. (a a)

ABD firmaları G. Afrika'dan çekiliyor

Amerikan firmalarının Güney Afrika'yı terk etmeye ya da bu ırkçı devletle olan ilişkilerini azaltmaya yöneldikleri bildirildi. Washington'daki "Investor Responsibility Research Center" (Yatırımcı Sorumlulukları Araştırma Merkezi) tarafından yayımlanan bir raporda, geçen yılın başından beri 48 Amerikan firmasının Güney Afrika'yı terk etmeyi kararlaştırdığı kaydedildi. Raporda, bu kararlara yol açan asıl nedenin Pretoria yönetimi tarafından izlenen ırk ayrımı politikasından çok,⁵ ülkenin kâr etmeyi güçleştiren ekonomik durumu olduğu görüşüne yer verildi. Rapora göre, General Motors Güney Afrika polis ve ordusuna araç satmama kararı alırken, IBM ve Xerox gibi diğer büyük ABD firmaları da Güney Afrika'dan tamamen veya kısmen çekileceklerini duyurdular. (a a)

VOCABULARY

kaçakçılık	smuggling	kişilik	personality; of/composed of persons
milyar	billion	çete	gang, band
tutar	total sum	üye	member (of a group)
kaçtırmak (vn kaçırma)	here smuggle	iade	return; giving back

iade etmek	return; give back; extradite	ipucu, p/ ipuçları	clue hint, indica- tion <i>lit</i> rope's end
sanık	suspect one charged/ accused	firma	firm company
sıkı	tight; strict; compact dense	G Afrika = Güney Afrika	South Africa
öldürme tehditleri	death threats	çekilmek <i>vp.</i>	be pulled; (-den) withdraw (from)
üzerine <i>post</i>	onto; upon; after; following	terk etmek, terket- mek	abandon desert; leave quit
emekli	retired	azaltmak <i>vc</i> (<i>vn</i> azaltma)	reduce, diminish lessen
Nisan	April	yönelmek (-e)	head towards, turn towards; move in the direction of
kaçakçı	smuggler	yatırımcı	investor; depositor
mahkeme	court of law	yayımlamak (<i>p.</i> yayımlanmak)	publish
karar vermek	decide, make a decision	asıl <i>n</i>	foundation; base; a true, real genuine principal
Almanyalı	(a) German	ırk	race; lineage
Federal Almanyalı	(a) West German	ayırım	discrimination
oluşmak	come into existence; (-den) consist of be made up/com- posed of	kâr	gain profit
cinayet	murder	kâr etmek	make a profit
soruşturma <i>vn</i>	investigation in- quiry	güçleştirmek	make difficult complicate
soruşturmak	investigate inquire	ordu	army
İsveç <i>n</i>	Sweden; <i>attr</i> Swedish	araç	means; tool; vehicle
suikast	assassination; assassi- nation plot	satmak	sell
bağlantı	connection tie link	kısmen	partially, in part
kurmak	establish; found; form create		
boyut	dimension; size		
varmak (-e)	arrive at; reach; attain		

NOTES

1. iade kararı vermişti. *had made the decision of returning, had decided to return* The form *vermişti*, *had given*, is composed of: the verbal stem *ver-*; the narrative tense marker *-miş-*; and the past auxiliary *-ti*. The combination *miş+ti* often expresses the equivalent of the English past perfect/pluperfect tense (= had + past participle) (TG-U 185[1 2])

2. Amerikalı, Federal Almanyalı ve Yunanlılardan oluşan 17 kişilik çetenin diğer 12 üyesi, *the other twelve members of the 17-person gang composed of [individuals] of American, French, West German and Greek [nationality]*. Because of the principle of suspended affixation the plural suffix *-ler/-lar* is only added to the last of the four national groups (Yunanlılardan). Since it is impossible to know whether the individual nouns of nationality refer to one or more individuals the above circumlocution is offered as an alternate rendition

3. cinayetin teröristlerin işi olmayabileceğini öne sürdü, *suggested that it might be possible that the murder was not the work of terrorists* The compound form *-ebil-*, which normally characterizes the positive potential cannot take a negative suffix, but it may be added to a negative stems in *-me/-ma*. The meaning then is *it is/might be possible that not* (TG-U 404)

4. uluslararası boyutlara varan ipuçları *clues indicating international involvement*
lit *clues arriving at/amounting to international dimensions*

5. ırk ayrımı politikasından çok, *more than/rather than its policy of racial discrimination* çok when following an ablative is rendered *more than rather than*

SELECTION SIXTEEN

SECTION 1

YORUM

BİR DEĞERLİ MİSAFİR

Prof. Fahir ARMAOĞLU

Biz Türkler herhangi bir yabancı, ülkemiz ve milletimiz için iki çift güzel söz ettiği zaman, hemen ona "Türk dostu" damgasını vururuz. Bu bizim, milletlerarası politikanın karamsar havası içinde "dostluğa" olan özlemimizi ifade ettiği kadar¹, milletçe² "dostluğa" verdiğimiz değer de bir ifadesidir.

Dünden itibaren beş günlük bir ziyaret için ülkemize gelmiş olan Federal Almanya Cumhurbaşkanı Sayın Richard Von Weizsaecker ise, sözünü ettiğimiz dostların ve dostlukların çok ötesinde ve çok üstünde yer almış bir şahsiyet³. Sayın Von Weizsaecker'in "dostluğu", alıştığımızın aksine, herhangi bir sözünden veya demecinden değil, doğrudan doğruya hareket ve davranışlarından gelmektedir. "Türk dostluğu"ndaki samimiyetinin dayanağı da bu hareket ve davranışlarıdır. Batı Berlin Belediye Başkanlığı sırasında Türk işçilerine gösterdiği yakınlık ve samimiyet, ağızdan ağıza nakledilen hikâyeler haline gelmiştir⁴. Bundan bir kaç yıl önce Alman hükümetinin daveti ile Batı Berlin'e de gittiğimizde, gazetemiz Tercüman'ın Batı Berlin temsilcisi bir akşam bizi bir kebabçı dükkânına götürmüştü. Dükkân Batı Berlin parlamentosuna yakın bir yerde idi. Dükkân sahibi, Belediye Başkanı Sayın Von Weizsaecker'in zaman zaman dükkânına gelip kebab yemesiyle öğünüyordu.

VOCABULARY

		karamsar	pessimistic
		dostluk	friendship
yorum	interpretation; comment	özlem	desire; yearning
prof. = profesör	professor	ifade	expression; explanation
değerli	valuable; worthy; estimable; honorable	ifade etmek	express; explain
		kadar	here as much as
misafir	guest visitor	itibaren (-den)	from, dating from from on
damga	brand; stamp; mark		
damga vurmak	brand; label	beş	five
milletlerarası	international	Almanya	Germany

Federal Almanya	Federal (Republic of West) Germany	ağız (ağzı)	mouth
sayın	respected, honored, honorable; Mr (formal)	ağızdan ağıza	by word of mouth
söz etmek (-den)	talk about; discuss; mention	nakletmek (p nakledilmek)	carry, conduct; transfer; narrate relate recount
üst	upper surface; top	hikâye	story, tale
üstünde	on; on top of; above	haline gelmek	become turn into
yer almak	take a place, occupy a position	Alman	German
şahsiyet	personality; personage	davet	invitation
alışmak (-e)	get used to become accustomed to	davet etmek	invite
aksine <i>as post</i>	contrary to in opposition to	tercüman	interpreter; translator; (<i>capitalized</i>) the name of a Turkish newspaper
herhangi	(<i>in neg sentences</i>) any whatever whatsoever	temsilci	representative agent
demeç (-ci)	statement; declaration	kebabçı	cook and seller of shish kebab
doğru	straight; correct, accurate; true	dükân	store; <i>here</i> restaurant
doğrudan doğruya	directly	belediye başkanı	mayor; chairman of a municipality
samimiyet	sincerity; cordiality	zaman zaman	from time to time occasionally
dayanak	support; <i>here</i> basis	kebab (-bı)	shish kebab
belediye	municipality	yemek vt	eat
belediye başkanlığı	office of mayor; chairmanship of a municipality	yeme vn	eating; food
yakınlık	nearness, closeness; sympathy; rapport	öğünmek (övünmek) (-le)	be proud (of) take pride (in) boast (of)

NOTES

1. ifade ettiği kadar, *as much as it expresses* kadar following a participle ending in -diği is translated as *as much as* (TG-L. 186[26])
2. milletçe, *as a people as a nation*
3. çok ötesinde ve çok üstünde yer almış şahsiyet (is) *a personality who has occupied a place far above and beyond*
4. ağızdan ağıza nakledilen hikâyeler haline gelmiştir, *became stories/tales which were spread by word of mouth, lit reached a state of tales which were conveyed/recounted from mouth to mouth.*

SECTION 2

Cumhurbaşkanı Von Weizsaecker'in Türkiye ziyareti şüphesiz talihsiz bir zamana rastlamıştır. Yunan azgınlığının ve Yunan edepsizliğinin ayyuka çıktığı, dolayısıyla basınımızın sayfalarının bunun tepkileriyle dolu olduğu bir zamanda, basınımız bu ziyarete yeteri kadar yer ayıramamıştır. Fakat şüphe yok ki Türk milletinin kalbindeki duygular, gazete sayfalarının çok ötesindedir¹.

Sayın Von Weizsaecker ile konuşulacak konuların çokluğunda şüphe yok. Bunu da tabii karşılamak gerekir. Çünkü, Türkiye'nin gerçek bir Türk dostu cumhurbaşkanı ile konuşacak çok şeyi var. Bu ziyaret Türkiye için bir "dertleşme" ve "danışma" vesilesidir. İnsan "uzak arkadaşları" ile değil, "yakın dostları" ile dertleşir ve onlara danışır².

Şüphesiz konuşmaların ağırlığını, Türkiye'nin Avrupa ile münasebetleri ve bilhassa son zamanlarda bu istikamette ortaya çıkan müspet gelişmeler teşkil edecektir. Bu müspet gelişmelerde Federal Almanya'nın yardım ve desteği hiçbir zaman küçümsenemez. Bu sebeple, bu gelişmelerin hızlandırılması bakımından, Cumhurbaşkanı Von Weizsaecker'in hem kendi ülkesi ve hem de Batı Avrupa açısından söyleyecekleri ve keza bizim de söyleyeceklerimiz vardır. Bunların yanında, son günlerin "müttefiklerarası" tatsız gelişmelerin de değerlendirileceği şüphesizdir.

Sayın Von Weizsaecker'in ziyaretini Türkiye, dış politikasının ağırlığını "uzak"tan "yakın"a nakletmek için³ iyi bir fırsat olarak kullanmalıdır.

VOCABULARY

şüphesiz a	certain; sure; <i>adv</i> certainly without doubt	rastlamak (-e)	encounter, come across; meet by chance; coincide
talihsiz	unlucky	Yunan	Greek

azgınlık	fury, ferocity; madness; wildness	danışmak (vn. danışma) (-e)	consult (with); ask advice (of)
edepsizlik	insolence, rudeness impertinence	vesile	means; pretext; oppor- tunity
ayyuk	the highest level of the heavens	uzak	far distant, remote
ayyuka çıkmak	rise to the skies, reach an extreme point	münasebet	connection; relation
dolayı (-den)	because of on account of	bilhassa	particularly especially
dolayısıyla	because of it con- sequently	istikamet	direction
sayfa	page	ortaya çıkmak	appear; emerge; take place
yeteri kadar	adequately to a suffi- cient degree	müspet	positive; affirmative; favorable
ayırarak	separate; divide; allocate assign set apart	teşkil etmek	form; constitute
fakat	but	küçümsemek (p. küçümsenmek)	underestimate
şüphe	doubt suspicion	hızlandırmak (vn p hızlandırılma)	accelerate speed up
ki conj	that; so that	hem.. hem (de)	both and
duygu	feeling; impression; emotion	kendi a	own; -self -selves
konusulmak vp	be discussed/talked about	keza	also too likewise
çokluk	abundance; multitude	yan	side; aspect
tabii a	natural; adv naturally, of course	yanında	here besides, in addition to
karşılama	welcome	müttefiklerarası	interallied
gerçek a	real, true; n reality truth	tatsız	tasteless; disagreeable unpleasant
dertleşmek (vn. dertleşme) (-le)	have a heart-to-heart talk (with)	ağırlık	here emphasis
		fırsat	opportunity chance

NOIES

1. Türk milletinin kalbindeki duygular, gazete sayfalarının çok ötesindedir, *The heartfelt feelings of the Turkish people are far beyond the pages of a newspaper.*
2. İnsan onlara danışır *One consults with them* İnsan, human being person is also used for the indefinite one they (TG-I 77[22])
3. dış politikasının ağırlığını "uzak'tan yakın"a nakletmek için, *in order to bring the serious state (lit heaviness) of its foreign policy into bold relief (lit to move from far to near)*

SELECTION SEVENTEEN

Polisin 19 üniversite öğrencisini öldürmesi protesto ediliyor

NİJERYA'DA BÜYÜK ÖĞRENCİ GÖSTERİLERİ

Başkent Lagos'ta otomobilleri ateşe veren öğrenciler, caddeleri ablukaya aldı. Askeri yönetim 9 üniversiteyi kapattı.

LAGOS, (A.P.) - Nijerya da 19 üniversite öğrencisinin geçen hafta polis tarafından vurulmasını protesto amacı ile başkent Lagos'ta büyük öğrenci gösterileri yapılıyor. Askeri yönetim önceki gün Lagos Üniversitesi'ni kapattı ve tüm gösterileri yasakladı.

Nijerya'nın kuzeyindeki Zaria kentindeki Ahmadu Bello Üniversitesi'nde geçen cuma günü polis öğrenci örgütü liderlerinin okuldan uzaklaştırılmasını protesto eden öğrencilerin üzerine ateş açmıştı. Açılan ateş sonucu¹ 19 üniversite öğrencisi ölmüştü. Başkent Lagos'ta bu olayı protesto amacı ile² gösteriler yapan yüzlerce öğrenci, otomobilleri ateşe vererek caddeleri ablukaya aldı. Sokaklara dökülen öğrenciler bir polis karakolunu ateşe verdi ve bir cezaevini basarak yüzlerce mahkûmu serbest bıraktı. Ülkedeki çeşitli üniversitelerde de polisin eylemini protesto amacıyla gösteriler yapılıyor ve okullar boykot ediliyor.

Nijerya'nın General İbrahim Babangida liderliğindeki askeri yönetimi, önceki gün başkent Lagos'taki bir üniversiteyi kapatarak tüm gösteri ve yürüyüşleri yasadışı ilan etti. Böylece ülkede kapatılan üniversite sayısı 9'a ulaştı.

Lagos radyosunun haberine göre askeri yönetim lideri İbrahim Babangida önceki gün geçen hafta öldürülen 19 öğrencinin ailelerine başsağlığı mesajı iletirken, Eğitim Bakanı Jubril Aminu da, olayın meydana geldiği Ahmadu Bello Üniversitesi'ni³ ziyaret ederek durumu gözden geçirdi. Lagos radyosu ayrıca Nijerya İşçi Kongresi'nin olayı protesto amacıyla öğrencileri barışçıl gösteriler yapmaya çağırdığını haber verdi.

Askeri yönetim tarafından önceki gün yapılan açıklamada⁴, ülkedeki tüm gösteri ve yürüyüşlerin yasaklandığı, gösteri yapılan tüm üniversite ve ortaöğretim kurumlarının kapatılacağı haber verildi.

Nijerya da 13 yıllık askeri yönetimden sonra 1979 da seçimler yapılmış 1983 yılının 31 Aralığında da İbrahim Babangida'nın darbesi ile askeri yönetim geri dönmüştü.

VOCABULARY

		ateşe vermek	set on fire
protesto etmek	protest against	abluka	blockade
başkent	capital city	ablukaya almak	blockade; block off

kapatmak	shut; shut down, close down; suppress	ilan etmek	declare; announce; proclaim
A P abbr	Associated Press	başsağlığı	condolence
vurulmak vp	be struck/hit; be shot	mesaj	message
cuma	Friday	iletmek	send; convey, transmit
örgüt	organization; association	ziyaret etmek	visit
dökülmek vp	here pour out	gözden geçirmek	examine, look over; take under study
cezaevi	prison	barışçıl	peaceful
basmak	stamp; print; raid, attack suddenly	yıllık	years old; for/lasting years
mahkûm a	sentenced, condemned; n convict	Aralık	December
serbest	free; independent	darbe	stroke, blow; coup d'état
yürüyüş	walking; walk, stroll; (protest) march	geri dönmek	come/go back return
yasadıışı	illegal unlawful		
ilan	declaration; announcement; proclamation; advertisement		

NOTES

1. Açılan ateş sonucu [as] a result of [their] opening fire lit the result of the fire that was opened

2 bu olayı protesto amacı ile, with the objective of protesting (lit. protest) this incident. Note that the noun protesto (protest protesting) governs the preceding noun in the accusative/objective case.

3. olayın meydana geldiği Ahmadu Bello Üniversitesi ni. Ahmadu Bello University where the incident took place.

4 açıklamada haber verildi. in a statement it was announced/made known

GENÇLİĞE YENİ UFUK

Dış ticaret pazarlamacıları

Güngör ÖCAL

İZMİR (Tercüman)- Ülkemizin ekonomik kalkınması, yeni yeni meslek dallarını¹ da ortaya çıkarmaya başladı Türkiye de 4-5 yıllık bir maziye sahip olan dış ticaret şirketlerinde² "dış ticaret pazarlamacısı" olarak çalışan 150 civarında eleman bulunuyor ve halen bu iş dalının bilinmemesi sebebiyle işler "usta-çırak yetiştirmesi" şeklinde³ yürüyor

Dış ticaret pazarlamacılığı aslında son derece cazip bir meslek Bu dalda çalışanlar dünyanın çeşitli ülkelerini geziyor, en lüks yerlerde kalarak dünyaca meşhur işadamları ile karşılıklı konuşuyorlar ve ülkemize döviz kazandıracak her türlü temasta bulunuyorlar Bu iş dalında çalışan gençlerin yaş ortalaması 28 civarında Bilfiil ayın 15 gününü yurt dışında geçiren pazarlamacının firmaya maliyeti ise 40 bin dolar Ancak kendileri için⁴ harcanan bu paranın karşılığını da gerçekten veriyorlar ve yurt dışında kaldıkları günlerde milyonlarca dolarlık ihracat bağlantısını gerçekleştiriyorlar⁵

İzmir'de bulunan bir dış ticaret kuruluşunun ülke dışından gelen elemanlarıyla görüştük Her biri yüksek tahsilli olup bir veya iki lisan bilen gençler daha önce çok iyi işleri olmasına rağmen dış ticaret pazarlamacılığını tercih ettiklerini belirttiler ve "Son derece renkli bir iştir İnsanı daima zorlayan ve geliştiren bir meslektir" dediler

Orta Doğu Teknik Üniversitesi ni bitiren ve metalürji mühendisi olan Cemali Kırmızıoğlu turizmci yapmış ve iyi bir işi olmasına rağmen pazarlamacılığı seçmiş İngilizce-Yunanca biliyor Firmasının, ürünlerinin yüzde 80'inin demir-çelik olduğunu, bu ağırlıkta çalıştığını söylüyor⁶ Yıllardır Irak'ta çalışıyor ve bu dalın daha çok gençlere açık olduğunu söylüyor

VOCABULARY

		kalkınma <i>vn</i>	progress develop- ment
gençlik	youth youthfulness; the younger gener- ation	dal	branch (of a tree); branch category
ufuk (-fku)	horizon	ortaya çıkarmak	produce, create; bring to the fore
ticaret	trade commerce		
pazarlamacı	marketing expert/ specialist	mazi <i>a</i>	past, bygone; <i>n</i> the past

civar	neighborhood; vicinity	harcamak (p. harcanmak)	spend, expend; con- sume use up
civarında	about, approximately	para	money
eleman	element; staff member member of the per- sonnel	karşılık vermek	here make recompense
halen	at present, currently	gerçekten	really truly; in truth
sebebiyle	because of, on account of owing to	dolarlık	for dollars
usta-çırak	master-apprentice	ihracat	exporting, exportation
yetiştirmek	train (an apprentice)	ihracat etmek	export
yürümek	here proceed go on	gerçekleştirmek	realize achieve make
pazarlamacılık	occupation/career of marketing	her biri	everyone each one
aslında	really actually	tahsilli	educated
son derece	the highest degree	yüksek tahsilli	having a higher education
lüks n	luxury; a luxurious costly expensive	lisan	language
dünyaca	throughout the world	renkli	colored; colorful
meşhur	famous; well-known	daima	always; constantly
işadamı	businessman	zorlamak	force; put pressure on press
karşılıklı a	mutual, reciprocal; adv. mutually, together; face to face	geliştirmek vc	cause to develop/ progress
döviz	foreign exchange, foreign money	Orta Doğu	the Middle East
genç (-ci) a	young, youthful; n young person	bitirmek	here graduate from, complete one's studies at
ortalama vn	average mean	mühendis	engineer
bilfiil	in fact actually	turizimcilik	employment in the tourism industry
yurt (-du)	homeland fatherland native country	seçmek	choose select; elect
maliyet	cost	İngilizce	the English language
		Yunanca	the Greek language
		ürün	product; produce

yüz	one hundred	demir	iron
yüzde + [a number]	percent	daha çok	more still more

NOTES

1. yeni yeni meslek dallarını, *completely new occupational/professional categories*, lit *branches* Adjectives may be reduplicated for emphasis (TG-U 436; TG-L 235-236)
2. 4-5 yıllık bir maziye sahip olan dış ticaret şirketlerinde, *in foreign trade companies which have existed for four or five years* lit *which are possessors of a four-five year past*
3. 'usta-çırak yetiştirmesi' şeklinde, *on a master-apprentice basis* lit *in the form of master apprentice training*
4. kendileri için *for them on them* i.e. *for the foreign trade specialists*
5. milyonlarca dolarlık ihracat bağlantısı gerçekleştiriyorlar. *they are making export deals* (lit *contact*) [*running into*] *millions of dollars*
6. Firmasının, ürünlerinin yüzde 80'inin demir çelik olduğunu. bu ağırlıkta çalıştığını söylüyor. *He says that his firm's products are 80 percent iron and steel, and that it [the firm] is heavily engaged in this area* The main verb *söylüyor* governs coordinate nominalizations in the objective case (olduğunu çalıştığını) Firmasının. *his firm's/of his firm* is a member of both nominalization constructions

SECTION 2

Firmanın ticaret müdürü Alaattin Ergen Ziraat Fakültesi mezunu İngilizce-Farsça konuşuyor Öğretim görevlisi olarak görev yaptıktan sonra, İran, Irak, Yunanistan ve Sovyetler Birliği ile çalışmaya başlamış¹ 5 yılda 60 defa yurt dışına çıkmış ve her seferinde yaklaşık 15 gün ülke dışında kalmış. Ergen "Pazarlamacı mutlaka kaynak bulmak² zorundadır Görüştüğümüz işadamlarının her hareketine dikkat ederiz Yaş günlerinden, bütün aile fertlerine kadar herkesi tanırız. Zira orada patron pazarlamacıdır³ Milyarlarca liraya imza atabilir⁴" diyor

Merih Bağcıoğlu, Boğaziçi Üniversitesi Makina Bölümü mezunu, İngilizce biliyor Irak'ta şantiyecilikte çalışmış. Şu andaki mesleğini dünyadaki hiçbir şeye değişmeyeceğini ifade ediyor.

Hakan El Ege Üniversitesi Makina Bölümü, Boğaziçi İşletme Bölümü mezunu, İngilizce ve derdini anlatacak kadar Fransızca biliyor. Muhtelif firmalarda mühendis olarak görev yapmış ve gençlerin mutlaka staj için dış ticaret şirketlerine başvurması gerektiğini belirtiyor. bu yeni ufuktan istifade etmeleri gerektiğini söylüyor.

Bilge Nazlı Boğaziçi Üniversitesi İşletme Fakültesi mezunu, İngilizce biliyor ve Fransızca öğreniyor. İnsanın bu meslekte çok şey öğrendiğini belirtiyor.

Evet. dinamik, sempatik, araştırmacı, inisiyatif sahibi ve macerayı sevenlere tavsiye edilen meslek için gençler. "Bu meslek her zevke hitap eder. Bilgisayar bilenler daha fazla imkândan yararlanırlar. Şu anda kimseler mesleği bilmiyorlar ama çok kısa zamanda ülkemizde bu meslek parmakla gösterilecek" şeklinde konuşuyorlar⁵.

VOCABULARY

		makina bölümü	mechanical engineering department
müdür	director manager head	şantiyecilik	construction business
ziraat	agriculture farming	değişmek <i>vt</i>	here change, exchange (for something else)
fakülte	faculty; school/college of a university	işletme <i>vn</i>	running, operating; managing (a business)
Farsça	the Persian language	işletme bölümü	department of business administration
öğretim görevlisi	education official	dert (-di)	trouble; sorrow; pain; grief; suffering
sefer	trip journey voyage	Fransızca	the French language
yaklaşık <i>a</i>	approximate; <i>adv</i> approximately	muhtelif	diverse various
kaynak	foundation spring; source	staj	apprenticeship; training
dikkat etmek	pay attention	başvurma <i>vn</i>	having recourse to; applying for; application
yaş günü	birthday	istifade etmek (-den)	benefit (by), profit (from), avail oneself (of)
fert (-di)	person individual	evet	yes
zira <i>conj</i>	because	sempatik	pleasant congenial
patron	owner, boss; employer	araştırmacı <i>n</i>	researcher; a inclined toward research
lira	Turkish lira	inisiyatif sahibi	one with initiative
imza	signature	macera	adventure
imza atmak	sign		
Boğaziçi	the Bosphorous		
makina	machine machinery		

zevk	taste; flavor; pleasure enjoyment; preference	kimse	someone, somebody; person; (<i>with the neg</i>) no one no- body
hitap etmek, hitabetmek	address (a need, a taste)	parmak	finger
bilgisayar	computer	parmakla göste- rilmek	have great distinction/ prestige; have a prominent role
bilgisayar-bilen	computer specialist		
daha fazla	more; even greater		
imkân	possibility; oppor- tunity		

NOTES

1 İran, Irak, Yunanistan ve Sovyetler Birliği ile çalışmaya başlamış. *he began working [on trade matters] with Iran Iraq Greece and the Soviet Union*

2 kaynak bulmak, *to find sources [of market]*

3 Zira orada patron pazarlamacıdır. *Because there the market specialist is the boss*

4 Milyarlarca liraya imza atabilir. *he can sign [contracts] for billions of liras*

5 The key elements in this paragraph are: meslek için (*for an occupation*), gençler (*young people*) and şekilde konuşuyorlar (*are speaking out in the form/to the effect that*)

SELECTION NINETEEN

SECTION 1

ÖZETLE

Erşad demokrasiden yine vazgeçti

Bangladeş Devlet Başkanı Hüseyin Muhammed Erşad, ülkede yaklaşık dört yıldır uygulanmakta olan sıkıyönetimin ne zaman yapılacağı henüz açıklanmayan devlet başkanlığı seçimlerinden önce kaldırılmayacağını söyledi¹. Hüseyin Muhammed Erşad, geçen ay yapılan iktidardaki "Jatiyo Parti"sinin (Ulusal Parti) parlamentonun 300 üyeliğinden 153'ünü kazandığını seçimlerden sonra yaptığı açıklamada, yeni parlamentonun bu ayın sonunda açılacağını belirterek, anayasa ve sıkıyönetim kanununda yapılacak değişikliğin parlamentoda görüşüleceğini söyledi². Devlet başkanlığı seçimleri için tarihin de parlamento tarafından belirleneceğini kaydeden Erşad, ülkede karışıklıkların ve terörist saldırıların sürdüğü bir sırada sıkıyönetimin kaldırılmasının güç olduğunu belirtti. (UBA)

Sovyet gazetesinin iddiası: Ağca cezaevinde öldürülecek

Papa 2 nci Jean Paul e suikastta bulunmaktan³ ömür boyu hapse mahkum olan terörist M. Ali Ağca'nın, öldürmekle tehdit edildiği öne sürüldü. Haftalık Sovyet gazetesi "Literatournaia Gazeta"⁴, New York'ta yaşayan Federico Federici adındaki İtalyan hukukçuya dayanarak verdiği bir haberde, Ağca'nın öldürülmesi için planlar hazırlandığını⁵ iddia etti. Sovyet gazetesi, Ağca'nın arkasında olduğunu öne sürdüğü "Batılı gizli servislerin⁶ yeni açıklamalarda bulunmaması" için⁶, Ağca'yı öldürmeye niyetli olduklarını yazdı. Literatournaia Gazeta, 'Bilindiği gibi; Türk işadami Bekir Çelenk, Ağca ile Bulgarlar arasında işbirliği olmadığını söylediği için, 8 ay önce cezaevindeyken öldürüldü. Şimdi sıra Ağca'da⁷' ifadesini kullandı.

"ETA"⁸ Bask bölgesinde desteğini yitirdi

İspanya'nın Bask bölgesinin bağımsızlığı için silahlı mücadele veren ETA örgütünün bölgedeki halkın desteğini önemli ölçüde yitirdiği belirtildi. Bask bölgesinde, özerk hükümet tarafından düzenlenen kamuoyu yoklaması, Bask halkının sadece yüzde 2'sinin bağımsızlığa ulaşmak amacıyla şiddet eylemlerine başvurması yolunu onayladığını ortaya koydu. Bask parlamentosu İnsan Hakları Komisyonu'nda da değerlendirilen kamuoyu yoklaması, seçimlerde ETA'nın siyasi kanadı olan Herri Batasuna Partisi'ne oy verenlerin dörtte üçünün şiddete karşı olduklarını gösterdi (ANKA)

VOCABULARY

yine	again, once again; still	niyetli (-e)	intending, having the intention of
vazgeçmek (-den)	give up, abandon; dis- continue; renounce	işbirliği	cooperation
dört	four	ifadesini kullan- mak	give one's state- ment; state
sıkıyönetim	martial law; state of siege	EIA <i>acron</i>	a Basque liberation group
ne zaman	when?	yitirmek	lose
henüz	yet, still; (<i>with neg</i>) not yet	İspanya	Spain
devlet başkanlığı	presidency	bağımsızlık	independence
ulusal	national	silahlı	armed
üyelik	membership	mücadele	struggle; fight
kanun	law	mücadele vermek	fight; carry on a struggle
karışıklık	confusion, disorder turmoil	ölçü	measure; extent degree
güç	hard difficult	özerk	autonomous
UBA <i>abbr</i> Ulusal Basın Ajansı	National Press Agency (<i>the name of a Turkish news agency</i>)	yoklama <i>vn</i>	examination; inspec- tion; survey
papa	pope	şiddet	intensity; harshness; violence
ömür	life	onaylamak	approve; ratify
boy	length; height	değerlendirmek	appraise; put to (good) use; take into consideration
ömür boyu	lifetime	insan hakları	human rights
bapis (-psi)	imprisonment; prison	kanat (-dı)	wing (of a bird); <i>pol</i> wing (of a party)
haftalık	weekly (publication); lasting weeks	oy vermek (-e)	vote
hukukçu	jurist; lawyer	ANKA <i>abbr</i> An- kara Haber Ajansı	Ankara News Agency (<i>the name of a Turkish news agency</i>)
hazırlanmak	be readied; be pre- pared		
açıklamada bulun- mak	make a statement/ announcement		

NOTES

- 1 The key elements in this sentence are: the subject Hüseyin Muhammed Erşad (marked by a comma), the verbal predicate söyledi (stated said), and working backwards kaldırılmayacağını (will not be removed); the latter in turn is the final element of a complex nominalization construction. Note also that the participial construction ne zaman yapılacağı henüz açıklanmayan (when [they] will be done/take place not yet having been announced) modifies seçimler (elections)
- 2 The key elements in this sentence are Erşad.. açıklamada (in a statement) belirterek (making it clear), the verbal predicate söyledi (stated said), and working backwards görüşüleceğini (its being discussed in the future = that would be discussed)
- 3 suikastta bulunmaktan, because of being [involved] in the assassination attempt. The ablative (here -tan) in this usage is known as the ablative of cause. (TG-U 221-222)
- 4 Literatournaia Gazeta (English transcription Literatournaya Gazeta; Literary Newspaper) is the name of a Soviet newspaper.
- 5 Ağca'nın arkasında olduğunu öne sürdüğü "Batılı gizli servislerin.." the Western secret services whom it [the newspaper] suggested/claimed were behind Ağca
- 6 yeni açıklamalarda bulunmaması için, in order that he would not make any new disclosures/statements
- 7 Şimdi sıra Ağca'da. Now it is Ağca's turn.
- 8 EIA is the acronym of a militant Basque independence organization.

Aşırı sağcı Le Pen Türk-Yunan anlaşmazlığına değindi

Aşırı sağcı Fransız Ulusal Cephe Lideri Jean Marie Le Pen, Akdeniz'deki sorunların çözülmesi için Avrupa'nın yardımcı olması gerektiğini söyledi ve en büyük sorunlar arasında Türkiye ile Yunanistan arasındaki gerginliği gösterdi. Avrupa Parlamentolarının sağcı üyelerinin Palermo'da yaptıkları konferansın ardından bir basın toplantısı düzenleyen Le Pen Akdeniz'in en büyük sorunlarının Türkiye ve Yunanistan arasındaki gerginliğin dışında Şiiilerin yayılması, Avrupa'nın ekonomik istikrarsızlığı, İran-İrak savaşı ve Libya'nın hegemonyacı baskısı olduğunu belirtti. (a a.)

Almanya'da Türk çocuğunun örnek davranışı

Mehmet Taşdelen adında 15 yaşında bir Türk çocuğu, bisikletle giderken yolda bulduğu 10 bin markı (yaklaşık 3 milyon TL) sahibine vererek günün adamı oldu. Stuttgart'ta Daimler Sokağı'nda bisikletle giderken çok kalın bir cüzdan bulan Türk çocuğu, cüzdanı açınca içinin para ile dolu olduğunu gördü. Cüzdanı derhal içinde yazılı adrese götüren Mehmet Taşdelen'e cüzdanın sahibi Juergen 300 mark (yaklaşık 90 bin TL) mükâfat verdi. (a a.)

Güney Yemen Başbakanı SSCB'ye gidiyor

Güney Yemen'de Ocak ayında meydana gelen çatışmaların ardından başbakanlığa getirilen Yasin Said Noaman gelecek hafta Sovyetler Birliği'ne resmi bir ziyaret yapacak (UBA)

VOCABULARY		Şii	Shiite
aşırı	extreme; excessive	yayılma vn	expansion, spread diffusion
sağcı	rightist; conservative	istikrarsızlık	instability unsteadiness
anlaşmazlık	disagreement; misunderstanding	hegemonyacı	striving for dominance
değirmek (-e)	mention; touch upon	çocuk	child
cephe	forehead; pol front	örnek davranış	model/exemplary behavior
çözülme vn:	analysis; solution	bisiklet	bicycle
gerginlik	tension strain	mark	mark (a German monetary unit)
basın toplantısı	press conference		

TL abbr. Türk Lirası	Turkish lira	yazılı	written
günün adamı	the person who is currently being talked about, the man of the hour (lit day)	mükâfat	reward; prize
kalın	thick stout; coarse; dense	SSCB abbr: Sov- yet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği	the Union of Soviet Socialist Republics
cüzdan	wallet	Ocak	January
iç	inside interior	çatışma	clash conflict; dis- agreement
derhal	immediately at once	başbakanlık	the office of premier/ prime minister

CANEVİ "PEMBE TABLO" ÇİZDİ

"Enflasyonist eğilim tersine çevrilmiştir"

ANKARA (Tercüman)- Merkez Bankası'nın 54 üncü Olağan Genel Kurulu dün yapıldı. Merkez Bankası'nın 1985 yılına ilişkin faaliyet raporunda, bankanın geçen yıl bilançosunu 11 milyar 847 milyon 602 bin liralık kârla kapadığı bildirildi.

Merkez Bankası Başkanı Yavuz Canevi, genel kurulda yaptığı açış konuşmasında iç ve dış ekonomik gelişmeler hakkında bilgi verdi. Amerikan Doları'nın diğer paralar karşısında değer kaybının devam ettiğine dikkati çeken Canevi, bunun sonucunda dünya ticaretinin daraldığını ifade etti.

1985 yılında alınan ekonomik tedbirler üzerinde de bilgi veren Yavuz Canevi bankanın daha kontrollü bir para-kredi politikası takip ettiğini, 1985 yılında kamu kesimine kullanılan kredilerin artmasının bu kontrolde zaman zaman zorluklar yarattığını bildirdi¹

1985 yılında enflasyonu azaltacak bir para politikası takip edildiğini ifade eden Canevi "Bu yıl ve ileriki yıllarda enflasyonu daha da azaltıcı şekilde sıkı bir para politikası takip edilecektir" dedi.

Fiyat artışları yavaşlayacak

Faiz oranlarının da enflasyondaki düşmeye paralel olarak azaltılmakta olduğunu kaydeden² Canevi şöyle devam etti: "Önümüzdeki dönemde fiyat artışlarının yavaşlaması beklenmektedir. Bu durumda faiz oranları bir taraftan tasarruf sahibine reel faiz vermek, diğer yandan enflasyonist bekleyişleri canlandırmayacak şekilde ve kaynak maliyetini düşürücü yönde düzenlemelere tabi olacak³."

VOCABULARY

		tersine çevirmek	turn inside out; turn back re- verse
pembe n	rose color; a rosy pink		
tablo	picture; painting	Merkez Bankası	Central Bank
çizmek	draw sketch	olağan	regular usual
eğilim	tendency, trend inclination	kurul	committee, council; assembly
çevirmek (p çevrilmek)	turn turn around	genel kurul	general assembly

ilişkin (-e)	connected (with), relating (to) belonging (to) regarding	azaltmak (p. azaltılmak)	decrease, lessen reduce
faaliyet raporu	<i>fin</i> director's report	ileri <i>n</i>	forward part; the future; <i>adv.</i> ahead
bilanço	balance sheet	azaltıcı şekilde	in a way that reduces
liralık	worth/amounting to liras	fiyat	price
kapamak	close shut	artış	increase
açış	opening	yavaşlamak	slow down become slow
iç <i>n</i>	inside, interior; a interior; domestic	faiz	<i>fin</i> interest
kayıp (-ybi)	loss	oran	rate; measure; scale
dikkat çekmek (-e)	draw attention (to)	düşme <i>vn</i>	fall drop; decline
daralmak	contract/shrink; become narrow/tight	tasarruf	economy; savings, money saved
kontrollü	controlled	tasarruf sahibi	saver, one who has savings
para-kredi	loan lending	reel	real
kamu	the public	bekleyiş	waiting; expectation
kamu kesimi	the public sector	canlandırmak	revive; vivify animate
kullanılmak (-e) <i>v. caus p</i>	be made to be used for; be made available for	maliyet	cost
kredi	credit; loan	kaynak maliyeti	prime cost
artma <i>vn</i>	increase, (the act of) increasing	düşürücü	causing to fall, tending to reduce
kontrol	control; checking; auditing	düzenleme <i>vn</i>	arrangement; regulation
zorluk	difficulty	tabi olmak (-e)	be dependent (on)/subject (to)

NOTES

1 1985 yılında kamu kesimine kullanılan kredilerin artmasının bu kontrolde zaman zaman zorluklar yarattığını bildirdi, *he revealed that in 1985 the increase in the credits extended to (lit. used for) the public sector had from time to time created a difficulty in [exerting] this control*

2. Faiz oranlarının da enflasyondaki düşmeye paralel olarak azaltılmakta olduğunu kaydeden, *noting that parallel to the reduction of inflation interest rates were also falling (lit. in the state of being made less)*

3 faiz oranları bir taraftan tasarruf sahibine reel faiz vermek. düzenlemelere tabi olacak *interest rates will be subject on the one hand to regulations to provide real interest to a person with savings*

SECTION 2

Hükümetin genel olarak devletin ekonomi içindeki rolünü daha aza indirme ve bütçe açıklarını azaltma yönünde politikalara¹ yönlendiğini, maliye politikalarının vergi alanındaki reformlarla, sağlıklı bir biçimde yürütüldüğünü anlatan Canevi 1985 yılında milli gelirin 5.1 arttığını geçen yıla göre daha düşük gerçekleşen bu artış hızına sanayi ve tarım kesimindeki katma değer düşüşünün² sebep olduğunu bildirdi³.

Son müdahale

Fiyat artış hızının düşürülmesinde ve enflasyonist bekleyişin tersine çevrilmesinde 1985 yılında başarı kazanıldığını savunan Canevi, Merkez Bankası'nın döviz piyasasına son müdahalesinin ise, doların dünyadaki değer kaybının Türkiye'de yeterince takip edilmemesinden kaynaklandığını bildirdi⁴

İhracatta, petrol fiyatlarındaki düşme yüzünden ithalatta ve diğer ekonomik göstergelerde 'Ümit verici gelişmeler olduğunu' söyleyen Canevi, 1985 yılında 3.5 milyar dolarla tarihin en büyük dış borç ödemesinin gerçekleştirildiğini kaydederek, 'Önümüzdeki dönemde dış borç ödemesinin daha az olacağı tahmin edilmektedir' dedi

VOCABULARY

		yönlenecek (-e)	be directed/steered/ oriented (toward)
rol	role		
		maliye	finance
daha az	less		
		vergi	tax
bütçe	budget		
		alan	open space; fig. do- main/sphere/field (of activity)
açık a	open; n deficit shortage		
azaltma vn.	decreasing reducing	gelir	income revenue

artmak vi	increase	piyasa	market place; <i>fin</i> market
göre (-e) post	according to; in comparison with	yeterince	adequately, sufficiently
düşük	fallen; low (of prices funds)	takip etmek	follow; follow up; keep up with, keep abreast of
gerçekleşmek	become a reality; turn out to be	petrol	petroleum oil
hız	speed; acceleration; <i>here</i> rate	ithalat	imports
tarım	agriculture	gösterge	indicator pointer
katma değer	added value	ümit	hope
düşüş	fall; manner of falling	ümit verici	hopeful, <i>lit.</i> hope- giving
müdahale	<i>fin</i> intervention	tarih	date; history
düşürülme vn	drop, fall <i>lit.</i> being made to fall	borç	debt; loan
başarı	success; accomp- lishment	ödeme vn	payment; disburse- ment

NOTES

1 devletın ..ekonomi içindeki rolünü daha aza indirme ve bütçe açıklarını azaltma yönünde politikalar, *policies in the direction of/oriented toward decreasing further the role of the state in the economy and toward reducing budgetary deficits* Note that a verbal noun in -me/-ma can govern a preceding noun in the accusative

2 sanayi ve tarım kesimindeki katma değer düşüşünün, *of the fall in the added values in the industrial and agricultural sectors*

3 In this lengthy paragraph-long sentence the two elements to consider first are Canevi (a personal name) which is the subject, and the verbal predicate bildirdi (*made known, announced*) Canevi in turn is preceded by a present subject participle anlatan (*explaining*) which governs two lengthy nominalization constructions: hükümetin yönlendiğini (*the government's being oriented toward*), and maliye politikalarının yürütüldüğünü (*the financial policies' being carried out*) The verb bildirdi also governs two nominalization constructions, one ending in arttığını the other in sebep olduğunu

4 doların dünyadaki değer kaybının Türkiye'de yeterince takip edilememesinden kaynaklandığını bildirdi, *declared that was due to the fact that it had not been possible in Turkey to keep sufficiently abreast of the world-wide loss of value of the dollar*

AMERİKA MEKTUBU

FIRSAT BU YAI

Yücel DÖNMEZ

Bir zamanlar durdu duracak denilirken¹ terörizm, günlük yaşamımızdan bir parça olup çıkıverdi. Basın ve yayın kuruluşlarının terörizmden söz etmedikleri gün yok Dünya gelişen teknoloji ve yeni buluşlar ile daha modern bir hale gelirken şiddet yanlısı insanlar kuruluşlar ve ülkeler birer Ortaçağ zihniyeti ile çalışmalarını çağımızı çağ dışı kılmak için² sürdürüyorlar

Bu arada terörizme karşı kesin kararlar almış olan Amerika da, konu ile ilgili çelişkiler de kendisini gösteriyor. Daha önce yazmıştık: "Konu Ermeni terörü olduğu zaman basın ve yayın organları aynı hassasiyeti göstermiyor."

Nitekim bu iddiamız geçtiğimiz 24 Nisan tarihinde doğrulandı. Ermeniler Şikago hariç Amerika'nın çeşitli yerlerinde gösteriler yaparak, Ermeni terörünü teşvik edici sloganlar attılar. Ve hiçbir Amerikan basın ve yayın organı, Amerika'nın terörizme karşı kesin tavır aldığı şu dönemde, yapılan gösterileri eleştirmedi

Bu tür gösteriler başka bir ülke için yapılıyorsa durum herhalde değişik olurdu. Üstelik Ermeniler yaptıkları en ateşli gösteride konuşmacı olarak, Kaliforniya Valisi'nden yararlandılar. Ermeni asıllı Kaliforniya Valisi George Dökmeciyan Los Angeles'te bayrakları yarıya indirterek San Fransisko'da bir tiyatrodaki yaptığı konuşmada Türkiye ve Türklere hakaretler yağdırdı. Üstelik kendisini Kaliforniya Valisi değil de bir Ermeni lideri gibi görerek³

Kaliforniya da yaşayan Türklere, George Dökmeciyan'ın seçilmesi ile birlikte Ermenilerin Kaliforniya'yı bir Ermeni devleti gibi gördüklerini belirtiyorlar. Ayrıca bu Dökmeciyan Reagan'ın partisinden ve başkanın yakın arkadaşı. Herhalde bu cesaretle de 24 Nisan'ı Kaliforniya'da Ermenilerin soykırım günü olarak ilan ediyor

VOCABULARY

		yaşam	life lifetime
mektup (-bu)	letter	parça	piece; fragment; part
ya	particle used to express strong emotion or exasperation	çıkıvermek	here suddenly become/turn out to be
bir zamanlar	once at one time formerly	buluş	finding; discovery; invention

yanlı	advocate, supporter of adherent of	slogan atmak	shout slogans
birer	one each; each one each	tavır almak	take a stand, adopt an attitude
ortaçağ	the Middle Ages	eleştirmek	criticize
zihniyet	mentality	için	here against
çağ	time; age era	herhalde	presumably
çağ dışı	out-of-date; out- dated; back- ward	ateşli	burning; fiery; ardent
kılmak	do, perform; make (into something)	konuşmacı	speaker
kesin	definite; distinct; certain	vali	governor (of a pro- vince/a state)
çelişki	discrepancy; con- tradiction; con- trast	asıllı	of origin
kendisini göster- mek	show itself; be- come evident	bayrak	flag
zaman	time; when	indirtmek	cause to lower, have lowered
hassasiyet	sensitivity; touchi- ness	yarıya indirtmek	have lowered to half-mast
nitekim	just as in just the same way	tiyatro	theater
doğrulamak (p. doğrulanmak)	conform corrob- orate	hakaret	insult affront
hariç	apart from not including	yağdırmak	cause to shower/ rain down; (-e) heap upon
teşvik	encouragement; pol incitement	kendisini görmek	see/view oneself
teşvik edici	encouraging; giving encouragement; pol inciting	seçilme vn	being chosen/selected; being elected; elec- tion
		ile birlikte	together with along with
		cesaret	courage boldness daring
		soykırım	genocide

NOTES

1. bir zamanlar durdu duracak denilirken, *while at one time it was said/thought/claimed that it had ended [or] that it would come to an end*

2 çağımızı çağ dışı kılmak için, *in order to move our age in a backward direction* lit *in order to make our age backward/out-of-date*

3 kendisini bir Ermeni lideri gibi görerek, *viewing/considering himself as an Armenian leader* In the written language a verb stem with the adverbial suffix *-erek/-arak* does not ordinarily appear in final position.

SECTION 2

Yakın bir geçmişte Los Angeles de Başkonsolos Kemal Arıkan ı öldüren Ermeni teröristler de Dökmeciyan ın yaptığı gibi, birilerinin kışkırtmaları sonucu cinayeti işlemişlerdi.¹ Türkiye'nin² Amerika ile iyi ilişkilerde bulunduğu bu dönemde, bir Amerikan Valisi'nin Türkiye'ye savaş ilan eder gibi terörü teşvik edici faaliyetlerde bulunması ve Amerika'da bu davranışların şu dönemde olsun³ eleştiriye uğramaması ilginç olsa gerek. Bugün Amerika'da üçyüz bin kişilik bir Türk toplumu yaşamaktadır

Türkler Amerika da bu ülkenin teknolojisine, uzay bilimine, tıbbına, iş alanlarına katkıda bulunmaktadır. Amerika'daki Türk toplumu nereden bakılsa⁴ diğer etnik gruplara oranla yüzde doksan dokuz başarılıdır. Türkiye Amerika için bulunduğu bölgede⁵ bir sigorta durumundadır. Amerika ile Türkiye'nin ticari ilişkileri yüksek boyutlardadır. Amerika ile ilişkilerimiz bu durumdayken Kaliforniya Valisi'nin Türk Amerikan dostluğuna zarar verecek faaliyetlerde bulunması hiç de hoş karşılanacak bir olay değildir. Bu konuda görüştüğüm Los Angeles'deki bir Amerikalı arkadaşım telefonda bana şunları söyledi: "Dökmeciyan'ı akıllı bulduğumuz için seçmiştik. Fakat son zamanlarda ortaya koyduğu, Türkiye'ye karşı davranışlarını akli başındaki Amerikalı hoş karşılamıyor. Böyle giderse⁶ gelecek seçimlerde zararını çekebilir."

Amerika ya yerleşmiş olan yabancılar zaman zaman televizyonlarda kendileri ile yapılan röportajlarda hep Amerika'nın fırsatlar ülkesi olduğundan bahsetmişlerdi Gerçekten de öyle⁷.

Fırsatını bulursan bir anda zengin olursun, şöhrete kavuşursun Dökmeciyan gibi fırsatını bulur eline bir valilik geçirirsen fırsat bu ya Yap yapabildiğini⁸ Çünkü, Amerikalı bir uyandı mı⁹ bir daha bu fırsatı vermez

VOCABULARY

geçmiş <i>a</i>	past; <i>n</i> the past	dokuz	nine
başkonsolos	consul-general	doksan	ninety
birileri	some, some people certain people	sigorta	insurance
kışkırtma <i>vn</i>	instigation, incite- ment; provocation	durum	position; state; situa- tion
cinayet	murder	ticari	commercial, (relating to) trade
işlemek <i>vt</i>	work over; commit (a crime); <i>vi</i> func- tion work	boyut	dimension; size; scale
davranış	conduct, behavior; act action	hoş <i>a</i>	pleasant agreeable; <i>adv</i> pleasantly with pleasure
olsun	let it be; so be it; all right!	karşılama (p. karşılama)	meet; greet; welcome receive
eleştiri	criticism	akıllı	intelligent; wise; clever
uğramak (-e)	drop in on; encoun- ter; meet with	ortaya koymak	here carry out (acts actions)
ilginç	interesting interest- provoking	aklı başındaki	intelligent, who has a brain in his head
gerek	necessary	zarar çekmek	suffer harm
olsa gerek	it must be (IG-L 273)	röportaj	special feature/report/ interview (in the newspaper, on radio or television)
üçyüz	three hundred	hep	always, on every occasion; repeatedly
uzay	outer space	bahsetmek (-den)	mention; discuss; talk about
uzay bilim	space science/program	zengin	rich wealthy
tıp (tıbbi)	the science of medicine	şöhret	fame; reputation
nereden	from where?; (with a following con- ditional) from wherever	kavuşmak (-e)	reach; attain; obtain
etnik	ethnic	ele geçirmek	get control of; get pos- session of
oranla (-e)	in comparison (with)	valilik	governorship

bir	one; adv once	bir daha	once more; (with <i>neg</i>) never; no more; never again
uyanmak	wake up; fig be- come aware of what is going on		

NOTES

1 Dökmeciyan'ın yaptığı gibi, birilerinin kışkırtmaları sonucu cinayeti işlemişlerdi, *committed the murder at (lit the result of) the instigation of certain people [acting] as Dekmejian is doing [now]*

2 The key elements of this sentence are *bu dönemde*, *at this time/period* (preceded by a participial construction); *Valisi'nin bulunması* a *Governor's finding himself/engaging in*, *bu davranışların uğramaması*, *these actions not encountering/meeting with*; and *ilginç olsa gerek*, *must be/ are certainly interesting/a matter of interest*

3 *olsun* is the 3rd person singular optative/imperative of *olmak*. It means literally *let it be*, but may also be rendered *all right!*, *so be it!* It is often used as an expletive that lends emphasis to a following word or phrase

4 *nereden bakılsa*, *viewed from whatever point of view* lit *if looked at from where (ever)*.

5 *bulunduğu bölgede*, *freely because of its location* lit *in the region where it is found/located*

6 *böyle giderse*, *if he continues/goes on like this*

7 *gerçekten de öyle* *and it really is (like that)*

8. *yap yapabildiğini*, *do what you are able to do* The imperative form of the verb often occurs at the beginning of a sentence

9 *Amerikalı bir uyandı mı*, *if the/an American once awakens/becomes aware [of what is going on]* As an alternative to the usual conditional in *-se/-sa*, the protasis may be a question in the *-di* past e.g. *uyandı mı*, *has he awakened?* (TG-L 267[2b])

SELECTION TWENTY-IWO

SECTION 1

YORUM

TÜRKİYE VE NATO

Prof. Fahir ARMAOĞLU

Yıllardan beri NATO çevrelerinden bize bir ses gelir: "Türkiye NATO'nun kalesidir" diye Her Amerikalı, yetkili yetkisiz, Türkiye'ye gelince hemen, Türkiye en "güçlü" müttefikimiz der ve kulağımızda bir müzik tesiri yapan bu göğüs kabartıcı (!) sözler, gazetelerimizin birinci sayfalarında yer alır.

Halbuki gerçeklerin çıplaklığına sahip olan rakamları¹ ortaya koyduğumuzda, insanın gözleri faltaşı gibi açılır. Bu rakamlarda NATO kalesinin de, gücümüzün de aynasını görürsünüz². Gelmiş geçmiş bütün hükümetler³, bütün yetkililer, durumu bildikleri için yıllardır bir yandan NATO'ya, öte yandan dostumuz Amerika'ya derdimizi anlatmaya çalışmışlardır. Bütün bu çabaların geçmişine baktığımızda, ancak bir arpa boyu mesafe aldığımızı üzülerek görürüz. Çünkü, müttefiklerimizden üç parça silah⁴ alabilmek için, tabir caizse, bir meydan muhaberesi vermek⁵ gerekmiştir. Durum hâlâ da böyledir.

VOCABULARY

ses	sound; noise; voice	kabartıcı	causing to swell/ puff/rise up
kale	fortress; bulwark	yer almak (-de)	have a place (in); appear (in)
yetkili	official; having authority	halbuki	however, neverthe- less; but; whereas
yetkisiz	not having author- ity; unauthorized; here unofficial	gerçek a	real, true; n. truth; fact
güçlü	strong, powerful	çıplaklık	nakedness, nudity bareness
müzik	music	sahip olmak (-e)	possess, have
tesir	effect; impression; influence	rakam	number, numeral figure
göğüs (ğsü-)	chest; breast	insan	person, human being; indef. one

faltaşı	pebble	üzülmek	be upset/distressed/ saddened
faltaşı gibi	(of eyes) wide open	silah	weapon, arm(s); arma- ment
ayna	mirror; fig reflection	tabir	word; phrase; expres- sion
bir yandan öte yandan	on the one hand on the other hand	caiz	permissible, allowable acceptable
arpa	barley	muharebe	battle; war
boy	length; height	meydan muhare- besi	a pitched battle
arpa boyu	very short (distance)		
mesafe	distance		
mesafe almak	cover a distance; move ahead		

NOTES

1. gerçeklerin çıplaklığına sahip olan rakamları. *the actual figures lit. the numbers possessing the nakedness/bareness of facts*
2. Bu rakamlarda NATO kalesinin de, gücümüzün de aynasını görürsünüz. *In these figures you get an idea of (lit. see the mirror of) both the bulwark of NATO and of our [actual] strength*
3. gelmiş geçmiş bütün hükümetler. *all the governments/administrations that have come and gone*
4. üç parça silah. *a few arms lit. three pieces [of] arms/armament.*
5. meydan muharebesi vermek. *struggle hard put up a big fight/pitched battle*

SECTION 2

NATO¹ ülkelerinin milletvekillerinden meydana gelen ve Kuzey Atlantik Asamblesi denen kuruluşun siyasi komisyonuna sunulmak üzere bir Fransız milletvekili tarafından Türkiye'nin savunma durumu hakkında hazırlanan ve dünkü TERCÜMAN'da yer alan rapor, sanırız² bizim yukarıda çizdiğimiz karamsar tabloyu daha da karartacak mahiyettedir. Bu rapor, dün gazetemizde geniş bir şekilde verildiği için, bunun ayrıntılarını tekrar edecek değiliz. Yalnız raporun ortaya koyduğu gerçeği belirtmekte fayda var. Buna göre, İstanbul ve Çanakkale boğazları bölgesi hariç, Türkiye'nin diğer bölgelerinin savunması çok zayıftır. Hele, dostumuz Amerika'nın radyo istasyonu kurmaktan ve Basra Körfezi'ne yönelik askeri kolaylık elde etmekten başka bir şey düşünmediği Doğu Anadolu ise, 4300 tank ve 4800 topla takviye edilmiş 20 tümenlik Sovyet kuvveti karşısında, savunma bakımından son derece zayıftır³

VOCABULARY

		tekrar	again, once more
		tekrar etmek	repeat do again
milletvekili	delegate, member of parliament; representative (of a nation to an international body)	yalnız	only; however
		fayda <i>n</i>	gain; use
		Çanakkale	Dardanelles (town)
meydana gelmek	happen; (-den) here be composed of; originate from	boğaz	throat
		Çanakkale Boğazı	the Dardanelles (strait)
asamble	assembly		
denmek	be said; be called		
		zayıf	weak
sunmak (p sunulmak)	submit present offer; put forward	hele <i>interj</i>	look here; adv at any rate; especially; above all
savunma <i>vn</i>	defense		
dünkü	yesterday's of yesterday	körfez	gulf
		Basra Körfezi	the Persian Gulf
yukarda	above; upstairs		
		kolaylık	easiness; convenience; facility
karartmak	blacken darken		
mahiyet	true nature, essential character; reality	elde etmek	obtain, acquire get hold of
		doğu <i>a</i>	east, eastern; <i>n</i> . the East the Orient
ayrıntı	detail		

Anadolu	Anatolia	tümenlik	having/consisting of divisions
top	gun, cannon; sp ball	kuvvet	strength; force; power
takviye etmek	reinforce strengthen		
tümen	great quantity, mil division		

NOTES

1 The key elements of this very long sentence are the subject rapor (*the report* notice that it is followed by a comma) and the predicate karartacak mahiyettedir (*is in [its] nature something that will darken*) It might be desirable to render the entire sentence by two English sentences with rapor the subject of both In the first sentence, after rapor (*the report*) translate the passive participle hazırlanan as a transitive verb *was prepared*, and work progressively backwards In the second sentence the participial phrase yer alan (*appearing*) modifies rapor which as noted above appears twice in the final translation

2 sanırız. *we think/imagine* is a parenthetical remark

3 The key elements in this sentence are Doğu Anadolu ise .zayıftır, *as for Eastern Anatolia it is weak*, or more freely *it is in a weak position* Doğu Anadolu is modified by a lengthy object participial construction Amerika'nın düşünmediği, *about which America has not thought/considered*

SECTION 3

Türkiye nin askeri yardım istekleri karşısında, bilhassa Amerikalı dostlarımızın tekrar ettikleri bir temcit pilavı¹ vardır: Efendim, size bir milyar dolara yakın (Nedense bu rakam bir türlü bir milyar olmaz²) yardım yapıyoruz. Bu miktar nerdeyse Mısır'a yaptığımız yardıma yakındır.

Şimdi şapkamızı önümüze koyup düşünelim³: Mısır'ın durumu nedir? Mısır'ın bütün marifeti⁴, İsrail ile barış yapması ve bir de Amerikan hızlı intikal kuvvetine kapılarını açmış olmasıdır. Bunun ötesinde, stratejik bakımdan Türkiye ile en küçük bir şekilde mukayese edilemez. Bugün NATO'nun varlığı ve güvenliği bakımından en büyük stratejik ehemmiyete sahip iki ülke, Batı Almanya ve Türkiye dir. Bu bakımdan da Türkiye hakikaten bir "kale" durumundadır. Fakat gelgelelim, silah bakımından Türkiye'nin durumu, deveye kulak kabilindedir.

Raporda, Türk hükümetinin SEİA müzakerelerinde Amerika'dan tekstil için taviz istediği belirtilmektedir⁵ ki, raporun bu kısmını içimiz burkularak okuduk. Bu sütunda bu konuda çok yazdığımız için tekrar etmeyeceğiz.

Türkiye kendisini Bravo kapitano olmaktan çıkarmalıdır.

VOCABULARY

		bir türlü (with neg)	not at all, on no account
istek	request; wish. desire	miktar	amount; quantity
temcit (-di)	predawn meal during the month of Ramadan	ner(e)deyse	almost, very nearly, all but
		Mısır	Egypt
pilav	pilaf (boiled rice with meat raisins etc)	şapka	hat
bir temcit pilavı	the same old thing/ song something that grows wearisome with repetition	marifet	skill; here unique feature
		intikal	movement; passage
efendi	gentleman	hızlı intikal kuv- veti	rapid deployment force
efendim	sir (manner of address)	mukayese	comparison
siz pron sing /pl	you	mukayese etmek	compare
nedense	for some reason or other, somehow or other	ehemmiyet	importance
		hakikaten	really, actually in truth

gelgelelim	but all the same and yet however	tekstil	textile (industry)
deve	camel	taviz	concession; compro- mise
kulak	ear	kısım	part; portion; piece
devede kulak	a mere trifle, a drop in the bucket/ocean	burkmak (p. burkulmak)	twist turn
kabil	sort kind	içi burkulmak	be very unhappy, feel great regret
kabilinde	in the nature of something like	okumak	read; study
anlaşma vn	agreement; pact treaty	sütun	pillar; pub column
SEİA acron Savunma ve Ekonomik İşbir- liği Anlaşması	Defense and Economic Cooperation Agree- ment (DECA)	bravo kapitano = It bravo capi- tano	good guy Mr Nice Guy
müzakere	discussion negotia- tion(s); conference		

NOTES

1 bir temcit pilavı, *the same old thing, the same old song* lit. *the pilaf/rice of the predawn meal eaten during the month of Ramadan*

2 bu rakam bir türlü bir milyat olmaz, *this figure very definitely cannot be one billion* The emphatic negative is conveyed not only by bir türlü, but by olmaz. the negative present/aorist of olmak. which may often be rendered *is impossible/cannot be*. (TG-U 150[c])

3 Şimdi şapkamızı önümüze koyup düşünelim, *Let us put our hats in front of us now and think* It is difficult to find an English equivalent for this idiom. The idea seems to be that a rearrangement of clothing is desirable before one engages in an important undertaking. A similar but not identical notion is expressed by the English expression *Let's roll up our sleeves and get to work*

4 The primary elements in this sentence are: the subject marifeti (*its unique feature*), the coordinate verbal nouns yapması (*its making*) and açmış olması (*[the fact of] its having opened*), and finally, the auxiliary suffix -dır. The past participle in -miş is often used in conjunction with forms of olmak

5 belirtilmektedir *is revealed/is being revealed* Verb forms in -mektedir are similar in meaning to those in progressive -iyor. -mektedir tends to replace -iyor in journalistic style (TG-U 313-314) ki, *that, so that*, is a conjunction of Persian origin; it often introduces consequence clauses (TG-U 433-435; TG-L 211-214)

SELECTION TWENTY-THREE

SECTION I

YORUM

BULGARİSTAN VE SOVYETLER

Prof. Fahir ARMAOĞLU

Bulgaristan'ın bir milyon soydaşımıza tatbik ettiği soykırımdan doğan tepkiler Türk kamuoyunda giderek şiddetini artırırken¹, Başbakan Özal'ın Sovyet Rusya'ya yapacağı ziyaretin yaklaşması dolayısıyla, Bulgaristan meselesini Sovyetler'in çözebileceğine dair birtakım görüşler ortaya atılmaktadır.

İlk bakışta bu görüşlerde bir mantık olduğu inkâr edilemez. Zira Bulgarlar, Çarlık zamanında Rusya'nın, şimdi de Sovyet komünizminin en sadık uşakları olmuştur. Bugün sosyalist ülkeler içinde Moskova'nın talimatını harfiyen tatbik eden ve hatta doğrudan doğruya Moskova tarafından yönetilen tek ülke Bulgaristan'dır. Böyle olunca, Moskova'nın bir emri ile her şeyin değişebileceği kanaatine sahip olmak, mantıki görünmektedir.

Fakat duruma objektif bir şekilde bakabilenler için gerçek hiç de böyle değildir. Bunun en çarpıcı örneği de yıllardan beri her gün Türkiye aleyhine iftiralar kusan ve yayınları ile Türk komünistlerini yöneten 'Bizim Radyo'² dur. Doğu Almanya'dan yayın yapan bu radyoyu bütün çabalarına rağmen hiçbir Türk hükümeti susturmaya muvaffak olamamıştır. Yakın zamana kadar³ Doğu Almanya ile diplomatik münasebetlerimiz olmadığı için Türk hükümetleri bu radyonun yayınlarının durdurulması için hep Moskova nezdinde teşebbüste bulunmuşlar⁴ ve her seferinde de "Doğu Almanya bağımsız devlettir, biz karışamayız cevabını almışlardır. Esasında bu "bağımsızlık" lafı Sovyetler'in elinde kaçamak için bir vasıtadır⁵. Çünkü bu suretle, sosyalist ülkelerin bu yayınlarını rahatlıkla kullanmakta⁶ fakat "bağımsızlık" kavramını ileri sürerek herhangi bir müdahaleden kasıtlı olarak kaçınmaktadır. Dolayısıyla, Bulgaristan için söyleyecekleri de aynı şey olacaktır.

VOCABULARY

		şiddet	harshness; hardness; fury; violence
soydaş	compatriot, one of the same nationality or race	yaklaşmak	approach come near
		mesele	problem question matter issue
tatbik etmek (-e)	carry out put into effect		

çözmek	untie; solve/resolve (a problem)	kusmak	vomit
dair (-e)	about concerning related (to) in connection (with)	radyo	radio radio station
takım	a set/lot/number (of things)	Doğu Almanya	East Germany
ortaya atmak	put forward/advance (an opinion)	susturmak	silence, reduce to silence
mantık	logic	muvaffak	successful
inkâr etmek	deny; refuse	yakın zaman	recently
Çarlık	reign/government of the tsars	nezdinde	according to, in the opinion of; in the presence of/with/ before (someone)
sadık	faithful, loyal devoted	teşebbüs	undertaking initiation; attempt
uşak	male servant; under- ling; puppet	nezdinde teşeb- büste bulunmak	take the initiative with
talimat	instructions direct- ions	sefer	trip, journey, voyage; time occurrence
harfiyen	literally, word by word; to the letter	karışmak	meddle interfere with
hatta	even, so much so that	esas	foundation basis
böyle olunca	this being so since this is the way it is	esasında	fundamentally, basic- ally actually
emir (-mri)	order, command	laf	word(s); expression
kanaat	opinion; conviction; contentment	kaçamak	pretext, evasion sub- terfuge
mantıki	logical	vasıta	means; intermediary go-between
gerçek a	real true; adv really	rahatlık	ease easiness
çarpıcı a	striking	ileri sürmek	put forward/insist on (an idea)
iftira	slander, calumny; fabrication forgery	kasıtlı	deliberate, purpose- ful premeditated
		kaçınmak (-den)	avoid, keep away from, abstain from

NOTES

- 1 tepkiler. Türk kamuoyunda giderek şiddetini artırırken, the reactions, while having an increasingly hardening/infuriating [effect] on public opinion lit going into Turkish public opinion increasing its strength/fury.
- 2 Bizim Radyo Our Radio, is the name of a radio program broadcast from East Germany
- 3 yakın zamana kadar, until recently The implication is that the situation described no longer exists
- 4 Moskova nezdinde teşebbüste bulunmuşlar took the initiative with Moscow, approached Moscow
- 5 Bu "bağımsızlık" lafı Sovyetler'in elinde kaçamak için bir vasıtaadır, This word 'independence' in the hands of the Soviets is (a means for) a pretext
- 6 kullanmakta, kaçınmaktadır, they are making use of they are avoiding In accordance with the principle of suspended affixation, -dır appears only after the second of these two coordinate forms

SECTION 2

Bu durum madalyonun bir yüzüdür. Öteki yüzü ise¹ bilhassa Bulgaristan meselesinde, Sovyetler'in müdahale etme imkânlarının gayet geniş olduğudur. Yani isterlerse, Bulgaristan'ı yaptığı bu soykırımından hemen vazgeçirebilirler. Fakat bunun için Sovyetler'e taviz, hem de esaslı bir taviz vermek gerekir. Sovyetler bu gibi mühim durumlarda, esaslı bir taviz almadıkça parmaklarını bile kımıldatmazlar². Kaldı ki Balkanlar'da büyük bir Türk varlığının yok olması Sovyetlerin de işine gelmektedir.

Türkiye, Sovyet Rusya ya veya onun vasıtasıyla³ Bulgaristan'a ne taviz verebilir? Bugünkü hükümetin Amerika'ya çok fazla yaslanan dış politikasını bir kenara koysak bile. Başbakan Özal'ın elinde böyle bir taviz imkânı mevcut değildir. Meğer ki dış politikada Sovyetler'in hoşuna gidecek çok radikal bir değişiklik yapılsın. Hükümetin bugünkü dış politikasını tasvip etmesek bile⁴, böyle bir radikal değişikliğin Türkiye için yaratacağı tehlikeleri de gayet iyi görüyoruz.

Unutmamalı ki, soydaşlarımız meselesi Bulgaristan'ın değil, asıl Moskova'nın elinde Türkiye'ye karşı bir koz. Bu kozun bedeli de ödeyemeyeceğimiz kadar pahalıdır⁵. Bu sebeple, Bulgaristan işini Moskova halleder diye hayale kapılmayalım. Elimizdeki başka imkânları kullanmaya bakalım.

VOCABULARY

		bugünkü	today's of today
madalyon	medallion	yaslanmak (-e)	lean against rely
madalyonun bir yüzü	one side of the coin/ picture	bir kenara koymak	set aside disregard
gayet	very very much	mevcut	existing; present
yani	that is that is to say i e	meğer ki (+ optative)	unless
vazgeçirmek	cause to abandon/ discontinue/give up; dissuade deter	hoşuna gitmek	be pleasing to; please
hem de	moreover and also	tasvip etmek	approve, approve of sanction
esası	fundamental, essential; substantial	asıl n	basis; a real; principal; adv really; mainly principally
mühim	important	koz	walnut; fig opportunity; trump trump card
kımıldatmak	move; shake	bedel	price
parmaklarını bile kımıldatmamak	not to even lift a finger to do nothing	ödemek	pay
kaldı ki	the fact remains that, it only remains to say	pahalı	high-priced expensive dear
varlık	existence; presence	halletmek	analyze; solve, resolve (a problem)
yok olmak	die out, disappear vanish	hayal	illusion; imagination
işine gelmek	suit the purpose/ interest of	kapılmak (p of kapmak)	be seized/snatched/ carried off; (-e) be deceived/taken in (by)
vasıta	means; agency; intermediary; go- between		

NOTES

- 1 madalyonun bir yüzüdür Öteki yüzü ise. , is one side of the coin/the picture
As for the other side lit is one face of the medallion As for the face beyond
- 2 parmaklarını bile kımlıdatmazlar they don't even lift (lit. move shake) a finger
i.e. they don't do anything
- 3 onun vasıtasıyla with its (Russia's) mediation with it as an intermediary/go-between
- 4 hükümetin bugünkü dış politikasını tasvip etmesek bile, even if we do not approve of the government's present foreign policy. The conditional tense (not the auxiliary) followed by bile gives a concessive sense (IG-U 415)
- 5 ödeyemeyeceğimiz kadar pahalıdır, is too expensive for us to pay. lit. is expensive to the extent that we will not be able to pay

SELECTION TWENTY-FOUR

SECTION I

DEĞİRMENİN SUYU¹

Cahit DÜZEL

Bu yılın ilk üç ayına ait dış ticaret rakamları pek iç açıcı gözük-
müyor. Geçen yılın aynı dönemine kıyasla dışarıya sattığımız ile dışarıdan
aldığımız arasındaki fark yarı yarıya artmıştır.

DİE nin geçici kaydıyla yayınladığı rakamlara kabaca baktığımızda²
görünen üç aylık tablo şöyle:

İhracat 1.872 milyar dolar. Geçen yıla göre çok cüzi bir artış göster-
miş (yüzde 5). Eğer doların bu yıl içinde diğer dövizler karşısındaki değer
kaybı hesaba katılırsa, mesela Alman markı olarak bakılırsa³, aslında reel
bir gerilemeden bile söz edilebilir.

İthalat 2.811 milyar dolar. Geçen yılın aynı dönemine kıyasla tam bir
patlama göstermiş (yüzde 17). Üstelik, ithalatımızın önemli bir bölümünü
oluşturan ham petrolde fiyatların yarı yarıya düşmesine rağmen böylesine
hızlı bir artış yaşanmış.

Sonuçta, dış ticaret açığı petrol faturasının azalmasına rağmen 655
milyon dolardan 928 milyon dolara sıçramış. Eğer petrole geçen yılın
fiyatını ödeseydik, herhalde bu rakama 150 milyon dolar kadar daha ilave
etmek gerekecekti.

© halde bu normal olmayan gelişme nereden kaynaklanıyor? Petrol
dışındaki hammadde ithalatında bir artış var. Bu, ülkedeki ekonomik
faaliyetin, özellikle sanayi üretiminin arttığına işaret eden bir gelişme. Ama
sadece bu kalem, ithalattaki patlamayı açıklamaya yetmiyor. Çünkü tüketim
maddelerine ödediğimiz döviz 253 milyondan 284 milyona çıkarak
yüzde 12 artmış ama bu artış da ortalamanın altında kalmış.

VOCABULARY

		gözükmek	be seen; be/become visible; seem
değirmen	mill		appear
değirmenin suyu	the money to pay, the wherewithal	kıyas	comparison
ait (-e)	relating/pertaining (to); concerning; belonging (to)	dışarı	the outside/exterior; foreign lands abroad
açıcı a	opening that opens	fark	difference distinction
iç açıcı	heartening cheering encouraging	yarı yarıya	in half; by half by fifty-percent

enstitü	institute	oluşturmak	form, constitute; produce create
DİE abbr. Devlet İstatistik Ensti- tüsü	State Institute of Statistics	ham	unripe; <i>ind</i> raw crude
geçici	provisional; temporary	böylesine	such, such a; to such a degree as this
kayıt (-ydı)	restriction; record; entry	fatura	invoice; bill
kabaca	roughly; coarsely; cursorily, in a cursory way	azalma <i>vn</i>	diminishing, decrease
aylık <i>a</i>	monthly; lasting months	sıçramak (-e)	jump, leap spring
ihracat	exporting; exports	ilave	addition; appendix
cüzi	insignificant; trifling; small	ilave etmek (-e)	add (to)
eğer	if; whether	o halde	in that case
hesap (-bı)	account; reckoning; bill	hammadde	raw material(s)
mesela	for example	üretim	breeding (live stock); production
gerileme <i>vn</i>	repression; cutback; decrease	kalem	pencil; category, class; item; entry (in an account)
patlama <i>vn</i>	explosion; sudden ex- pansion; leap forward	yetmek (-e)	be sufficient/enough suffice
bölüm	division; part; department	tüketim	econ consumption
		madde	matter; material
		tüketim maddeleri	consumer goods

NOTES

1 Değirmenin Suyu, *the wherewithal, the money to pay* lit. *the mill water*. This is from the saying Değirmenin suyu nereden geliyor? *Where does the mill water come from?* i.e. *Where is the money to pay for all this?*

2 rakamlara kabaca baktığımızda, *when we take a cursory look* (lit. *look roughly*) *at the figures*

3 Alman markı olarak bakılırsa, *if it is compared with the German mark* lit. *if it is looked at being [as] the German mark*

SECTION 2

İthalatın ve dolayısıyla dış açığın¹ böylesine patlamış olmasının nedeni, geriye kalan ana ithalat grubunda yani yatırım mallarında² yatıyor. Bu kalem mallara ödenen döviz geçen yıla göre yüzde 70 gibi görülmemiş bir farkla 702 milyon dolara fırlamış. Bu rakama bakılırsa ülkede muazzam bir 'yatırım hamlesi' var. Ama bu yatırım nasıl bir yatırım? Bu yatırımı kim, neden yapıyor?

Özel sektör faizlerin bunca yüksek düzeylerde seyrettiği bir ortamda³ acaba yatırım atağı mı başlattı? Cevabın "hayır" olduğunu biliyoruz. O halde, bu yatırım malları talebi kamu kesiminden kaynaklanmakta "Nasıl bir yatırım" sorusunun cevabını ise daha çok altyapı projelerinde aramak gerek. Yani hükümet olarak, bazı KİT ler olarak ve hepsinden önemlisi belediyeler olarak yapılan altyapı harcamaları⁴, ithalattaki patlamanın temel nedenini oluşturuyor.

Türkiye gibi altyapının çok geri olduğu bir ekonomide bu alandaki gelişmelere karşı değiliz. Yeter ki yatırımın finansmanı doğru yapılsın⁵. Altyapı meyveleri ancak uzun yıllar sonunda alınabilen yatırım olduğu için finansmanın da tercihan iç tasarruflarla, dışarıdan borç alınacaksa da uzun vadeli kredilerle yapılmasını gerektirir⁶.

İhracatta bir artış yokken kısa vadeli dış borçla ithalatı patlatıyorsak bunun faturasını kısa bir süre sonra hep birlikte ödeyeceğiz demektir.

VOCABULARY

		fırlamak	jump leap up; soar
geriye kalmak	remain behind; lag	muazzam	great; tremendous
ana <i>n</i>	mother; <i>adj.</i> main, major; <i>fin</i> controlling parent	hamle	attack; surge, sudden advance great leap forward
grup (-bu)	group	kim	who?; whoever
yatırım	investment	özel sektör	the private sector
mal	property, merchandise goods	bunca	in this fashion; this much so much
yatırım malları	capital goods	düzye <i>n</i>	level
yatmak	lie; lie down; go to bed	seyretmek <i>vt</i>	watch view look at; <i>vi</i> move proceed
görölmek <i>vp</i>	be seen	acaba	I wonder (whether) do you think?, is it possible that?
görölmemiş	unforseen; unprecedented		

atak (-ğı)	attack; surge a run	geri olmak	be behind. lag behind
başlatmak vc	initiate (make) begin	yeter ki	it is enough/sufficient that
hayır	no	finansman	finance financing
altyapı	foundation; infra-structure	doğru a	straight; correct; adv. correctly. accurately properly
proje	project	meyve	fruit; product; fin profit
aramak	look for seek search for	tercihan	preferably
iktisadi	economic	vadeli	maturing at a certain date
teşekkül	association; organization; enterprise	uzun vadeli	long-term
Kİİ accr. Kamu İktisadi Teşekkülü	State Enterprise	gerektirmek	necessitate, require make necessary
hep <i>pron</i>	all the whole; adv always repeatedly	patlatmak vc	cause to explode; cause to rise sharply
hepsi	all of it/them	hep birlikte	all together; here in its entirety, entirety
harcama <i>vn</i>	expense, expenditure; spending	demektir	it means
temel <i>n</i>	foundation, basis; a fundamental basic principal		

NOTES

1 ithalatın ve dolayısıyla dış açığın, *of imports and because of them the foreign [trade] deficit*

2 geriye kalan ana ithalat grubunda, yani yatırım mallarında, *in the major/chief export group that is in capital goods which is lagging behind*

3 faizlerinin bunca yüksek düzeylerde seyrettiği bir ortamda, *in an atmosphere in which interest [rates] were moving at such high levels as this*

4 hükümet olarak belediyeler olarak yapılan harcamaları, *infrastructure expenses incurred on behalf of (lit it being) the government the municipalities*

5 Yeter ki yatırımın finansmanı doğru yapılsın. Suffice it that the financing of the investment be carried out correctly/in the proper way The verb of a clause introduced by yeter ki is in the optative/subjunctive yeter ki may be variously rendered suffice it that it is enough that only should (TG-L 264-265)

6 The key elements of this sentence are: the subject (altyapı, the infrastructure), the transitive verb (gerektirir, requires necessitates), and the object with a dependent genitive (finansmanın yapılmasını, the making/carrying out of the financing).

SELECTION TWENTY-FIVE

SECTION I

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DIŞINDA YAŞAYAN
TÜRKLER MESELESİ

Doç. Dr. Mehmet SARAY

Bugün okullarımızda ve üniversitelerimizde Türk tarihinin Osmanlı devrini gençlerimize okutup öğretmeye çalışıyoruz. Bunu, en tabii bir hak ve vazife kabul ediyoruz. Fakat, Osmanlı İmparatorluğu'nun inkırazından sonra kurulan Türkiye Cumhuriyeti hudutları haricinde kalmak bahtsızlığına uğrayan bu milletin evlatları hakkında genç nesillere¹ ne bir bilgi veriyor ve ne de devlet ve millet olarak² o insanların saadet ve selameti için herhangi bir teşebbüste bulunuyoruz. Kendi milletine mensup insanlar hakkında böyle kayıtsız ve alakasız kalan bir devlet ve milleti dünya tarihi kaydetmiyor.

Muhakkak ki, bugünkü Türkiye Cumhuriyeti, hudutları dışında kalan Türk topluluklarının mutluluk ve refahı için birtakım maddi ve manevi sorumluluklar taşımaktadır. Bu devleti kuran ve yaşatan Türk milleti sorumluluklarını da şu veya bu şekilde³ yerine getirmek mecburiyetindedir.

Bizlere düşen⁴

Bu satırların yazarı da dahil olmak üzere Türkiye'de yaşayan pek çok kişinin ailesi pekâlâ bugünkü milli hudutlar haricinde kalan insanların ailelerinden olabilirlerdi⁵. Kaderin cilvesi ve XX. asrın ilk çeyreğinde cereyan eden hadiselerin akışı neticesinde, bizler değil de onlar bugünkü milli hudutlar haricinde kaldılar. Bugün Bulgaristan, Romanya, Yugoslavya, Yunanistan, Adalar, Suriye ve Irak gibi komşu ülkelerde yaşayan ve sayıları dört milyonu geçen bu soydaşlarımızın imkânlar müsaade ettiği kadar, dertleriyle⁶ ilgilenmek ve onların Türklük ve Müslümanlık haysiyet ve şerefini incitmeden⁷ o memleketlerin iyi vatandaşları olarak yaşamlarını sağlamak bizlerin kaçınılmaz vazifeleri arasında bulunmaktadır.

VOCABULARY

devir (-vri)	age, period; era	imparatorluk	empire
okutmak	educate, instruct	inkıraz	decline; collapse; extinction
öğretmek	teach	kurmak (p. kurulmak)	establish; found; form; create
öğretme vn	(the act of) teaching	hudut	border, boundary frontier
vazife	obligation; duty; re- sponsibility; job employment		

hariç (-ci) <i>n</i>	outside, exterior; place beyond; foreign country; <i>adv</i> except for apart from not including	yerine getirmek	do accomplish; fulfill; carry out (an order a responsibility)
bahtsızlık	misfortune; unluckiness	mecburiyet	compulsion; obligation; necessity
evlat (-dı)	children; offspring; s child; son	düşmek	fall; drop; (-e) behoove, fall (to one as a duty a concern)
nesil	generation; descendants	satır	line (of print/writing)
saadet	happiness; prosperity	dahil <i>n</i>	inside, interior; <i>adv</i> inside; included
selamet	safety, security; well-being	dahil olmak	be included; (-e) participate in
için teşebbüste bulunmak	<i>here concern oneself about involve oneself with; make efforts on behalf of</i>	pekâlâ	all right; very well; most certainly
mensup olmak (-e)	be related (to)/connected (with); belong (to); be a member (of)	olmak	be; become; (-den) be (among)
kayıtsız	indifferent; unconcerned; careless	kader	destiny, fate; providence
alakasız	indifferent; uninterested; unconnected	cilve	coquetry; quirk
muhakkak <i>a</i>	certain; well known; <i>adv</i> certainly	yirminci = XX.	twentieth
mutluluk	happiness	asır (-sı)	epoch; century
refah	prosperity; affluence; comfort ease	çeyrek	quarter; one fourth
birtakım = bit takım	a number/lot of	cereyan	flow; movement; tendency; (electric) current
maddi	material; physical	cereyan etmek	happen, occur take place
manevi	spiritual; moral	hadise	event, incident occurrence
taşımak	carry; bear (a responsibility)	akış	flow course
yaşatmak	cause to live; keep alive	netice	result consequence
		Adalar	the Aegean Islands
		geçen	(the) past/last (week, month, etc); passing; surpassing

ilgilenmek (-le)	be interested (in); show concern (for); pay attention (to)	incitmek	offend; hurt; injure; infringe on violate
Türklük	quality of being a Turk; the worldwide Turkish community	memleket	country; home town
Müslümanlık	quality of being a Muslim; the Muslim world	yaşama vn	life living
haysiyet	self-respect personal dignity	sağlamak (p sağlanmak)	provide; guarantee; make secure/sure/certain
şeref	honor; glory	kaçınılmaz	unavoidable, inescapable inevitable

NOTES

1 genç nesillere...ne bir bilgi veriyor...ne de...bir teşebbüste bulunuyoruz, *to the young[er] generations we are neither giving any information nor are we making any effort/are we concerning ourselves* Two points should be noted about this sentence veriyor (instead of veriyoruz) means we are giving Again, in accordance with the principle of suspended affixation, -uz is attached only to the final of the two coordinate verb forms Also, the negative notion is conveyed by the conjunctions ne ne so there is no need for the negative suffix -me/-ma to be attached to the verb stem

2 ne de devlet ve millet olarak, *neither as a government/state nor as a people* This refers to the subject of the verb (-uz, we) not o insanların

3 şu veya bu şekilde, *in one way or another somehow*

4 bizlere düşen *what we must do* lit *what falls to us (as a duty, a concern)*

5 pek çok kişinin ailesi insanların ailelerinden olabildikleri, *the families of very many people could have been among the ones (lit among the families of people)*

6 bu soydaşlarımızın imkânlar müsaade ettiği kadar, *difficulties/troubles of these compatriots of ours as far as is possible (lit to the extent that possibilities permit)*. Note that the two members of the possessive construction (soydaşlarımızın and dertleriyle) are separated by a four-word phrase (IG-U 94)

7. incitmeden, *without infringing on/violating, not from infringing on/violating* The -me of -meden is the negative suffix not the suffix characteristic of the verbal noun (IG-U 389)

Soydaşlarımızın yaşadığı bu ülkelerle¹, hem komşuluk menfaatleri², hem de Birleşmiş Milletler ve İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi umdelerinin çerçevesinde, en az iktisadi ve ticari münasebetler kadar, kültür münasebetlerini de geliştirmemiz ve soydaşlarımızın dil, din, gelenekleri vb. gibi meselelerine yardımcı olmamız mümkündür. Bunu yapmak, Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran ve yaşatan Türk milletinin en tabii hakkı ve vazifesidir. Böyle bir siyasetin asla, bir ülkenin içişlerine karışıyor şeklinde anlaşılması³ mümkün değildir. Üstelik, böyle bir siyaseti, milletlerarası hukuka uygun bir şekilde her devlet yürütmektedir. Her devletin yaptığını Türkiye niçin yapmasın?

Milli varlığımızı yaşatmak

Buraya⁴ kadar zikredilenler Türkiye'nin ve Türk milletinin birinci derecede sorumluluk taşıdığı ve mutlaka şu veya bu şekilde, yerine getirmesi icabeden hususları ihtiva etmektedir. Bir de müstakil Türk milletinin, soydaşları ve dindaşları olarak bugün Sovyet Rusya, Çin, İran ve Afganistan'da yaşayan ve sayıları 100 (yüz) milyonu geçen Türk toplulukları için taşıdığı manevi mesuliyet bulunmaktadır⁵. Türkiye⁶, bu mesuliyeti, yukarıda söylendiği gibi, devletlerarası hukuk çerçevesinde, ilgili ülkelerle kültür münasebetlerini geliştirerek, oralarda yaşayan Türkler'in maddi ve manevi varlıklarını korumalarına yardımcı olmak suretiyle yerine getirebilir.

Türkiye'nin üzerine düşen bu vazifeyi yapması ile, nerede yaşarsa yaşasın⁷ her Türk, Türk milletine mensup olmanın gurur ve haysiyeti ile yaşama imkânına, bir dereceye kadar da olsa⁸ kavuşacaktır. Bunun yaratacağı kendine güven ve Türklük şuuru ve bu şuura sahip kitlelerin meydana getireceği potansiyel, Türklüğün düşmanı olan herkes için büyük bir caydırıcı güç teşkil edecektir ki⁹; bu, milletimizi çeşitli badirelerden koruyacaktır. Ayrıca Türkiye, milli hudutları içinde kalmakla beraber yaygın bir Türklük âlemini temsil etmek itibariyle dünya siyasetinde daima müessir bir devlet olma hususiyetini muhafaza etmek imkânına sahip olacaktır.

VOCABULARY

		en az	at least
komşuluk	neighborliness	din	religion, faith (esp Islam)
menfaat	advantage; benefit	gelenek	tradition custom
evrensel	universal	vb. = ve başkaları ve benzerleri	and so forth etc
beyanname	manifesto declaration	asla	never in no way
umde n	principle	anlaşılma vn. of anlaşılmak (irreg p of anlamak)	being understood
çerçeve	frame; framework; limits		

uygun (-e)	appropriate, fitting; in accord (with) conforming (to)	kitle, kitle	mass; great quantity; crowd; group
niçin	why?	meydana getirmek	bring into existence create, produce accomplish
zikretmek	mention cite	potansiyel	potential potentiality
birinci	first; highest (degree)	caydırıcı	dissuasive, deterrent
icap etmek, icabetmek	be necessary/required	badire	unexpected calamity unforeseen danger; difficult situation
ihtiva etmek	hold, contain; include comprise	korumak	protect, defend; con- serve
müstakil	independent, self- governing	beraber	together, in company (with)
dındaş	coreligionist	yaygın	widespread; worldwide; extensive; prevalent
geçmek	pass; exceed	âlem	world; universe
mesuliyet	responsibility	temsîl etmek	represent
devletlerarası	international	itibarıyla	considering; concerning, as regards; from the point of view of; when it comes to
oralarda	in those parts/places	müessir	touching, moving; effec- tive; influential
koruma vâ	protection, defense; conserving conser- vation	hususiyet	peculiarity; special char- acteristic/feature
gurur	pride; vanity, conceit	muhafaza etmek	protect; preserve maintain
kendine güven	self-confidence self- reliance		
şuur	mind; conscience; consciousness		

NOTES

1 The key elements of this sentence are: bu ülkelerle (with these countries), çerçevesinde (within the framework of), münasebetlerini de geliştirmemiz (our developing relations of), ve yardımcı olmamız (and our helping, lit being a helper), mümkündür (are possible). Reversing the order this becomes: It is possible within the framework of, for us to develop relations, and to help in

2 komşuluk menfaatleri, good-neighborly relations, lit the interests/benefits of neighborliness

- 3 böyle bir siyasetin. karışıyor şeklinde anlaşılması. *the understanding/ interpreting of a policy such as this as interfering lit in the manner of interfering*
- 4 The key elements of this sentence are: Buraya kadar zikredilenler (*the things mentioned thus far*) hususları ihtiva etmektedir (*include matters*) hususları in turn is modified by two participial phrases: sorumluluk taşıdığı (*for which bear responsibility*): and yerine getirmesi icabeden (*the implementation of which is necessary*)
- 5 manevi mesuliyet bulunmaktadır *a moral responsibility exists*
- 6 Türkiye, bu mesuliyeti. suretiyle yerine getirebilir, *Turkey can carry out (lit. put/bring into it places) this responsibility by*
- 7 nerede yaşarsa yaşasın *whereever he may live*
- 8 bir dereceye kadar da olsa. *somewhat even if it be to some degree/extent*
9. The complement of the conjunction *ki*. *that so that* is often left unexpressed (TG-L 214; TG-U 434)

SECTION 3

Kısaca Türkiye'nin gücü sadece Anadolu ve Irakya ya yerleşmiş Türkler'den ibaret olmayacak, Asya ve Avrupa kıtalarına yayılmış ve aynı kültürü paylaştığı Türk topluluklarının maddi ve manevi desteği ile de bir kat daha güçlü bir manzara arzedecektir¹. Milli hudutlarımız haricinde kalan Türk topluluklarına karşı Türkiye'nin yönelteceği kültür faaliyetleri onların Balkanlar'da Doğu Avrupa'da ve Rusya'da Hıristiyanlar arasında barınamayan Asya'da Müslüman milletler içinde kaybolan bir ırk olmadıklarını, bilakis dünyanın her yerinde milli varlıklarını yaşatan ve koruyan birer topluluk olduklarını gösterecektir².

Geçmişin ihmallerini telafi etmek

Bugün dünyanın pek çok ülkelerinde Türkiye hudutları dışında yaşayan Türklerin tarih ve kültürleri üzerinde geniş ve ciddi araştırmalar yapılmaktadır. Fakat, ne hazindir ki, Türkiye bu tip araştırmaların merkezi olması icabederken, maalesef bu sahada çok gerilerde kalmış bulunmaktadır hem de Atatürk'ün emrine rağmen.

Bir yazı serisinin başlangıcında da işaret edildiği gibi, büyük Atatürk, Türk tarihinin kısa zamanda araştırılması³ hususunda direktiflerini bildirirken, bu araştırmaların merkezinin Türkistan⁴ olduğunu söylemişti⁵.

Bugün, Türkistan da 100 milyona yakın insan yaşamaktadır. Atatürk, Türk Tarih Kurumu'nu bu tip çalışmaları yapması için kurmuştu. Atatürk'ün arzusuna rağmen, Türk Tarih Kurumu'nun, halen dış Türkler'in yüzde doksanını teşkil eden Türkistan Türkleri hakkında hiçbir neşriyatta bulunmaması çok manidardır. Halbuki o kurumun parasının esas nüvesini⁶ Türkistan Afganistan ve Hindistan (Pakistan) Türkleri'nin, Milli Mücadele yıllarında Atatürk'e gönderdiği para teşkil etmektedir. O paranın bir kısmını Türkistan Türkleri'nin tarih ve kültürlerini araştırmaya sevk etmek acaba büyük bir hata mı olurdu⁷?

VOCABULARY

		ihmal	negligence, neglect; inattention; carelessness
kısaca a	rather short; adv. shortly, briefly; in short	telafi etmek	make up for; compensate for; counterbalance
Anadolu	Anatolia	hazin	sad, pathetic, touching moving
Irakya	Thrace	tip	type, sort kind
ibaret olmak (-den)	consist (of), be composed (of)	maalesef	unfortunately with regret
yayılmak vn	be spread be spread out	saha	open space; field; fig sphere, field domain
paylaşmak	share	gerilerde kalmak	remain behind, lag
kat	layer; story floor; time(s)	seri	series
bir kat daha	still more even more	araştırılma vn	research, the process of being researched
manzara	view scene spectacle	direktif	directive order
arzetmek	present; submit; offer	Türkistan	Turkistan
yönelmek	direct, turn towards steer towards	neşriyat	publication
Hıristiyan	Christian	neşriyatta bulunmak	publish, engage in publishing
barınmak (-de)	take refuge/shelter (with)	manidar	meaningful, significant
ırk	race; lineage	esas m	foundation basis; a basic principal, main
bilakis	on the contrary far from it	nüve	nucleus; focus
birer	one each; each one each	Hindistan	India

sevketmek

send, convey; here allo-
cate (funds) hatamistake, error; flaw
fault defect

NOTES

1 The key elements of this sentence are: Türkiye nin gücü... ibaret olmayacak. bir kat daha güçlü bir manzara arzedecektir. *Turkish strength will not consist of will present an even more powerful/effective scene/picture*

2 The key elements of this sentence are: Türkiye'nin kültür faaliyetleri, onların bir ırk olmadıklarını birer topluluk olduklarını gösterecektir, *the cultural activities of Turkey will show/demonstrate that they are not a race that they are each one a community*

3 Türk tarihinin kısa zamanda araştırılması, *research on Turkish history [to be undertaken] soon/shortly/within a short period.*

4 Turkistan is the name that was formerly employed to designate the regions of Central Asia lying between Siberia on the north, and Tibet India Afghanistan and Iran on the south

5. bu araştırmaların merkezinin Türkistan olduğunu söylemişti *he said that Turkistan was to be the center/headquarters of this research*

6 o kurumun parasının esas nüvesini, *the principal funding of that society lit basic nucleus of money of that society/organization*

7 acaba büyük bir hata mı olurdu?, *is it possible that/one wonders whether it would have been a great mistake?* The aorist past (ir-di) can mean either used to or would/would have (TG-U 185)

SECTION 4

Bilakis, büyük bir kadirşinaslık ve vefakârlık örneği verilmiş olurdu. Bu tip araştırmalarla milli tarihimizin ve kültürümüzün bir parçasını teşkil eden o bahtsız insanların tarih ve kültürleri ortaya çıktığı gibi, onların ne dereceye kadar yabancılar tarafından tahrif edildiğini de bu millet görüp anlamış olurdu. Şayet Türkiye¹, bugünkü milli hudutlarımız dışında yaşayan soydaş ve dindaşlarımızın tarih ve kültürleri ile alakalanmamaya devam ederse, tarihi bir vebal altına girecektir ki, bu vebalin hesabını bir gün bizlerden soracak nesiller çıkacaktır². Artık Türkiye ve Türk milleti, kendinden olan insanlara sahip çıkmayan³ dünyadaki yegâne ülke ve millet olmaktan kurtulmak mecburiyetinde.

Maksadımız, şu veya bu şahsı veya müesseseyi suçlamak değildir. Bütün gayemiz, hakikatleri ortaya koymak ve yapılan hataların düzeltilmesine yardımcı olmaktır. Mesele ile ilgilenenlerin, hatalı yoldan kısa zamanda dönmek büyüklüğünü göstereceklerine inancımız tamdır⁴.

İşaret edilen bütün eksikliklere rağmen, Türkiye ve Türkiye'nin kültür politikasını yönlendirenler için, henüz vakit geçmemiştir. Mevcut ihtisas sahiplerine, yetiştirilecek yeni mütehassıslar da ilave edilince ve onlara tam selahiyetle vazife verildiği zaman, geçmişin ihmallerini kısa zamanda telafi etmek elbette mümkündür. Ortaya çıkacak neticenin güzelliği hepimizi mutlu edecektir.

VOCABULARY

		vebal (li-)	rel sin; (evil) consequences (of an evil action)
kadirşinaslık	appreciation		
vefakârlık	loyalty faithfulness	sahip çıkmak (-e)	here stand as someone's protector
bahtsız	unlucky; unfortunate	yegâne	single sole unique only
ortaya çıkmak	appear; emerge; come to light	kurtulmak	escape; be saved; (-den) avoid; evade
gibi post	like; conj as	maksat (-dı)	aim purpose intention
tahrif etmek	distort, falsify misrepresent	şahıs (-hı)	person
şayet	if	gaye	object purpose aim
alakalanmak (-le)	be interested (in), be concerned/involved (with)	hakikat	truth; fact
		düzeltilmek (p vn düzeltilme)	make smooth; correct rectify
tarihi	historic historical		

hatalı	mistaken wrong erroneous	ih_tisas	speciality specialization
dönmek v_i	turn; return	ih_tisas sahibi	specialist
büyük_lük	greatness; importance; magnanimity; gen- erosity	yetiştirmek vc. (p. yetiştirilmek)	cause to reach/attain; train; instruct
inanç (-c_ı)	belief trust	mütehassıs	specialist expert
eksiklik	deficiency defect. lack	salahiyet, sela- hiyet	authority/right (to do something)
yönlendirmek	direct, steer guide; conduct (policy)	güzellik	beauty
vakit (-kti)	time	mutlu	happy

NOTES

1. Türkiye tarihi bir vebal altına girecektir, Turkey will be blamed for the historic consequences lit will enter under a historic sin/blunder/evil consequence

2. bizlerden soracak nesiller çıkacaktır. [coming] generations will arise who will ask us for

3 kendinden olan insanlara sahip çıkmayan who do not look after their own people

4 Mesele ile ilgilenenlerin göstereceklerine inancımız tamdır, We fully believe (lit our faith is complete) that those concerned with the matter will show

SELECTION TWENTY-SIX

SECTION 1

HABERLER

Walt Disney'in yarattığı müze kent, gezmekle bitecek gibi değil...

DISNEYLAND'DA TÜRK GÖMLEKLERİ

LOS Angeles Hilton Oteli'nin kapısında Lufthansa'nın Basın ve Halkla İlişkiler Başkanı Cüneyt Koryürek, Disneyland, çocuklar için derler ama sen aldırma. Orada büyük bebeklerin neler yaptıklarını görünce şaşıracaksın" dedi.

Şaşırmadım Çünkü ben de "koca bebek"lerden biri olarak, sabah girdiğim "Harikalar Diyarı"ndan akşam zorlukla ayrılabilirdim. Eğer Türkiye'ye döndüğümüz ertesi gün olmasaydı birkaç gün daha Walt Disney'in bu mucizesini yaşamak isterdim

Akıllara durgunluk veriyor

Amerika'nın, Los Angeles'ın en büyük turistik gelirlerinin başını Disneyland çekiyor. Yaklaşık 37 dolar kişi başına gezilen Disneyland'ın içine adım attığınız andan itibaren, ikinci bir kez daha elinizi cüzdanınıza atmıyorsunuz. Buharlı trenler, denizaltılar, kayıklar, motorlar, sallalar, monoray trenler, sinemalar hepsi bedava.

İçerdeki tek harcamanız yiyecek, içecek ve Walt Disney'in birbirinden şirin yaratıklarının yer aldığı hediyelik eşyalar

Kaşıklardan bebeklere, tişörtlerden ayakkabılara, maskelere kadar turistler her gün silip süpürüyorlar Disneylandı

VOCABULARY

		aldırmak	mind pay attention to
		aldırma	never mind
müze	museum	şaşırmak	be surprised/amazed
gömlük	shirt	koca	old, ancient; great big large
basın ve halkla ilişkiler başkanı	public relations chief, official in charge of relations with the press and the public	zorluk	difficulty, hardiness

harika	wonder; miracle	sal	raft; coffin
diyar	country, land	monoray	monorail
harikalar diyarı	wonderland	sinema	the movies; motion picture theater
dönüş	returning; return journey	içeri	inside interior
ertesı	the next/following (day week etc)	yiyecek a	edible; n food
mucize	miracle; wonder	içecek a	drinkable; n drink beverage
yaşamak	live; dwell; exist; live through; experience	birbirinden +a	one more [a] than the other
durgunluk	inertness apathy	şirin	charming attractive sweet affable
akıllara durgunluk vermek	astound, be astounding be very surprising	hediyelik	suitable to be used as a present
baş	here bulk major part	eşya	things, objects; belongings; goods
kişi başına	per head, per capita per person	hediyelik eşyalar	souvenirs
gezilmek vp	be visited/toured; <i>impers. p.</i> wander stroll through	kaşık	spoon; spoonful
adım atmak	(take the first) step; begin	tişört	tee shirt
atmak	here put (into)	ayakkabı	shoe
buharlı	steamy; attr steam-	maske	mask
tren	train	silmek	wipe up/away
denizaltı	submarine	süpürmek	sweep (a place) sweep away
kayık	boat skiff	silip süpürmek	make a clean sweep of clean out (the stock of a store)
motor	motorboat		

NOTE

1 müze kent, gezmekle bitecek gibi değil, you can walk around forever in the museum city, lit the museum city, is not like [something] that will end with walking about The same idiom appears in Section 4 of this Selection: Disneyland anlatılmakla bitecek gibi değil you can go on forever talking about/describing Disneyland

SECTION 2

Bizim Ankara'daki Gençlik Parkı'nın neredeyse 100 mislini düşünelim işte size Disneyland . 17 Temmuz 1955 te kapılarını açan Disneyland'da yok yok 7 ana bölüme ayrılmış.

"Maceralar Ülkesi nde vahşi ormanlardaki yaşamları İsviçre ailesini, tropikal kuşları, çiçekleri tilkileri görüyorsunuz. Oradan "New Orleans" meydanına geldiğinizde sizi beş zenciden kurulu caz müziği grubu karşılıyor.

Karayibler in azılı korsanlarının vahşi ve acımasız yaşamlarını su üstündeki kayık-trenler içinde inanılmaz güzellikte yaşıyorsunuz. Her şey aslında manken, ışık oyunu . Ama korsanların, horozların, yarasaların her yanları elektronik beyinle ayarlanmış. Öylesine uyumlu ve canlı hareketleri varki, neredeyse konuşacaksınız

Ayılar Ülkesi

Uzun kuyruklardan sonra Disneyland demiryolları trenine binip, Ayılar Ülkesi'ne gidebilirsiniz. Davy Crockett'in kanolarından ayılara kadar birbirinden güzel eğlenceler var.

Her ülke'deki hediyelik eşya satan mağazalarda bol bol 'Türk Malı' tişört gördük. En güzel safari kıyafetlerinin de "Türk Malı" olması göğsümüzü kabarttı

VOCABULARY

		kuş	bird
		çiçek	flower
misil (-sli)	as much again; the like, the equal; times	tilki	fox
		zenci	Negro, black person
işte	here! here it is! see! look!	kurulu	formed, composed
Temmuz	July	caz	jazz
yok yok	there is nothing at all lacking, there is everything	Karayibler	the Caribbean
		azılı	ferocious, savage; violent; dangerous
ayrılmak (-e)	be divided/separated (into)	korsan	pirate
Maceralar Ülkesi	Adventure Land	acımasız	pitiless, cruel, hard-hearted
vahşi	wild; savage	kayık	boat skiff
İsviçre n.	Switzerland; attı Swiss		

kayık-tren	boat-train	kuyruk	line queue
manken	manikin; fashion model	demiryolu, pl demiryolları	railroad
ışık	light	binmek (-e)	get up (on); ride, board; travel (on)
oyun	play; game	kano	canoe
horoz	cock rooster	eğlence	amusement; diversion
yarasa	bat (the animal)	mağaza	store shop
beyin (-yni)	brain; mind	bol	plentiful abundant; wide; loose
elektronik beyin	computer	Türk malı	made in Turkey
ayarlamak (p. ayarılanmak)	regulate fix adjust	safari	safari, journey hunt- ing expedition
öylesine	so so very, to such an extent	kiyafet	clothes, dress, attire; costume
uyumlu	harmonious concordant; congenial	kabartmak	cause to swell make swell
canlı	alive, living; lively, vivacious; brisk active	göğsü kabartmak	make proud, cause to swell with pride
ayı	bear		

SECTION 3

Yapay ağaçlar

Disneyland'ın bir başka ilginç yanı, bütün ağaçların, bitkilerin gerçek olmayıp plastikten yapılmış olmaları. Mevsimler nedeniyle yaprak dökülmelerini temizleme endişesinden, böyle bir yöntem uygulamayı doğru bulmuşlar. Eğer yöneticilerden birisi söylemeseydi anlamamıza olanak yoktu.

Artık sıra "Vahşi Batı ya gitmeye geldi. Nehir gemileri müzikli gezileri için sizi bekliyor. Tom Sawyer Adası'nın çevresinde Columbia gemisiyle gezintiye ne dersiniz? İsterseniz Mark Twain buharlı gemisine Altın Nal Revüsü'ne girebilirsiniz. Ya da küçük kanolarla, yarışmak sizin elinizde. Sanki koca Mississippi'nin kıyısındasınız, rengarenk dünyayı yaşıyorsunuz.

Ve karşınızda Yarının Dünyası var. Disneylandı gezen çocukların, büyüklerin en çok sevdikleri, ayrılmadıkları bölge burası. 360 dereceli sinema perdesinden üç boyutlu gösterilere roket jetlerden, ütopyik spor arabalara kadar binebilirsiniz. İsterseniz denizaltıya 20 kişi alan minik denizaltılar sanki denizin altındaymışcasına efektlerle müşterileri gezdiriyor. Küçük lombozlardan yapma balıkları, incileri, denizanalarını hepsinin yapay olduklarını bile bile hayranlıkla izledik.

Masal kahramanları

Fanteziler Ülkesi de bir başka dünya. Uyuyan Güzel'den "Pinokyo'ya, "Uçan Fil"den, Mickey Mouse'a, Peter Pan'a kadar bütün masal kahramanları kucak açmış, çocukları bekliyorlar.

VOCABULARY

		Vahşi Batı	the Wild West
yapay	artificial synthetic	nehir gemisi	river boat
bitki	plant	müzikli	musical
mevsim	season	gezi	excursion; outing; tour
dökülme <i>vn</i>	dropping/falling (of leaves)	çevresinde	around, in the neigh- borhood of
temizleme <i>vn</i>	cleaning; clearance clearing out	gezinti	stroll; pleasure trip; outing; tour
yöntem	method way, techni- que procedure	buharlı gemi	steamboat
anlamak	understand; (-den) know about	altın	gold
artık	now; at last finally	nal	horseshoe

revü	th revue; show	-casına/-cesine (TG-I 188-189)	v suffix used with base of -miş past as if
yarışmak	compete; (-le) race against (each other)	efekt	theatrical effects
elinde olmak	be possible be with- in one's power	gezdirmek	show (someone) around, take through
sanki	as if as though	lomboz	porthole
koca	old; ancient; great large	yapma a	artificial imitation; fake
kıyı	shore, coast bank; edge	balık	fish
rengarenk	colorful; multicolored	inci	pearl
Yarının Dünyası	the World of Tomorrow	denizanaları	jellyfish
burası	this place here	hayranlık	admiration; apprecia- tion
dereceli	of degrees	izlemek	here watch view observe
perde	curtain	masal	fairy tale tale fable
sinema perdesi	movie screen	kahraman	hero
üç boyutlu a	three-dimension	Fanteziler Ülkesi	Fantasy Land
jet	jet; jet airplane	fil	elephant
ütöpik	utopian	Uçan Fil	the Flying Elephant
spor	sport	kucak	embrace; armful; lap
binmek (-e)	get up (on); ride; board; travel (on)	kucak açmak (-e)	welcome/receive with open arms
denizaltı n	submarine		
minik	small mini		

SECTION 4

Başınızı bir kaldırıyorsunuz ki, İsviçre Alpleri'ndeki ünlü Matterhorn bütün haşmetiyle karşınızda Ve üstünde iki dağcı gösteri yapıyor

Neredeyse akşam oldu. O halde hep beraber Belçika atlarının çektiği pırlıl pırlıl arabalara binip, USA Main Street'e çıkalım ve oradaki kafeteryalardan birinde dinlenelim. İster dondurma, ister diyet kola isterseniz kafeinsiz kahve

Disneyland'ın yöneticilerinden birine sorunca, aldığımız cevap şu oldu: 'Bugüne kadar Disneyland'ı yaklaşık 500 milyon kişi izledi. Burasını bir günde gezmek olanaksız. 25 bin dönüm arazi üzerinde daha ne gizli ne eğlenceli yerler var. Yıllık ya da 6 aylık abonmanlar veriyoruz Onu alın, istediğiniz kadar gezin. Sonra, şehirdeki otellerde kalmayın. Burada üç tane dev otelimiz var. Sabah çıkarırsınız, gece otelinize dönersiniz '

Her sabah kapılarını 8.30'da açıp gece 22.00'de kapatan Disneyland anlatılmakla bitecek gibi değil.

Bizde nasıl olacak?

Yalnız oradan ayrılırken aklıma bir şey takıldı. Kulakları çınlasın. Bizim sempatik Belediye Başkanı Bedrettin Dalan "İstanbul'da Disneyland yapacağım" demişti Sayın Dalan, acaba Los Angeles'teki Disneyland'ı görmüş mü?

Lufthansa'nın dev Boeing Jumbo' 747'siyle Los Angeles'ten yaklaşık 11 saat aralıksız uçtuktan sonra Frankfurt Havaalanı'na indiğimizde Almanya bize 'kasaba' gibi geldi. Sonra da ver elini İstanbul Los Angeles'le İstanbul arasında 10 saatlik zaman farkı.

Amerika bizim yanımızda çok büyük çok geniş. Varsın olsun. Bizim insanlığımız sıcaklığımız, dostluğumuz, boşvermişliğimiz, umursamazlığımız, şiddet saçan hosteslerimiz kirli sokaklarımız, çalışmayan telefonlarımız var ya.

Bari insanlığımızın, insanımızın kıymetini bilebilsek.

-BİTTİ-

VOCABULARY

		dev <i>n</i>	giant; a gigantic
		anlatılmak <i>vp</i>	be explained; be described; be related/told/recounted
Alpler	the Alps		
haşmet	majesty pomp		
dağcı	mountain climber	takmak (<i>p</i> takılmak) (-e)	attach; affix
gösteri yapmak	put on a show/performance	aklına takılmak	stick in (one's) mind and bother one
Belçika <i>n</i>	Belgium; attr. Belgian	kulak	ear
at	horse	çınlamak	ring (of the ears)
piril pırl	brightly shining, glittering gleaming	kulakları çınlasın	may his ears burn, I wish he good hear this
kafeterya	cafeteria	aralıksız	continuous(ly); nonstop
dinlenmek	relax, rest take a rest	inmek	go down, come down, descend; land (of an airplane)
dondurma	ice cream		
diyet kola	diet cola	kasaba	small town large village
kafeinsiz	decaffeinated	ver elini	so then I went to so then I'll go to
kahve	coffee	varsın olsun	be that as it may
olanaksız	impossible	insanlık	mankind; humanity; humaneness; kindness
dönüm	land measure (about one-fourth of an acre)	sıcaklık	heat; warmth
arazi	land; ground; country; site	dostluk	friendship; cordiality friendliness
daha	here besides; again	boşvermişlik <i>sl</i>	indifference apathy; laid-back attitude
gizli	secret; mysterious	umursamazlık	unconcern indifference
eğlenceli	amusing, entertaining; diverting	saçmak	scatter strew
abonman	subscription; here season ticket	şiddet saçmak	spread terror terrorize; be terrifying
otel	hotel	hostes	stewardess airline hostess
tane	grain; single thing/item		

kirli	dirty	kıymet	value worth
ya	<i>particle used to emphasize a statement</i>	kıymet bilmek	value, appreciate realize the worth of
bari	at least; for once; if only	bitti	<i>here end (lit it ended)</i>
insan	here people		

SELECTION I WENIY-SEVEN

SECIION 1

LOBİYİ BURADA YAPALIM!

Sami KOHEN

SON haftalarda İstanbul'a "önemli ziyaretçiler" akını epey hızlandı. Ünlü sanatçılar işadamları, bilim adamları, derken geçen hafta Avrupalı parlamenterler, Amerikalı Kongre Üyeleri, birbirlerini izlediler.

Bu insanların çoğu Türkiye'yi "yeni keşfettiklerini" ve gördüklerinin, duyduklarının, ülkemize gelmeden önceki tahminlerini beklentilerini fersah fersah aştığını açıkça söylüyorlar.

Örneğin ABD Temsilciler Meclisi'nde oldukça etkili olan ve dünya sorunları ile de yakından ilgilenen bir Kongre Üyesi sohbetimiz sırasında, "İtiraf edeyim ki, İstanbul'a ayak bastığım ana kadar Türkiye hakkında bir fikrim yoktu" dedi. "Açıkçası, benim için Türkiye, İran Arabistan, hepsi birdi. Şimdi öyle olmadığını Türkiye'nin modern Batılı bir ülke olduğunu anladım "

Avrupalı parlamenterlerden de buna benzer sözler işittik. Bir İspanyol politikacısı 'Türkiye'yi anlamak için Türkiye'yi görmek şart derken, bir Fransız da, 'Türkiye'nin Strasbourg'daki imajı ile buradaki gerçek çehresi oldukça farklı şekilde konuştu.

Bu söyleşilerimizden çıkardığımız sonuç şu:

Türkiye'yi, ABD'deki veya Avrupa'daki "etkili çevreler"de tanıtmanın en iyi yolu, onların önde gelenlerini ülkemize getirtmektir.

Diğer bir deyişle, lobi' faaliyetini Washington veya Strasbourg veya Brüksel yerine hiç olmazsa "kısmen" burada yapmaktır!

VOCABULARY

		hızlanmak	gain speed/impetus/ momentum; be accelerated
lobi	pol lobbying	sanatçı	artist
ziyaretçi	visitor	derken	while saying; just then; just; all at once
akın	rush; flow; stream (of people)		
epey	rather, fairly pretty; a good many lots of	Avrupalı parlamenter	European member of parliament

Kongre	Congress	açıkçası	to be frank frankly speaking
çoğu (-in)	most the majority of	Arabistan	Saudi Arabia
yeni a	new; adv newly; recently just	benzer (-e)	like similar resembling
keşfetmek	discover	işitmek	hear; learn of
tahmin	conjecture; guess estimate	politikacı	politician
beklenti	expectation	şart	condition stipulation
fersah	parasang	şarttır	it is necessary/essential
fersah fersah	by far, far and away greatly	imaj	image
aşmak	pass beyond/over; transcend; exceed; overcome	çehre	face; aspect appearance
açıkça	openly; clearly; frankly	söyleşi	conversation; discussion
temsilci	representative; agent	tanıtma vn	making known; lobbying
meclis	assembly; council	önde gelenler	leaders; prominent persons
Temsilciler Meclisi	(U S) House of Representatives	getirtmek vc	cause to bring; have brought; send for; (-den) order (merchandise)
oldukça	rather fairly pretty	deyiş	manner of speaking; statement, what a person says
yakından	closely; from nearby	Brüksel	Brussels
sohbet	conversation chat talk	hiç olmazsa	at least
itiraf etmek	confess, admit acknowledge		
ayak basmak (-e)	set foot in/on		
fikir (-kri)	thought idea; opinion		

WASHINGTON da Türk diplomatları veya devletçe kiralanan lobiciler bir Kongre üyesi ile yarım saat bilemediniz 45 dakika görüşür ve Ankara'nın resmi görüşünü ona iletir. Politikacı için bu görüşme, o gün bir düzine (veya daha fazla) insanla yaptığı konuşmalardan sadece bir tanesidir. Belki de bu görüşmede duyduklarını, ertesi gün unutacaktır.

Oysa buraya gelen parlamenterler veya Kongre üyesi buraya geldiğinde rahattır, kafası başka şeylerle meşgul değildir, her tip insanla konuşmaya, tartışmaya ve öğrenmeye müsaittir. Üstelik broşürlerde görebildiğini (o da doğru-dürüst bir broşür görebiliyorsa), canlı olarak buralarda gezerek, dolaşarak görecektir. Avrupa Konseyi'nde çalışan bir hanımın dediği gibi, "Türkiye konusunda buraya geldiğinde boş olan kafalar, dönerken dolu ve hem de olumlu şekilde dolu oluyor."

Ama diyeceksiniz ki bir sürü insanı davet etmeye Türkiye'nin gücü yeter mi?

Evet yeter. Unutmayalım ki, tanıtma işi dışarda da bedava yapılmıyor. Dış ülkelerde - genelde hâlâ gerektiği gibi yapılmayan - tanıtma faaliyeti kısılsın, o paralarla buraya bir takım adamlar getirilsin demiyoruz. Ama şuna inanıyoruz ki, tanıtma konusunda daha çok şeyler yapmak isteyen devlet, harcamalarını bu yönde de yaparsa, bu çok iyi bir yatırım olur. Sarfedilen paranın tam karşılığı alınabilir.

VOCABULARY

		tartışmak (-le)	argue, dispute; have a discussion; size one another up, try each other's strength
kiralamak (p. kiralanmak)	rent; hire		
lobici	pol lobbyist	öğrenmek (vn öğrenme)	learn; study; get familiar with, get accustomed to
yarım	half		
bilemediniz	at most	müsait	favorable; convenient; favorably disposed; available
dakika	minute		
düzine	dozen	broşür	brochure
belki	perhaps maybe	dürüst	straightforward honest
rahat n	rest; comfort; a. at ease comfortable	doğru-dürüst a.	real; proper; adv. really; properly
kafa	head	canlı	alive, living; lively; brisk animated

dolaşmak	wander about, go around, walk around; visit	hâlâ	still yet
hanım	lady	kısmak (p kısılmak)	tighten; lessen; re- duce; cut down
boş	empty	sarfetmek	spend (money); expend (effort time)
sürü	herd, flock; gang; crowd	karşılık	equivalent; recompense, compensation; return (on an investment); (-e) in response to
bir sürü	very many a lot of		
güçü yetmek (-e)	be able to be capa- ble of, be strong enough to		
dışarda	out of doors; abroad		

SECTION 3

KALDI ki bu işte birçok özel kuruluşlar da devreye sokulabilir.

Son zamanlarda SİSAV, İÜSIAD, Türk Dış Politika Enstitüsü gibi kuruluşlar dışardan bazı önemli kişileri getirmek, seminer veya konferanslar düzenlemek suretiyle, güzel bir örnek vermişlerdir. Eminiz ki, buna benzer birçok dernekler, kültürel, sosyal birçok kuruluşlar - eğer bu yöntemin ne kadar verimli ve etkili olduğu bilincine varılırsa - seve seve dışardan Türkiye için değer taşıyan yabancılara ev sahipliği yaparlar. Ve gene eminiz ki, öylesine "hayırlı bir iş" için birçok işadamlarımız kesenin ağzını açmaktan çekinmezler.

Tanıttımdaki bu değişik yaklaşım yeni bir buluş değildir. Bunu, bazı komşularımız dahil, pek çok ülke yapıyor zaten. Örneğin Yunanistan'ın yıllardan beri uyguladığı sistem, seçimlerden hemen sonra, Kongre'ye giren yeni üyelerden "işe yarayabileceklerini" davet etmektir. İsrail ve Mısır da ABD'den ve Avrupa'dan sürekli çeşitli heyetler getirten ülkeler arasındadır.

Yunanistan'ın ABD'deki lobilicliğinde bir avantajı, Yunan asıllı seçmenlerin sayıca kabarık olması kadar, ünlü kişileri, dernekleri ve klisesi ile, Kongre üyelerini veya yönetim mensuplarını devamlı etkileme olanaklarına sahip olmasıdır. Washington'da yeni oluşan Türk lobisinin böyle geniş olanakları yoktur. O halde bir yetkili ile yarım saatlik bir görüşmenin zor yapılabildiği Washington, Bonn veya Paris yerine, tanıtma işini, kısmen de olsa İstanbul'da veya Ankara'da yapmak, daha yerinde olmaz mı?

Hem daha etkili Hem de - inanın - daha ucuz!

VOCABULARY

		öylesine	to such an extent so very
birçok	many a lot of	hayırlı	good; advantageous; auspicious
devir (-vri)	cycle; circuit	kese	small bag; money bag; purse
devre sokulmak	be included/involved; be activated, lit be plugged into the circuit	kese nin ağzını açmak	prepare/begin to spend money freely, open up (the mouth of) one's purse
sosyal	social	çekinmek (-den)	refrain (from), abstain (from); beware (of)
vakıf (-kfi)	pious foundation; foundation	tanıtım	introduction; presentation; lobbying
SİSAV acron Siyasi İktisadi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı	Political, Economic, and Social Research Foundation	değişik	different
sanayici	industrialist	yaklaşım	approximation; approach (to a problem)
TÜSİAD acron Türk Sanayi- ciler ve İşadam- ları Derneği	Turkish Industrialists and Businessmen's Association	zaten	as a matter of fact, in any case anyway
seminer	seminar	işe yarmak	be useful/serviceable/ of use
emin	safe, secure; sure certain	heyet	committee; commission delegation
dernek	association; society; club	lobicilik	lobbying
kültürel	cultural	avantaj	advantage
verimli	productive; efficient effective; fruitful	seçmen	voter
bilinç (-ci)	consciousness; the conscious mind	sayıca	numerically
bilincine var- mak (-in)	become conscious of; comprehend	kabarık	swollen puffed out
seve seve	gladly	kilise	church
değer taşımak	have value be valuable	mensup (-e) a	belonging (to); related (to); connected (with); n. member; employee; someone connected/affiliated (with)
ev sahipliği yap- mak (-e)	to host	devamlı	continuous, continual constant

yetkili a

authorized; official; *n*
(an) official, (a) re-
sponsible authority

yerinde

suitable, to the point
on the mark cor-
rect

zor a

difficult; hard; *adv*
with difficulty
barely

SELECTION TWENTY-EIGHT

SECTION 1

BUGÜN

LAİKLİK KAVGA KONUSU MU?

Mehmet BARLAS

TÜRK aydınının bitmek tükenmek bilmeyen tatminsizliğine bir çözüm bulmadan çok partili demokratik düzeni yerleşik bir rejim haline getirmek imkânsız denecek kadar zordur.

Demokrasi, seçimle gelmiş çoğunluğun ağır bastığı yönetimleri oluşturur. Bu bakımdan özgürlükler ile demokrasi, hem birbirine bağımlıdır, hem de birbiri ile çelişkilidir. Çoğunluğun egemenliğini getiren demokratik rejim kişilerin ve azınlıkta kalanların özgürlüğünü de sınırlar.. Hukukun üstünlüğüne dayalı demokratik rejimlerde, tüm hak ve özgürlükler korunur.. Bu arada, azınlıkta kalan görüşlerin sahiplerine de gelecek seçimlerde çoğunluk olabilmek hakkı, daima tanınır.

Ne var ki Türk aydınının düşünce dünyasında, bu çeşit bir demokrasi-nin yerleşik hale gelmesi çok zordur.

Birincisi, Türk aydınına göre, kabul edilebilir iktidarlar, çoğunluğu temsil edenler değil, kendi görüşüne yakın olanlardır. Bu bakımdan yüzyılı aşkın demokrasi deneyimimizde, azınlıktaki görüşlerin, daima çoğunluğa dayalı iktidarları meşru olmamakla suçladıklarına tanık oluyoruz.

İkincisi, Türk aydını, gerek siyasi, gerekse ekonomik beklentilerini somutlaştıramamıştır.

1950'den beri, çeşitli iktidarlara aydın kesim tarafından yöneltilen eleştirileri hatırlayalım.

VOCABULARY		tatminsizlik	dissatisfaction lack of satisfaction
laiklik	secularism	demokratik	democratic
kavga	quarrel conflict fight	çok partili	pol multiparty
tükenmek	be used up come to an end; die out	düzen	order, arrangement; system
bitmek tükenmek bilmemek	never come to an end be unending	yerleşik	settled, established stable

haline getirmek	bring up to a state/ condition	çeşit	kind sort; variety
imkânsız	impossible	hale gelmek	reach/come to the state become
çoğunluk	majority	birincisi	in the first place first of all
ağır basmak	be heavy; be influen- tial; be important/ dominant	yüzyıl	century 100 years
özgürlük	freedom, liberty	aşkın	past, over, exceeding, more than
birbirine	to each other to one another	deneyim	experimentation; experience
bağımlı	dependent	meşru	legal, legitimate; per- missible
çelişkili	antithetical contra- dictory	tanık	witness eyewitness
egemenlik	sovereignty, domin- ance	ikincisi	in the second place secondly
üstünlük	superiority, pre- eminence	somutlaştırmak	concretize, give con- crete form to
sahip (-bi)	owner; one who has/ possesses	aydın kesimi	the intellectuals, the intellectual class the intelligentsia
ne var ki	but however	hatırlamak	remember recall

SECTION 2

Petrol kaynağı olmayan Türkiye'de, "yerli petrol sloganı ile yabancı sermayenin girişi engellenmiştir.

Sanayileşme çabalarının ilk aşamasında, bu çabaların sahipleri "montaj sanayii" biçiminde suçlanmıştır. Şimdi ise, bir düzeye ulaşan bu yerli sanayie karşı, ithalat yolu ile getirilmek istenilen kalite ve fiyat rekabetine, "iç piyasa yabancılara peşkeş çekiliyor" şeklinde karşı çıkılmaktadır.

Son soyut eleştiri de, Özal Hükümeti'nin, Türkiye'yi Araplaştırmak ve Avrupa'dan koparmak istediğine ilişkin yönde yoğunlaşmıştır. Oysa işte şimdi görüyoruz ki, Türkiye'nin ekonomik yeniden yapılandırma programı ertesinde, Ortak Pazar'a üyelik için en ciddi adımlar atılmaya başlanmıştır.

Çok önemli bir konunun, yani laiklik ilkesinin de, çarpıtılarak tartışma gündemine getirileceği yolunda işaretlerin var olduğunu söylemeliyiz. Toplumdaki dini inançların, günlük siyasi kavgaların ve tatminsizliklerin rüzgârında, sert ve bölücü biçimde tartışma konusu yapılmasının, ülkeye de, demokrasiye de katkı sağlayacağına inanmıyoruz. Bu bakımdan, özellikle devlet bürokrasisinin, siyaseti aşan biçimde, dini inançlara karşı, ya da bazı inanç sahiplerinin yanında yer alıp, toplumdaki kavga tohumlarını sulamaktan kaçınması şarttır.

Dileğimiz demokrasinin tatminsiz aydınlara rağmen değil, aydınların da desteğinde yerleşmesidir. Ama şimdiye kadar bu böyle olmamıştır.

VOCABULARY			
		iç piyasa	the domestic market
yerli	local; locally produced domestic	peşkeş	gift offering
sermaye	capital (cash property or both)	peşkeş çekmek (p çekilmek)	give away what one has no right to dispose of
sanayileşme vn	industrialization	karşı çıkmak (-e) (impers. p çıkılmak)	oppose; prepare to oppose
aşama	degree, level; stage phase	soyut	abstract
çabanın sahipleri	those making the effort	Araplaştırmak	Arabize
montaj	assembly assembling	koparmak	break off detach
biçim	cut; manner, way; form shape	yoğunlaşmak	become dense thicken; intensify become intense
biçimde, biçiminde (-in)	in a manner; as as being	yeniden	again, anew; from the beginning
düzey	level; fig. importance rank value	yapısallaştırma vn	structuring
yol	road; way; means, medium; method	yeniden yapı-sallaştırma	restructuring
getirilmek vp	be brought	adım atmak (p atılmak)	(take the first) step; begin
istenmek vp	be wished/desired; be requested/asked for	çarpıtmak (p çarpıtılmak)	distort contort
kalite	quality	tartışma vn	debate, argument; discussion
rekabet	competition; rivalry		

var olmak	be exist	yanında yer almak	take a position for/ in favor of
dini	religious		
rüzgâr	wind; <i>fig</i> atmosphere	tohum	seed
bölücü	divisive	sulamak	water, irrigate
bürokrasi	bureaucracy	kaçınma <i>vn</i>	evasion avoiding; abstinence
bazı	some, a few; certain	dilek	wish desire; request
inanç sahipleri	here religious believers	tatminsiz	dissatisfied discon- tented

NOTE

İ bu yerli sanayie karşı kalite ve fiyat rekabetine karşı çıkılmaktadır, *opposition is being directed against this domestic industry against quality and price competition*

SELECTION TWENTY-NINE

SECTION 1

METİN TOKER'İN NOT DEFTERİNDEN

"KIBRIS BİZİM CANIMIZ ..."

Metin TOKER

KIBRIS işi 1950'lerin başında başka türlü çözümlenebilir miydi? Bilmiyorum 1950'ler başı İngilizlerin adayı bırakma kararını alıp bunun uygulamasını planlamaya koydukları tarihtir.

Bu gelişmeyi yakından izlemek fırsatını buldum. O sırada Paris'te "Batı Avrupa muhabiri" idim ve konunun su üstüne çıkması¹ Fransa başkentinde toplanan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda oldu.

Türkiye ile Yunanistan, Atatürk ve Venizelos devirlerinde başlatılmış balayını yaşamaya devam ediyorlardı. Yunanistan 2. Dünya Harbi'nin² kan ve ateşine karışmak talihsizliğine uğramış, buna karşılık Ege adalarını almıştı. Türkiye, İnönü'nün basireti hatta dehası sayesinde bu felaketten uzak kalmıştı. Türkler, "Yunan kardeşleri nin maddi yardımına ellerinden geldiğince³ koşmuşlar, kendileri de sıkıntı içinde oldukları halde⁴ onlara yiyecek göndermişlerdi, giyecek göndermişlerdi.

Harpten sonra müttefikler, yani Anglo-Saksonlar Yunanistanı öteki Balkan ülkelerinin aksine komünizm pençesinden kurtarabilince Türkiye ile bu komşusunu, "ikiz kardeşler" gözüyle görmeye başladılar. Truman doktrini, Marshall yardımı, Avrupa Konseyi gelişmelerinde iki devletin adı hep beraber geçer.

1950'lerin bahsettiğim başında Türkiye'de Demokrat Parti iktidardaydı ve Dışişleri Bakanı Prof. Fuat Köprülü idi. Kıbrıs kaynamaya başladı. Yunanlı çoğunluk, adayı bırakıp gidecekleri belli olmuş İngilizleri bu "terk-i diyar"da hızlandırmak için Yahudilerin Filistin'de uyguladıkları metodu, yani terörü kopya ediyorlardı.

"Enosis lafı piyasaya çıkarılmıştı. İşin politik yönü, konunun Birleşmiş Milletler'e Yunanistan tarafından getirilmesi ile açılacaktı.

Yunanistan'ın uyuttuğu Türkiye'nin resmi tezi ise, "Bizim için Kıbrıs diye bir sorun yoktur"⁵ idi. İngilizlerin gideceği pek hesaplanmıyordu. Yunanistan'ın Türkiye uyutulurken Kıbrıs'a el koyma peşinde bulunduğu ise⁶ hiç düşünülüyordu.

VOCABULARY

		elinden gelmek	be able to do
not	note	sıkıntı	distress, trouble, strained circum- stance
defter	notebook		
not defteri	notebook	kendileri	they themselves
can	heart; soul; (<i>with a possessive suffix</i>) something/some- one dear	-diği halde	although (TG-L 186[22])
		giyecek	clothing clothes
çözümlemek (p. çözümlemek)	analyze	öteki	the other (one), the one over there
koyulmak (-e)	begin set about to embark on	pençe	paw; claw; <i>fig.</i> clutches grip
muhabir	news correspondent	kurtarmak	save rescue
Genel Kurul	the General Assembly	ikiz	twin
balayı	honeymoon	gözüyle görmek	be an eyewitness (to); view as regard as
yaşamak <i>vi</i>	live; dwell; <i>vt</i> live through experi- ence	Demokrat Parti	the Democratic Party
harp (-bi)	war	kaynamak	boil; <i>fig.</i> become a hot spot
kan	blood	terk-i diyar	abandonment of the country, leaving the land
karışmak (-e)	meddle, interfere (with); become a part (of), be in- volved (in)	hızlandırmak	speed up, accelerate
talihsizlik	bad luck, misfortune	Yahudi <i>n</i>	Jew; <i>attr</i> Jewish
buna karşılık	(but) on the other hand	Filistin	Palestine
basiret	insight understanding	kopya etmek	copy reproduce
deha	genius, extraordinary intelligence	enosis <i>Greek</i>	union (with Greece)
felaket	disaster, catastrophe calamity	piyasaya çıkarmak	bring into currency, make fashionable
kardeş	brother; sister; sibling	açılmak	here be opened up
		uyutmak (p. uyutulmak)	put to sleep; deceive beguile

hesaplamak (p. hesaplanmak)	reckon calculate take into account/con- sideration	peşinde as post	following, pursuing (something some- one)
el koymak (vn koyma)	seize confiscate		

NOTES

1 konunun su üstüne çıkması, *the surfacing of the issue the coming up of the matter* lit *the issue's coming out on the water*

2 2 (=ikinci) Dünya Harbi, *the Second World War* Note that a full stop following a numeral signifies that the numeral is an ordinal

3. ellerinden geldiğince *to the extent they were able to the extent they could afford* (IG-L 183[15])

4 kendileri de sıkıntı içinde oldukları halde *although they themselves were also in straitened circumstances* (TG-L 186[22])

5 Bizim için Kıbrıs diye bir sorun yoktur. *For us there is no such problem as Cyprus* lit *a problem called/named (diye) Cyprus*

6 Yunanistan ın . Kıbrıs'a el koyma peşinde bulunduğu ise, *as for the fact that Greece was moving toward/was in pursuit of the seizure of Cyprus*

SECTION 2

Her zaman ve her yerde her Türk için olduğu gibi Paris'teki Batı Avrupa muhabirliği günlerinde de en yakın meslek arkadaşlarım, Yunanlı gazetecilerdi. Haberleri beraber kovalar birbirimize ipucu ve destek verirdik. Onlar bana genel kurul toplantısının bitimine doğru Yunanistan'ın Kıbrıs konusunu Birleşmiş Milletler'e getirip adanın yeni sahipliği için adaylığını koyacağını bildirdiler. Bunu Köprülü'ye aktardım. İhtimal vermediğini söyledi. Yunanlılar bizden habersiz¹ böyle şey yaparlardı mıydı hiç?

Türkiye'de Kıbrıs üzerinde Türklerin hakkı bulunduğu kampanyasını Sedat Simavi 'Hürriyet'te başlatmıştı. DP bundan memnun değildi. Köprülü bununla başa iş açılacağı kanısındaydı².

Kıbrıs, neydi ki³? Belki, Yunan iktidarında da böyle düşünenler vardı. Ama milletler bir davanın peşine düştüler mi⁴, o işin mantıklı ve adil çözümü için taraflar anlaşmazlarsa ne hale geleceğine Kıbrıs sorunu şahittir ve bir örnektir.

TÜRKİYE Başbakanı Turgut Özal, o günlerden 35 yıl sonra Kıbrıs ı resmen ziyaret eden ilk cumhuriyet hükümeti başkanı olarak adada bulunuyor. Bu ziyaret son derece kritik şartlar içinde yapılıyor. Bir yandan ada dışında, milletlerarası platformda diğer taraftan ada içinde, bu bağımsız devletin iç politikasında çelişkili, fakat önemli vaziyet alışlar var. Önümüzdeki gelişmeler bu ziyaretten mutlaka etkilenecektir. Ziyaret Türkiye açısından bazı hususları vurgulamalıdır. Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin bağımsız devlet niteliğini kendisi kayıtsız tanıdığı gibi⁵ dost, müttefiklerinin başta İslam âlemi olmak üzere, mutlaka tanınması girişimini başlatmaktadır. Bu cumhuriyet, bir federal devletin federe parçası olmaya hazır ve razıdır. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin böyle bir temel üzerindeki planlarını Türk tarafı bunun için kabul etmektedir. Fakat federal devlet ile nihaye beklenemez. Bunu açacak yol olan Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin başlatmak üzere son bir çaba gösterdiği müzakerelere Yunan tarafı yine yanaşmazsa İngiltere ve Amerika dahil herkes gerçekleştirilmeyen bir federal devletin federe parçası bulunamayacağına göre KKTC'yi olduğu gibi kabul etme mecburiyetlerini açıktan ilan etmelidirler.

Kıbrıs ziyareti, belki de Başbakan Özal'ın, öteki gezilerinin aksine tam bir devlet adamı performansı göstermesine mutlak lüzum bulunduran ve alışılmış - sonuncusu Bükreş metrosunda yaşanan - laubalilikleri falsoları hafiflikleri kaldırmayacak bir olaydır.

Türkiye nin gözü Başbakan Özal ın üzerindedir.

VOCABULARY

		dava	case; <i>leg</i> lawsuit
muhabirlik	position of news correspondent	peşine düşmek	pursue/follow up in order to attain
meslek arkadaşı	professional colleague	mantıklı	logical; reasonable
kovalamak	chase down try to get	şahit	witness
birbiri	each other one another	resmen	officially
bitim	ending end conclusion	hükümet başkanı	head of state/administration
doğru <i>as post</i> (-e)	toward in the direction of; toward, near the time of	son derece	the highest degree
sahiplik	ownership; protectorship	çelişkili	antithetical contradictory; opposing
adaylık	candidacy	vaziyet	position; condition state; situation
aktarmak	transfer; transmit	vaziyet alış	position taking, taking of sides
ihtimal	probability; probably	etkilemek (<i>p. etkilenmek</i>)	effect influence have an influence on
ihtimal vermek (-e)	consider (something) likely	husus	peculiarity; particular point; matter
habersiz	unannounced; uninformed; without giving advance notice	vurgulamak	accentuate, stress emphasize
kampanya	campaign drive	nitelik	status position
hürriyet	freedom; (<i>capitalized</i>) the name of a Turkish newspaper	kayıtsız <i>adv</i>	unconditionally without reservation
DP <i>abbr</i> Demokrat Parti	the Democratic Party	başta	before all; first; at the head
memnun	satisfied, pleased content	olmak üzere	being on the point of being
başta iş açılmak	result in trouble	tanıma <i>vn</i>	acknowledgment; <i>dip</i> recognition
kani	opinion view	federe	federated
düşünen	one who thinks	razi	pleased, satisfied; willing

ila nihaye	until the end; forever	lüzum	necessity, need
çaba göstermek	work hard/strive/endeavor (to do)	lüzum bulundurmak	make necessary, make into a necessity
müzakere	negotiation, discussion, deliberation; conference	alışılmış	usual, customary habitual
yanaşmak (-e)	draw near (to); accede (to), be willing to agree (to)	sonuncu	the last/final (one)
		Bükreş	Bucharest
		laubalilik	excessive familiarity
KKTC abbr Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	the Turkish Republic of Northern Cyprus	falso	false note; blunder bungling
açıktan	openly	hafiflik	lightness; frivolity levity
gezi	excursion; tour; trip	kaldırmak	raise lift; abolish; tolerate bear
devlet adamı	statesman		

NOTES

- 1 bizden habersiz, *without our being informed*
- 2 Köprülü, bununla başa iş açılacağı kanısındaydı, *Köprülü was of the opinion that this would lead to trouble*
3. Kıbrıs, neydi ki? *What was it about Cyprus that ?* The complement of ki is often left unexpressed (TG-U 434; TG-L 214)
4. milletler bir davanın peşine düştüler mi, *if nations pursue a claim.* As an alternative to the conditional form of the verb the protasis may be a question in the -di past (TG-L 266)
- 5 kendisi kayıtsız tanıdığı gibi, *as [Turkey] itself has recognized [it] without reservation*

KÖŞE

DİPLOMATLARIMIZA HAKSIZLIK EDİYORUZ

M. Ali BİRAND

GEÇENLERDE Yunanlı diplomatlarla beraber olduk Türkiye ile ilişkiler hakkında neler düşündüklerini anlatıyorlardı. Hepsi gencecik, son derece bilgili, iki dil konuşabilen bir kadro. Eski yaşlı kadronun gidip yerine yenilerin geldiği görülüyor. Yunan Dışişleri Bakanlığı kendini yenilemiş, yöntemini de değiştirmiş. En modern aygıtlar devreye sokulmuş. Bu yeni kadronun yürüttüğü "Türkiye politikası" özellikle son aylarda Ankara'da alarm zillerini çaldırıyor. Her alanda, NATO'da, AET'de diğer kuruluş ve başkentlerde, Yunanistan gün geçmiyor ki, yeni bir belge dağıtmasın. Türkiye'nin bir iddiasına yanıt vermesin¹. Bu arada dikkatleri çeken nokta, Atina'nın son derece etkili bir "disinformation" (yanlış bilgi) kampanyası yürütmesi, dağıtılan belgelerin içinde bir bakıyorsunuz bir noktada verilen bilgi gerçeklerin tam aksi. Yanlış bilgiler söylene söylene² adeta doğruymuş gibi muamele görmeye başlıyorlar. Bir yandan bu kadroyu görmek, öte yandan da Türkiye'nin uluslararası alanda karşı karşıya kaldığı sorunlara bir göz atmak, insanı ister istemez Türk Dışişleri kadrolarının durumunu düşünmeye zorluyor.

BUGÜN Türkiye ne kadar kritik bir stratejik noktada bulunuyorsa, Türk subayının yetiştirilmesi ne oranda önemli, ordunun modernizasyonu ne derece vazgeçilmez ise, Dışişleri Bakanlığı da aynı durumdadır. Diplomatlarımızın eğitiminden tutun, bakanlığın çağın gerektirdiği aygıtlarla donatılması ve kullanılan yöntemlerin modernizasyonu vazgeçilmez noktaya gelmiştir.

Diplomatlarımıza zaman zaman büyük haksızlık ediyoruz. Gereksiz biçimde eleştiriyor, başkalarına ait görevleri dahi onlara veriyor ve "Neden yapmıyorlar efendim?" diyerek sinirleniyoruz. Oysa Dışişleri Bakanlığı kadroları diğer bakanlıklar arasında bir karşılaştırma yapıldığı takdirde en çok "daha iyinin" toplandığı yerdir.

VOCABULARY

köşe	corner	geçenlerde	lately recently
haksızlık	injustice	gencecik	very young

bilgili	well-informed knowledgeable	akis (-ksi)	reflection; converse; opposite
iki dil konuşabilen	bilingual	adeta	nearly, almost; virtually in effect
kadro	professional staff/group	muamele	treatment; dealing
eski	old; former	muamele görmek	be treated/handled
yaşlı	old aged, elderly	bir yandan	on the one hand
yerine post	instead of, in place of; in its place	karşı karşıya kalmak	remain face to face with confront
görülme v	be seen; appear; be evident	göz atmak (-e)	glance (at)
yenilemek	renew; renovate	ister istemez	willingly or unwillingly like it or not
yöntem	method; way; technique; procedure	subay	military officer
aygıt	equipment; apparatus; device instrument	yetiştirilme v	training
zil	bell	modernizasyon	modernization
çaldırmak	cause to strike; cause to play (an instrument); cause to ring/sound; cause to steal	vazgeçilmez	indispensable; essential necessary
belge	document; report	tutun (-den) as post (= imperative of tutmak)	from; beginning with starting with
dağıtmak (p dağıtılmak)	scatter; distribute; issue	gerektirmek	necessitate, require
yanıt vermek (-e)	make a reply (to); give an answer (to)	donatmak (p donatılmak)	equip; decorate
bu arada	meanwhile	gereksiz	unnecessary
nokta	dot; point; item; position	eleştirmek	criticize
Atina	Athens	dahi	also too; even
yürütme v	carrying out, conducting, applying, putting into force	sinirlenmek	become irritable/irritated
		karşılaştırma v	comparison; confrontation

NOTES

1 gün geçmiyor ki, yeni bir belge dağıtmasın, yanıt vermesin, *a day does not pass that [Greece] does not distribute a new document that it does not make a reply* The optative (subjunctive) with *ki* occurs in several types of subordinate clauses that follow a main clause with a negative verb (IG-I 264-265[2])

2. Yanlış bilgiler söylene söylene, *false information repeated over and over* lit *being said being said* The adverbial prefix *-(y)e* added to a reduplicated verb stem denotes the manner in which the action of a verb is performed. (IG-U 380-381)

SECTION 2

Toplumun her kesitinde (özellikle basında) olduğu gibi, onların da aralarında iyileri, çok iyileri ve çok kötülerini de bulunmaktadır. Bu da normaldir. Buna rağmen ortalamaları yüksektir. Ancak bu kadroların 2000 yıllarında yerine gelecek olanları düşündükçe, kullanılan aygıtlar yöntemler ve koşulları gördükçe insan kaygılanmaktan kendini alamıyor. Birkaç iyi niyetli kişinin dışında, kimse ciddi biçimde Dışişleri'nin modernizasyon gerekliliğine eğilmiyor. Kimse işi ciddiye alıp uzun vadeli bir çalışma yaptırmıyor.

Bakanlığın içinde bir ara başlatılan bir çalışma, kaplumbağa hızıyla ilerliyor. Zira en üst düzeyde, bu konuda bir siyasal irade oluşmuş değil. Ne yazık ki, bu bakanlığa hayatını vermiş olan bakan, kadrolarına, seferberlik ilan ettiremiyor, bakanlığının geleceğini ilgilendiren bu konuda hükümeti duyarlılaştırıyor. Belki de elinden geleni yapıyor ama hükümetten tepki alamıyor.

Ne yazık ki, parlamenterlerimizin de kolları kıpırdamıyor. Avrupa'da bir toplantı veya konferansa gittikleri zaman bazılarının "Aman bana bir konuşma yazıver, ne olur" diye peşinde koştukları, görüşlerini alıp Türkiye'ye dönüşlerinde kendi gözlemleriymiş gibi sattıkları Türk diplomatlarına sahip çıkmıyorlar.¹ Oysa en çok onların telaşlanması gerekmez mi?²

Ne yazık ki toplumun her alandaki sorunuyla yakından ilgilenen en yüksek makam da bu konuya duyarlık göstermiyor. Dışişleri Bakanı'na "Nedir bu durum?" diye sormuyor. Zira sorsa, Halefoğlu'nun neler neler anlatacağını biliyoruz. Özetle, hepimiz geleceğimiz açısından hayati önemdeki bir bakanlığımızın, bir kadromuzun yavaş yavaş eridiğini seyrediyoruz. Elindeki yetkiler paylaşılıyor, çalışma koşulları giderek kötüleşiyor. Yeterlilik düzeyi düşüyor.

2000 yıllarında belki güçlü bir ordumuz, çok iyi eğitilmiş bir subay kadromuz olacak. Ancak bugün asıl mücadelenin yapıldığı konferans masalarında veya uluslararası kuruluşlarda çıkarlarımızı koruyacak insanlarımız yetersiz olursa, bu silah gücü neye yarayacak? Bugün enformasyon dalında uluslararası bir savaş yapılıyor. Biz ne yazık ki, ne bu savaşın farkındayız, ne de kendimizi hazırlayabiliyoruz.

VOCABULARY

kesit	cross section	gelecek <i>a</i>	future; next (week, etc.); <i>n</i> the future
aralarında	among (them)	ilgilendirmek	be of interest to concern
kötü	bad; evil	duyarlılaştırmak	make sensitive
yerine gelmek	here come in its place	kıl	hair
kaygılanmak	be worried/concerned/ anxious	kıpırdamak	stir move slightly
kendini alamamak (-den)	be unable to resist, be unable to restrain oneself from	kılı kıpırdamamak	remain indifferent/com- pletely unmoved
niyetli	having intention(s)	aman <i>n</i>	pardon, mercy; <i>int.</i> for goodness sake! please!
iyi niyetli	well-intentioned	ne olur	please!
gereklilik	necessity need	peşinde koşmak	follow (in the hope of getting)
eğilmek <i>vp</i> (-e)	bend; incline; <i>fig</i> be inclined (to- ward)	gözlem	observation
ciddiye almak	take seriously	satmak	sell; pass off foist
uzun vadeli <i>a</i>	long-term	sahip çıkmak (-e)	act as someone's pro- tector; support lend support (to)
yaptırmak <i>vc</i>	have done/made	telaşlanma <i>vn</i>	(state of) being alarmed/ confused/agitated
bir ara	once, at one time	makam	place; office authority
kaplumbağa	tortoise, turtle	duyarlık	sensitivity
üst <i>n</i>	upper surface; <i>a.</i> uppermost; highest	özetle	in brief in short
irade	will; volition; commit- ment	hayati	living; vital; essential
yazık	pity; shame	yavaş	slow
hayat	life	yavaş yavaş	slowly; gradually
seferberlik	mobilization (as if for war)	erimek <i>vi</i>	melt; dissolve
ettirmek <i>c of</i> etmek	cause to do have do/make	elindeki	available, at the dis- posal of

yetki	authority, delegated power	yetersiz	insufficient; unqualified incompetent
paylaşmak (p. paylaşılma)	share divide divide up	silah gücü	armed might
giderek	slowly gradually	enformasyon	information
kötüleştirmek	deteriorate, become bad/worse	dal	branch (of a tree); fig branch, subdivision; here sphere realm
yeterlilik	sufficiency; competence	farkında olmak (-in)	be aware of, know about; notice
eğitilmiş	trained; educated	hazırlamak	make ready prepare
masa	table		
çıkart	interest; benefit		

NOTES

1 The key elements of this sentence are: *Türk diplomatlarına sahip çıkmıyorlar*, [the members of parliament] are not providing support for the Turkish diplomats; and *diplomatlarına* which is modified by two participial clauses each of which ends in an object participle - *koştukları* whom they run [after] and *sattıkları*, that they pass off

2 *Oysa en çok onların telaşlanması gerekmez mi?*, But isn't it they [the members of parliament] who should be most alarmed? lit. Isn't it their alarm that is the most necessary?

SELECTION THIRTY-ONE

SECTION I

AÇI

SOLUN İLK ÖDEVİ

Mümtaz SOYSAI

BİR sözün "Demokratik solla demokratik sağ el ele versin ve yeni bir anayasa yapılsın" sözünün pek sık edildiği şu günlerde, böyle bir el ele verişin ne gibi ortak sonuçlar doğurabileceğini yine birlikte düşünmek yaratıcı olabilir.

Ama bunun için, 1982 Anayasasıyla ilgili birtakım saptamaların da yapılması gerek.

Bu Anayasa'nın yanlış ve kötü bir Anayasa olduğu doğrudur.

Yanlışlık Anayasa'nın temel felsefesinde, genel yaklaşımında: Devlet, bireyin önüne konmuştur ve şimdiki Anayasa, bireyi değil, devleti korumak için vardır. Oysa, anayasaların tarihi, bunun aksini sağlamanın tarihidir.

1982 Anayasası'nın temel felsefesindeki ve genel yaklaşımındaki yanlışlık bazen kendini küçük terim değişikliklerinde bile açığa vuruyor. Örneğin devletin 1961 Anayasası'nda belirtilmeye çalışıldığı gibi "İnsan haklarına dayalı" bir devlet olması gerekirken, 1982 Anayasası'na göre devlet ancak "İnsan haklarına saygılı" bir devlettir. Başka bir deyişle, varlığının nedenini insan haklarını sağlamak, korumak ve geliştirmek oluşturmaz. Devlet başka bir şeyler için vardır. Ama, bu başka bir şeyler için çalışırken, yolda insan haklarıyla karşılaşır, onlara "saygılı" olduğu için selam verir geçer.

Üstelik, bu temel yanlış Anayasa'nın bütününe kötü bir teknik ve anlatımla yansımıştır.

Böyle olunca, Doğru olan, Anayasa'yı parça parça değiştirmek değil, hep birlikte yepyeni bir Anayasa yapmaktır' düşüncesi yanlış bir düşünce sayılmaz.

Ama gerçekçi mi?

VOCABULARY

ödev	duty; homework	el ele vermek	join forces cooperate
söz	word; talk; (oral) statement	sık a	dense; frequent; adv frequently often

el ele veriş	joining of forces, col- laboration; coopera- tion	terim	term technical word/ expression
ortak <i>n</i>	partner; associate; a common, communal; collective	açıĝa vurmak	reveal openly, bring into the open
doĝurmak	give birth to; <i>fig</i> give rise to produce	insan hakları	human rights
saptama <i>vn</i>	fixing; determining determination	başka bir deyişle	in other words
yanlışlık	error, mistake; erron- eousness	karşılaşmak (-le)	meet, encounter; be confronted (with)
felsefe	philosophy	selam	greeting salutation
birey <i>n</i>	individual	selam vermek	greet
önüne, önünde <i>as</i> <i>post</i>	in front of; before	bütün <i>a</i>	all whole, entire; <i>n</i> the whole the entirety
koymak (<i>p</i> kon- mak)	put place insert	teknik <i>a</i>	technical; <i>n</i> technique method
şimdiki	present of the present time	anlatım	explanation; exposition
saĝlamak (<i>p</i> saĝlanmak)	assure; make certain; secure provide; prove	yansımak	be reflected; echo
bazen	sometimes	parça parça	in bits and pieces; partially in some parts
		yepyeni	brand new completely new

SECTION 2

ÖNCE gelecekteki bu yepyeni bir anayasa yapma ortaklığı nın olası yandaşları bakımından Soldaki bütün partiler ile Doğru Yol Partisi bir araya gelse, bugünün koşulları içinde Anayasa'ya hep birden getirebilecekleri değişiklikler onun temel niteliğini değiştirmeye yeter mi acaba? Aslına bakarsanız, eski siyasilere konmuş yasaklar dışında hemen anlaşabilecekleri pek az konu var. 1982 Anayasası, çok büyük ölçüde, 12 Eylül' öncesindeki "demokratik sağ"ın ve herkesten önce de Adalet Partisi ile liderinin istediklerini gerçekleştiren bir Anayasa. "Sendikalar, dernekler, meslek kuruluşları için konmuş sınırlamaları kaldıralım" deseniz, "demokratik sağ"da gönülden katılacak kaç yandaş bulursunuz? Devleti bireyden öne koyan, yürütmeyi aşırı güçleştiren, yargı denetimini zayıflatan hükümleri kaldırmak için o yanda kaç kişi heyecanlanır dersiniz?

Kısacası, yepyeni bir anayasayı birlikte yapma hevesiyle yola çıkmadan önce, demokratik solla demokratik sağ arasında asıl yapılması gereken şey, ortaklığın asgarileri üzerinde anlaşmak, daha doğrusu bu anlaşmanın mekanizmalarını oluşturmaktır.

VOCABULARY

ortaklık	company, firm; partnership; here cooperation	Eylül	September
yandaş	supporter advocate; partisan	adalet	justice
Doğru Yol Partisi	the Correct Way Party	Adalet Partisi	the Justice Party
bir araya gelmek	come together; join together	meslek kuruluşları	professional organizations
hep birden	all together; all at once	sınırlama <i>vn</i>	act of limiting; limitation
nitelik	attribute characteristic; character	gönül (-nül)	heart
aslına bakarsınız	the truth of the matter <i>lit.</i> if you look at its essence	gönülden	sincerely, willingly, readily
siyasi a	political; <i>n.</i> (only in the plural) politician	öne koymak (-den)	place ahead/before
yasak a	prohibited, banned; <i>n.</i> prohibition ban	yürütme <i>vn</i>	carrying out; here executive action
		aşırı	excessive(ly) extreme(ly)

yargı <i>n</i>	decision; judgement; a judicial	yapma <i>a</i>	artificial; false feigned
denetim	inspection; control; check; audit	heves	desire enthusiasm great interest
zayıflatmak	weaken	yola çıkmak	set out on a path/ journey
hüküm	rule; provision; judg- ment	asgari	smallest, least; <i>n</i> minimum mini- mum condition
heyecanlanmak	<i>here be or become excited/ enthusiastic</i>	daha doğrusu	to be more exact
kısacası	in brief in short	mekanizma	mechanism apparatus
birlikte	together; jointly		

NOIE

1 A military takeover took place on 12 September 1980

SECTION 3

BİR de böyle bir öneri büyük halk yığınları açısından gerçekçi mi acaba?

1982 Anayasası'nın olağanüstü koşullar altında olağanüstü sınırlamalarla oylandığı doğrudur. Ama o olağanüstü çoğunluğun ne kadarı böyle bir Anayasa'nın gerçekten gerekli ve zorunlu olduğuna inanmadan oy kullanmıştır? 1982 Anayasası'yla getirilenlerin elbette getirilmesi gereken şeyler olduğuna inanan ve üstelik bu konuda şimdi "demokratik" dediğimiz sağ tarafından yıllar boyu koşullandırılmış olan insan sayısı bugün sandığımız kadar küçük müdür?

Bugünün Türkiye sinde yığınları ayağa kaldıracak, heyecanla akın akın sandıklara koşturacak bir Anayasa bunalımı'nın bulunduğu pek gerçekçi olarak söylenemez.

Anayasa'nın bütün yanlışlığına kötülüğüne, özde yığınların çıkarlarıyla çatışırılığına rağmen

Ama, yine bugünün Türkiye sinde yığınları ayağa kaldıracak, heyecanla akın akın sandıklara koşturacak dengeli ve hızlı kalkınma gibi, sosyal adaletin gerçekleştirilmesi gibi, yoksulluğun ve işsizliğin yenilmesi gibi, sanayi atılımlarının hızlandırılması gibi bölgelerarası dengesizliklerin giderilmesi gibi somut ve canalıcı konular bol bol vardır.

Solun ve özellikle demokratik olduğunu söyleyen solun ilk ödevi, Anayasa'nın soyutluklarıyla oyalanmak değil, bu konularda somut programlar oluşturup yığınları peşinden sürükleyebilmektir

Anayasa yı da değiştirecek, sağı da belirli değişiklikler yönünde zorlayabilecek güç, ancak böyle oluşur

VOCABULARY

yığın	heap; crowd; mass	çatışıklık	clash; conflict; contradiction
olağanüstü	extraordinary	gerçekleştirilme vn	realization, being made into a reality
oylanmak	be voted on/put to a vote	yoksulluk	poverty destitution
kadar	quantity; amount; extent; degree	işsizlik	unemployment
zorunlu	obligatory, compulsory; essential	yenilme vn	being defeated; defeat
oy kullanmak	vote	atılım	progress; step forward; sudden advance breakthrough
yıllar boyu	for years throughout the years	hızlandırılma vn	acceleration speeding up
koşullandırmak (p koşullandırılmak)	condition	bölgelerarası	interregional
ayağa kaldırmak	stir up; incite; excite	dengesizlik	imbalance; instability
heyecan	excitement; enthusiasm	giderilme vn	removal; abolishment
akın	flow; rush (of people etc)	somut	concrete; tangible
akın akın	in droves	canalıcı	vital; crucial critical
sandık	chest; box; ballot box	soyutluk	abstractness; abstraction
koşturmak	make run cause to run	oyalamak (p oyalanmak)	divert distract; detain
bunalım	crisis	peşinden sürüklemek	drag along behind
kötülük	badness; wickedness	belitli	definite specific; clear
öz	self; essence; core		
özde	in essence essentially		

ŞEYTANIN GÖR DEDIĞİ

YAKASI AÇILMADIK KONULAR

Çetin ALIAN

Siyasetçilerimizin taze konular bulmakta zorluk çektikleri görülüyor.

Kendilerine elimizden geldiği kadarıyla yardımcı olmak istiyoruz.

Şöyle ki:

1 Türkiye de hergün ortalama altı milyon çift sevişiyor. Hergün yirmi-dört saatte bir de, on bin kadın hamile kalıyor. Günde altı milyon çiftleşmeden hamile kalan on bin kadın sayısı, beş bine indiğinde kalkınma hızımız bir puan artacak.

Liderlerimiz, gebeliği azaltma konusunda çiftleşmelerin mi azaltılmasından yanalar, yoksa korunmaların mı çoğaltılmasından yanalar?

2 Uzayı gözetleme konusunda kullandığımız teleskopların modelleriyle değerlerinden hiçbir liderimizin haberi olmadığı anlaşılıyor.

Bu alandaki geriliğimizin, Ortak Pazar üyesi ülkelerin düzeyine gelmesi için ne yapmayı düşünüyorlar?

- Optik endüstrisinde köklü atılımlar yapmayı mı?
- Dışarıdan ultramodern elektronik yeni teleskoplar getirmeyi mi?
- Uzayı gözetlemede dış ortaklıklar kurmayı mı?
- Iskartaya çıkarılmış eski teleskoplarla durumu idare etmeye mi?

Bayrağımızdaki ayyıldızın, gökbilimciliğe olan toplumsal merakımızın da bir simgesi sayıldığını insanlığa kanıtlamak, siyasetçilerimiz için neden önde gelen bir amaç olarak görülüyor?

VOCABULARY

şeytan	Satan the devil	yakası açılmadık	hidden, concealed; un- heard of
yaka	collar	siyasetçi	politician

zorluk çekmek	experience difficulty	gerilik	backwardness
yardımcı <i>n</i>	helper; a helpful	gelme <i>vn</i>	(act of) coming; arrival
şöyle ki	as follows; that is to say	yapma <i>vn</i>	(act of) making/doing
altı	six	endüstri	industry
sevişmek	love each other; make love	köklü	radical; fundamental basic
yirmidört	twenty-four	atılım	progress; sudden advance step forward; breakthrough
on	ten	dışarıdan getirme	(act of) importing
hamile	pregnant	kurma <i>vn</i>	(act of) establishing/founding/forming
hamile kalmak	be/become pregnant	ıskarta	waste discard
çiftleşme <i>vn</i>	coupling mating	ıskartaya çıkarmak	discard throw away
kalkınma hızı	growth rate	idare	management, direction administration
puan	mark; point statistical unit	idare etmek	manage; (-le) make do with
gebelik	pregnancy	ayyıldız	star and crescent (on the Turkish flag)
yana olmak	be on the side of support	gökbilimcilik	astronomy
korunma <i>vn</i>	defense; <i>med</i> prevention; preventive measures	merak	curiosity; deep interest; concern; anxiety
çoğaltılma <i>vn</i>	(the action/state of) being increased; <i>here</i> increase	simge	sign; symbol
gözetleme <i>vn</i>	watching, observing; observation	kanıtlamak	prove
(-in) haberi olmak (-den)	know about, be informed of	önde gelen	prominent
anlaşılma <i>vp</i>	be understood; be evident		

NOTE

1 Şeytanın Gör Dediği As The Devil Says See

3 Kadastro konuları hiç ele alınmıyor Oysa arazi sınırlarının belirsizliğinden ötürü, mahkemelere yığılmış dosya sayısı toplumun büyük dramlarından biri

Kitlelere siyasetçiliğin havanda su dövmekten ibaret olduğunu göstermekteki başarı ne kadar büyükse de, somut konulardaki bilgisizliklerle bol keseden oy toplanabileceğine inanılmamalı.

4 Köy kadınlarınca açılmış boşanma davası hiç yok Neden üstünde durulmuyor?

Örneğin, gezginci köy mahkemeleri kurulacak ve boşanmak isteyen köy kadınlarına kolaylık sağlanacak" gibi

5 Laiklik konusu cız Bir parti lideri de çıkıp, Hıristiyan olmuş Türkler varsa, onlara kilise yaptıracağını söylemiyor

Oysa Fatih, Müslüman olmamış üvey annesinin kilise yaptırması için kendisine hazineden bin altın verilmesini emretmişti Bir bakıma hepimizden daha laikti Fatih

6 Afrika ve Latin Amerika ülkeleri ile olan ilişkilerimiz hakkında da siyasetçilerimizin ne düşündüğü hiç belli değil Şili yahut Kostarika yahut Güney Afrika hakkında kimin hangi politikadan yana olduğunu bilmiyoruz. Demokrasi edebiyatımızı kıtık yıldır tekrarlana tekrarlana havı dökülmüş birkaç kalıp içine hapsetmek günah değil mi?

VOCABULARY

kadastro	land survey cadastral survey	kitle kütle	mass; great quantity
ele alınmak	be considered/taken up; be undertaken	siyasetçilik	politicking
belirsizlik	ambiguity, uncertainty indefiniteness	havanda su dövmek	engage in fruitless discussion; engage in useless labor
ötürü (-den)	because of on account of	bilgisizlik	ignorance unawareness
yığmak (p yığılmak)	collect in a heap, pile up accumulate	bol keseden	generously abundantly
dosya	dossier file	toplanmak vp	come together; be gathered/gathered in
dram	drama	inanmak (p inanılmak)	believe

köy	village	emretmek	order, command decree
boşanma <i>vn</i>	divorce	bir bakıma	in one respect from one point of view
dava açmak (-e)	leg. bring a suit (against)	laik	secular
durulmak <i>vp impers</i>	stop; stand	Şili	Chile
üzerinde durulmak	dwell on; emphasize stress	yahut	or
gezginci	roving, wandering; it- inerant	Kostatika	Costa Rica
boşanmak (-den)	be/get divorced (from)	hangi	which
sağlamak (<i>p</i> sağlanmak)	ensure; provide	edebiyat	literature; here record
cız	sizzling or hissing sound; ouch!	kırk	forty
Hıristiyan	Christian	tekrarlamak (<i>p</i> tekrarlanmak)	repeat do again
yaptırmak <i>vc</i>	have done/made cause to make	tekrarlana tekrar- lana	repeatedly, over and over again
Fatih <i>pr n</i>	the Conqueror (Sultan Mehmet II)	hav	nap pile (of cloth)
üvey	not related by blood step-	dökülmek <i>vn</i>	be poured out; get old and shabby
anne	mother	havı dökülmüş	threadbare
üvey anne	stepmother	kalıp (-bı)	mold; pattern; model
hazine	treasure; treasury	hapsetmek	imprison; confine; shut up
altın	gold; gold piece gold coin	günah	sin

SECTION 3

7 Rafadan yumurtayı tepesinden kolayca kesip açacak bir tür "yumurta makası" nı henüz Türkiye'de kimse bilmiyor.

Seçmenleri rafadan yumurta yerken böyle bir kolaylığa kavuşturmak siyasetçilerin görevleri arasına girmiyor mu?

8 Köy çocuklarının modern oyuncaklarla oynayamadıklarından okullardaki başarıları sınırlı kalıyor

Ve siyasetçiler köylerde oyuncakçı dükkanlarının açılmasına yardımcı olma konusunda da hiçbir öneri getirmiyorlar. Ne hazin

9 Hergün ishalden ve solunum hastalıklarından üçyüzelli çocuk ölüyor. Bir siyasetçi de kalkıp her sabah işyerlerinde, her ölmüş çocuk için bir dakikadan üçyüzelli dakika saygı duruşunda bulunulmasının, Türkiye'nin acılarını dile getirme bakımından çok görkemli bir jest olacağını akıl etmiyor. Oysa böyle bir öneri çok tutardı.

10 Siyasetle uğraşanlarda zekâ testi yapıp sonucunun halka açıklanmasını isteyen kimseye de rastlanmıyor.

Zekâ düzeyi bilimsel olarak saptanmamış kişilerin toplum yönetiminde söz sahibi olmaya kalkmaları sakıncalı değil mi?

İepemize gerzeklerin düşme olasılığını¹ çağdaş denetimlerle mutlaka önlemeliyiz.

VOCABULARY

rafadan	soft-boiled (egg)	oyuncakçı dükkanı	toy store
yumurta	egg	açılma <i>vn</i>	(act of) being opened; opening
tepe	hill; summit; peak; top	ishal	diarrhea
kolayca	easily; quite/fairly easily	solunum <i>n</i>	breathing, respiration; <i>attr</i> respiratory
kesmek	cut; cut off; cut into	üçyüzelli	three hundred and fifty
makas	scissors	işyeri	place of work/employment
kavuşturmak <i>vc</i>	cause to meet; cause to succeed in getting	saygı	respect, esteem; consideration
girmek (-e)	enter; <i>here</i> be included	duruş	position; posture
oyuncak	toy plaything	acı	pain, ache; suffering sorrow grief
oyynamak (-le)	play (with)	dile getirmek	express; give voice to
sınırlı	limited, restricted		
oyuncakçı	maker or seller of toys		

görkemli	splendid magnificent	rastlanmak (-e) <i>impers p</i>	run across meet
jest	gesture	bilimsel	scientific
akıl etmek	think of give thought to	saptamak (p sap- tanmak)	fix determine; estab- lish
tutmak vt	hold hold on to; vi <i>fig</i> catch on, become popular/ acceptable	söz sahibi olmak	be/become an authority
uğraşmak	struggle exert oneself; (-le) be occupied (with); be engaged (in)	sakıncalı	dangerous perilous
zekâ	intelligence	gerzek	stupid individual/ person
test	test	çağdaş a	contemporary, modern; n contemporary
		önlemek	avert prevent; avoid

NOIE

1 Tepemize gerzeklerin düşme olasılığını, *the risk of having stupid individuals in high-level positions lit the probability of the falling of stupid ones over us/on our heads*

SELECTION THIRTY-THREE

SECTION 1

OLAYLAR VE İNSANLAR

EVET, TEHLİKEDİR....

Hasan PULUR

İRTİCA bir tehlikedir; hem de çoğunluğu Müslüman olan Türk halkı için bir tehlikedir

Neden mi?

Çünkü irtica tahakkümü de, zorlamayı da beraberinde getirir

Oysa İslamiyet'te zorlama yoktur

Eğer İslamiyet'te zorlama olsaydı, eğer İslamiyet'te tahakküm olsaydı, dünyanın en büyük, en güçlü İslam İmparatorluğunu kurmuş olan Osmanlılar bugün Yugoslavya'da Bulgaristan'da, Romanya'da Macaristan'da tek bir Hıristiyan kalmasına izin vermezlerdi

AÇIN 1876 tarihli Kanun-i Esasi'nin 11 maddesini okuyun:

"Devlet-i¹ Osmaniye'nin dini, Din-i İslam'dır. Bu esası vukaye ile beraber asayiş-i halkı ve adab-ı umumiyyeyi ihlal etmemek şartı ile memalik-i Osmaniye'de maruf olan bilcümle edyanın serbesti-i icrası ve cemaat-i muhtelifeye verilmiş olan imtiyazat-ı mezhebiyenin kemakan cereyanı, devletin taht-ı himayetindedir "

VOCABULARY

irtica	(fundamentalist) reaction, being reactionary	Macaristan	Hungary
tahakküm	tyranny, domineering behavior	tarihli	dated, having the date
zorlama <i>vn</i>	coercion, force compulsion	kanun-i esasi	<i>pol</i> constitution
İslamiyet	Islam, the religion of Islam	madde	article section
		Osmaniye <i>fem a</i> (<i>Ott</i>)	Ottoman

esas	foundation, basis; principle	edyan <i>pl</i> of din	religions
		serbesti	freedom
vikaye	protection		
asayiş-i haik	public order	icra	carrying out execution; practice
adap (-b1)	customs and obser- vances	cemaat (-ti)	community; religious community; also <i>pl</i> communities
umumi	general, common; public	imtiyaz, <i>lnd</i> <i>pl</i> imtiyazat	privilege; government concession
adab-1 umumiye	common decency		
ihlal etmek	break (a law, a treaty); violate	mezhebi	religious; sectarian
		kemakan	as it was/used to be
memalik <i>pl</i> of memleket	countries lands	cereyan	flow; current; con- tinuance
memalik-i Osma- niye	the Ottoman Empire	taht <i>lnd</i>	under surface; as <i>prep</i> under
maruf	known; well-known	himayet <i>lnd</i>	protection
bilcümle	all; entire		

NOTE

1 This very brief paragraph illustrates the great gulf that exists between present-day Turkish and pre-Ataturk Turkish. At least four features are present in it that are either obsolete or obsolescent in modern Turkish:

a Grammatical gender. For example *Osmaniye*, *Ottoman*, and *umumiye* *common*, *general*, are the feminine forms of *Osmani* and *umumi* respectively. In the words of G. L. Lewis, "Ottoman followed Persian in borrowing from Arabic the curse of grammatical gender from which Turkish and Persian were born free." (TG-L 51)

b The frequent (as opposed to occasional) use of Arabic broken plurals, e.g. *edyan*, the plural of *din*, *religion* and *memalik*, the plural of *memleket*, *country*

c The use of an Arabic preposition instead of a Turkish postposition e.g. *devletin taht-1 himayetinde* *under the protection of the state*

d The frequent use of the Persian *izafet* construction. In Persian, unlike Turkish, the modifier follows the modified and is linked to the modified by the particle *-i*, e.g. *din-i İslam* *the religion of Islam* which in the modern language would be *İslam dini*.

MADDE gayet açıktır. kısaca devletin dini İslamdır ama diğer dinlerde, mezhepler de serbesttir, diyor

Fakat irticanın buna bile tahammülü yoktur.

O sadece kendi dediğinin serbest olmasından yanadır, diğer olan her şey yasaktır, günahdır, din elden gidiyordur

Örnek mi istiyorsunuz, önce kıyafetten başlar kadınlar başını örtecektir. örtmeyenler kâfirdir, der başlar örtülür. yine kâfi gelmez, başlar şöyle örtülecek, başörtüsü şöyle bağlanacak der, başlarınızı onun dediği gibi bağlarsınız. bu defa başörtünün rengine karışır ille şu renk olacak.

Onun için irtica tahakküm edicidir zorlayıcıdır

İşte laikliğin temeliyle, çatışma burada başlar.

Osmanlı Devleti laik değildi ama hoşgörülüydü. irticada ise hoşgörünün zerresi yoktur

DÜN ortaokullarda mescit bugün ilkokullarda.

Bunun sonu nereye varacaktır bilir misiniz?

Anayasa'nın ikinci maddesinin değiştirilmesine

Anayasa'nın 2. maddesi, devletin laik bir devlet olduğunu kesinlikle yazmaktadır; bu ilke 10 Aralık 1931'de Anayasa'ya girmiştir. Bu madde nasıl değiştirilir?

Anayasa'nın herhangi bir maddesi gibi

ADAMLAR zaten açık açık söylüyor.

'Laiklikle İslam dini birbirine yabancısıdır' diyorlar.

Ve anlatıyorlar:

İslam, hayatı yönetmeyi esas alan bir dindir. Yani ferdi görevlerle, sosyal görevler iç içedir. Toplumsal mekanizma dini ölçülere göre oluşmaz ve yönlendirilmezse o dini bütünüyle yaşamamız mümkün olmaz toplumda. Onun için laiklik ve İslam dini birbirine yabancısıdır. Bunların birbirini onayladığını iddia etmek belki bugünkü toplumda, belli yerlere gelmek isteyen insanların görüşleri olabilir, ama gerçekte bağdaşamaz. Laiklik, dinin hayata müdahalesine karşıdır. İslam ise hayatı yönetmek iddiasındadır." (Posta Gazetesi - Haziran 1986)

VOCABULARY

mezhep	religious sect; creed; system of thought	mescit	masjid, small mosque (without a pulpit)
tahammül	tolerance, toleration; patience	ilkokul	primary/elementary school
günah	sin; fault	nereye	whither (to) where
elden gitmek	be lost	değiştirilme vn p	change, (act of) being changed
kıyafet	clothing clothes	kesinlik	definiteness; finality; certitude
örtmek (p örtül- mek)	cover veil; shut close	herhangi bir	any just any
kâfir	infidel; non-Muslim; non- believer	açık açık	openly
kâfi	sufficient/enough	yönetme vn	directing; controlling
kâfi gelmek	be sufficient/enough	esas almak	take as a basis
başörtüsü	(woman s) veil head scarf	ferdi	personal individual
bağlamak (p bağlanmak)	tie bind	iç içe	one within the other inseparably linked interdependent
renk (rengi)	color	ölçü	measure; extent; <i>in the pl</i> criteria
ille	come what may, no matter what happens	yönlendirmek (p yönlendirilmek)	direct, steer, guide; con- duct (policy)
tahakküm edici	tyrannical domineering	belli	evident, clear; definite certain
zorlayıcı	coercive	yer	earth; ground; room; place position
temel	foundation, basis; principle	bağdaşmak (-le)	harmonize (with), be compatible (with)
hoşgörü	tolerance; indulgence	Posta-Gazetesi	<i>the name of a news- paper</i>
hoşgörülü	tolerant; indulgent	Haziran	June
zerre	atom; minute particle; trace		
ortaokul	middle/secondary school		

SECTION 3

Bu konu bundan daha açık söylenebilir mi?

Bize sorarsanız, biz bunun söylenmesine de karşı değiliz; herkes istediğini açıkça söyleyebilmelidir.

Lakin Anayasa'ya bağlılık yemini etmiş olanlar, başta siyasi iktidar, bu görüşlerin sahiplerini cesaretlendirici, özendirici bir tavır içinde olmamalıdır.

"Hayır, ben de onlar gibi düşünüyorum!" dersiniz, gelirsiniz Meclis e devleti "laik devlet" diye tespit eden maddeyi değiştirirsiniz olur biter.

Bu memlekette laiklik' ilkesine karşı olanlar, her zaman olmuştur ve olacaktır da.

Ama tam tersini düşünenler de

Türkiye Cumhuriyeti laik devlettir diyenler de

Biz onlardanız.

Herkesin dininde imanında serbest olmasından, ama din ile devlet işlerinin birbitine karıştırılmasından yana olmayanlardan.

Hele hele din esaslarına göre devlet yönetimi

Biz bunu kabul edemeyiz.

GEÇENLERDE bir yazımızda bu iktidarı üç şeyin götüreceğini yazmıştık.

Biri pahalılık, biri yolsuzluk söylentileri, biri de tarikatçılık, yani şeriatçılık.

Üçü de gemi azıya almış gidiyor.

Bu iktidara verilecek her oy bu üçünün de onaylanması demektir, başka bir şey değil!

Peki ya bu iktidarın karşısındakiler?

Biri üç, beş oy korkusuyla "sus-pus, diğerinin ise yıllar yılı "Camiye, kışlaya, mektebe siyaseti sokmayın" diyenin ise cuma namazlarını nasıl miting meydanına döndürdüğünü görüyorsunuz.

VOCABULARY

söylenme <i>vn</i>	(act of) being said	tarikatchılık	sectarianism
lakin	but however	şeriatçılık	a movement in support of the Shari'a (religious law)
bağlılık	attachment; allegiance; loyalty	gem	horse's bit
yemin	oath	azı dişi	molar tooth
yemin etmek	swear take an oath	gemi azıya almak	bolt, get out of control, take the bit between the teeth
başta	first; before all; at the head	onaylanma <i>vn p</i>	(act of) being approved/ratified approval
bu görüşlerin sahipleri	those who hold these views	peki	all right very well
cesaretlendirici	encouraging, lending encouragement	ya interj	well then so what about?
özendirici	supportive, lending support	biti	one of them; someone
meclis	assembly; council; <i>with caps</i> (Turkish Grand National) Assembly	sus-pus	silent, hushed up
tespit etmek	establish fix	yıllar yılı	for years and years
olur biter	it is done, it becomes an established fact/ fait accompli	camii	mosque
her zaman	always	kışla	barracks
iman	faith, belief; religion creed	mektep (-bi)	school
kariştirilme <i>vn p</i>	mixing (the act/state of) being mixed	sokmak (-e) (<i>vn sokma</i>)	insert; interject; introduce
yazım	piece of writing article	diyen	here one who says
götürmek	take, take away; here remove destroy	namaz	ritual worship religious service
pahalılık	expensiveness; skyrocketing/high prices	miting	meeting; mass meeting demonstration
yolsuzluk	corruption	meydan	public square; arena
		döndürmek	turn into; convert transform

SELECTION THIRTY-FOUR

SECTION 1

AÇI

BİR 10 KASIM' GÜNÜNDE 25 MİLYARA AMERİKA

Mümtaz SOYSAL

NAİM Tiralinin en güzel kitaplarından biri. 25 Kuruşa Amerika adını taşır. O kitaptaki hikâyelerin birinde, Missouri zırhlısının çevresini dolaştırmak için müşteri toplamaya çalışan Kabataşlı motorcular, 'Haydi, yok mu? 25 kuruşa Amerika diye bağırlılar. Bir saatlik motor gezintisinin ücreti o zaman 25 kuruştur.

Missouri, 40 yıl sonra yeniden geldiğinde, çevresini dolaşmak herhalde en az 250 liraya patlayacak.

Yani bin misli daha pahalıya.

Ama, asıl ilginç olan şudur: 40 yıl önce 25 kuruşla başlayan flört bugün 25 milyar dolar dış borcu olan bir Türkiye yaratmıştır.

© günlerin koşulları içinde savunma açısından zorunlu sayılan bir yakınlaşmayı askerlik düzeyinde tutmayıp, ulusal eğitiminden ekonomik sisteme kadar her şeyine bulaştırmış olmak, son yarım yüzyıl Türkiye sinin belki de en büyük başarısızlığıdır: "Küçük Amerika" olmaya heveslenip de, Lafontaine masallarının öküzlüğe özenen kurbağası gibi, 40 yıl içinde en az üç kez çatlayan siyasal bunalımdan ekonomik bunalıma, ekonomik bunalımdan sosyal bunalıma sürüklenen bir Türkiye başarılı sayılabilir mi?

Lütfen, Amerika sayesinde Anadoluyu bir baştan bir başa kaplamış olan karayolu ağından, dış dünyaya açılan pazarlardan, Atlantik ötesinde yeni beceriler edinen genç kuşaklardan söz etmeyin. 40 yıl içinde bütün bunların çok daha iyisini çok daha akıllıca başarmış toplumlar var.

Türkiye nin, Amerika sayesinde' başardıkları aynı Türkiye nin ortak ve hakça paylaşılmış özverilere dayanan planlı atılımlarla başarabileceklerinin yanında bir hiçtir. Dış kaynaklı petrole ve yabancı lastiğe dayalı bir ulaşım sistemi içinde debelenen, okullarından ekranlarına kadar her yanından Amerikancılık akan, dış politikada yıllar yılı Amerika'nın dümen suyundan gitmek yüzünden Ortadoğu'yu, Asya'yı ve Afrika'yı kendine küstürmüş bir Türkiye 25 kuruşla başlayan flörtten kazançlı çıkmış olabilir mi?

VOCABULARY

kuruş

piaster, kuruş, (a
Turkish monetary
unit)

zırhlı

battleship

çevre	environment; vicinity surrounding area	özenmek	wish to imitate
dolaştırmak	take for a walk; show around. take on a tour	kurbağa	frog
Kabataşlı	of Kabataş; person from Kabataş	çatlamak	crack, split; fig. become destabilized
motorcu	motorboat operator	lütfen	please
haydi <i>int</i>	come on!	sayesinde <i>as post</i>	thanks to because of
ücret	wage, salary; price; fee	bir baştan bir başa	from one end to another
dolaşmak	wander about; tour; visit	kaplamak	cover over; envelop; include
herhalde	presumably; in all probability	karayolu	main road highway
patlamak	explode burst; here (-e) cost	ağ	net; network
misil (-sli)	the like, the equal; as much again; times	ötesinde <i>post</i>	on the other side of
yakınlaşma <i>vn</i>	drawing near; becoming close friends; establishing of close relations	edinmek	get obtain acquire
askerlik	the military profession; the military service	kuşak	sash, girdle; generation
tutmak	hold, hold on to; here restrict limit	akıllıca	intelligently; wisely
bulaştırmak	smear; infect, contaminate; involve	başarmak	succeed in; accomplish achieve
başarısızlık	failure, lack of success	ortak <i>a</i>	common; collective; <i>n</i> partner
heveslenmek (-e)	desire long for	hakça	justly fairly rightly
öküzlük	acting like an ox; fig stupidity	özveri	self-sacrifice
		planlı	planned
		dış kaynaklı	having a foreign source/origin
		lastik	rubber; tire
		dayalı (-e)	leaning (against); based (on) dependent (on)
		ulaşım	transportation
		debelenmek	struggle in vain/ desperately thrash about

ekran	screen; motion picture screen	dümen suyunda gitmek	fig follow in some- one's steps
Amerikancılık	the American way	küstürmek	offend; (-e) make angry (at)
akmak	flow; come in great quantity	kazançlı	profitable; with profit having profited
dümen	rudder		

NOIE

1 The tenth of November 1938 is the date of the death of Mustafa Kemal ATATÜRK

SECTION 2

KIRK yıllık bilançonun en kötü yanı içine girilen modelin ve ilişkiler ağının başka hiçbir seçeneğe yer bırakmayacak kadar perçinlenmiş ve sık dokunmuş oluşudur.

O kadar ki, Türkiye'nin ana muhalefeti bile artık değişik bir ana çözüm, sistemi tersyüz edecek bir ana seçenek oluşturmak yerine, uyuz rötüşlarla yetinen bir sosyal demokrasiden öteye geçemez durumdadır. 40 yıllık ilişki, Türkiye'nin ağzından girip burnundan çıkmış, muhalefetiyle, sendikacılığıyla, üniversitesiyle ve basınıyla, yığın, kaderine mahkûm, Milli Mücadele ruhundan fersah fersah uzak bir Türkiye yaratmış.

Bugün, toplumu derinden derine işleyen 40 yıllık yabancılaştırmanın ve uydulaştırmanın günlük yaşamdaki belirtilerine karşı, yığınlardaki bitikimleri derinden derine kullanan tek tepki, Müslümanlığın tepkisidir. "Komünizme karşı panzehirdir" diye yine Amerika'nın etkisiyle imdada çağrılan din, kendisinden beklenen sınırlı ve ısmarlama görevi çoktan aşmış, özündeki bütünlük ve kapsamlılık sayesinde, son 40 yıllık Amerikanlaşmayı da hücum hedefleri içine alan büyük ve köklü bir tepki oluşturmaya başlamıştır.

TARİH, özellikle Türk-Sovyet ilişkilerinin tarihi Türkiye'yi, Amerika'nın kucağına atan 1945 yanlışlarını ve Stalin'in kısa görüşlülüğünü hiç affetmeyecektir.

Amerika'nın da kucağına düşmüş bir Türkiye'den yararlanış tarzı, onu kullanışı, ona karşı gösterdiği anlayışsızlık ve haklı bir davada uyguladığı haksız ambargo da affedilecek şeyler değildir.

Ama asıl affedilmeyecek olan, 25 kuruşluk bir efsunlaşmaya kendini kaptırıp, 25 milyar dolarlık bir batağa kadar sürüklenen Türkiye'nin bilinçsizliği ve kendini teslim ediş tarzıdır. Demek ki, Milli Mücadele'nin Mustafa Kemal ile birlikte bir daha yitirmemek üzere kazandığımız sandığımız ulusal bağımsızlık, gurur, onur ve kendine güven gibi duygular, 1946'ya kadar yani bir çeyrek yüzyıl bile dayanamayacak kadar zayıfmış.

Missouri'nin ikinci gelişini bir 10 Kasım gününe, yani Atatürk'ün ölüm yıldönümüne rastlatışındaki esrarlı anlam belki de budur.

VOCABULARY

içine	to the inside; inside of it into it	yılgın	intimidated cowed
girilmek <i>impers p</i>	enter be entered	Milli Mücadele	the National Struggle (for Independence)
ilişki	relation relationship connection	ruh	spirit; soul; essence
seçenek	alternative option	derinden derine	deeply profoundly; to the utmost
perçinlenmek <i>vp</i>	be riveted; be/ become rigid	işlemek <i>vt</i>	work over; work on effect; <i>vi</i> work function
dokunmak	be woven	yabancılaşma <i>vn</i>	alienation estrange- ment
sık dokunmuş	tightly woven; <i>fig</i> closely knit	uydulaşma <i>vn</i>	(state/act of) becoming a satellite nation. satellization
oluş	formation; nature	belirti	sign; indication; symptom
muhalefet	oppositon; <i>pol</i> the Opposition	birikim	accumulation buildup
ana <i>n</i>	mother; a main, principal; funda- mental	Müslümanlık	Islam; the Muslim World
tersyüz etmek	turn inside out	panzehir	antidote panacea
uyuz <i>n</i>	itch; mange; <i>attr</i> mangy	imdat (-dı)	help
rötuş	retouch(ing); touch-up job	israrlama <i>a</i>	custom-built; pre- scribed; entrusted
ağzından girip burnundan çıkmak (-in)	cajole, get around (someone) with persuasive words, <i>lit</i> entering (some- one's) mouth to go out through his nose	çoktan	for a long time; by far
		bütünlük	wholeness; integrity

kapsamlılık	comprehensiveness; all-embracing nature	kaptırmak	cause or permit to seize/snatch/take in
Amerikanlaşma <i>vn</i>	Americanization	batak	swamp bog quagmire
hücum	attack, assault; harsh criticism	bilinçsizlik	unconsciousness, lack of consciousness
içine almak	include contain	teslim ediş	way of delivering/ surrendering/handing over
kısa görüşlülük	shortsightedness	demek ki	that is to say thus therefore
affetmek (p affe- dilmek)	forgive pardon	onur	honor
tarz	manner way; sort kind	kendine güven	self-confidence self- reliance
kullanış	use; manner/way of using	dayanmak (-e)	lean (on); rely (on); last endure
anlayızsızlık	insensitivity lack of consideration	geliş	manner of coming; coming arrival
haklı	just fair right	yıldönümü	anniversary
dava	case; <i>leg</i> lawsuit	rastlatış	causing to coincide/ take place at the same time
haksız	unjust	esrarlı	mysterious cryptic
ambargo	embargo	anlam	meaning; significance
kuruşluk	amounting to pias- ters/kurus		
efsunlaşma <i>vn</i>	witchcraft; bewitchment		

SELECTION THIRTY-FIVE

SECTION 1

ARADA BİR

SEFARAD YAHUDİLERİNİN DİLİ

Beki BARDAVID Araştırmacı

Sefaradlar, İzabel ve Ferdinand engizisyonundan 1492'de İspanya'dan kaçıp, ölümlerden kurtulabilerek, Avrupa'nın dört bir yanına dağılan Yahudilerdir. Öteki Avrupa ülkelerine 1.000'er 3.000'er yayılırken, Osmanlı İmparatorluğu'na 90.000 (?) Yahudi yerleşti çoğunlukla Selanik ve İstanbul'a. Geldiklerinde konuştukları İspanya İspanyolcasına, (Yahudilerin konuştukları bir dil olması nedeniyle) Osmanlı halkı bu dile 'Yahudice' adını koydu.

İkinci Beyazıtın, kollarını açarak ülkesine aldığı bu Yahudiler, bazen artarak, bazen azalarak, 500 yıldan beri, önce Osmanlı İmparatorluğu'nda sonra da Türkiye'de mutlu ve huzurlu bir yaşam sürmektedirler. 1492'de birlikte getirdikleri dilletini (İspanyolca), romans ve madrigalleri¹ (müzik), refranoları (deyim), proverboları (atasözü), diğaları (deyiş), konsejaları (öykü), giyim kuşam, yemek türlerine varana değin akla gelen her etkinliği, anayurtları bildikleri İspanya'nın hüznü dolu özlemleri ile Osmanlı topraklarına taşıdılar.

Önceleri, kimliğini koruyan bu etkinlikler giderek Osmanlılaştı, sonra da Türkiyeleşti. Ve katarak, çıkatarak, bozarak, süsleyerek gelişen bu ekin-sel etkinlikler, bugüne dek gelen özel bir tür oldu. Bu değişimleri, dilde açık bir biçimde gözlemlemek olası. Gerçek İspanyolca, 1530 yılından sonra Türkçe, İbranice, İtalyanca, Fransızca, Rumca, Arapça sözcüklerin dile girmesiyle kırıldı ve Judeo-Espanyol veya Yahudice oldu.

1860'ta Alliance Israélite Universelle'in kurulması ile Türkiye'de 115 Fransız okulu açıldı ve bundan böyle Judeo-Espanyol 'klasa-başa', alt tabaka dili olurken, Fransızca giderek bir seçkinler dili olarak gönüllerde taht kurdu. Ve böylece 'Judeo-Espanyol' yeni bir biçim aldı: Judeo-Franyol'. Ta ki Atatürk gelene değin Yeni abece, Arap harflerin bırakılması, ülkece 'yurttaş Türkçe konuş' bilinci², Yahudilerde dili yeni bir değişime uğrattı: Judeo-Türk.

VOCABULARY

arada bir

from time to time, now
and then; here and
there

Sefarad n

Sephardic Jew(s),
Sephardim; attr
Sephardic

İzabel	Isabel	öykü	short story folk tale
engizisyon	inquisition	giyim	clothing apparel
dört bir yanına	in every direction to every part (of) all around	kuşam	anything girded around the waist
dağılmak vi	scatter disperse	giyim kuşam	clothes clothing
öteki	the other; the other one	yemek	food; meal; dish
-er/-ar	distributive suffix (TG-U 199-200)	değin (-e) post.	up to until; as far as
biner	one thousand each	varana değin	including
yayılmak vp	be spread, be spread out; be scattered be dispersed	akla gelmek	occur to the mind
çoğunlukla	by a majority; mostly	etkinlik	effectiveness; here activity
Selanik	Salonika	anayurt (-du)	native country motherland
İspanyolca	the Spanish language	hüzün	sorrow, sadness, melancholy
Yahudice	the Jewish language; Ladino	önceleri	at first; formerly previously
ad koymak (-e)	name, give a name (to)	Osmanlılaşmak	become Ottoman
İkinci Beyazıt	Beyazıt II, Beyazıt the Second	İürkiyeleşmek	become Turkish, adopt Turkish habits
kol	arm	katmak	add; mix
kollarını açmak	welcome with open arms	çıkarmak	take out; remove; subtract
huzurlu	comfortable tranquil	bozmak	spoil; ruin; corrupt
yaşam sürmek	lead a life	süslemek	decorate, adorn embellish
romans	romance	ekinsel	cultural
deyim	expression; idiom	dek (-e) post	until; up to; as far as
atasözü	idiom	tür	kind, sort; category; art genre
deyiş	manner of speaking; a saying		

değişim	change	alt n	bottom, lower part; a lower
göziemlemek	observe		
gerçek	real; genuine; here original	tabaka	layer, stratum; soc class
İbranice	the Hebrew lan- guage	alt tabaka	the lower class
İtalyanca	the Italian language	seçkin	choice, select; ex- clusive elite
Rumca	the Greek language (as spoken in Turkey)	taht	throne
Arapça	the Arabic language	gönüllerde taht kurmak	become very popular, <i>lit</i> found a throne in the hearts
sözcük	word	Judeo-Franyol	Judeo-Franish (= French + Spanish)
girme vn	the act of entering; entry; admission	ta	right up to; even until
kırılmak vp	be broken; here be altered/changed	abece	alphabet
Judeo-Espanyol	Judeo-Spanish	harf	letter (of the alphabet)
Alliance Israélite Universelle Fr	Universal Israelite Alliance	bırakılma vn p	the state of being abandoned; aban- donment
kurulma vn p	the act of being es- tablished; establish- ment foundation	yurttaş	citizen; fellow country- man; compatriot
bundan böyle	henceforth, from now on; from then on	uğratmak	cause to encounter; subject; expose
klasa başa Ladino	the lower class	Judeo-Türk	Judeo-Turkish

NOTES

1 In the Turkish text five Ladino words (all of which have Turkish suffixes) are accompanied by approximate Turkish equivalents. These words are: *madrigalleri*, *refranoları*, *proverboları*, *diçaları*, and *konsejaları*. The last four words bear a resemblance to but are not identical with the corresponding words of standard Spanish.

2 *Ülkece yurttaş Türkçe konuş bilinci*, *the consciousness on the part of the nation to speak Turkish compatriot/citizen* " (IG-L 194[d])

Bugün Türkiye de ve Türkiye'den göçlerle dünyanın her yanında, Judeo-Espanyol, ya da Judeo-Fransız veya Judeo-Türk konuşanların sayısı gittikçe azalıyor: 40 yaşından büyük olanların iyi anlayıp iyi konuştukları bu dili gençler çoğunlukla konuşamıyor ve yeni kuşaklar genellikle anlamıyor.

Bugün Türkiye Yahudilerinin, tüm İspanya kalıtını toplayan Judeo-Espanyol Kürsüsü, dünyada ilk kez Fransız hükümetince Sorbon Üniversitelerinde kurulmuştur 4 Kasım 1984'te. Bu tarihsel güne Türkiye'den çağrılı olarak eşim ve ben gittik ve büyük kıvançla yaşadık O unutulmaz gün, Fransız Hahambaşısı René Sitat ile Doğu Dilleri Profesörü Vincent Aubrun tarafından açıldı ve kürsünün başına Doğu Dilleri Profesörü Haim Vidal Sephiha getirildi. Prof Sephiha, yıllar önce başlamış olan bu konudaki çalışma ve araştırmaları sürdürmek ve arttırmak amacı ile dünyanın her yanından ve Fransa'dan öğrencileri Sorbon'a çağırılmaktadır. Daha çok dilbilim araştırmalarına önem veren Sephiha, dilbilimin her dalındaki derin çalışmaları, özellikle Türkiye'de yaşayan ve Judeo-Espanyol bilen Sefarad öğrencilerinden ısrarla istemektedir. Bu konuda başlamış bir tezim vardır. Prof Berke Vardar'ın iki değişik yapıtından: " Toplum yapısıyla kavramsal alan arasında sözcük bilim yoluyla nasıl ilişki kurulabileceği. Her dil ve özellikle her sözcük öbeği bir toplumun durumuna bağlı olduğu ve her dünya görüşü bir dil durumunun sonucu olduğu düşüncesinden yola çıktık "

Aslında yıllardır, Türkiye'ye ve Selanik'e, her yerden araştırmacılar gelip, bir süre yerleşiyor ve gereken bilgileri, yazılı, çoğu sözlü, topladıktan sonra ülkelerine veya dünyanın önemli Sefarad odaklarına dönüp kitaplarını yazıyorlar. Bu odakların bir bölümü Madrid, New York, Kudüs Üniversitelerinde, bir bölümü de radyo istasyonları ile şimdi de kürsü olan Sorbon Üniversitelerinde yoğunlaşmaktadır. Tüm bu kuruluşlar, 1492 İspanyasının renkli ve canlı müzesi olan Türkiye ve Selanik Yahudilerinin, kulaktan kulağa, babadan oğula, belleklerde kaldığı gibi ve kaldığı denli aktardıkları bu varsıl ve bulunmaz ekini toplamak için yarışa girdiler

VOCABULARY

göç	migration; emigration; immigration	eş	mate; spouse; husband; wife
konuşan	here speaker	kıvanç	pride
büyük	big large; great; old	unutulmaz	unforgettable
kalıt	inheritance	hahambaşı	chief rabbi
kürsü	lectern; chair of study professorship	doğu dilleri	oriental languages
tarihsel	historical historic	çalışma v.n	work; endeavor; study
çağrılı	invited (of a person)		

sürdürmek <i>vc</i>	continue. carry on (an action); conduct (research study)	yola çıkmak	set out on a path/journey; <i>fig</i> set out start
her yan	every side; every part	bilgiler <i>pl</i>	data information
dilbilim	linguistics	yazılı	written in written form
derin	deep, profound; in-depth	çoğu	the greater part; <i>adv</i> mostly; usually; many times
ısrar	insistence; persistence	sözlü	oral verbal
yapıt	work (of literature/art)	bölüm	division; part; section
yapı	building edifice; structure build construction	Kudüs	Jerusalem
kavramsal	conceptual relating to ideas	yoğunlaşmak	become thick/dense; <i>fig</i> be concentrated
sözcük bilim	the science of words etymology	kulaktan kulağa	by word of mouth, on the grapevine, <i>lit</i> from ear to ear
yoluyla	by way of, via; by means of	baba	father
ilişki	relation, connection relationship	bellek	memory
öbek	pile heap; group	denli	to the extent/degree; so
sözcük öbeği	group of words	aktarmak	transfer; transmit
dünya görüşü	<i>phil</i> conception of the world Weltanschauung	varsıl	rich wealthy
		bulunmaz	rare
		ekin	harvest crop; culture

NOTE

1. kürsünün başına Vidal Sephiha getirildi Vidal Sephiha was appointed to the chair.

SECTION 3

Böylece 1492 yılında Osmanlı İmparatorluğunda doğan ve yıllarca yüzyıllarca, dedelerinin dedeleri henüz doğmadan ve bilinçsizce, değersizce, düşünmemecesine taşınan, yaratılan ve ağızdan ağıza kuşaklarca aktarılan bir ekin birdenbire orta yere fırlayarak, Fransa'nın Sorbon Üniversitelerine ve daha birçok saygınlıklı odaklara yerleşiverdi¹. Ve bilim adamlarının profesörlerin, düşünürlerin, araştırmacıların toplumbilimcilerin, insanbilimcilerin tarihçilerin, coğrafyacıların, müzikçilerin, her daldaki bilimcilerin ve sanatçıların çok önemli ve çok güncel bir konusu oldu

Sefaradların İspanya'dan Osmanlı topraklarına gelişlerinin 1992 yılına rastlayan 500 yıl kutlamaları için Başbakan Turgut Özal ile Türkiye Hahambaşısı David Asseo arasında bir anlaşmaya varılmıştır.

Tarihsel 4 Kasım 1984 pazar gününden üç gün sonra, 7 Kasım çarşamba, Sorbon'da ilk Judeo-Espanyol dersini vermek için kürsüye çağırılma onurunu yaşadım. Ve kürsü o gün bana verildi. Çünkü ben 1492'de, II Beyazıt'ın bağrına bastığı 90 bin Yahudiden biriyim. Çünkü Hitler'in işlemediği tek Avrupa ülkesi Türkiye'de Türk hükümeti dindaşlarımla birlikte yaşamımı güvence altına aldı.

Kürsü o gün bana verildi, çünkü 500 yıldan beri Osmanlı İmparatorluğunda, sonra da Türkiye'de yaşıyorum. Güzel Türkçemle iç içe. Bu onuru hep taşıyorum.

VOCABULARY

doğmak	be born; arise appear; originate	toplumbilimci	sociologist
dede	grandfather; ancestor	insanbilimci	anthropologist
bilinçsizce	unconsciously; while unaware	tarihçi	historian
değersizce	not as having value	coğrafyacı	geographer
düşünmemecesine	unthinkingly, without giving thought (TG- L 195[h]ii)	müzikçi	musician
birdenbire	suddenly, all of a sudden	bilimci	scientist; scholar
orta yer	central place; prominent position	sanatçı	artist
saygınlıklı	respectable; prestigious	güncel	contemporary current
düşünür	thinker intellectual	geliş	manner of coming; arrival
		rastlamak (-e)	encounter, come across; coincide (with), oc- cur at the same time (as)

varılmak <i>impers p</i>	be reached/arrived at	bağır (-ğır)	bosom; breast
çarşamba	Wednesday	bağırına basmak	embrace take to one's heart cherish
ders vermek	give a lecture		
çağırılma <i>vn p</i>	the act of being invited	işlemek <i>vi</i>	here operate function
II Beyazıt = İkinci Beyazıt	Beyazıt II	güvence	guarantee; protection

NOIE

1 The key elements in this sentence are: the subject *bir ekin*, a culture, a harvest, the intransitive verbal form *yerleşiverdi*, *quickly took root*, and the dative form *odaklara*, *in centers*. *bir ekin* is modified by four participial clauses of which the final elements are *doğan* (*originating*), *taşınan* (*being carried*), *yararlanılan* (*being profited from*) and *aktarılan* (*being transmitted*).

SELECTION THIRTY-SIX

SECTION I

BUGÜN

MACAR RAPSODİSİ.....

Mehmet BARIAS

SİZ sayın okurlarımız bu satırları okuduğunuz sırada biz Cumhurbaşkanlığı Evrenle birlikte Macaristan yolunda olacağız.

Macaristan denilince ne gelir aklımıza?

Nüfusu 11 milyon Doğu Bloku nun ekonomik açıdan en liberal ülkesi. 1972'den beri, bu ülkede yüzde 49 payı geçmemek şartı ile yabancı sermaye ortaklıkları kurulabiliyor. Ayrıca Macaristan 1982'den beri de Uluslararası Para Fonu'na (IMF) üye

Budapeşte de ünlü Karl Marx Üniversitesi var. Türkiye nin zengin sanayici ailelerinden Koç ların da akrabası olan Mermerci lerin (Akfil Tekstil Grubu) en genci Sadullah Mermerci ekonomi doktorasını Karl Marx Üniversitesi nde yaptı. Ancak, Macar Marksistleri, biraz Friedmancı da. Örneğin Sadullah Mermerci'nin doktora tezinin kabul edildiğini belirten Karl Marx Üniversitesi raporunda, "Bu doktora çalışması ile kapalı ekonomilerde enflasyonun körüklendiği kanıtlanmaktadır" gibi bir ibare de var.

Evet Macaristan denilince aklımıza "İkarus" marka otobüsler ve bizim yılda 5 milyon dolar mal satıp, 55 milyon dolarlık ithalat yaparak sürekli açık verdiğimiz dış ticaretimiz gelir.

Macaristan ayrıca, Balkanlar da, çeşitli sınırlar ötesinde yaşayan azınlıkların haklarına saygılı olunmasını isteyen bir ülke. Bulgaristan daki Türkler uygulanan baskı rejimini, en iyi anlatabileceğimiz Doğu Bloku ülkesi Macaristan. Romanya'daki Macar kökenli insanların aynı kadere sahip olmaması için bu anlayış şarttır.

VOCABULARY

Macar n	(a) Hungarian; attr Hungarian	yolunda	on the way to, en route to
rapsodi	rhapsody	denilmek vp	be said; be mentioned; be named/called
sayın	esteemed, estimable respected	nüfus	population number of inhabitants; people
okur	reader		persons

Doğu Bloku	the Eastern Block	körüklenmek	be fanned into flames; be heated up; <i>fig</i> be encouraged
ortaklık	partnership; firm, com- pany corporation	kanıtlamak (p. kanıtlanmak)	prove
yabancı sermaye ortaklığı	foreign equity/capital partnership	ibare	wording; phraseology; expression; sentence
fon	fund	İkarus	Icarus
Uluslararası Para Fonu	the International Mone- tary Fund (IMF)	marka	mark, brand; trademark
doktora	doctorate	otobüs	bus
Marksist	Marxist	açık vermek	have/incur a deficit
biraz	a little, rather some- what to some extent	dolarlık	for/amounting to dollars
Friedmancı	follower of [Milton] Friedman (an Ameri- can economist of the University of Chicago)	ötesinde <i>post</i>	on the other side of beyond
kapalı	shut closed; covered	olunmak (p. olun- ma) <i>impers v</i>	become
kapalı ekonomi	closed-market economy	baskı	pressure; oppression
		kökenli	of origin

SECTION 2

Macaristan denilince Osmanlı İmparatorluğu nun Mohaç'la (1526)¹ girip Karlofça ile çıktığı (1699)² topraklar gelir aklımıza. Bu toprakların mülkiyet düzeni Kanuni nin şeyhülislamı Ebussuud Efendi nin tedvin ettiği "Budin Kanunnamesi" ile düzenlenmiştir. Bu topraklarda türkülere, destanlara konu olan Estergom, Zigetvar, Kanije ve Eğri vardır³.

Macaristan denilince bir kuşağın aklına yerleşmiş, Ferenc Molnar'ın "Pat Sokağı Çocukları"⁴ romanını hatırlarız. Lajos Zilahy'nin "İki Esir"ini, Sandor Petöfi'nin şiirlerini, George Lukacs'in "gerçekçilik" üzerine çalışmalarını düşünürüz. Franz Liszt'in "Macar Rapsodisi"ni dinlerken, Bela Bartok'un ve Zoltan Kodaly'nin bestelerini de özleyiveririz. Sonra rejisör Korda'nın filmlerini düşünürüz.

Devlet Başkanı düzeyinde bir geziye katılan gazeteci olarak, Macaristan'ın mutsuz dönemlerini hatırlatmak istemeyiz. 1920'de, Bela Kun'u devirip, 1945'e kadar ülkeyi yöneten Amiral Horty'nin⁵ diktatörlüğünü

de, 1956 da Sovyet tankları ile bastırılan Macar bağımsızlık hareketini de bir kenara bırakırız

Macaristan, bereketli ovaları, sıcakkanlı insanları ve dost ortamı ile güzel bir ülkedir. Şimdi biz, Macaristan yolundayız.

VOCABULARY

mülkiyet	ownership (of property); proprietorship	beste	musical composition
Kanuni pr n	the Lawgiver (Suley- man I)	rejisör	motion picture director
şeyhülislam	Sheikulislam, minister for all religious matters (Ott)	mutsuz	unhappy
efendi	gentleman; <i>hisc</i> an Ottoman title	devirmek	overturn; knock down; overthrow
tedvin etmek	codify (laws) compile	yönetmek	direct, manage; admin- ister rule
kanunname	code of laws	amiral	admiral
Budin Kanun- namesi	the Code of Laws of Buda	diktatörlük	dictatorship
düzenlemek (p. düzenlenmek)	arrange, put in order; regulate	bastırmak (p bas- tırılmak)	press push down; sup- press; repress
türkü	folk song	bir kenara bırak- mak	set aside, put to one side
destan	epic epic poem	bereketli	blessed; fertile; fruitful
esir	prisoner of war; <i>here</i> captive	ova	grassy plain; meadow; field
gerçekçilik	realism	sıcakkanlı	friendly, genial; warm- blooded
dinlemek	listen to hear	dost ortamı	friendly atmosphere

NOTES

- 1 Mohaç la (1526) This refers to the battle of Mohacs that took place in 1526
- 2 Karlofça ile (1699). This refers to the peace of Karlowitz 1699
- 3 The usual English rendering of the four place names in this sentence are: *Esztergom Szigetvar Kanjiza and Eger*
4. Ferenc Molnar ın Pal Sokağı Çocukları', *The Paul Street Boys of Ferenc Molnar*.
- 5 Amiral Horty *Admiral Horthy*.

PART II

**ENGLISH TRANSLATIONS
OF THE THIRTY-SIX TURKISH SELECTIONS**

SELECTION ONE

SECTION 1

"Springtime Climate Between Paris and Ankara"

FRANCE IS DETERMINED TO STOP ARMENIAN TERRORISM

KUWAIT, (A.A) - The influential Middle East journal of economics and politics MEED [Middle East Economic Digest] revealed that Turkish-French relations, after a long period of chill, have entered "a climate of springtime."

Noting that relations were expected to become warmer after Prime Minister Turgut Ozal's last visit to Paris, the journal revealed that France was determined not to permit Armenian terrorist activities, [activities] that played (*lit.* was) an important part in the worsening of relations

After recalling the fact that the [French] socialist government had shown a receptive attitude to Armenian claims, and that President François Mitterrand's participation in 1984 in ceremonies arranged by Armenians had met with negative reactions in Ankara, MEED expressed the following views:

SECTION 2

However, a change in the official line with respect to Armenians had begun [to take place] before the March elections which the socialist government lost. Armenian terrorist activities were broadly condemned, and demands by Armenian groups for territory within the borders of Turkey were rejected. Foreign Minister Jean Bernard Raimond, speaking in the parliament on 23 April, declared that "neither the Turkish people, nor the Turkish government can be held responsible for events that took place seventy-one years ago "

MEED noted that the suspension of martial law in Turkey in all but (*lit.* except for) a few provinces had also had a positive effect (*lit.* provided help) on relations, and that France had cast (*lit.* used) an affirmative vote in the matter of granting Turkey the chairmanship of the Foreign Affairs Committee of the Council of Europe

SELECTION TWO

SECTION 1

**THE AFGHAN PRESIDENT WHO HAS
FALLEN OUT OF FAVOR WITH THE SOVIETS IS ILL**

It has been revealed that Babrak Karmal, who has not been seen in public for some time, is ill and is receiving medical treatment in the Soviet Union. Westerners are stating that the illness is a pretext, and that Karmal will be removed from his post.

ISLAMABAD, (A.A.) - Since Babrak Karmal, the President of Afghanistan, has not been seen in public for a long time; he is presumed to have fallen out of favor with the Soviet Union, and is reported to be in Moscow. And now it has been revealed that he is ill

Western diplomats have said that a statement was put out to the effect that Karmal's failure to participate in ceremonies in Kabul was due to his extended medical treatment (*lit.* the extension of his medical treatment) in the Soviet Union.

In a statement that was put out by Afghan authorities, it was made known that no information had been given out about the indisposition of Karmal who left Kabul on 30 March.

SECTION 2

Relying especially on the appearance of criticism against him in Pravda, the official Soviet (publication) organ, diplomats are proposing/surmising that Karmal has been "removed from his position," and that the Soviets are in search of a new leader

Observers have noted that for a long time a statement on the "illness" of Karmal has been expected, [given] the variety of rumors that are appearing concerning him, but that the degree of truth in [this] matter is not known

Upon coming to power with a coup d'etat, Babrak Karmal at the end of the year 1979, inviting in the Soviet Union, requested their intervention in Afghanistan and initiated the occupation of the country by Soviet troops. At the present time 115,000 Soviet troops and various special combat units are in Afghanistan

SELECTION THREE

SECTION 1

YAVUZTURK: "THERE IS NO PRESSURE FOR A STAND IN FAVOR OF IRAQ"

Repeating the fact that Turkey is in a most suitable position for a possible initiation of a period of peace, the Minister of National Defense declared that "In the war between Iran and Iraq favoring any one side is out of the question."

ANKARA - Minister of National Defense Zeki Yavuzturk declared that "Turkey's giving support to any one side in the Iraq-Iran war is out of the question "

While making it clear that putting any pressure on Turkey in the direction of throwing (*lit.* putting) its weight behind Iraq in the war is something that cannot be considered, Yavuzturk said the following:

' Turkey feels great anxiety and concern because of the war taking place just beyond its borders between Iran and Iraq, neighbors with whom it has maintained close relations. Our country from the beginning of the war has pursued a scrupulous and balanced policy of neutrality."

SECTION 2

"Through this policy, [and] taking advantage of the atmosphere of confidence developed in relations with the two countries in question, and with the objective of bringing about a just and honorable solution to the war, Turkey has been insistently exhorting and [expressing its] wishes to [both] sides; and, in the event that it is desired and requested by the two nations, [Turkey] has made it known that it is ready to be a helper in bringing the war to an end. As a result of this policy of neutrality that we have always been following, when in the future a favorable atmosphere arises for bringing an end to the war, our country will be (*lit.* is) in a most favorable position from the point of view of being able to assist (*lit.* be a helper) in the initiation of the peace process "

SELECTION FOUR

SECTION 1

THE SOVIETS WANTED TO BLOCK NUREYEV

They Requested That He Not Be Given Permission
to Appear on Stage in Turkey

ANKARA, SPECIAL [REPORT]

The famous ballet dancer and choreographer Rudolf Nureyev who, having fled the Soviet Union, took refuge in the USA, and who has been living for years in America and Europe, has come to Turkey to stage and to play the leading role in "Sleeping Beauty", a ballet by (*lit.* of) Tchaikovsky; his coming has developed into a problem - although a minor one - between Ankara and Moscow.

Moscow has made a *démarche* to Ankara not to permit a performance in Turkey by the famous ballet dancer

According to information received, Anatoly Kadirov, Counselor to the Embassy of the Soviet Union [in] Ankara, approached the Foreign Ministry at the beginning of last week and had a meeting with [ex-]Ambassador and Deputy Undersecretary for Foreign Affairs Ecmel Barutcu

SECTION 2

At the meeting Kadirov expressed the displeasure that question of blocking they felt at the possibility of Nureyev performing in Turkey, and requested that the Turkish Government not give permission to the ballet dancer in question

Ambassador Barutcu, making it clear that Nureyev was coming (*lit.* was to come) to Turkey for an artistic performance, declared that this ought to be regarded as a purely artistic event, and that it had no political implications.

Barutcu made it known that there could be no question of blocking an artistic event

Nureyev, the (art) director of the Paris Ballet, is also playing the leading role in "Sleeping Beauty" which he is staging at the Istanbul State Opera and Ballet. The first performance on the night before received broad acclaim. "Sleeping Beauty" will be performed this evening and tomorrow evening at the Ataturk Cultural Center.

Halefoglu Questioned

It was learned that when the first contacts were made regarding Nureyev's performing in Turkey, Minister of Culture Mukerrem Tascioglu asked Foreign Minister Vahit Halefoglu "whether or not there was any objection [to this] from a political point of view." After Foreign Minister Vahit Halefoglu informed Tascioglu that there could be no objection at all to Nureyev's coming to Turkey, an invitation was extended (*lit.* made) to him (Nureyev)

SELECTION FIVE

SECTION 1

OBSERVATION

Ugur MUMCU

Today is the first of May/ May Day

The military junta in Poland - labeled Marxist-Leninist - has banned all meetings and demonstrations other than the ceremonies that the Communist Party will organize. The object is to prevent May first demonstrations by the "Independent Union, Solidarity "

In Turkey it is also forbidden to conduct a political demonstration on the first day of May. We have a so-called democracy; but demonstrations of this type are not permitted.

In the most recent years the first of May ceremonies ended with the most brutal incidents. Today May Day is being celebrated in all NATO countries. In not one of them is it banned. We have greatly exaggerated this event. The political right became tense almost to the point of considering the May Day ceremonies as a "communist revolt." Certain factions of the political left, with the same tension, all but imagined the first day of May to be the beginning of a revolution.

And on the first of May, 1977, at the provocations of the centers of darkness, that bloody event took place (*lit.* was lived through/experienced)

We have never forgotten the responsibility of the circles of darkness for this incident. But let us also do some "self-criticism." Doesn't the "madness of factionalism" have any role at all in this matter? What about (*lit.* what were?) those incredible accusations, and the factions of the left that consider each other the enemy?

SECTION 2

The first of May is not a 'communist holiday' It is not an anarchist ceremony. It is not a terrorist celebration. So what is it?

In the year 1884, upon the resolution of a labor union in Chicago in America limiting the workshift to eight hours a day, the workers were fired upon (*lit.* fire was opened on) by the police; thereafter at the first congress of the Second International meeting in Paris in 1889, it was resolved/decided to celebrate this day as a "workers' holiday." The fact that this day became a holiday was due to a proposal by American labor union members.

May Day has no connection with the Soviet revolution nor with Lenin and Stalin.

May Day was celebrated in 1921 in Turkey even in Istanbul [which was] under occupation. In 1922 the Ankara government celebrated May Day as a workers' holiday. Through a law passed in 1935 the first of May was approved as a "Spring Holiday." In the year 1976 the Confederation of Revolutionary Labor Unions made the decision to celebrate this day as a "Workers' Holiday." In 1977 that bloody first of May was lived through/experienced.

In our country the first labor union activities began with the formation of the "Workers' Protective Society" in 1871. During the years of the [Turkish] War of Independence (*lit.* Liberation) strikes were conducted (*lit.* experienced) against the Istanbul government by [workers of] the tramcars, the Tunnel, and the "Shirketi Hayriye" (the Benevolent Association). In our country unionism gained strength with the Constitution of 27 May. The rights granted the labor unions with the Constitution of '61 were rescinded with the Constitution of '82.

When democracy in the Western sense has become established in Turkey, laborers and all workers/the entire working force, under the leadership of legal parties and labor unions, will of course celebrate the first day of May as a "workers' holiday."

SELECTION SIX

SECTION 1

FOREIGN NEWS

**While Libya Is Carrying on Its Flirtation
With the Warsaw Pact**

SHULTZ: "TOMORROW WE CAN DO SOMETHING ELSE"

FOREIGN NEWS SERVICE

TRIPOLI/WASHINGTON/PARIS/LONDON - While Libyan Secretary for Information Sherifeddin Fitouri was announcing that his country was seriously reviewing the matter of joining the Warsaw Pact, American Secretary of State George Shultz repeated the fact that [the Americans] (*lit* they) might be able to carry out covert actions against the government of Ghadafi

Secretary for Information Fitouri, making a statement in Tripoli, accused the United States of forcing his country to abandon neutrality, and said that "the principle of neutrality has henceforth lost its meaning for a small country like ours, inasmuch as a superpower like the United States has torn this principle to shreds."

Making it clear that Libya was expecting and was ready for all sorts of future attacks by the United States, Fitouri, with respect to the advanced arms that the Soviets had given to his country, contented himself with saying "We have the support of the Soviets"

Shultz's Speech

In the course of his exposition on CBS Television, American Secretary of State George Shultz, responding to a question of whether or not the Reagan administration considered secret operations against Libyan leader Ghadafi, replied [as follows], "Very many activities which can be included under the covert operation concept, the details of which it is not necessary to reveal, may be resorted to in the event that they prove useful."

SECTION 2

[In a response] to a question as to whether Syria, and not Libya, was behind the last TWA airplane bombing, Shultz, making it clear that he had no information corroborating this opinion, said [as follows], "Whether consideration be given to Libya's terrorism or to [any] other kinds of terrorism, for us the important thing is that we have the capability (of being able) to do many different things. There are a great many things different from those things which we have been able to do so far. If so, the idea that we will do the same thing that we did in the past is false. There are economic sanctions, there are diplomatic efforts, there is a policy of isolation and blockade gradually applied against (*lit* in) Libya Besides, tomorrow we can do something else/something different."

Last November the Washington Post made public (*lit.* revealed to public opinion) a secret CIA plan which included action against the Libyan regime, and it was for this reason subjected to attacks by the Reagan administration. Revolt (operations) against Ghadafi by secretly supported Libyan opponents were also involved in the plan made public by the newspaper

SECTION 3

A Step Backward by Thatcher

Facing up to intense criticism from the people because of the fact that American planes bombing Libya were given permission to take off from England, British Prime Minister Thatcher stated that they (the British) would very definitely not be obliged to give support in the same way to any new intervention that the United States would engage in against Libya, Iran or Syria

Fear in France

Americans in France, seized by a great fear after the bombing of Libya, have, for purposes of security, begun to change their habits and to remove [all] signs that make known their presence.

American schools, companies and other establishments have removed all signs that reveal their identity. American embassies in all countries are distributing handbooks on security to their citizens

Arab Summit

The first Arab summit in a long time in which the 'complete staff' [*i.e.*, full membership] of the Arab countries will participate, will be conducted at the end of next week in the city of Fes in Morocco. The Arab countries from whom Libya will ask for aid in its clash with the United States have not yet been able to agree on an agenda.

SELECTION SEVEN

SECTION 1

EMPHASIS SHOULD BE GIVEN TO HIGHER-LEVEL VOCATIONAL SCHOOLS

Hasan KARA - SAMSUN

Developing higher-level vocational schools and opening up new ones (*lit.* new branches) are the most economical and shortest ways of guaranteeing the qualified man power needed for developing Turkey. In this way the students who line up at university gates will in a short time be gained/included as individuals [who are] beneficial to the economy of the nation.

[With respect to] the movement toward establishing this kind of education - considered most appropriate for the changing economic, technological and social conditions of the world - despite the fact that it began long years ago, with us efforts made in this direction (*lit.* in this matter) have not yet been taken into consideration as they should.

It will take time for our standards of judgement to be altered [to the point of] accepting these schools that are preferred by society in industrialized nations. It is possible to minimize (*lit.* lower to the least) this time by assuring that graduates acquire sufficient knowledge and skill.

SECTION 2

Incentives Should be Provided (*lit.* Measures Which Offer Encouragement Should be Taken)

During these years, in which these schools have just begun to spring up, it is absolutely essential to strengthen [them] with an adequate/competent teaching staff. It is possible to reach/arrive at positive results by continuous experiments which apply practice and skill in a sound and consistent balance, and by means of programs which strive to find the best [solutions]. The creation of realistic programs, which will train the work force necessary for the economy, can be made possible by an ongoing study and evaluation of industrial and regional needs.

Higher-level vocational schools should not be those preferred by individuals who have taken university entrance examinations, who have not been (able to be) successful and who do not just want to be left out; but instead they should be the schools that those who willingly prefer [them] can get into. The way to assure this is to provide incentives/take measures which offer encouragement.

SELECTION EIGHT

SECTION 1

THE BULGARIAN POLICE KILLED A TURKISH SCHOLAR [AFTER] BEATING HIM CONTINUOUSLY

FOREIGN NEWS SERVICE

The Sofia Government has begun to eliminate one by one Turkish intellectuals who come out against the implementation of the Bulgarization [campaign]. While Associate Professor Riza Mollov, the most famous Turkologist in (*lit.* of) the Balkans, was beaten at police headquarters and killed, Associate Professor Ibrahim Tatarli and researcher and author Salih Baklaci have disappeared.

It was learned that Professor Riza Mollov, who for many years headed the department of Turkology at Sofia University, refused to accept the Bulgarian name of Rizo Markovic [to which his name] was changed, and tore up his identity card in the presence of the militia saying, "A Bulgarian mother did not give me birth. I am a Turk and will remain a Turk." It was made known that because of this act of protest Mollov was dragged off to the police station and was beaten for days. On the fourth of March, as a result of beatings, the sixty-year old scientist died. The Bulgarian government doctor called to the police station was made to prepare a report to the effect that Mollov died of a heart attack, and the corpse of the Turkish scientist was sent to his home.

A Fighter

Coming into the world in 1920 in the northeastern Bulgarian city of Provadiya as the son of a well-known family, Riza Mollov completed [his studies in] Slavic philology at Sofia University. Mollov, who during his student years had also worked on Turkish newspapers and magazines, became an assistant in the department of Turkology of the university in 1952.

SECTION 2

Gaining a reputation with his research, Riza Mollov edited [the works of] more than twenty Sufi, Ottoman, and folk poets [who were] born in Bulgaria and who had made great contributions to Turkish literature. He took his doctoral examinations in Moscow. He wrote books entitled "Studies," "Articles on Literature," "Folk Poetry of the Bulgarian Turks," and he presented new theses relating to Ottoman literature.

Mollov, who was a good writer of stories, collected [all] these in a book entitled "Things That Exist."

Mollov, who despite all pressures conducted his lectures in Turkish instead of Bulgarian in the Turkology Department, was removed from his position together with his wife Mufkure Mollov who was a lecturer in the same place.

In 1985, during the most intensive period of Bulgarization, Mollov - who had repeatedly been interrogated, tortured and whose library had been plundered - was also tried for a period of time as a "political suspect," on the grounds that he had kept Turkish books in his house.

The Others

The fate of Professor Ibrahim Tatarli, who during the same period was first discharged from his position and then carried away by the police, is not known. [*Alternate free translation:* The fate of Professor Ibrahim Tatarli is not known; during the same period he was first removed from his position and then carried away by the police.] According to the reports arriving from the region it is believed that Tatarli also died as the result (*lit* at the end) of torture.

SELECTION NINE

SECTION 1

**"A BEAUTIFUL WOMAN CAN SPEND HER
VACATION IN TURKEY FOR PRACTICALLY NOTHING"**

Kenan SEVEN

IZMIR - The British woman writer Elaine Pickford, [while] in Turkey where she has come for research on her new book, will take a tour of the Aegean and Mediterranean [Seas].

The beautiful British writer, who drew instant attention with her book entitled 'Tourism and Love in the World' which she published last year, gave broad coverage (*lit.* space/place) in this work of hers to Turkey and the Turks. Elaine Pickford said the following about Turkey where she has come for the third time:

'When I first came to your country I was timid. As the days passed I realized that the rumors about the Turks were false. And as I explained in my book, the Turks are not barbarians who like to kill and to destroy. A nation knowing how to enjoy itself more (*lit.* better) than the Greeks, more Casanovallike and warm-blooded/friendly than the Italians, and much prouder than the Spaniards."

SECTION 2

One thing more, you are respectful and generous to women [in a way] not to be compared with [that of] any [other] country at all. In some places I experienced a closeness that I had not experienced with my [own] relatives. Let me say (*lit.* make clear) this very sincerely that in the future I may settle down in your country."

When we asked whether or not there were things that disturbed her in Turkey where she had come twice before, she gave this reply:

First I was very much afraid of the traffic; secondly, the fact that the restaurants were not very clean bothered me. There was a lot of shouting and yelling. Furthermore, the men were too familiar (*lit.* were behaving too close). Later on, except for the monstrous traffic, the other [things] turned out to be very appealing to me. [When] you are sitting in a restaurant, there are no decorations, but the food is fresh... As far as men are concerned, I can say with ease that a beautiful woman can spend her vacation in Turkey for nothing/at no expense."

SELECTION TEN

**THE GREEKS SMOKE THE MOST CIGARETTES
[OF ALL THE COUNTRIES] IN THE WORLD**

ANKARA - It has been determined that among the various nations of the world on a per capita basis the most cigarettes are smoked in Greece

In an article published in the latest issue of the journal "Avrupa [Europe]", published in Turkish by the Common Market Commission, it was revealed that after the Greeks, the Japanese and the Americans smoke the most cigarettes

In the article, which dwells on/emphasizes the effects of (the disease of) cancer and the studies being conducted regarding this disease in the European Economic Community, it is revealed that in the countries of the Common Market every year one million people contract cancer, and of these one half succumb to the disease and die

In the article it is also noted that according to the latest research, of the cancer cases which end in death one-third has its source in the tobacco habit, one-third [more] in dietary deficiencies and alcohol, and the remaining one-third in infection, sexual conduct and working conditions.

On the other hand, it was revealed that in the Common Market (countries) cigarettes are the chief cause of ninety-five percent of lung cancer cases that end in death

SELECTION ELEVEN

SECTION 1

THE NATIONS

THE GREEK CYPRIOTS ARE VERY ANGRY WITH OZAL

Reshat AKAR

NICOSIA - The statement that Turkish Prime Minister Turgut Ozal [made] on recent developments relating to Cyprus, while creating great pleasure in the Turkish Republic of Northern Cyprus, caused/opened the way to serious concern in Southern Cyprus

Prime Minister Ozal declared: 'There is a limit (also) to our patience. We will examine again our policy on the Cyprus issue, and we will not permit the annexation of the Island to Greece.' While the Turkish newspapers in Northern Cyprus overwhelmingly echoed his words, the Greek Cypriot newspapers gave broad coverage to their leader Kyprianou's attack on (*lit.* directed at) Ozal

In a statement made by (*lit.* that he made) Spyros Kyprianou, the President of the Greek Cypriot regime, he accused Prime Minister Ozal "of resorting to threats and blackmail." He went on (*lit.* strove) to harshly criticize his [Ozal's] statements on the subject of Cyprus. "Instead of threatening us again, let Ozal comply with the resolutions of the United Nations," Kyprianou said

SECTION 2

Meanwhile, in a statement that Rauf Denktash, President of the Turkish Republic of Northern Cyprus, made yesterday morning, he responded to Greek Cypriot leader Kyprianou who had attacked Prime Minister Turgut Ozal. "You have no right at all to make a reply to Ozal. Above all, you are unable to do anything at all without consulting Papandreou," he declared

Pointing to the uncompromising policy of the Greek Cypriot and [Continental] Greek leadership, Rauf Denktash reiterated the fact that the Island of Cyprus is not a Greek island, and that it will be impossible to make any concession on Turkey's status as an active guarantor.

SELECTION TWELVE

SECTION 1

Americans Who Disregard Threats Have Filled Paris

THE FEARLESS AMERICANS

Some Americans, risking every sort of danger, are going to Europe to spend (*lit.* make) [their] vacation. These tourists say that before coming to Europe they were seized with fear, particularly because of the reports in the press, but as soon as they left on vacation they forgot everything; and they add "What could be more beautiful than to die in Paris?"

Night and day the Paris metro and suburbs are full of American tourists. One of them explains his lack of fear as follows: "The latest attacks have changed our way of looking at events, not our habits."

FOREIGN NEWS SERVICE - In the most recent months the attacks in Europe undertaken one after the other against American targets do not seem to have intimidated American tourists. Despite last year's hijacking of a passenger airplane belonging (*lit.* connected) to the American TWA airline, and of the Italian liner Achille Lauro, full of American tourists, and despite the bombing attacks carried out at the airports of Rome and Vienna, for American tourists Europe, particularly Paris, is still an attractive place for a vacation. According to the French newspaper *Le Matin*, the continuing threat of Libya to undertake retaliatory attacks against American facilities in Europe does not seem to have had an effect on American tourists

SECTION 2

No matter how cautiously the American government acts because of possible terrorist acts against American installations in foreign countries, and no matter what great importance it attaches (*lit.* gives) to security measures, American tourists on the contrary, behaving just as (*lit.* to that extent) boldly, are courageously going to Europe on vacations. Despite the warnings of the press and broadcast media in their country, some Americans, not considering the taking of a vacation in Europe as a heroic act, are making no changes at all in their previously planned vacations. However, it is conjectured that after the U.S. attack on Libya the exact opposite of this will be the case, and that European tourism will come to a great halt/a big standstill

According to *Le Matin* it may be thought that this situation is due to the foolishness of the Americans, and their not keeping up with daily news reports. But the situation is not like this. American citizens know very well that their government "has begun a deadly war against international terrorism, and particularly against Ghadafi's terrorist threats "

A Colorado couple who came to Paris for a vacation say that for a year and a half they have been making preparations to visit the coasts of Europe. During the time they were in Europe the bomb attacks carried out in West Berlin and other countries did not induce/persuade them to make any changes at all in their plans. Moreover, this American couple, carrying (*lit* having) their babies in their backpacks, say that the latest events have not frightened them.

SECTION 3

Also, a San Francisco couple, despite all the warnings of their friends, came to Paris on a vacation, [but] in response to the pressure of their friends they promised/gave their word that they would not go the Sacré-Coeur quarter. In a statement made to journalists this couple revealed that, not keeping their word, they went to Sacré-Coeur and found [it] very beautiful (*lit* they found Sacré-Coeur that they went to not keeping their word very beautiful) In addition, telephoning acquaintances in the United States, they advised them not to miss out on a Paris vacation this summer. The Paris metro, even after midnight, is full of American tourists. These tourists say that before coming to Europe they were especially frightened/seized by fear because of the reports appearing in the press, but as soon as they set out on the vacation they forgot everything, [and] they are looking for a good time. And they add: 'What could be more beautiful than to die in Paris?'

An American tourist who every day goes to a British bookstore two-hundred meters beyond the American consulate, which he admits that he considers as a perfect target for terrorists, says: "Nothing at all happens to me. The most recent attacks have changed our way of looking at events, not our habits."

In spite of all these [things], it is reported that the customers of American travel agencies have decreased [in number]

SELECTION THIRTEEN

THE WORLD IS CONDEMNING THE RACIST REGIME

FOREIGN NEWS SERVICE - [Negative] reactions are coming in from various nations [in response] to the aggression carried out the other day/on a previous day by the racist government of the Republic of South Africa in the territory of three neighboring countries. Following (*lit.* after) the United States, England and the countries of the British Commonwealth of Nations, yesterday Sweden, the People's Republic of China, India and the Soviet Union also condemned the attacks against regions in Botswana, Zimbabwe and Zambia that are alleged/claimed to be guerilla base[s]

Yesterday hundreds of university students in the city of Johannesburg in South Africa boycotted classes as a protest (*lit.* with the object of protest) against the attacks by units connected with the racist government/regime. It is being reported that a skirmish broke out between the police and the demonstrating students, and that thirteen students were arrested

In a statement put out yesterday by the government of Sweden it was stated: "The Republic of South Africa, in order to defend its racist policy, is providing examples of aggression on a gradually/progressively greater scale." The governments of India and China also condemned the latest attacks carried out by the racist government, and requested an increase in pressure in order to bring about a change in the racist policy of this country.

Perez de Cuellar, the Secretary-General of the United Nations, declared that the white minority government had shown once again that it disregards international law.

The Soviet Union made it known that the attacks carried out by South Africa against independent countries in Africa resembled the aggression against (*lit.* in) Libya and Lebanon by the United States and Israel, which are its [South Africa's] chief allies

With the purpose of protesting the South African attacks, in which three persons died and fifteen persons were wounded, classes were boycotted yesterday in the universities in Johannesburg. Eight hundred university students, while carrying out a demonstration in the city, sang anti-racist songs. It is being reported that after the police intervened in the event, a skirmish broke out, and students in great number were arrested.

Meanwhile it is being reported (*lit.* a report is being given) that in skirmishes that have broken out among blacks in Johannesburg, the number of deaths has risen to sixteen. In the skirmishes, which have continued for two days, hundreds of houses have burned down.

SECTION 1

WHERE ARE WE WITH RESPECT TO THE CONCEPT OF ENVIRONMENT?

Necati ZINCIRKIRAN

For me there are two beautiful places in Istanbul to stroll around in - Belgrade Forest and Yildiz (Star) Park. Several days a week I go to these two places early in the morning and walk around for about an hour. In recent years these places have had a good number of visitors (*lit* customers). What a great blessing to be able to walk or run about in a beautiful natural setting (*lit* nature) with sparkingly clean air

Thanks to Chelik Gulersoy, Yildiz (Star) Park has been brought to a state [where it is] well tended and very clean. Also, in Belgrade Forest the Directorate of the Forest Region is trying to do some things. Couldn't it be better? And how! The things being done in the Forest, whether by the nature or disposition of this management, are proceeding very slowly. Yet as Istanbul continues to grow, [its] needs also increase. People there want to see many more things.

While walking either in Yildiz (Park) or in Belgrade Forest one thing usually attracts my attention...the fact that some people walking or running ahead of me throw their used paper handkerchiefs on the ground! If a person can be civilized enough to use a paper handkerchief, he should not throw that handkerchief in the street (*lit* not throwing that handkerchief in the street is necessary)

In the same way, no different from this are the cases of cigarettes thrown from cars and ashtrays emptied out on the roads. At present on every avenue and street of Istanbul there is a garbage can at [every] fifty meters.

But still these [cases] are nothing. We know owners of waterside mansions who empty their garbage into the sea from the mansions they live in. We know also so-called/supposedly cultured people who prune their garden or have it pruned, and [then], in the darkness of night, throw the flowers, tree branches and leaves into the sea.

SECTION 2

Above all, we are also informed of the existence of apartment building owners, managers or their maintenance men who about this time every year pour out the fuel-oil sludge in the fuel tanks of the apartment buildings into the sewer systems in Etiler and Bebek, and leave the sea covered with oil (*lit* in oil)

"You, man, as long as I throw [it in], what do I care about the others/the rest?"

The greatest treachery against one's country is not to be respectful of the rights of others; beyond this, to sully the environment; to bring harm to nature and society.

The environment is the common property of all of us. Because the creature we call man does not live alone. He must live as a social being. [And] man, living as a social being, is obliged to keep the environment clean. This is impossible if one person keeps it clean and another pollutes it/dirties it up. Isn't it necessary for everyone to look after the common property with the same meticulousness?

I look at Yildiz Park and the forest, and while garbage cans are standing there, people have thrown their filth on the grounds. And every day government employees on duty are busy cleaning up these people's filth

I wonder what the houses of people who do these things are like? For example, do they relieve themselves in the middle of the living room rather than in the toilet.

SELECTION FIFTEEN

SECTION 1

[NEWS] IN BRIEF

GORBACHEV TOOK PART IN A PRIVATE MEETING OF THE KGB

Mikhail Gorbachev, the General Secretary of the Communist Party of the Soviet Union, took part in a private meeting of the Soviet Security Service -KGB- that began the other day. Tass, the official news agency of the Soviet Union, revealed that at the meeting [the matter of] increasing/stepping up the activities of the KGB was taken up. Western diplomats, who are specialists on the internal affairs of the Soviet Union, are noting that the meeting was not considered to be a routine one, and that in all probability (*lit.* with great probability) it was directed at the same objective [as was the case] with the speech that Gorbachev made last week to the Soviet ambassadors. Western diplomats have noted that they have observed a change - however slight/slight though it may be- in the activities of the KGB both within and outside of the country, but that because Gorbachev has come to power, no decrease in its influence is to be expected.

Anatolian Agency

Bangladesh: The Number of Dead [Is] 600 in a Ferryboat Accident

In the greatest ferryboat disaster that has occurred in Bangladesh up until now (*lit.* today) the number of deaths has reached six hundred. Divers have removed fifty more bodies from the river. The authorities have revealed that as of today, 300 bodies have been removed from the river, and as for the remaining 300 bodies, they were either dragged away or thrust into the river bed. The ferryboat lost its bearings in the course of a storm that came up immediately after [its] leaving Bhola on Sunday en route to Dacca. Authorities noted that 1100 people were on the ferryboat, in spite of its capacity for 550 [people]

SECTION 2

The Smuggling of Arms to Iran from the United States

Five members of a gang of seventeen people, who were engaged in smuggling out of the United States arms valued at 2.5 billion dollars [and destined] for Iran, were arrested in New York after being extradited from Bermuda to the United States. The suspects, who were brought to Kennedy Airport in New York in a Pan Am airplane, were taken away to an unknown place by the police, who were taking very tight security measures following death threats. It was revealed that retired Israeli General Bar Am was also among the suspects. With respect to the arms smugglers who had come to Bermuda from London and were arrested on 21 April, the Higher Court of Bermuda had [previously] decided to return [them] to the United States. The other twelve members of the gang, composed of [individuals of] American, French, West German, and Greek [nationality], had previously been arrested in the United States.

Anatolian Agency

Investigation of the Murder of Palme

The Police, who are investigating the case of the killing of Swedish Premier Olaf Palme, have suggested that it might be possible that the murder was not the work of terrorists. In a statement made on Swedish Police Radio, the police authorities revealed that they had conducted an investigation in connection with sixteen terrorist groups, but they had not been able to establish any connection between these groups and the assassination. The authorities are also noting that as a result of the investigation that they made in connection with the assassination, they found clues indicating international involvement (*lit* clues amounting to international dimensions)

Anatolian Agency

American Firms Are Withdrawing From South Africa

It has been revealed that American firms have moved in the direction of either leaving South Africa or reducing their contacts/relations with this racist state. In a report published by the "Investor Responsibility Research Center," [located] in Washington, it was noted that since the beginning of last year forty-eight American firms have decided to leave South Africa. In the report the view was expressed (*lit*. space was given to the view) that the real reason which led to (*lit*. opened the way to) these decisions was the economic situation of the country, which made the making of profits difficult, rather than the policy of racial discrimination followed by the Pretoria Government. According to the report, while General Motors has decided (*lit*. taken the decision) not to sell vehicles to the South African Police or Army, other major American firms such as IBM and Xerox have announced that they will withdraw either wholly or partially from South Africa

Anatolian Agency

SELECTION SIXTEEN

SECTION 1

COMMENT

A VALUABLE GUEST

Professor Fahir ARMAOGLU

When any foreigner says a few nice words about our country and our people, we Turks immediately label him "a friend of the Turks." As much as it expresses our desire (existing) for "friendship" in the pessimistic atmosphere of international politics, this is also an expression of the value which we as a people give to "friendship."

As for the Honorable Richard Von Weizsaecker, who beginning yesterday has come to our country for a five day visit, he is a personality who has occupied a place far above and beyond the friends and friendships we mentioned [above]. The Honorable Von Weizsaecker's "friendship", contrary to what we have been accustomed to, comes not from any of his words or statements, but directly from his actions and conduct. And the basis of his sincerity in [his] "friendship for Turks" is these [very] actions and conduct. When he was mayor of West Berlin (*lit* in the course of his mayorship of West Berlin), [instances of] the sympathy and cordiality that he showed towards Turkish workers became stories that were spread by word of mouth. Several years ago when we went to West Berlin at the invitation of the German government, the West Berlin representative of our newspaper Tercüman took us one evening to a shish kebab restaurant. The restaurant was in a place near the West Berlin parliament. The owner of the restaurant was proud of the fact that the mayor of the city came to the restaurant from time to time and ate shish kebab.

SECTION 2

President Von Weizsaecker's visit without doubt comes at (*lit.* coincides with) an unlucky time. At a time when Greek madness and rudeness have reached their highest peak (*lit.* have risen to the sky), and when consequently the pages of our press are full of reactions to this, our press has not been able to allot sufficient space (*lit.* allot space sufficiently) to this visit. But there is no doubt that the heartfelt feelings of the Turkish people are far beyond the pages of a newspaper.

There is no question regarding the large number of things to be discussed with the Honorable Weizsaecker (*lit.* there is no doubt in the abundance of matters). This of course much be welcomed (*lit.* it is necessary of course to welcome this also). Because Turkey has many things to discuss with a president [who is] a true friend of the Turks. For Turkey this visit is an opportunity for a heart-to-heart talk" and "consultation." One pours out one's heart and carries on consultations not with "distant friends", but with "close friends."

Turkey's relations with Europe, and in particular positive developments in this direction which have taken place in most recent times, will undoubtedly constitute the main thrust (*lit.* weight) of the discussions. With regard to these positive developments, the help and support of the Federal Republic can at no time be underestimated. For this reason, from the point of view of accelerating such developments, there are things that President Weizsaecker will say both from the standpoint of his own country and of Western Europe, and there are also things that we will say. Besides these matters, there is no doubt that an appraisal will also be made regarding unpleasant "interallied" developments of recent days.

Turkey ought to make use of the Honorable Von Weizsaecker's visit as a good opportunity to bring into bold relief (*lit.* to move from far to near) the serious state of its foreign policy.

SELECTION SEVENTEEN

The Killing of Nineteen University Students
By the Police Is Being Protested

LARGE STUDENT DEMONSTRATIONS IN NIGERIA

In the capital city of Lagos students set fire to (*lit.* setting fire to) automobiles [and] blocked off the main streets. The military government shut down nine universities.

LAGOS (AP) Large student demonstrations are being conducted in the capital city of Lagos with the objective of protesting the shooting in Nigeria last week of nineteen university students by the police. On a previous day the military government shut down Lagos University and banned all demonstrations.

Last Friday, at Ahmadu Bello University in the city of Zaria in the north of Nigeria, police opened fire on students who were protesting the expulsion from the school of student association leaders. As a result of [their] opening fire, nineteen university students died. In the capital city of Lagos hundreds of students, carrying out demonstrations with the purpose of protesting this incident, set fire to automobiles and blocked off the main streets. Pouring into the streets the students set fire to a police station, and raiding a prison, they set hundreds of convicts free. In various universities in the country demonstrations are also being conducted, and schools are being boycotted with the objective of protesting police actions.

The other day the military government of Nigeria under the leadership of General Ibrahim Babangida shut down (*it.* shutting down) a university in the capital city of Lagos [and] proclaimed a ban on all demonstrations and [protest] marches. Thus the number of universities in the country that have been shut down has reached nine.

According to a report of Lagos Radio, while the leader of the military government, Ibrahim Babangida, the other day sent letters of condolence to the families of the nineteen students killed last week, the Minister of Education, Jubril Aminu, also examined the situation while visiting Ahmadu Bello University where the incident took place. In addition, Lagos Radio reported that the Nigerian Workers' Congress had called on students to make peaceful demonstrations with the objective of protesting the incident.

The other day in a statement issued by the military government it was announced that all demonstrations and marches in the country were forbidden, and that all universities and institutions of secondary education where demonstrations took place would be shut down.

After thirteen years of military government in Nigeria, elections were held in 1979; and again on the 31st of December 1983, a military government returned with a coup d by Ibrahim Babangida.

SELECTION EIGHTEEN

SECTION 1

A NEW HORIZON FOR YOUTH

SPECIALISTS IN FOREIGN TRADE MARKETING

Gungor OCAI

İZMİR, (Tercuman) - The economic development of our country has begun to create completely new occupational categories (*lit.* branches). In the foreign trade companies in Turkey, which have existed for four or five years, there are about 150 employees working as "foreign trade marketing specialists," and because of the fact that a present this branch of business is not [well] known, operations are proceeding on a "master-apprentice basis."

Foreign trade marketing is really an occupation [that is] attractive in the highest degree. Those working in this field travel to various countries of the world, and while staying in the most luxurious places talk face to face with business men [who are] well known throughout the world, and engage in dealings which will earn foreign exchange for our country. The average age of the young people working in this branch of business is in the neighborhood of twenty-eight years. The cost to the firm for (*lit.* of) a market specialist who actually spends fifteen days of the month out of the country is forty-thousand dollars. However, they [the market specialists] also really make recompense/provide a return for the money that is spent on them, and in the days that they spend outside of the country they make export deals (*lit.* contact) [running into] millions of dollars.

We met with personnel of a foreign trade organization located in Izmir who had come from abroad. Young people, each one of whom was highly educated and knew one or two languages, they revealed that in spite of the fact that they had very good jobs previously, they preferred foreign trade marketing, and they said, "It is an extremely colorful job. It is a profession that always forces one on and causes one to develop."

Cemali Kirmizioglu, who had graduated from the Middle East Technical University and had become a metallurgical engineer, chose marketing despite the fact that he had worked in the tourism field and had a very good job. He knows English and Greek. He says that his firm's products are eighty percent iron and steel, and that it [the firm] is heavily engaged in this area. He has been working in Iraq for years, and he says that this branch [of business] is open for still more young people.

SECTION 2

The trade director of the firm Alaattin Ergen, a graduate of the Agricultural College, speaks English and Persian. After having served as an education official, he began working [on trade matters] with Iran, Iraq, Greece, and the Soviet Union. In five years he went abroad sixty times, and on each trip he remained about fifteen days outside of the country. Ergen said [as follows]: "The marketing specialist must absolutely find sources [of market]. We pay attention to every act of the businessmen with whom we deal. We know [everything and] everybody, from their birthdays to all the members of their families. Because there the market specialist is the boss. He can sign [contracts] for billions of liras."

Marif Bagcioglu, a graduate of the Mechanical Engineering Department of Bosphorus University, knows English. He has worked in the construction business in Iraq. He explains that he would (*lit.* will) not exchange his present occupation for anything in the world.

Hakan El, a graduate of both the Mechanical Engineering Department of Aegean University and the Department of Business Administration of Bosphorous University, knows English and [enough] French to explain his needs (*lit.* troubles) He has worked for various firms as an engineer, and he makes it clear that it is absolutely necessary for young people to apply to foreign trade firms for training; he says that it is necessary for them to take advantage of this new horizon.

Bilge Nazli, a graduate of the School of Business Administration of Bosphorous University, knows English and is studying French She says that one learns many things in this occupation

Yes, for an occupation that is to be recommended to those who are dynamic, congenial inclined to research, possessing initiative and loving adventure, young people are speaking out to the effect that (*lit.* in the form) "This occupation addresses every taste. Computer specialists benefit from even greater possibilities. At the present time no one knows [this] occupation, but in a short period of time this occupation will have a prominent role in our country."

SELECTION NINETEEN

SECTION 1

[NEWS] IN BRIEF

Ershad Has Again Given up on Democracy

The President of Bangladesh, Husein Muhammed Ershad, declared that the martial law which has been in effect in the nation for about four years would not be removed before the presidential elections; it has not yet been announced when these will be held (*lit.* it not yet being announced when... will be done). In a statement he made after last month's elections, in which the party in power, Jatiyo Parti (the National Party), won 153 [seats] of the parliamentary membership of 300, Husein Muhammed Ershad made it clear (*lit.* making it clear) that the new parliament would be opened at the end of this month, and he said that a discussion would be held in the parliament regarding the changes that would be made in the constitution and in martial law. Noting that the date for the presidential elections will be determined by parliament, Ershad stated that the lifting of martial law would be difficult at a time when turmoil within the country and terrorist attacks are continuing.

Claim by a Soviet Newspaper:**Agca Will Be Killed in Prison**

It has been claimed that M. Ali Agca, who was sentenced to life imprisonment because of being [involved] in the attempted assassination of Pope John Paul the Second, has been threatened with death (*lit.* being killed). In a report (that it gave out) relying on [a statement by] an Italian lawyer by the name of Federico Federici who lives in New York, the Soviet weekly newspaper *Literatournaya Gazeta* claimed that "plans have been prepared for killing Agca." The Soviet newspaper wrote that the "Western secret services," whom it claimed were behind Agca, were intending to kill him (*lit.* Agca) in order that "he would not make any new disclosures." *Literatournaya Gazeta* stated that "As is known, the Turkish businessman Bekir Celenk was murdered in prison eight months ago because he had said that there had been no cooperation/collaboration between Agca and the Bulgars. Now it is Agca's turn (*lit.* the turn is at Agca) "

ETA Has Lost Its Support in the Basque Region

It has become definite that the ETA organization, which is carrying on an armed struggle for the independence of the Basque region of Spain, has in large/significant measure lost the support of the people of the region. A public opinion survey carried out by the autonomous government brought to light that only two percent of the Basque people approved of the method of resorting to violence/violent acts in order to (*lit.* with the objective of) achieve independence. The public opinion survey, which also was taken into consideration by the human rights commission of the Basque parliament, showed that three fourths of those who cast their votes in the election for the Herri Batasuna Party, the political wing of the ETA, were against violence. (ANKA)

SECTION 2

Le Pen, A Member of the Far Right, Discusses (*lit.* Discussed) the Disagreement Between the Turks and Greeks

Jean Marie Le Pen, an extreme rightist and leader of the French National Front, said that it is necessary for Europe to assist in (*lit.* be a helper in) solving problems in the Mediterranean, and he indicated that among the greatest problems [is] the tension between Turkey and Greece. Immediately following the conference that right-wing members of the Parliament of Europe held in Palermo, Le Pen at a press conference (*lit.* arranging a press conference) made it clear that, besides the tension between Turkey and Greece, the greatest problems of the Mediterranean [area] are the expansion of the Shiites, the economic instability of Europe, the Iran-Iraq war, and the pressure by Libya to achieve dominance

Anatolian Agency

The Exemplary Behavior of a Turkish Child in Germany

A Turkish child of fifteen years of age by the name of Mehmet Tashdelen became the person of the day (*lit.* the person currently talked about) by giving back to the (*lit.* its) owner 10,000 marks (about three million Turkish liras) that he had found on the street while riding (*lit.* going with) a bicycle. The Turkish child found (*lit.* finding) a thick wallet while bicycling on Daimler Street in Stuttgart; as soon as he opened the wallet, he saw that the inside was full of money. Mehmet Tashdelen immediately took (*lit.* taking) the wallet to the address which was written on the inside of it, [and] Juergen, the owner of the wallet, gave him a reward of 300 marks (about 90,000 Turkish liras) (*lit.* to Mehmet Tashdelen who took. the owner. gave).

Anatolian Agency

The Prime Minister of South Yemen Is Going to the USSR

Yasin Said Noaman, who was brought in as prime minister (*lit.* brought to the office of prime minister) following the clashes that took place in South Yemen in January, will make an official visit to the Soviet Union next week

SELECTION TWENTY

SECTION 1

CANEVI "DREW A ROSY PICTURE"

" The Inflationary Trend Has Been Turned Back"

ANKARA (Tercuman) The 54th Regular General Assembly of the Central Bank was held yesterday. In the director's report on the Central Bank for the year 1985, it was revealed that the bank closed its last year's balance sheet with a profit of 11 billion, 847 million, 602 thousand Turkish liras.

Central Bank President Yavuz Canevi, in his opening speech given at the general assembly, gave a briefing on domestic and foreign economic developments. Drawing attention to the continuing loss in value of the American dollar in comparison with other currencies, Canevi explained that as a consequence of this there had been a cutback in world trade.

Reporting also on economic measures taken in 1985, Yavuz Canevi made it known that the bank had followed a more [tightly] controlled loan policy, and that in 1985 the increase in the credits extended to/used for the public sector had from time to time created a difficulty in [exerting] this control.

Explaining that in 1985 a money policy that would decrease inflation was adhered to, Canevi said that "this year and in the future years a tight money policy will be pursued (in a manner) reducing inflation even more."

Price Increases Will Slow Down

Noting that parallel to the decline in inflation, interest rates were also being lowered (*lit* in the state of being made less), Canevi continued as follows:

"In the period ahead of us a slowing down of price increases is expected. In this case interest rates will be subject to regulations on the one hand to provide real interest to a person with savings, and on the other hand in a manner that will not revive/give fuel to inflationary expectations and in the direction of lowering prime costs."

SECTION 2

Explaining that in general the Government has moved in the direction of policies [calculated] to reduce further the role of the state in the economy and to reduce budgetary deficits, and that the financial policies, with the reforms in the area of taxes, have been carried out in a healthy manner, Canevi reported that the national income in the year 1985 had increased by 5.1 percent, and that the fall in the added values of the agricultural and industrial sectors was the cause for the rate of this increase, [an increase] that turned out to be lower in comparison with last year.

The Last Intervention

Defending the position (*lit. fact*) that in 1985 success had been achieved in lowering the rate of price increase, and in turning back inflationary expectations, Canevi announced that the last intervention of the Central Bank in the foreign exchange rate was due to the fact that it had not been possible in Turkey to follow/keep sufficiently abreast of the world-wide loss of value of the dollar.

Stating that "there are hopeful developments in exporting and, because of the drop in oil prices, in imports and in other economic indicators," and noting that in 1985 payment had been made on the largest foreign debt in history - three and a half billion dollars, Canevi declared that "it is estimated/conjectured that in the period ahead of us payment on the foreign debt will be less/lower "

SELECTION TWENTY-ONE

SECTION 1

LETTER FROM AMERICA

THIS IS THE OPPORTUNITY:

Yucel DONMEZ

While at one time it was said it had ended [or] that it would end, terrorism has suddenly become a part of our daily lives. There is not a day that the press and broadcast media (*lit.* organizations) do not discuss terrorism. While the world has entered a more modern state/condition with developing technology and new discoveries, individuals, organizations and nations that are advocates of violence are (each) carrying out actions guided by (*lit* with) a medieval mentality in order to move our age in a backward/outdated direction

Meanwhile in America, which has made [very] definite decisions against terrorism, contradictions are becoming evident/showing themselves in regard to this matter. We previously wrote:

"When it is a matter of Armenian terrorism, the press and broadcast media do not show the same sensitivity."

In the same way this claim of ours was corroborated on the date of 24 April (*lit.* that we passed). The Armenians, while conducting demonstrations in various places of America except for Chicago, shouted slogans encouraging Armenian terrorism. And [yet] at this time, when America has adopted a definite stand against terrorism, not a single American press or broadcast organ criticized the demonstrations that took place (*lit* were made)

If demonstrations of this kind were conducted against another country the situation presumably would have been different. In addition, at the most fiery demonstration that they conducted, the Armenians made use of the Governor of California as [their] speaker. George Dekmejian, of Armenian origin and the Governor of California, had the flags in Los Angeles lowered to half-mast, and in a speech that he made in a theater in San Francisco, he showered insults on Turkey and the Turks. And to boot, viewing himself not as the Governor of California, but as an Armenian leader.

Turks living in California are making it known that with the election of George Dekmejian the Armenians look on California as an Armenian state. In addition, this Dekmejian is of Reagan's party and a close friend of the President. Presumably emboldened by this (*lit.* with this boldness), he is proclaiming the 24th of April in California as Armenian genocide day/a day [in memory] of the genocide of the Armenians

SECTION 2

The Armenian terrorists, who in the recent past killed Consul-General Kemal Arikan in Los Angeles committed the murder at (*lit.* as a result of) the instigation of certain people, [acting] as Dekmejian is doing [now]. At this time when Turkey has good relations with America, it must be interesting /a matter of interest [to note] that an American governor engages in activities that lend encouragement to terrorism, as he declares war on Turkey, and at this [very] same time, so be it, these actions meet no criticism in America. Today a Turkish community of three hundred thousand people are living in America.

In America Turks are making contributions to this country's technology, space science, medical science and business [activities]. The Turkish community in America, viewed from whatever point of view, is ninety-nine percent successful in comparison with other ethnic groups. Turkey, in the region where it is located, is in the position [of being] insurance for America. Trade relations between America and Turkey are on a high level/of major dimensions. While our relations with America are in this state, the fact that the Governor of California is engaged in activities harmful to Turkish-American friendship is not at all something (*lit.* an event/incident) that will be greeted with pleasure. An American friend of mine in Los Angeles with whom I discussed this matter, told me the following by telephone:

We elected Dekmejian because we found him [to be] intelligent. But [any] rational American/American with a brain in his head does not welcome gladly the actions he has taken recently against Turkey. If he continues like this he may be harmed in the coming elections."

Foreigners who have settled in America, in special reports/interviews conducted with them from time to time on television, have always mentioned the fact that America is the land of opportunities. And it really is (like that)

If you get the opportunity you will become rich instantaneously and achieve fame. If like Dekmejian you get your chance and get your hands on a governorship, [then] this is the chance! Do what you are able to do. Because if the American once awakens/becomes aware of what is going on, he never again gives [one] this chance.

SELECTION IWENIY-IWO

SECTION 1

COMMENT

TURKEY AND NATO

Professor Fahir ARMAOGLU

For years one voice has been reaching us from NATO circles saying: "Turkey is the bulwark/ fortress of NATO." Every American, [be he] official or unofficial, when he comes to Turkey he immediately declares that Turkey is our most "powerful" ally, and these words that make our breasts swell (!), and that produce the effect of music in our ears, appear on the first pages of our newspapers

However, when we bring forward [for consideration] the actual figures, one's eyes are opened wide. In these figures you get an idea (*lit.* see the mirror) about both the bulwark of NATO and our [actual] strength. All the government administrations that have come and gone and all the authorities, since they knew the situation, have for years tried to explain our distress to NATO on the one hand, and to our friend America on the other. In looking at the past course of these efforts we note sadly that we barely made any progress (*lit.* we only covered a very short distance/a barely's length). Because it was necessary, if the phrase is permissible, to put up a pitched battle [just] to be able to get a few arms (*lit.* three pieces arms/armament) from our allies. The situation is still this way.

SECTION 2

A report on the status of Turkish defense was prepared by a French representative for submission to the political commission of an organization called the North Atlantic Assembly, [an organization] composed of representatives of the nations of NATO. [The report] which appeared in yesterday's Tercüman, is, we think/imagine, in its nature something that will further darken the pessimistic picture which we have sketched above. Since this report was given broad coverage in our newspaper of yesterday, we will not repeat the details of it [here]. However, it is useful to make known the truth that the report brings to light/puts forward. According to it, except for the regions of the Bosphorus (*lit.* Istanbul) and the Dardanelles, the defensive [position] of the other regions of Turkey is very weak/inadequate. And above all, as for Eastern Anatolia, where our friend America has thought of nothing other than setting up a radio station and acquiring a military facility aimed at the Persian Gulf, from a defense point of view [the region] is in the highest degree weak in the face of a Soviet force of 20 divisions reinforced by 4300 tanks and 4800 [big] guns

SECTION 3

In particular, in response to requests by Turkey for military aid, there is the same old thing repeated by our American friends: "Sir, we are giving you close to one billion dollars in aid." (Somehow this figure very definitely cannot be one billion) "This amount is very close to the aid that we have given Egypt."

Now let us get down to business (*lit.* putting our hat in front of us) and consider: What is Egypt's situation? Egypt's entire unique feature is that it has made peace with Israel, and that it has opened its gates to an American rapid deployment force. Beyond this, from a strategic point of view, it cannot be compared in the slightest way with Turkey. Today, from the point of NATO's [very] existence and security, the two countries having the greatest strategic importance are West Germany and Turkey. From this point of view Turkey is really in the position of [being] a "bulwark." But all the same, from the point of view of arms/armaments, Turkey's position is entirely inadequate (*lit.* in the nature of a drop in the ocean/an ear on the camel).

In the report it is revealed that during the negotiations of the Defense and Economic Cooperation Agreement (DECA), the Turkish Government requested a concession from America on behalf of the textile industry, so that we have read this part of the report with a very unhappy feeling. Since we have written a great deal about the matter in this column, we will not repeat [what we said].

Turkey should give up (*lit.* withdraw itself from) being "Mr Nice Guy"

SELECTION TWENTY-THREE

SECTION 1

COMMENT

BULGARIA AND THE SOVIETS

Professor Fahri ARMAOGLU

The reactions arising from the genocide that Bulgaria has inflicted on a million of our compatriots, while having an increasingly infuriating/hardening [effect] on Turkish public opinion, because of the nearness of the visit which Prime Minister Ozal is going to make to Soviet Russia, a number of views are being put forth regarding the ability of the Soviets to resolve the Bulgarian matter/issue.

At first sight it cannot be denied that there is logic in these views. Because the Bulgarians have been the most loyal puppets of Russia during the time of the Tsars and of Soviet communism now. Today, among the socialist nations, Bulgaria is the only one that follows to the letter the instructions from Moscow, and that is even ruled directly by Moscow. This being so, it seems logical to have the conviction that with one order from Moscow everything could be changed.

But for those who are able to view the situation in an objective way, it is really not this way at all. The most striking example of this is "Bizim Radyo" (Our Radio) which for years has been vomiting out slander against Turkey, and which, with its broadcasts, directs Turkish communists. No Turkish government, despite all (their) efforts, has been (able to be) successful in silencing this station that broadcasts from East Germany. Since we have not had diplomatic relations with East Germany until recently, Turkish governments have always taken the initiative with Moscow in order to have the broadcasts of this radio station discontinued, and on each occasion they received the answer, 'East Germany is an independent state, we cannot interfere.' Actually this word "independence" in the hands of the Soviets is (a means for) a pretext. Because [by acting] in this way they are with ease making use of these broadcasts by socialist nations, but [at the same time] by promoting the concept of "independence" they are deliberately avoiding any sort of interference. Consequently, what they will say about Bulgaria will be the same thing [as occurred in other cases]

SECTION 2

This is one side of the coin (*lit.* this situation is one face of the medallion). The other side, particularly in the matter of Bulgaria, is the fact that the possibilities for the Soviet Union to intervene are very great/extensive. That is to say that if they so wish, they can immediately make Bulgaria abandon this genocide that it has been carrying out. But for this it is necessary to grant a concession, and a very substantial concession, to the Soviets. In important situations like this, if the Soviets do not get a substantial concession, they don't even lift a finger (*lit.* move their fingers [to do what is needed]). The fact remains that the disappearance of a major Turkish presence in the Balkans suits the Soviet interest/purpose

What concessions can Turkey grant to Soviet Russia or, with [Russia] as an intermediary, to Bulgaria? Even if we set aside the foreign policy of the present (*lit.* today's) government, which relies/leans too much on America, the possibility for such a concession is not available to (*lit.* is not present in the hand of) Prime Minister Ozal. Unless there should be (made) a very radical change in foreign policy that would be pleasing to the Soviets. Even if we do not approve of the present-day foreign policy of the government, we see very well also the dangers that such a radical change would create for Turkey

One should not forget that the problem of our compatriots is mainly a trump card in Moscow's hand, rather than in Bulgaria's [hand, for use] against Turkey. And the price of this trump card is too expensive for us to pay. For this reason let us not be taken in/deceived by the illusion (saying) that Moscow will resolve the Bulgarian matter. Let us consider/look to using other possibilities/options that are at our disposal (*lit* in our hand).

SELECTION TWENTY-FOUR

SECTION 1

THE MONEY TO PAY

Cahit DUZEL

The foreign trade figures for the first three months of this year do not appear to be very heartening. In comparison with the same period of last year, the difference between what we sold abroad and what we purchased from abroad has increased by half/by fifty-percent

When we take a cursory glance (*lit.* look roughly) at the figures published by the State Institute of Statistics along with its "provisional" record, the picture which appears for the three-month period [is] as follows:

Exports: 1.872 billion dollars. . In comparison with last year this showed a very trifling increase (five percent). If account is taken of the loss of value of the dollar this year with respect to other currencies, for example if it is compared with the German mark, it is actually possible to speak even of a real decrease

Imports: 2.811 billion dollars... In comparison with the same period last year, this showed a tremendous increase/a complete explosion (seventeen percent) Furthermore, a rapid increase such as this was experienced despite the fifty-percent fall/drop by half in the prices of crude oil which constitutes an important part of our imports.

As a result, despite the decrease in the oil bill, the foreign trade deficit jumped from 655 million dollars to 928 million dollars. If we had paid last year's price for the oil, presumably/in all probability it would have been necessary to add up to 150 million dollars more to this figure.

In that case, what is the source of this abnormal development? There has been (*lit.* is) an increase in the import of raw materials other than oil. This is a development which indicates/points up an increase in economic development, particularly in industrial production, within the nation. But this item alone is not sufficient to explain the explosion in imports. Because the foreign/exchange currency we spent for consumers goods, rising from 253 million to 284 million dollars, has increased by twelve percent, but this increase also remained below the average

SECTION 2

The reason why imports, and because of them the foreign [trade] deficit, have shot up like this lies with the major import group, that is capital goods, which is remaining behind. The foreign exchange paid into this category of goods soared to 702 million dollars, with an unprecedented difference of seventy-percent compared with last year. If this figure is examined [it becomes clear that] there is a tremendous surge of investment in the country. But what sort of investment is this investment? Who is making this investment and why?

Is it possible that the private sector initiated a run of investments in an atmosphere in which interest [rates] were moving at such high levels as this? We know that the answer is "no." In that case, the demand for these capital goods has its origin in the public sector. As for an answer to the question "what sort of an investment?", it is necessary more [than likely] to seek it in the infrastructure projects. That is to say, infrastructure expenditures being incurred on behalf of the government, some state enterprises, and most importantly of all, the municipalities, constitute the basic reason for the explosion/sudden increase in imports

We are not opposed to developments in this area in an economy such as [that of] Turkey, in which the infrastructure has lagged far behind. It is sufficient that the financing of the investment be made in a proper manner. Since it is an investment on which profits can be obtained only after long years, the infrastructure makes it necessary that financing be carried out preferably with domestic savings, and in the event that a loan is obtained from abroad, by long-term credits.

If, [at a time] when there is no increase in exports, we cause a sharp rise in imports by means of a short-term foreign loan, it means that we will pay the bill for this in its entirety after a short period of time

SELECTION TWENTY-FIVE

SECTION 1

THE ISSUE OF TURKS LIVING OUTSIDE
OF THE TURKISH REPUBLIC

Professor Doctor Mehmet SARAY

We are striving today in our schools and in our universities to instruct and teach our young people about the Ottoman period of Turkish history. We accept this as a most natural right and duty. But to the younger generations we are neither giving any information about the descendants of the people who had the misfortune to remain outside of the border of the Turkish Republic that was established after the fall of the Ottoman Empire, nor are we, as a state and a people, concerning ourselves at all about the happiness and well-being of those individuals. World history records no [cases of] a state and a people that remains so indifferent and uninterested in people who are related to one's own people

It is certain that the Turkish Republic of today bears a great deal of material and spiritual responsibility for the happiness and prosperity of Turkish communities remaining outside of its borders. The Turkish people who have founded and who give life to this state are under obligation in one way or another to carry out their responsibilities.

What We Must Do

The families of very many people living in Turkey, including the writer of these lines, could very well have been among the ones (*lit.* the families of people) who remained outside of the present-day national borders. As the result of a quirk of fate and the course of events taking place in the first quarter of the twentieth century, they and not we have remained outside of the present-day national borders. Among our inescapable duties are, to the extent that it is possible, to concern oneself with the troubles/difficulties of these compatriots of ours who today live in neighboring countries like Bulgaria, Rumania, Yugoslavia, Greece, the [Aegean] Islands, Syria, and Iraq, and whose number exceeds four million, and to make sure that they live (*lit.* assure their living) as good citizens of those countries, without [however] infringing on their self-respect and honor [as] Turks and Muslims

SECTION 2

It is possible for us to least to develop cultural relations as well as economic and trade relations with those countries in which our compatriots live, and to become helpers in such matters as the language, the religion, the traditions, etc., of our compatriots, [all] within the framework of good-neighborly relations, and the principles of the United Nations and the Universal Proclamation of Human Rights. To do this is the most natural right and duty of the Turkish nation that founded and that gives life to the Turkish Republic. The understanding/interpreting of a policy such as this as interfering in the internal affairs of a country is in no way possible. Furthermore, every state conducts this kind of policy in a manner which conforms with international law. Why shouldn't Turkey do what every [other] states does?

To Preserve/Keep Alive Our National Existence

What has been mentioned so far includes matters for which Turkey and the Turkish people bear responsibility in the highest degree, and which, most certainly in one way or another require implementation (*lit.* matters whose bringing into place/carrying out is necessary). There also exists a moral responsibility that an independent Turkish nation bears for the Turkish communities living today in Soviet Russia, China, Iran, and Afghanistan, who exceed 100 million, and [who] are both fellow nationals and coreligionists. As was stated above, Turkey can carry out this responsibility within the framework of international law by developing cultural relations with the countries concerned, and by helping to defend (*lit.* being a helper in the defense) the material and moral existence of Turks living in those areas.

With Turkey carrying out this responsibility that falls on it, every Turk, wherever he may live, will (if it be) to some extent attain the possibility of living with the pride and honor of being a member of the Turkish nation/people. The self-confidence and consciousness of being a Turk that this will bring about, and the potentialities that the groups possessing this consciousness will bring into play, will form [such] a great deterrent force against (*lit.* for) anyone who is an enemy of the Turkish world that.. ; this will protect our people from a variety of unforeseen dangers/calamities. Furthermore, when it comes to representing the widespread Turkish world, Turkey, while remaining within its [own] frontiers, will possess the possibility of maintaining its special characteristic of being a state [that is] always effective in world politics.

SECTION 3

In short, Turkish strength will consist not only of the Turks that settled in Anatolia and Thrace, but with the material and moral backing/support of Turkish communities that share the same culture, and that are spread over the continents of Asia and Europe, it will present an even more powerful picture. The cultural activities of Turkey aimed at/directed toward the Turkish communities remaining outside our national boundaries will show that they [the Turkish communities] are not a race that takes refuge among the Christians of the Balkans, Eastern Europe and Russia, nor do they get lost in/disappear among the Muslim countries of Asia, but on the contrary, they are each one of them communities that preserve/keep alive and defend their national existence/identity in every place in the world.

Making up for Past Neglects

Today in very many countries of the world extensive and serious research is being conducted on the history and culture of Turks living outside of the borders of Turkey. But how sad it is that Turkey, which should be the center for this type of research, (*lit.* its being the center of this type of research being necessary), has unfortunately remained very far behind in this field/sphere of activity, despite the order/command of Ataturk.

As was pointed out at the beginning of one series of articles, the great Ataturk, while issuing directives on research on Turkish history [to be undertaken] shortly, stated that the center of this research was to be Turkistan. Today nearly a hundred million people live in Turkistan. Ataturk founded the Turkish Historical Society for conducting studies of this type/sort. It is very significant that, despite the wishes of Ataturk, the Turkish Historical Society has produced no publications at all relating to the Turks of Turkistan who constitute ninety percent of the Turks now [living] abroad. However, the money sent to Ataturk by the Turks of Turkistan, Afghanistan and India (Pakistan) during the years of the National Struggle constitutes/represents the principal funding of the society. Would it have been a great mistake to earmark/allocate a part of that money for research on the history and culture of the Turks of Turkistan?

SECTION 4

On the contrary, a great example of appreciation and loyalty would have been given. As soon as the history and culture of these unfortunate people (who form a part of our own national history and culture) came to light as a result of (*lit.* with) this type of research, then this nation would see and understand to what degree they [the Turkistan Turks] have been misrepresented by foreigners. If Turkey continues not to concern itself with our compatriots and fellow religionists who live today outside of our national borders, it will be blamed for the historic consequences, so that [coming] generations will arise one day who will ask us for an explanation/accounting for these consequences. Henceforth Turkey and the Turkish people are under obligation to avoid being the only country and people in the world that does not look after/serve as a protector of their own people.

Our purpose is not to accuse this or that person or organization. Our whole aim is to bring forward the facts and to help (*lit.* be helpers) in the correction of errors that have been committed. We fully believe (*lit.* our faith is complete) that those concerned with the matter will show the magnanimity to turn away soon from [this] erroneous path.

Despite all the defects/deficiencies that have been pointed out, time has not yet passed/run out for Turkey and for those who direct Turkish cultural policy. And when new specialists to be trained are added to the [already] existing specialists, and when they are given full authority and responsibility, it will certainly be possible within a short period to make up for the neglect of the past. The beauty of the result that occurs will make us all happy.

SELECTION TWENTY-SIX

SECTION 1

NEWS

You Can Walk Around Forever in the Museum City That Walt Disney Created

TURKISH SHIRTS IN DISNEYLAND

At the door of the Hilton Hotel in Los Angeles Cuneyt Koryurek, Lufthansa's Official in Charge of Relations with the Press and the Public Relations Chief declared that, "They say that Disneyland is for children, but never mind. As soon as you see what adults/big babies do there you will be surprised."

I was not surprised. Because I too being one of the "big babies", was only able with difficulty to leave "Wonderland" in the evening, after having entered it in the morning. If our return to Turkey was not on the following day, I would have liked to experience this miracle of Walt Disney several days more.

It Is Astounding

Disneyland attracts the largest part of the tourist income for Los Angeles, America. From the moment you set foot in Disneyland (where one visits for about thirty-seven dollars per person), you don't put your hand in your purse a second time. Steam trains, submarines, boats/skiffs, motorboats, rafts, monorail trains, movies are all free.

Inside your only expenses are [for] food, drink and the (available) souvenirs of Walt Disney's creatures/characters, one more delightful than the other.

From spoons to dolls, from tee shirts to shoes, and masks, every day tourists clean Disneyland bare.

SECTION 2

Imagine the equivalent of almost a hundred of our Youth Parks in Ankara, and there you have Disneyland. There is nothing at all lacking in Disneyland which opened its gates on the 17th of July, 1955. It is divided into seven main divisions.

In "Adventure Land" you see life in the wild forests, a Swiss family, tropical birds, flowers, foxes. When you come from there to "New Orleans" square a jazz music group composed of five Black [musicians] welcomes you.

You experience the savage and cruel life styles of the ferocious pirates of the Caribbean, [moving] in the water with unbelievable beauty on boat-trains. Everything actually [consists of] manikins, a play of light. But all the parts of the pirates, the roosters and the bats are controlled by a computer. They have such harmonious and lifelike movements that you almost talk [to them].

Bear Land

After [waiting in] long lines you can board the Disney railroad train and go to "Bear Land." From Davy Crockett's canoes to the bears there are attractions/amusements, one more beautiful than the other.

In the stores selling gifts in each of the "lands", we saw "made in Turkey" tee shirts in great abundance. The fact that the most beautiful safari outfits were 'made in Turkey' made our breasts swell with pride.

SECTION 3

Artificial Trees

Another interesting feature of Disneyland is that all the trees and plants are not real, they are made of plastic. Because of the nuisance of cleaning up the falling leave due to the [change of] seasons, they have found that adopting such a system is correct. If one of the directors had not said so, it would have been impossible for us to know about this.

Now the time has come to go to the "Wild West." River boats await you for a musical excursion. What do you say about a tour around Tom Sawyer Island in the boat Columbia? If you like you can go on the steamboat Mark Twain to the "Golden Horseshoe Revue." Or it is possible for you to go racing with small canoes. It is as if you are on the banks of the great Mississippi and are enjoying/experiencing this multicolored world.

And facing you there is 'the World of Tomorrow.' Here is the region that the children and adults who visit Disneyland like most and do not go away from. From a 360-degree movie screen to three-dimensional displays, from rocket jets to utopian sport cars [that] you can ride on. If you wish on a submarine. Mini submarines [each] carrying twenty people conduct visitors around with theatrical effects just as if [they were] under the sea. From small portholes we viewed with admiration fish, pearls, jellyfish, even though they were all artificial.

Fairy Tale Heroes

"In Fantasy Land" is another world. From "Sleeping Beauty" to "Pinocchio", from the "Flying Elephant" to Mickey Mouse, and Peter Pan, all the fairy tale heroes are waiting for the children with open arms.

SECTION 4

Once you raise your head the famous Matterhorn in the Swiss Alps faces you in all its majesty. And on it two mountain climbers are giving a performance.

It has almost become evening. In that case let us ride all together on the brightly shining carriages drawn by Belgian horses, and go out to 'USA Main Street,' and take a rest at one of the cafeterias there. Either ice cream, or diet cola, or if you wish decaffeinated coffee.

When we asked one of the directors of Disneyland, this is the answer we received" "Up to today about 500 million people have visited/seen Disneyland. It is impossible to tour this place in one day. Further, what mysterious, what entertaining places there are on 6,250 acres (*lit.* 25,000 dönüm) of land! We give out season tickets either for a year or six months. Take it, and visit wherever you wish. Afterwards, do not stay in the hotels in the city. We have three gigantic hotels here. You go out in the morning, and return to your hotel in the evening."

You can talk forever about Disneyland which opens its gates at 8:30 in the morning, and closes them at 2200 at night.

How Will It Be With Us?

After leaving there one thing only stuck in my mind. I wish he could hear this (*lit.* may his ears ring). Our congenial mayor Bedrettin Dalan said that, "I will build a Disneyland in Istanbul " I wonder if Mr. Dalan has seen Disneyland in Los Angeles

When we landed at Frankfurt Airport after a nonstop flight from Los Angeles of about eleven hours in Lufthansa's giant Boeing 'Jumbo' 747, Germany seemed like a "small town" to us. So then I was on to Istanbul . There is a ten-hour time difference between Los Angeles and Istanbul.

Next to us America is very large, very broad/expansive . Be that as it may . But we have our humanity, our warmth, our friendliness, our laid-back attitude, our unconcern, our terrifying airline hostesses, our dirty streets, our telephones that don't work or....

At least we could know the value of our humanity, our people ..

END

SELECTION I WENTY-SEVEN

SECTION 1

LET'S DO THE LOBBYING HERE!

Sami KOHEN

In the last weeks the flow of "important visitors" to Istanbul has increased considerably. Famous artists, businessmen, scientists and, just last week, members of European parliaments and American congressional members, have followed one after another.

Most of these people state frankly that "they have just discovered Turkey," and that the things that they have seen and heard surpassed by far the predictions and expectations [they had] before coming to our country.

For example, a member of Congress who is rather influential in the U.S. House of Representatives and who is also closely concerned with/interested in world problems, said in the course of our conversation, "Let me confess that, up to the moment I set foot in Istanbul, I had no idea at all about Turkey. To be frank, for me Turkey, Iran and Arabia were all the same (*lit.* one). Now I have understood that this is not so, that Turkey is a modern, Western country "

We heard words similar to this too from members of European parliaments. While one Spanish politician said that "in order to understand Turkey it is necessary to see Turkey," a Frenchman also spoke to the effect (*lit.* in the manner) that "The image of Turkey in Strasbourg is quite different from the actual scene (*lit.* face; aspect) here "

The conclusion that we have drawn from these conversations/discussions of ours is as follows:

The best way to lobby for Turkey in "influential circles" in the United States or Europe is to bring their prominent figures/leaders to our country.

In other words (*lit.* with another way of speaking), it is to carry on "lobbying" activity, at least partially, here instead of in Washington or Strasbourg or Brussels

SECTION 2

Turkish diplomats in Washington or "lobbyists" hired by the government meet with a member of Congress for a half hour, or at most forty-five minutes, and convey to him Ankara's official view/position. For a politician this meeting is only one of the conversations he has had that day with a dozen (or more) individuals. Perhaps the next day he will forget the things he has heard at this meeting.

However, a member of parliament or congressman who comes here is in a relaxed state/comfortable, his head is not preoccupied/busy with other things, he is suitably disposed to talk with every type of person, to have discussions and to learn. In addition, as he actively tours and wanders about the places here he will see what he has been able to see in the brochures (if indeed he has been able to see a brochure). As a lady working in the Council of Europe said, "Minds/heads that are empty about Turkey when they come here, are full on returning, and besides full in a positive way."

But you will say, does Turkey have the capacity/ability to invite a large number of people?

Yes, it does (*lit.* it is sufficient) Let us not forget that even abroad lobbying is not done without expense. We are not saying that lobbying in foreign countries (which in general is still not being done to a sufficient degree) should be curtailed, and that with that money a number of people should be brought here. But we believe this, that if the state, wishing to do more things in the matter of lobbying, would make expenditures in this direction, this would be a very good investment, and it would be possible to obtain a solid (*lit.* perfect, complete) return on the money expended.

SECTION 3

There remains the fact that in this matter many private organizations can also be involved.

In the most recent times organizations like SISAV (The Political, Economic and Social Research Foundation) and TUSIAD (Turkish Industrialists' and Businessmen's Association) and the "Turkish Foreign Policy Institute" have given a beautiful/fine example by bringing in important individuals from abroad and by arranging for seminars or conferences. We are sure that many associations, many cultural and social organizations like these - if they comprehend how productive and effective this method is - will gladly play host to foreigners (from abroad) who have a value for Turkey. And again we are sure that for such an "auspicious/advantageous work" many of our businessmen will not hold back/refrain from opening their purses (*lit.* opening the mouth of the purse).

This different approach to lobbying is not a new discovery. As a matter of fact many countries, including some of our neighbors, have been using (*lit.* doing) this. For example, the system applied by Greece for years has been to extend invitations immediately after the elections to those new (entering) members of Congress who can be of use [to them]. Israel and Egypt also are among the countries that continually bring in various committees from the United States and Europe

One advantage of Greece's lobbying in the United States is that, to the extent that voters of Greek descent are numerically significant (*lit.* swollen), they have the possibility of constantly influencing members of Congress or administration officials through their well-known individuals, associations, and church. The newly formed Turkish lobby in Washington does not have such broad possibilities. In that case wouldn't it be more suitable to carry on the work of lobbying, even if partially, in Istanbul or Ankara rather than in Washington, Bonn or Paris, where a half-hour conversation with an official can only be had with difficulty.

It is both more effective and - believe it - cheaper!

SELECTION TWENTY-EIGHT

SECTION 1

TODAY

IS SECULARISM A MATTER FOR CONFLICT?

Mehmet BARLEY

Without finding a solution to the unending state of dissatisfaction of the Turkish intellectual, it is difficult to the point of being impossible to bring a multiparty democratic system to the state of being a stable regime.

Democracy produces regimes in which the majority, which has come in through elections, is all-powerful/dominant. From this point of view freedoms and democracy are both dependent on one another and also antithetical/contradictory to one another. A democratic regime that brings about the dominance of the majority puts a limit on the freedom of individuals and those who are in the minority. In democratic regimes based on the preeminence of law, all rights and freedoms are protected. Meanwhile, the right to be able to become the majority in future elections is always recognized for those who hold the views of the minority.

However, in the world of ideas of the Turkish intellectual, it is very difficult for this type of democracy to reach a stable state.

First of all, in the view of the Turkish intellectual, the governments that are acceptable are not those that represent the majority, but those that are close to his own opinion/views. From this point of view, in our experimentation with democracy for over a century, we have been witnesses to the fact that [those holding] the views of the minority have always accused the regimes based on majority [rule] of not being legitimate.

Secondly, the Turkish intellectual has not been able to bring into concrete form either his political or economic expectations.

Let us remember the criticism directed by the intelligentsia/the intellectuals against various governments since the 1950's.

SECTION 2

In Turkey, which does not have its own source of oil, the entrance of foreign capital has been blocked by the slogan "domestic oil."

In the first stages of the efforts at industrialization, those making this effort were accused of being (*lit.* in the manner of) an "assembly industry." But now with the assertion that, "the domestic market is being given away to foreigners," opposition is being directed against this domestic industry, which is reaching a level of importance, and against [the notion of] quality and price competition, that is desired to be introduced by means of imports.

Recent abstract criticism has also intensified to the effect that the Ozal Government wishes to Arabize Turkey and cut [it] off from Europe. But (look) now we see that immediately following/the day after the program for the economic restructuring of Turkey, the most serious steps were initiated for membership in the Common Market.

We have to say that there are indications that a very important subject, that is the principle of secularism, is being distorted and that it will be put on the agenda for discussion. We do not believe that making the religious beliefs [that exist] in society the subject of harsh and divisive debate, [and] in an atmosphere of daily political quarrels and dissatisfactions, will make a contribution either to the nation or to democracy. From this point of view it is absolutely essential that the government bureaucracy especially avoid sowing the seeds of discord in society, in a manner going beyond politics, either by taking a position against religious beliefs, or on the side of certain religious believers.

Our wish is that democracy take root not in spite of the dissatisfied intellectuals, but (also) with the support of the intellectuals. But so far this has not happened.

SELECTION TWENTY-NINE

SECTION 1

FROM METIN TOKER'S NOTEBOOK

"CYPRUS IS DEAR TO US"

Metin TOKER

Could the Cyprus issue have been analyzed differently at the beginning of the 1950's? I don't know. The beginning of the 1950's was the time that the British made the decision to abandon the island and began to plan its implementation

I had the opportunity to follow this development from close at hand. At that time I was a 'correspondent for Western Europe' in Paris, and the issue came up/surfaced in the General Assembly of the United Nations meeting in the French capital.

Turkey and Greece were continuing to live through/experience the honeymoon which had been begun in the era of Ataturk and Venizelos. Greece had the misfortune of being involved in the blood and fire of World War Two, but on the other hand received the Aegean islands. Thanks to the foresight, even genius, of Inonu, Turkey remained distant from this catastrophe. The Turks rushed to the material aid of their 'Greek brothers' to the extent that they could afford, and although they themselves were also in straitened circumstances, they sent food to them, they sent clothing to them.

After the war when the allies, that is the Anglo-Saxons, were able to save Greece, unlike the other Balkan countries, from the clutches of communism, they began to view Turkey and this neighbor of it as (*lit* with the eye of) "twins." In developments [such as] the Truman Doctrine, Marshall aid, and the Council of Europe, the name of the two states always appear together

At the beginning of the 1950s, which I referred to, the Democratic Party was in power in Turkey, and the Foreign Minister was Professor Fuat Koprulu. Cyprus had begun to boil up/become a hot spot. The Greek majority was copying the method applied by the Jews in Palestine, that is terrorism, in order to make the British (whose abandonment of the island had become definite) be more rapid in giving up the land

The word "enosis" [union] was brought into currency. The political aspect of the issue was to be opened up with the submission of the matter to the United Nations by Greece

The official position/thesis of Turkey, put to sleep by/beguiled by Greece, was "For us there is no such problem as Cyprus." The fact that the British would depart was not being very [seriously] reckoned on. No thought at all was being given to the fact that, while Turkey was put into a state of sleep, Greece was moving toward/was in pursuit of the seizure of Cyprus.

SECTION 2

As was the case for every Turk at every time and at every place, during the days of being a correspondent for Western Europe in Paris also, my closest professional colleagues were Greek journalists. We chased down the news together, we gave each others clues and support. Toward the end of the session of the General Assembly, they informed me that Greece would take the matter of Cyprus to the United Nations, and would put forth its own candidacy for a new protectorship over the island. I conveyed this to Koprulu. He said that he did not consider it likely. Would the Greeks ever do such a thing without informing us?

In Turkey Sedat Semavi began a campaign in [the newspaper] *Hurriyet* [to show] that the Turks had a right to Cyprus. The Democratic Party was not pleased with this. Koprulu was of the opinion that this would lead to trouble.

What was it about Cyprus that ...? Perhaps in the Greek Government also there were people who thought like this. But the Cyprus issue is a witness and an illustration/an example of what will result (*lit.* to what state it will come) if nations pursue a claim, and if the parties do not reach an agreement on a reasonable/logical and just solution of that matter.

Thirty five years later (*lit.* from those days) Turkish Prime Minister Turgut Ozal is [now] on the island as the first head of the government of the republic officially visiting Cyprus. This visit is being conducted under conditions [that are] critical in the highest degree. On the one hand, outside of the island, on an international platform, and on the other hand, inside [of the island] there are opposing/contradictory but important positions being taken on the internal policy of this independent state. Future developments (*lit.* developments ahead of us) will surely be influenced by this visit. From the Turkish point of view the visit should emphasize certain particulars/matters. Just as Turkey itself has recognized without reservation the status of the independent state of the Turkish Republic of Northern Cyprus, it is surely initiating diplomatic representation for its recognition by its [Turkey's] friends and allies, including in the first place, the Muslim world. This republic is ready and willing to become federated part of a federal state. The Turkish side accepts the plans of the Secretary General of the United Nations [which are] on such a basis [and which provide] for this. But one cannot wait forever for a federal state. If the Greek side again does not agree to the conference that the Secretary General of the United Nations has made a final effort to initiate, [and] which is a way that would open the path for this, then everyone, including England and America, ought to proclaim openly their obligation to accept the Turkish Republic of Northern Cyprus as it is, [and this] in view of the fact that it will not be possible for it to become a federated part of a federal state that it not being made into a reality.

The Cyprus trip is an event perhaps that makes it an absolute necessity that Prime Minister Ozal, in contrast to his other trips, puts in a performance as a real statesman; [an event] that will not tolerate the usual excessive familiarity, bungling and frivolity [of the type] that took place (*lit.* that was experienced) on the last [trip] at the Bucharest metro.

The eyes of Turkey are on Prime Minister Ozal.

SELECTION THIRTY

SECTION 1

THE CORNER

WE ARE DOING AN INJUSTICE TO OUR DIPLOMATS

M Ali BIRAND

Recently we were together with some Greek diplomats. They were explaining what they thought about relations with Turkey. They are all a very young, extremely well-informed, bilingual professional group. It is evident that the former elderly group has gone, and new ones have come instead. The Foreign Ministry of Greece has renewed itself and has also changed its system. The most modern equipment has been installed (*lit.* switched on, plugged in). The "policy towards Turkey" conducted by this new group has been sounding alarm bells in Ankara, particularly in recent months. In every sphere of activity, at NATO, at the European Economic Community, in other organizations and capital cities, not a day passes that Greece does not distribute a new document/report; that it does not make a reply to a Turkish claim. Meanwhile, the point that is attracting attention [is] Athen's highly effective conducting of a disinformation campaign; when you once look at the documents being distributed, [you see that] the information given at one point is completely contrary to the facts. False information repeated over and over is beginning to be treated as if it were in effect true. Viewing this [Greek] group on the one hand, and on the other hand glancing at the problems confronting Turkey in the international arena, force one willingly or unwillingly to give thought to the state of the professional staff of the Turkish [Ministry of] Foreign Affairs.

However critical a strategic position Turkey finds itself in today, [no matter] to what extent the training of Turkish military officers is important, [and] to what degree the modernization of the army is essential/necessary, the Ministry of Foreign Affairs is also in the same situation. Beginning with the training of our diplomats [to] equipping the ministry with the instruments/equipment required by the times and the modernization of the procedures employed, [all] have become a necessity (*lit.* have come to a necessary/essential point).

From time to time we do our diplomats a great injustice. We criticize unnecessarily, we even give them duties that belong to others, and we become annoyed, saying "Why (sir) aren't they doing it?" But in the event that a comparison were made with the other ministries, [it would be found that] the staff of the Ministry of Foreign Affairs is the place where the most of "the best" are gathered together.

SECTION 2

As it is in any cross section of society (particularly in the press), among them also are found (their) good ones, (their) very good ones, and (their) very bad ones. This is also normal. In spite of this their averages are high. However, one cannot help being worried/concerned when one thinks of those who will replace these staff members in the 2000's, and when one considers the equipment being used, the methods and conditions [that prevail]. Except for several well-intentioned individuals no one is seriously facing (*lit.* bending toward) the necessity of modernizing the [Ministry of] Foreign Affairs, no one is taking the matter seriously and having a long-term study made.

A study initiated at one time/once within the Ministry is proceeding at a snail's pace (*lit* with the speed of a tortoise). Because at the highest level a political will/commitment has not been formed on this issue. What a pity it is that the minister who has given his life to this ministry cannot induce the professional staff to proclaim a [state of] mobilization; that he cannot make the government sensitive to this issue that concerns the future of the ministry. Perhaps he is doing what he is able, but he cannot get a reaction/response from the government

What a pity that our members of parliament also remain indifferent/unmoved. When they go to a meeting or a conference in Europe, they are not helping/providing support for the Turkish diplomats whom some of them chase after with, Oh, please! "Write me up a speech," and then on their return to Turkey, they take their [the diplomats'] views and pass them off as if they were their own observations. But isn't it they [the members of parliament] who should be most alarmed? (*lit* Isn't it their alarm that is most necessary?).

What a pity that the highest office [the President], who is closely concerned with the problems of the society in its every aspect/sphere of activity, is not showing any sensitivity to this matter either. He is not inquiring of the Foreign Minister (saying) "What is the (*lit.* this) situation?" Because if he were to ask, we know what things Halefoglu would say. In brief, we are watching the gradual dissolution of a ministry of ours, of a professional staff of ours, [that is] of vital importance from the point of view of the future of all of us. The delegated powers at its disposal (*lit.* in its hand) are being divided up, working conditions are gradually deteriorating. The level of competence is falling.

In the 2000's we perhaps will have a powerful army [and] a very well trained officer corps. But if our men who defend our interests at conference tables or international organizations (where today the real struggle is being conducted) are incompetent/unqualified/inadequate, what will this armed might be good for? Today an international war is being conducted in the sphere/realm (*lit.* branch) of information. What a pity that we are neither aware of this war, nor are we able to prepare ourselves [for it].

SELECTION THIRTY-ONE

SECTION 1

POINT OF VIEW

FIRST DUTY OF THE LEFT

Mumtaz SOYSAL

IN these days when one statement (*lit. word*) is being very frequently made, the statement, "Let the democratic left join hands with the right, and let a new constitution be made," it may be useful to consider together what sort of collective results such a collaboration would be able to produce.

But for this it is necessary that several determinations also be made with respect to the 1982 Constitution.

It is true that this Constitution is an erroneous and bad Constitution.

The error is in the basic philosophy of the Constitution and in its general approach; the state is placed ahead of the individual, and the present Constitution exists in order to protect the state, not the individual. But the history of constitutions is a history that proves the opposite of this [to be the case]

The error in the basic philosophy and the general approach of the 1982 Constitution sometimes reveals itself even in slight changes in terminology (*lit. terms*). For example, whereas in the 1961 Constitution the effort was made to make it clear/definite that the state must be a state "based on human rights," according to the 1982 Constitution, the state is merely a state "respectful of human rights." In other words, the securing, protecting and developing of human rights do not constitute its reason for being/*raison d'être*. The state exists for other things. But while striving for these other things, if on the way it is confronted with human rights, since it is "respectful" of them, it greets [them] and passes on.

In addition, this basic error is reflected in the entirety of the Constitution by a defective/bad technique and [manner] of exposition.

This being the case, the idea that "The right thing is not to make partial changes in the Constitution, but to make an all together completely new Constitution," is not to be considered a mistaken idea.

But is it realistic?

SECTION 2

First, from the point of view of possible supporters of this future 'partnership in the making of a completely new constitution.' If all of the parties of the left join together with the Correct Way Party (Dogru Yol Partisi), under today's conditions will all the changes that they (all together) will be able to bring about in the Constitution be sufficient to change its basic character? The truth of the matter is that (*lit. if you look at its essence*) there are very few matters on which they will immediately be able to reach an agreement except for the bans placed on former politicians. The 1982 Constitution in very large measure is a Constitution that achieved what the pre-12 September "democratic right" and, more than (*lit. before*) everyone [else], the Justice Party (Adalet Partisi) and its leader wanted [achieved]. If you were to say "Let us remove all the restrictions placed on labor unions, associations [and] professional organizations," how many supporters would you find

in the "democratic right" who would willingly participate/take part? How many people do you say would become enthusiastic in the direction of eliminating [constitutional] provisions that place the state ahead of the individual, that make executive action extremely difficult, and that weaken judicial control?

In short, before setting forth together with feigned enthusiasm on the path of making a completely new constitution, the thing that basically must be accomplished between the democratic right and the democratic left is to reach an agreement on the minimums of the partnership, or to be more exact, to create the [necessary] apparatus/mechanisms for this agreement.

SECTION 3

One thing further, is such a project realistic from the point of view of the broad masses of people?

It is true that the 1982 Constitution was voted on under extraordinary conditions and with extraordinary restrictions/limitations. But of that extraordinary majority what number (*lit* amount) voted without really believing that such a Constitution was necessary or essential? Is the number as small, as we suppose today, of those who believed that the things introduced by the 1982 Constitution were things that most certainly needed to be introduced, and further who through the years were conditional by the [political] right, which now, in reference to this matter, we call "democratic."

The occurrence/presence of a "Constitutional crisis" in today's Turkey that will stir up the masses and cause them to rush (*lit* run) excitedly and in droves to the ballot boxes, cannot be said to be very realistic.

[And this] despite the Constitution's total faultiness, its badness, in essence its conflict with the interests of the masses.

But again in today's Turkey there are concrete and vital issues in abundance, such as a balanced and rapid development, such as social justice being made a reality, such as the conquering (*lit* defeat) of poverty and unemployment, such as the acceleration of industrial progress, such as the removal of interregional imbalances, [all of] which will stir up the masses [and] will cause them to rush excitedly and in droves to the ballot boxes.

The first duty of the left, particularly the left that declares itself (*lit.* says it is) democratic, is not to be diverted by Constitutional abstractions, [but] by forming concrete programs for these issues, to be able to drag along the masses behind itself.

Only in this way will a force come into being that will change the Constitution, and that will also be able to pressure the right in the direction of [accepting] specific changes.

SELECTION THIRTY-TWO

SECTION 1

AS THE DEVIL SAYS, "SEE"

HIDDEN ISSUES

Çetin ALTAN

It appears that our politicians are experiencing difficulties in finding new issues.

We wish to be helpful to them to the extent that we are able

As follows:

1 Every day in Turkey an average of six million couples make love. Moreover, every twenty-four hours ten thousand women become pregnant. When the number of women who daily become pregnant from the six million couplings goes down [from] ten thousand to five thousand, [then] our growth rate will go up one point

In the matter of reducing pregnancies are our leaders in favor of decreasing matings, or in increasing preventative [measures]?

2 It is evident that our leaders know nothing at all about the telescope models that we use in space observations, nor [do they know] about their value

[In view of] our backwardness in this field, are they thinking about what to do in order to reach the level of the member nations of the Common Market?

- a) [By] making radical advances in the optics industry?
- b) [By] bringing in from abroad new ultramodern electronic telescopes?
- c) [By] forming foreign partnerships [for engaging] in space observation?
- d) [By] handling the situation/getting along with old discarded telescopes?

Why is it not seen as a prominent goal for our politicians to prove to humanity that the star and crescent in our flag is also to be considered as a sign/symbol of our deep interest as a society in astronomy?

SECTION 2

3 The land survey/cadastral issue is never taken up. But the number of files piled up in the courts because of the ambiguity of land boundaries is one of the great dramas of society

No matter how great [their] success may be in demonstrating to the crowds that politicking consists of engaging in futile/useless discussions, it must not be believed that, with [their] ignorance of concrete issues, it will be possible that votes will be gathered in in great abundance.

4 There is never a divorce suit brought by village women. Why not emphasize/stress this? For example, [something] like, "itinerant village courts will be established, and a facility will be provided for village women who want to get divorced."

5 The issue of secularism, ouch . A party leader does not come out and say that if there are Turks who are Christians, he will have a church built for them.

But Fatih ("The Conqueror," Sultan Mehmet II), in order to have a church built for his non-Muslim stepmother, ordered a thousand gold pieces to be given to her from the treasury. In one respect Fatih was more secular than all of us.

6 It is not at all clear what our politicians think about our relations with the countries of Africa and Latin America. We do not know who is in favor of which policy on Chile or Costa Rica or South Africa. Isn't it a sin to imprison our record (*lit* literature) of democracy over and over again for forty years in a few threadbare patterns/molds?

SECTION 3

7 Nobody in Turkey knows yet about a kind of "egg scissors" that will cut into and open a soft-boiled egg from the top.

Isn't it among the duties of the politicians to enable the voters to obtain such a convenience while they are eating soft-boiled eggs?

8 Since village children have not been able to play with modern toys, their progress in the schools remains limited.

And the politicians are not bringing forward any proposal at all regarding the matter of being helpful in opening toy stores in the villages. How sad.

9 Every day three hundred and fifty children die from diarrhea and respiratory ailments. From the point of view of giving expression to Turkey's grief, not even one politician is giving thought to the fact that it would be a very magnificent gesture to maintain a posture of respectful [silence] every morning at the work place for three hundred and fifty minutes, one minute for each child that has died. However, such a proposal could have caught on very well.

10 One does not meet anyone who wants an intelligence test to be administered to those engaged in politics, and its results to be made public.

Is it not dangerous/perilous to have individuals, whose level of intelligence has not been determined scientifically, rise to become authoritative in the management of society?

We must absolutely, by means of modern control measures, avoid the risk of having stupid individuals in high-level positions (*lit* the falling of stupid ones over us/on our heads).

SELECTION THIRTY-THREE

SECTION 1

EVENTS AND PEOPLE

YES, IT IS A DANGER

Hasan PULUR

Reaction (fundamentalist) is a danger; moreover it is a danger for the Turkish people, the majority of whom are Muslims.

Why is it?

Because reaction brings both tyranny and [the use of] compulsion/force along with it.

Yet compulsion does not exist in Islam

If there had been compulsion in Islam, if there had been tyranny in Islam, then the Ottomans, who founded the largest and most powerful Islamic empire in the world, would not have permitted a single Christian to remain in [what is] today Yugoslavia, Bulgaria, Romania, and Hungary

Open up and read article 11 of the Constitution dated 1876:

"The religion of the Ottoman State is the Islamic religion. In line with this principle of granting protection, under the condition of not violating public order and common decency, freedom of practice for all the well-known religions in the Ottoman empire, and the continuance of former (*lit* the flow as it was) religious privileges granted to various communities, are under the protection of the State "

SECTION 2

The article [cited] is very clear; in brief it states that the religion of the state is Islam, but other religions and creeds/systems of thought are also free.

But reaction has no tolerance even for this

It supports only free speech for itself; everything else is forbidden, is a sin, leads to a loss of faith (*lit* religion is lost)

Do you want an example? It begins first with dress; it says that women will cover their heads, that those who do not cover [them] are infidels/non-believers; [when] heads are covered, but again not enough, it says that heads will be covered in such and such a way; that her veil/scarf will be tied on in such and such a way; you will tie up your head as it says; another (*lit* this) time it interferes regarding the color of the veil/scarf, and come what may, it will be such and such a color.

Because of that, reaction is tyrannical, is coercive/committed to using force

Here is where the conflict with the principle of secularism begins.

The Ottoman State was not secular, but it was tolerant, whereas reaction does not have a trace of tolerance

In the past there was a masjid (a small mosque without a pulpit) in the middle schools; today [there is one] in the primary schools

Do you know what this will lead to?

To the changing of the second article of the Constitution

The second article of the Constitution states (*lit* writes) with finality that the state is a secular state; on 10 December, 1931, this principle became a part of (*lit* entered) the Constitution. How is this article to be changed?

Just like any other article of the Constitution.

As a matter of fact people are saying [this] openly

"Secularism and the Islamic religion are alien to one another," they are saying.

And they are explaining:

"Islam is a religion which takes as a basis the direction of [one's] life. That is to say that personal duties and social duties are inseparably linked together. If the mechanism of society is not formed and directed in accordance with religious criteria, [then] it is not possible for us to live that religion in its fullness in the society. .. Therefore secularism and the Islamic religion are alien to one another. Perhaps in today's society the claim that these [two] endorse one another may be the view of those individuals who wish to reach certain positions, but it is not compatible with the truth. Secularism is opposed to the intervention of religion in life. Whereas Islam claims to direct/govern life "

(Posta Gazetesi [Post Gazette], June 1986)

SECTION 3

Could the issue be stated more clearly than this?

If you ask us, we are not against this (also) being said; everyone ought to be able to state openly what he wants to

However, those who have sworn an oath of allegiance to the Constitution, most of all the political group in power, ought not to take (*lit* be in) a stand that encourages and is supportive of those who hold these views

If you say, "No, I too think like them " you come to the [Turkish Grand National] Assembly, and you change the article that establishes the state as a "secular state," and it is done/it becomes an accomplished fact

In this country those opposed to the principle of "secularism" have always existed and always will

But also those who think the exact opposite.

Those also who say that the Republic of Turkey is a secular state...

We are among those ..

Of those who are on the side of everyone being free in his/her religion, in his/her creed, but not [on the side of] mixing religion together with the affairs of state .

Especially governing the state in accordance with religious principles .

We cannot accept this.

Recently in an article of ours we wrote that three things would remove/destroy this government

One of them is high prices, one is rumors of corruption, and one is sectarianism, that is a movement supporting the Shari'a (religious law)

The three of them are getting out of control (*lit* taking the bit between the teeth).

Every vote that will be given to this government in power means nothing else than giving approval to these three [things]!

Very well, what about those who are in opposition to the government?

One of them, because of the fear [of losing] a few (*lit.* three five) votes, is being very quiet; another one who for years and years has been saying, "Don't inject politics into the mosque, the barracks [and] the school," you see how he has converted the Friday religious service into the site of a mass meeting/demonstration

SELECTION THIRTY-FOUR

SECTION 1

POINT OF VIEW

ON A TENTH OF NOVEMBER

AMERICA FOR TWENTY-FIVE BILLION

Mumtaz SOYSAL

One of Naim Tiralı's finest books bears the title "America for 25 Piasters/Kurus". In one of the stories in that book, the motorboat operators from Kabataş, in order to gather customers to take on a tour around the battleship Missouri, shout, "Come on, isn't there [anybody]? America for 25 piasters." The price of a one-hour motorboat tour at that time was 25 piasters.

When the Missouri comes again after forty years, in all probability it will cost at least 250 Turkish liras to take a tour around it.

That is, a thousand times more expensive.

But the really interesting thing is this: a flirtation that began 40 years ago with 25 piasters, has created today a Turkey that has a foreign debt of 25 billion dollars.

Perhaps Turkey's greatest failure of the last half century has been, under [the influence of] the conditions of that period (*lit.* those days), not to limit (*lit.* hold) the close relationship [with America] to a military level, considered absolutely necessary from a defense point of view, [but] to infect everything - from national education to the economic system; can a Turkey be considered to be successful that, desiring to become a "Little America," like the frog in Lafontaine's fables wishing to imitate the ox, has become destabilized at least three times in forty years, and has been dragged from a political crisis to an economic crisis, from an economic crisis to a social crisis?

Please do not mention the network of highways that, thanks to America, are covering Anatolia from one end to the other; the markets being opened to the outside world; the younger generations acquiring new skills on the other side of the Atlantic. There are societies that in forty years have succeeded in achieving much better [results] than all of these, and in a more intelligent manner.

Those things that Turkey has been successful in "thanks to America" are nothing beside what the same Turkey will be able to achieve with planned development [measures] relying on cooperative/collective and justly shared self-sacrifice. [Can a Turkey] struggling desperately under a system of transportation dependent on foreign oil sources and foreign rubber, [A Turkey] in which American influence flows from every direction - from the schools to the [motion picture] screens, [a Turkey] that has made the Middle East, Asia and Africa angry at it because in foreign policy for years and years it has followed in the steps (*lit.* wake) of America, can [such] a Turkey come out with a profit from a flirtation that began with 25 piasters/kurus?

The worst feature of the forty-year balance sheet is that the model used (*lit.* entering into it) and the network of relationships are of a rigid and narrow (*lit.* closely knit) character to the extent that they will not allow room for any other alternative.

So much so that even Turkey's main opposition [party] is now in a position that, instead of producing a different [and] fundamental solution, a fundamental alternative that will turn the system inside out, it is not able to go beyond a social democracy that is satisfied with a mangy touch-up job. The forty-year relationship persuaded Turkey with soothing words, and using (*lit.* with) its opposition [parties], its trade unionism, its university and its press, created a Turkey that is cowed, condemned to its fate, far, far removed from the spirit of the National Struggle [for Independence]

Today the response/reaction of Islam is the only response that is working profoundly on society [and] that is using to the utmost the accumulation [of feelings] in the masses against the signs/evidence in daily living of forty years of alienation/estrangement and existence as a political satellite. With the influence of America again saying that "it is an antidote against communism," the religion, having been appealed to for help, has gone far beyond the limited and prescribed duties expected of it, and thanks to the integrity and all-embracing nature inherent in it, has begun to produce a major and radical response, including [as] targets for attack the last forty years of Americanization.

History, particularly the history of Turkish-Soviet relations, will never forgive the errors of 1945 and the shortsightedness of Stalin that threw Turkey into the embrace of America

The way that America profited from a Turkey that had fallen into [its] embrace, the way that [America] used it, the insensitivity shown to it, and the unjust embargo too that [America] put into effect in [response] to a just case, [these] are not things that will be forgiven

But what really will not be forgiven are Turkey's lack of awareness/consciousness and the way it surrendered itself, letting itself be taken in by a 25 piaster [piece of] witchcraft [and then] being dragged into a 25 billion dollar swamp. Thus, the national independence that we thought we had won together with Mustafa Kemal of the National Struggle, never again to lose [it], [as well as] such feelings as pride, honor, and self-confidence, were weakened to the point that they could not even last/endure until 1946, that is to say a quarter of a century.

This is perhaps the mysterious significance of arranging to have the second coming of the Missouri take place on a 10th of November, that is, the anniversary of the death of Ataturk

SELECTION THIRTY-FIVE

SECTION 1

FROM TIME TO TIME/NOW AND THEN

THE LANGUAGE OF THE SEPHARDIC JEWS

Beki BARDAVID, Researcher

The 'Sephardim' are the Jews who, escaping from Spain in 1492 from the inquisition of Isabel and Ferdinand, scattered to every part of Europe where they would be able to escape death. Dispersing to the other European countries [in groups] of 1,000 and 3,000 each, 90,000 (?) Jews settled in the Ottoman Empire, mostly in Salonika and Istanbul. To the Spanish of Spain which they spoke when they arrived the Ottoman people gave (to this language) the name "Jewish" [= Ladino] (because it was a language spoken by Jews)

These Jews, whom Beyazit II received into his country with open arms, have been living a happy and a comfortable life for 500 years, first in the Ottoman Empire and afterwards in Turkey, sometimes increasing [in number], sometimes decreasing. They brought to Ottoman lands the language they had come with in 1492 (Spanish) [and other things] including romances, madrigals (music), refranos (expressions) proverbos (proverbs), dichas (sayings), konsejas (short stories), clothing, kinds of food, together with every activity that comes to mind/that one can think of, and a sorrow-filled yearning for Spain which they had known as their motherland.

These activities, formerly [meant] to preserve their identity, gradually became Ottaminized, and later Turkicized. These cultural activities, developing with additions, subtractions, alterations and embellishments, have taken on a special character (*lit.* have become a special type/genre) coming up to today. It is possible to observe these changes very clearly in the language. After 1530, with the entry of words from Turkish, Hebrew, Italian, French, Greek and Arabic into the language, the original Spanish became altered (*lit.* broken) and turned into Judeo-Spanish or Ladino (*lit.* Jewish)

With the establishment of the *Alliance Israélite Universelle* (The Universal Israelite Alliance) in 1860, 115 French schools were founded in Turkey, and thereafter, Judeo-Spanish being the language of the "klasa basha" (lower class), French, as the language of the elite, gradually became very popular (*lit.* built a throne in the hearts). And in this way, "Judeo-Spanish" took a new form: "Judeo-Franish" [= French + Spanish]. Right up to the coming of Ataturk. The new alphabet, the abandonment of the Arabic letters, the consciousness on the part of the nation to "speak Turkish, compatriot," among the Jews exposed/subjected the language to a new change: Judeo-Turkish.

SECTION 2

Today in Turkey and in every part of the world [where there are] (*lit.* with) migrations from Turkey, the number of speakers of Judeo-Spanish or Judeo-Franish or Judeo-Turkish is gradually decreasing; the young people for the most part do not speak, and the younger (*lit.* new) generations in general do not understand this language that people over forty understand well and speak well.

Today for the first time in the world a chair of Judeo-Spanish, which brings together the entire inheritance [from] Spain of Turkish Jews, has been set up by the French Government at the Sorbonne Universities. On 4 November, 1984. My wife and I, invited [to come] from Turkey for that historic day, went and experienced [the occasion] with great pride. That unforgettable day was opened by the Chief Rabbi of France, René Sirat, and Professor of Oriental/Eastern Languages, Vincent Aubrun; and Professor of Oriental/Eastern Languages Vidal Sephiha was appointed to the

chair. Professor Sephiha is inviting students [to come] to the Sorbonne from every part of the world and from France with the objective of carrying on and increasing the study and research on this subject, begun years ago. Sephiha, who attaches still more importance to linguistic research, is insistently calling for/requesting in-depth studies in every branch of linguistics, especially on the part of Sephardic students who live in Turkey and know Judeo-Spanish. I have a thesis that I have begun on this subject. [To quote] from two different works of Professor Berke Vardar:" .. As for how a relationship will be able to be established between the structure of society and the sphere of ideas/conceptual realm by means of the science of words/etymology. We started out with the idea that every language and in particular every group of words is related to a state of society, and that every manner of perceiving the world/Weltanschauung is conditioned by (*lit.* is the result of) the state of a language "

Actually, for years researchers have been coming to Turkey and Salonika from everywhere, have settled down for a while, and after collecting the necessary data - in written [but] mostly oral form - return to their countries or to important Sephardic centers of the world, and write their books. One group of these centers is concentrated in the universities of Madrid, New York and Jerusalem, and one group in radio stations, and now also at the Sorbonne Universities where there is a chair [on the subject]. All these organizations have entered the race to gather in the rich and rare harvest that the Jews of Turkey and Salonika, being a colorful and lively museum of the Spain of 1492, transmitted by word of mouth (*lit.* from ear to ear), from father to son, as it remained and to the extent that it remained in [their] memories.

SECTION 3

In this way a culture/harvest originating in the Ottoman Empire in 1492, carried about for years, for centuries, at a time when the grandfathers of their grandfathers had not yet been born, [held on to] unconsciously, not as something of value, without giving thought to it, [a culture] from which profit was gained, which was transmitted by word of mouth by [successive] generations, and [then] suddenly, leaping into a position of prominence, quickly took root at the Sorbonne Universities of France, and in many other prestigious/respectable centers. And it has become a very important and contemporary subject for (*lit.* of) scientists, professors, intellectuals, researchers, sociologists, anthropologists, historians, geographers, musicians, scientists in all fields, and artists

An agreement has been reached between Prime Minister Turgut Ozal and the Chief Rabbi of Turkey, David Asseo, regarding the 500-year [anniversary] celebration - occurring in the year 1992 - of the arrival in Ottoman lands of the Sephardic Jews from Spain

On Wednesday, 7 November, three days after the historic day of Sunday, 4 November, 1984, I had the honor of being invited to the chair to give the first lecture on Judeo-Spanish at the Sorbonne. And the chair was given to me on that day. Because I am one of the 90,000 Jews whom Bayezit II took to his heart (*lit.* embraced) in 1492. Because in Turkey, the only country of Europe in which Hitler did not operate, the Turkish government took under its protection my life together with that of my coreligionists.

The [professorial] chair was given to me on that day because for 500 years I have been living [first] in the Ottoman Empire, and later on in Turkey. Inseparable from my beautiful Turkish language (*lit.* with my beautiful Turkish language one inside the other) I shall always bear this honor

SELECTION THIRTY-SIX

SECTION 1

TODAY

HUNGARIAN RHAPSODY

Mehmet BARLAS

When you, our dear readers, read these lines, we, together with President Evren, will be on our way to Hungary.

As soon as Hungary is mentioned, what come to our mind?

Its population is eleven million...from an economic point of view it is the most liberal country of the Eastern Block. Since 1972 foreign equity partnerships may be established in this country with the provision that they do not exceed 49% of the shares. Besides, since 1982 Hungary has been a member of the International Monetary Fund (IMF).

In Budapest there is the famous Karl Marx University.. Sadullah Mermerci, the youngest of the Mermercis (of the Akfil Textile Group), who are among the wealthy industrial families of Turkey and relatives of the Koc's, received a doctorate in economics at Karl Marx University... But Hungarian Marxists are also to some extent followers of Friedman [the American economist at the University of Chicago]. For example, in a Karl Marx University report in which it was revealed that Sadullah Mermerci's doctoral thesis had been accepted, there is a sentence to be effect that, "With this doctoral study proof is given that inflation is fired up/encouraged in closed-market economies."

Yes...when Hungary is mentioned, [what] comes to our mind are the "Ikarus" [=Icarus] brand buses, and our foreign trade in which we had a continual deficit, selling five million dollars worth of merchandise a year, and making imports amounting to 55 million dollars.

In addition, Hungary is a country that desires that respect be shown (*lit.* one's becoming respectful) to the rights of the minorities in the Balkans that live beyond [their] various borders. Hungary is the East Block nation to whom we will best be able to explain the oppressive regime being applied to the Turks in Bulgaria.. In order that the people of Hungarian [ethnic] origin [living] in Romania may not have the same fate, this understanding is necessary/imperative

SECTION 2

When Hungary is mentioned [what] comes to our mind are the lands that the Ottoman Empire entered with [the battle of] Mohacs (1526), and left with [the peace of] Karlowitz (1699). The system of land ownership for these lands/territories was regulated by the 'Code of Laws of Buda,' compiled/codified by Kanuni's (The Lawgiver = Suleyman I) Minister for Religious Affairs (Sheikulislam), Ebussuud Efendi. In these lands are [located] Esztergom, Szigetvar, Kanjiza and Eger, [all of] which are the subject of folk songs and epics/epic poems

When Hungary is mentioned, we remember the novel "The Paul Street Boys" by Ferenc Molnar, which has become firmly rooted in the mind/memory of one generation. We think of Lajos Zilahy's "Two Captives," the poetry of Sandor Petofi, George Lukacs's studies on "realism." Listening to Franz Liszt's "Hungarian Rhapsody," we immediately long for the compositions of Bela Bartok and Zoltan Kodaly. Then we think of the films of the motion picture director Korda

As journalists taking part in a presidential tour (*lit* tour on a presidential level), we do not wish to recall Hungary's unhappy periods. We put to one side the dictatorship of Admiral Horthy who, having overthrown Bela Kun in 1920, ruled the country until 1945, as well as the Hungarian independence movement that was suppressed with Soviet tanks in 1956.

Hungary, with its fertile fields, warm-hearted people and friendly atmosphere, is a beautiful country. We are now on our way to Hungary.

PART III

GENERAL GLOSSARY

A

- A.A , a.a abbr Anadolu Ajansı Anatolian Agency
- ABD abbr Amerika Birleşik Devletleri the United States of America
- abece alphabet
- abluka blockade
- ablukaya almak blockade; block off
- abonman subscription
- acaba I wonder (whether) do you think? is it possible that?
- acı pain ache; suffering sorrow grief
- acı bitter harsh brutal
- acımasız pitiless cruel hardhearted
- açı angle; fig viewpoint point of view standpoint
- açıcı a opening that opens
- açığa vurmak reveal openly bring into the open
- açık a open; clear; unoccupied; n deficit shortage
- açık açık openly
- açık vermek have/incur a deficit
- açıkça openly; clearly; frankly
- açıkçası to be frank frankly speaking
- açıklama vn clarification; explanation; statement; announcement; disclosure
- açıklamada bulunmak make a statement/ announcement
- açıklamak (p açıklanmak) clarify; explain; make public. reveal
- açıkta kalmak be left out in the cold to have lost one's home or job
- açış opening
- açmak (p açılmak) open open up
- ad name; title (of a book)
- ad koymak (-e) name give a name (to)
- ada island
- adab-ı umumiye common decency
- Adalar the Aegean Islands
- adalet justice
- Adalet Partisi the Justice Party
- adam man; human being; person individual
- adap (-bı) regular customs and observances
- adaylık candidacy
- adeta nearly almost; virtually in effect
- adım step; pace
- adım atmak (p atılmak) take the first step begin
- adil just; fair
- adlı named; entitled
- adres address
- AEI abbr Avrupa Ekonomik Topluluğu the European Economic Community
- affetmek (p affedilmek) forgive pardon
- Afgan Afghan
- Afganistan Afghanistan
- Afrika Africa

- ağ net; network
- ağaç tree
- ağır heavy; slow
- ağır basmak be heavy; be influential;
be important/dominant
- ağırlık weight; heaviness; seriousness;
importance; responsibility
- ağırlık vermek (-e) attach impor-
tance (to)
- ağız (-ğzı) mouth
- ağızdan ağıza by word of mouth
- ağızından gitip burnundan çıkmak
(-in) cajole, get around (someone)
with persuasive words
- aile family
- ait (-e) relating/pertaining (to); con-
cerning; belonging (to)
- ajans agency; news agency
- akciğer lungs
- Akdeniz the Mediterranean Sea
- akıbet consequence result; fate
destiny
- akıl (-klı) intelligence; reason; mind
- akıl almaz incredible incomprehensible
unimaginable
- akıl etmek think of give thought to
- akıllara durgunluk vermek be
astounding be very surprising
- akıllı intelligent; wise; clever
- akıllıca intelligently; wisely
- akla gelmek occur to the mind come
to mind
- aklı başındaki... reasonable, intelligent,
who has a brain in his head
- aklına takılmak (-in) stick in (one's)
mind and bother (one)
- akın rush; flow; stream (of people)
- akın akın in crowds in droves
- akış flow course
- akis (-ksi) reflection; converse; opposite
- akmak flow; come in crowds/great amounts
- akraba a relative; relatives
- aksine on the contrary; as post contrary
to in opposition to
- akşam evening
- aktarmak transfer; transmit
- alakalanmak (-le) be interested (in) be
concerned/involved (with)
- alakasız indifferent; uninterested; un-
connected
- alan open space; fig domain/sphere/field
(of activity)
- alarm alarm
- aldırmak mind pay attention to
- aldırmak: aldıрма never mind
- aldırmamak *vc* (neg) take no notice of
disregard
- âlem world; universe
- aleyh *post with dat. and loc* against
in opposition to
- aleyhtar a against opposed; *n*
opponent
- alışılmış usual customary, habitual
- alışkanlık custom habit

alışmak (-e) get used to become accustomed to

alkol alcohol

almak (p. alınmak) take; get obtain; buy; receive

almak : kendini alamamak (-den) be unable to resist be unable to restrain oneself from

Alman German

Almanya Germany

Almanyalı (a) German; from Germany

Alpler the Alps

alt *n* bottom; lower part; a lower

alt tabaka the lower class

altı six

altın gold; gold piece gold coin

altında under(neath); below

altyapı foundation; infrastructure

ama but yet still

amaç (-cı) purpose aim object goal

aman *n* mercy; *int* for goodness sake! please!

amansız pitiless; cruel; deadly; relentless

ambargo embargo

amele worker workman

Amerika America

Amerika Birleşik Devletleri the United States of America

Amerikalı *n* (an) American; a American

Amerikan American

Amerikancılık the American way

Amerikanlaşma *vn* Americanization

amiral admiral

an instant moment

an : bir anda instantly; suddenly

an : şu anda at this moment now

ana *n* mother; a main principal; fundamental

Anadolu Anatolia

Anadolu Ajansı Anatolian Agency

anarşist anarchist

anayasa *pol* constitution

anayurt (-du) native country motherland

ancak *conj* however; but, on the other hand; *adv* barely, hardly; just

Anglo-Saksonlar the Anglo Saxons

anlam sense meaning; significance

anlamak understand; (-den) know (about)

anlaşılma (p of anlamak) be understood; be evident

anlaşma *vn* agreement; pact treaty

anlaşmak come to an agreement

anlaşmazlık disagreement; misunderstanding

anlatım explanation; exposition

anlatmak (p anlatılmak) explain; describe; relate tell

anlayış understanding; comprehension

anlayışsızlık insensitivity lack of consideration

anne	mother	arkadaş	friend
apartman	apartment building	arpa	barley
aptallık	stupidity; foolishness	arpa boyu	very short (distance)
ara	interval (in time/space)	artık	henceforth, in the future; at last, finally; (with a negative verb) no more no longer
arada bir	from time to time now and then; here and there	artırmak (p artırılmak)	increase augment
ara : bir ara	once at one time	artış	increase
ara : bir araya gelmek	come together; join together	artmak	vi increase
ara : bu arada	meanwhile	arzemek	present; submit; offer
araba	cart carriage; automobile car	arzu	wish; desire
Arabistan	Saudi Arabia	arzu etmek	wish; desire
araç (-cı)	means; tool implement; vehicle	asamble	assembly
Aralık	December	asayış-i halk	public order public security
aralıksız	continuous(ly); nonstop	asgari	smallest least
aramak	look for seek search for	asıl	n origin; basis; a real true, genuine; essential; principal; adv. really; essentially
Arapça	the Arabic language	asıllı	of... origin
Araplaştırmak	Arabize	asır (-sı)	epoch; century
arasında	post between among	asistan	assistant (professor)
araştırmacı	n researcher; a inclined towards research	asker	soldier; troops
araştırma	vn research; investigation	askeri	military
araştırmacı	researcher investigator	askerlik	the military profession; the military service
araştırmak (p araştırılmak)	investigate, research do research on	asla	never; in no way
arayış	search (act of) searching	aslına bakarsanız	the truth of the matter, lit if you look at its essence
arazi	land; ground	aslında	really actually
ardından	as post after; behind	asmak	hang suspend
arka	back; rear part	Asya	Asia
arkasında	as post behind; after		

- aşama degree level; stage, phase
- aşırı a extreme; excessive; *adv* extremely; excessively
- aşk love; passion
- aşkın past over exceeding more than
- aşmak (*p* aşılmak) pass beyond/over transcend; exceed; overcome
- at horse
- atak (-ğı) attack; surge a run
- atasözü proverb
- ateş fire
- ateş püskürmek (-e) be furiously angry (with)
- ateşe vermek (-e) set on fire
- ateşli burning; fiery; ardent
- atılım progress; step forward; sudden advance breakthrough
- Atina Athens
- Atlantik Atlantic
- atmak throw; throw away; expel discard
- avantaj advantage
- Avrupa Europe
- Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) the European Economic Community (EEC)
- Avrupa Konseyi the Council of Europe
- Avrupalı European
- ay month; moon
- ay yıldız star and crescent (on the Turkish flag)
- yağa kaldırmak stir up; incite; excite
- ayak foot; leg
- ayak basmak (-e) set foot in/on
- ayakkabı shoe
- ayarlamak (*p* ayarlanmak) regulate fix adjust
- aydın a bright; clear; *n* fig intellectual
- aydın kesimi the intellectuals the intellectual class
- aygıt equipment; apparatus; device; instrument
- ayı bear
- ayırım discrimination
- ayırarak separate; divide; allocate assign set apart
- aylık a monthly; lasting months
- ayna mirror; *fig* reflection
- aynı same identical
- ayrıca separately; in addition; besides also
- ayrılmak (-den) depart, leave go away; separate from one another; (-e) be divided/separated (into)
- ayrım discrimination
- ayrıntı detail
- ayyuk highest point of the heavens
- ayyuka çıkmak rise to the skies reach an extreme peak
- az a small little; few; *adv* little; (-dan) less (than)
- az da olsa no matter how slight/small
- azalmak become less diminish decrease
- azaltıcı şekilde in a way that reduces

azaltma *vn* (act of) decreasing reducing;
decrease

azaltmak (*p* azaltılmak) decrease lessen
reduce

azgınlık fury ferocity; madness wildness

azı dişi molar tooth

azılı ferocious savage; violent; dangerous

azınlık minority

B

baba father

badire unexpected calamity unforeseen danger;
difficult situation

bağdaşmak (-le) harmonize (with); be
compatible (with)

bağımlı dependent

bağımsız independent

bağımsızlık independence

bağır (-gırı) bosom; breast

bağrına basmak embrace take to one's
heart cherish

bağırarak (*vn* bağırma) yell shout clamor

bağlamak (*p* bağlanmak) tie bind

bağlantı connection tie link

bağlı (-e) tied (to); dependent (on);
connected (with)

bağlılık attachment; allegiance; loyalty

bahane pretext excuse

bahar spring springtime

bahçe garden

bahsetmek (-den) mention; discuss;
talk about

bahtsız unlucky; unfortunate

bahtsızlık unluckiness; misfortune

bakan minister member of a cabinet

bakanlık ministry

bakım care upkeep; aspect; point of
view

bakım : bir bakıma in one respect
from one point of view

bakımlı well-cared-for well-kept

bakış look glance

bakış açısı point of view; way of
regarding

bakmak (-e) (*p* bakılmak) look at;
examine; look after tend; look for

balayı honeymoon

bale ballet

balet male ballet dancer

balık	fish	baş kaldırmak	raise the head look up
Balkanlar	the Balkans	başarı	success; accomplishment
bana	to/for me	başarılı	successful
Bangladeş	Bangladesh	başarısızlık	failure lack of success
banka	bank	başarmak	succeed in; accomplish achieve
barbar	barbarian; barbarous	başbakan	prime minister premier
bari	at least; for once; if only	başbakanlık	the office of prime minister/ premier
barınmak (-de)	take refuge/shelter (with)	başka a	other, different; post (-den) other than apart from besides
barış	reconciliation; peace; concord	başka bir şey	something else
barışçıl	peaceful	başkan	president; chairman; manager
basın	the press newspapers	başkanlık	presidency; chairmanship
basın toplantısı	press conference	başkent	capital city
basın yayın organları	the press and broad- cast media	başkonsolos	consul-general
basiret	insight understanding	başlamak (p başlanmak)	begin start
Bask	Basque	başlangıç (-cı)	beginning start
baskı	pressure; oppression	başlatmak (p başlatılmak) vç	initiate make/let begin
basmak	stamp; print; raid attack suddenly; set (one's foot) (on)	başlıca	principal chief, main
Basra Körfezi	the Persian Gulf	başörtüsü	(woman s) veil head scarf
bastırmak (p bastırılmak)	press push down; suppress; repress	başrol	leading part/role
baş n	head; leader; chief; beginning; top, summit; (one)self; a main chief principal	başsağlığı	condolence
baş a iş açılmak	result in trouble	başvurma	vn having recourse to applying for; application
başına gelmek	befall happen to	başvurmak (-e) (p başvurılmak)	have recourse/resort (to); appeal (to)
başta	before all; first; at the head	batak	swamp, bog quagmire
baş : bir baştan bir başa	from one end to another	batı	west; the West Western countries

batılı	a. Western occidental; n. Westerner	belki	perhaps maybe
bayrak	flag	bellek	memory
bayram	holiday; national holiday; a religious feast day	belli	evident, clear; known; visible; definite certain
bazen	sometimes	belli etmek	make evident/clear; make known
bazı	some a few; certain	ben	I
bebek	baby; doll	benzemek (-e)	look like be like resemble; seem
beceri	skill; ability	benzer (-e)	like similar resembling
bedava	gratis free for nothing	beraber (-le)	together (with)
bedel	price	bereketli	blessed; fertile; fruitful
beğeni	good taste; individual liking/taste	beri (-den)	post since from the time of
beklemek (p. beklenmek)	expect; hope for; wait for await	beslenme	vn nutrition; diet
beklenti	expectation	beste	musical composition
bekleyiş	waiting; expectation	beş	five
Belçika	n. Belgium; attr. Belgian	beyanname	manifesto declaration
belediye	municipality	beyaz	white
belediye başkanı	mayor; chairman of a municipality	beyin (-yni)	brain; mind brains
belediye başkanlığı	office of mayor; chairmanship of a municipality	bırakmak (p. bırakılmak)	leave; abandon quit; let go; allow; permit
belge	document; report	biçim	manner way; form shape
belirlenmek	be determined; become definite	biçimde, -in biçiminde	in a manner; as as being
belirli	definite specific; clear	bilakis	on the contrary far from it
belirsizlik	ambiguity uncertainty indefiniteness	bilanço	balance sheet
belirti	sign; indication; symptom	bilcümle	all; entire
belirtmek (p. belirtilmek)	make clear/known; reveal	bildirmek	make known, inform; announce; report; communicate
		bile	even; already

bilfiil	in fact actually	bir de	and, and another thing. more-over in additon
bilgi	knowledge; information; <i>pl</i> bilgiler data	bir şeyler, birşeyler	some things several things
bilgi vermek	brief. give a briefing	biraz	a little, rather somewhat to some extent
bilgili	well-informed knowledgeable	birbiri-, birbirleri + case suffix	each other one another (TG-U 365-366)
bilgisayar	computer	birbirinden + a	one more [a] than the other
bilgisayar-bilen	computer specialist	birçok	many a lot of
bilgisizlik	ignorance; unawareness	birdenbire	suddenly all of a sudden
bilhassa	in particular particularly especially	birer	one each; each one each
bilim	science branch of knowlege	birey	<i>n</i> individual
bilim adamı	scientist	biri	one of them; someone
bilimci	scientist; scholar	birikim	accumulation buildup
bilimsel	scientific	birikmek	assemble; accumulate; pile up
bilincine varmak (-in)	become conscious of; comprehend	birileri	some some people certain people
bilinç (-ci)	consciousness; the conscious mind	birinci	first
bilinçsizce	unconsciously while unaware	birincisi	in the first place first of all
bilinçsizlik	unconsciousness lack of consciousness	birkaç	a few some several
bilmek (<i>p</i> bilinmek)	know	birleşik	united; joint
bilmek : bilemediniz	at most	birleşmiş	united
bin	thousand	Birleşmiş Milletler	the United Nations
biner	one thousand each	birlik	unity; union; (<i>mil</i>) unit
binmek (-e)	get up (on); ride; board; travel (on)	birlik : hep birlikte	all together
bit	one; a an; <i>adv</i> once; just	birlikte	together; jointly
bir buçuk	one and a half	birtakım = bir takım	some a certain number of
bir daha	again, once more; (<i>with neg</i>) never; no more; never again		

- bisiklet** bicycle
- bitim** ending end conclusion
- bitirmek** finish complete bring to an end
- bitki** plant
- bitmek** end come to an end be finished
- bitmek** : *inf.* (+ *-le/-la*) **bitecek gibi değil** it will take forever to there will be no end to the
- bitmek tükenmek bilmemek** never come to an end be unending
- biz** we
- bizim** our ours
- boğaz** throat
- Boğaziçi** the Bosphorous
- bol** plentiful abundant; wide; loose
- bol keseden** generously abundantly
- bombalamak** bomb (from the air)
- bombalı** a bombing- bomb- (*attributive*)
- bombardıman** bombardment bombing
- borç** (cu-) debt; loan
- boş** empty
- boşaltmak** (p boşaltılmak) empty out pour out evacuate; unload
- boşanma** *vn* divorce
- boşanmak** (-den) be/get divorced (from)
- boşvermişlik** *sl* indifference apathy; laid-back attitude
- Botswana** Botswana
- boy** length; height
- boy** : **yıllar boyu** for years throughout the years
- boycot etmek** boycott
- boyut** dimension; size; scale
- bozmak** spoil; ruin; corrupt
- bölge** district; area; region
- bölgelerarası** interregional
- bölgesel** regional; local
- bölgücü** divisive
- bölüm** division; part; section; department; chapter (of a book)
- böyle** a such a this kind of; *adv.* like this in this way
- böyle olunca** this being so since this is the way it is
- böylece** in this way like this
- böylesine** such, such a; to such a degree as this
- brans** branch field of work/operation
- broşür** brochure
- Brüksel** Brussels
- bu** (bun-) *pl* bunlar this - these
- bu arada** meanwhile
- buçuk** and a half (after numerals)
- budamak** prune; trim
- budatmak** have pruned; have trimmed
- Budin Kanunnamesi** the Code of Laws of Buda

bugün	today	burada	here
bugünkü	today's of today	buraları	these places; around here
bugünlerde	nowadays at this time	burası	this place here
buharlı	steam; attr steam-	burkmak (p burkulmak)	twist turn
buharlı gemi	steamboat	burkulmak :	içi burkulmak be very unhappy (about something)
bulaştırmak	smear; infect; contaminate; involve	burnundan kıl aldılmamak	be very conceited/standoffish; not to give an inch
Bulgar	n (a) Bulgarian; attr Bulgarian	burun (-rnu)	nose
Bulgarca	Bulgarian the Bulgarian language	Bükreş	Bucharest
Bulgaristan	Bulgaria	bürokrasi	bureaucracy
Bulgarlaştırma	vn Bulgarization	bütçe	budget
bulmak	find; discover	bütün	a all; whole entire; n (the) whole entirety
bulundurmak	have present/ready; keep have in stock	bütünlük	wholeness; integrity
bulunmak	be found; be present/located; be exist	büyük	big, large; great; old
bulunmaz	rare; unobtainable	büyükelçi	ambassador
buluş	act of finding; find; discovery; invention	büyükelçilik	embassy
bunalım	crisis	büyüklik	greatness; importance; magnanimity; generosity
bunca	in this fashion; this much so much	büyümek	become larger; grow; increase
bundan böyle	henceforth from now on; from then on	büyütmek	make big/large; magnify; exaggerate; bring up rear

C

- cadde main road in a city avenue
- caiz permissible allowable acceptable
- cami mosque
- can soul; heart; (with a possessive suffix)
someone/something dear
- canalıcı vital; crucial. critical
- canavar monster brute; wild beast
- canlandırmak enliven vivify animate
- canlı alive living; lively brisk
animated
- caydırıcı dissuasive deterrent
- caz jazz
- cazip attractive alluring
- cemaat (-ti) community; religious
community
- cemiyet society association; assembly;
meeting
- cephe front(side); *pol* front
- cereyan flow; movement; course of
events; tendency; (electric) current
- cereyan etmek happen occur take
place
- cesaret courage boldness, daring
- cesaretlendirici encouraging lending
encouragement
- ceset (-di) body; corpse cadaver
- cesine/-casına (IG-L 188-189) *v*
suffix used with base of -miş past
as if
- cesur brave courageous bold
- cesurca bravely courageously boldly
- cevap (-bı) answer reply
- cezaevi prison
- cız sizzling or hissing sound; ouch!
- ciddi serious; earnest; important
- ciddiye almak take seriously
- cilve coquetry; quirk
- cinayet murder
- cinsel sexual
- civar neighborhood; vicinity
- civarında about approximately
- coğrafyacı geographer
- cömert generous; liberal; bighearted
- cuma Friday
- cumhurbaşkanı president (of a republic)
- cumhuriyet republic
- cunta junta
- cüretli bold, daring audacious
- cüzdan wallet
- cüzi insignificant trifling; small

Ç

çaba endeavor; effort

çaba göstermek work hard/strive/
endeavor (to do)

çağ time; age era

çağdaş contemporary modern

çağdışı out-of-date outdated; back-
ward

çağırmaq (p çağırılmak) invite;
summon; call; shout call out

çağrı invitation; summons; (mil)
call-up

çağrılı invited (of a person)

çaldırmak cause to strike; cause to
play (an instrument); cause to ring/
sound

çalışma vn work, working; effort
attempt, endeavor; study; pl
çalışmalar activities actions
works

çalışmak work; strive; attempt
try; study

çamur mud; slime; sludge

Çanakkale Dardanelles(town)

Çanakkale Boğazı the Dardanelles
(Straits)

çanta bag; handbag; pack; purse

çap diameter; scale size

çapkın n vagabond rascal rake;
a rakish

çarlık reign/government of the tsars

çarpıcı a striking

çarpıtmak (p çarpıtılmak) distort
contort

çarşamba Wednesday

çatışma vn clash; conflict; skirmish;
dispute disagreement

çatlamaq vi crack split

çehre face; aspect appearance

çekilmek vp be pulled; (-den) with-
draw (from)

çekinmek (-den) refrain (from) abstain
(from); beware (of)

çekmek pull, draw; attract

çelik steel

çelişki discrepancy contradiction;
contrast

çelişkili antithetical contradictory;
opposing

çerçeve frame; framework; confine
limits

çeşit kind sort; variety

çeşitli different; various of different
kinds

çete gang band

çevirmek (p çevrilmek) turn turn
around

çevre circumference; environment;
vicinity surrounding area; pol
circle(s)

çevresinde around in the neighbor-
hood of

çeyrek quarter; one fourth

çıkar interest; profit benefit

çıkarmak (p çıkarılmak) take out,
extract; remove; subtract; withdraw;
pass (a law); lay off discharge

çıkartmak vc have taken out/removed

çıkıvermek suddenly become/turn out
to be

çıkma come out, go out, emerge;
appear; depart from, leave; go up
climb; happen, occur; break out

çılgınlık madness insanity craziness

çınlamak ring (of the ears)

çınlamak : kulakları çınlasın may
his ears burn I wish he could hear
this

çıplaklık nakedness nudity bareness

çırak apprentice

çiçek flower

çift pair; couple

çiftleşme vn coupling mating

Çin China

Çin Halk Cumhuriyeti The People's
Republic of China

çizgi line; stripe; dash

çizmek draw sketch

çocuk child

çoğaltılma vn (the action/state of) being
increased; increase

çoğu most, the majority (of); the greater
part; adv mostly usually

çoğunluk majority

çoğunlukla by a majority; mostly

çok a /adv. much; many; too much/
many; very

çok partili pol. multiparty

çokluk abundance; multitude

çöp chip; garbage trash

çöp kutusu garbage can

çözmek untie; solve/resolve (a problem)

çözüm solution (of a problem)

çözümlemek (p çözümlenmek) analyze

çözümleme vn analysis

çünkü because

D

- da = de, q v
- dağcı mountain climber
- dağılmak *vi* scatter disperse
- dağıtmak (*p* dağıtılmak) scatter; distribute; issue
- daha more; in addition; still yet; so far already until now
- daha az less
- daha çok more still more
- daha doğrusu to be more exact
- dahi also too; even
- dahil *n* inside interior; *adv* inside; included including
- dahil olmak be included; (-e) participate in
- daima always constantly
- dair (-e) about concerning related (to) in connection (with)
- dakika minute
- Dakka Dacca
- dal branch (of a tree); branch subdivision category
- dalgıç diver
- damga brand; stamp; mark
- damga vurmak brand; label
- danışmak (-e) consult (with); ask advice (of)
- daralmak contract shrink; become narrow/tight
- darbe blow stroke; coup d'état
- dava case; *leg* lawsuit
- dava açmak (-e) *leg* bring a suit (against)
- davet invitation
- davet etmek invite; call summon
- davranış conduct behavior; action
- davranmak act behave
- dayak beating thrashing
- dayalı (-e) leaning (against); based (on); dependent (on)
- dayanak support; base basis
- dayanışma *vn* mutual aid cooperation solidarity
- dayanmak (-e) lean (on); be based (on); rely/depend (on); last endure
- de/da/te/ta *conj* and; also, too
- debelenmek struggle in vain/desperately thrash about
- dede grandfather; ancestor
- defa time occasion
- defter notebook
- değer *n* value worth; a worth
- değer taşımak have value be valuable
- değer yargısı standard of judgment, value judgment
- değerlendirmek (*p* değerlendirilmek) appraise, evaluate; take into consideration; appreciate, realize the value of; put to good use

değerli	valuable; worthy; estimable; honorable	demokratik	democratic
değersiz	worthless valueless	deneme	vn test; trial; experiment
değil	neg particle not; not only	denemek	test; try; experiment (with)
değin (-e)	post up to until; as far as	denetim	inspection; control; check; audit
değinmek (-e)	mention; touch upon	deneyim	experimentation; experience
değirmen	mill	denge	balance equilibrium
değirmenin suyu	the money to pay the wherewithal	dengeli	moderate; balanced; stable
değişik	changed; different; various diverse	dengesizlik	imbalance; instability
değişiklik	change	denilmek (-e)	be said; be mentioned; be named/called
değişim	change	deniz	sea
değişme	vn change variation	denizaltı	n submarine
değişmek	vi change; vt change exchange (for something else)	denizaneleri	jellyfish
değiştirmek (p değiştirilmek)	vt change	denli	to the extent/degree; so
deha	genius extraordinary intelligence	denmek	vp be called; be said
dek (-e)	post until; up to; as far as	derece	degree; level; extent
dekorasyon	decoration	dereceli	of degrees
demeç (-ci)	statement declaration	dergi	journal magazine review
demek (der, diyor, diyecek, diyen)	say; tell; mean; call give a name to	derhal	immediately, at once
demek ki	that is to say thus, therefore	derin	deep profound; in-depth
demektir	it means	derinden derine	deeply profoundly; to the utmost
demir	iron	derken	while saying; just then; just; at that precise time; all at once; in spite of the claim that; on the assumption that
demiryolu, pl. demiryolları	railroad	dernek	association; society; club
demokrasi	democracy	ders	lecture class; lesson
demokrat	democrat; democratic	ders vermek	give a lecture
Demokrat Parti	the Democratic Party	dert (-di)	trouble; sorrow; distress; pain; grief suffering

dertleşmek (vn dertleşme) (-le) have a heart-to-heart talk (with)

destan epic epic poem

destek support; prop; fig aid

desteklemek (p desteklenmek) support; prop up

detay detail

dev n giant; a gigantic

devam continuation

devam etmek continue

devamlı continuous continual constant

deve camel

devede kulak a mere trifle a drop in the bucket/ocean

devir (-vri) age period era

devir (-vri) phys circle; circuit

devre sokulmak be included/involved; be installed; be activated. *lit* be plugged into the circuit

devirmek overturn; knock down; overthrow

devlet state; government

devlet adamı statesman

devlet başkanı head of state president

devlet başkanlığı presidency

Devlet İstatistik Enstitüsü State Institute of Statistics

devletlerarası international

devrim revolution

devrimci n revolutionary

Devrimci İşçi Sendikalar Konfederasyonu (DİSK) Confederation of Revolutionary Labor Unions

deyim expression; idiom

deyiş manner of speaking; statement. what a person says; saying

deyiş : başka bir deyişle in other words

dış a outer external exterior; foreign

dış ilişkiler bakanı minister of foreign affairs foreign minister

dış kaynaklı having a foreign source/origin

dışarda out of doors; abroad

dışarı the outside/exterior; foreign lands, abroad

dışında post outside of; except, with the exception of; besides other than

dışişleri foreign affairs

dışişleri bakanı minister of foreign affairs

dışişleri bakanlığı ministry of foreign affairs foreign ministry

DİE abbr Devlet İstatistik Enstitüsü State Institute of Statistics

diğer other another; different

dikkat attention

dikkat çekmek attract attention; (-e) draw attention (to)

dikkat etmek pay attention

diktatörlük dictatorship

dil tongue; language

dile getirmek express; speak out; give voice to

dilbilim linguistics

dilek wish desire; request

din religion faith (*esp* İslam)

- dinamik dynamic forceful
- dindaş coreligionist
- dini religious
- dinlemek listen to hear
- dinlenmek relax rest take a rest
- diplomat diplomat
- diplomatik diplomatic
- direktif directive order
- disinformation disinformation
- DISK *abbr.* Devrimci İşçi Sendikalar
Konfederasyonu Confederation of
Revolutionary Labor Unions
- divan divan collection of Ottoman poetry
- diyar country land
- diye *adv form of demek* saying (used
after direct speech); *as conj.* because; so
that; by saying (TG-U 431-432)
- diyet kola diet cola
- doçent (*abbr.* doç.) docent; college teacher
(with a doctorate)
- doçentlik doctorate status of having a
doctorate
- doğa nature
- doğmak be born; originate; arise appear;
rise (of the sun)
- doğru a straight; correct, right accurate;
true; *adv.* correctly, accurately, properly;
as post (-e) toward in the direction of;
toward near the time of
- doğru bulmak approve of; find appropriate
- doğrudan doğruya directly
- doğru-dürüst a real; proper *adv* really;
properly
- Doğru Yol Partisi the Correct Way Party
- doğrulamak (*p* doğrulanmak) verify.
confirm corroborate
- doğruluk straightness; accuracy; truth;
honesty
- doğu a. east; eastern; n. the East
the Orient
- Doğu Almanya East Germany
- Doğu Bloku the Eastern Block
- doğu dilleri oriental languages
- doğumlu born in (the year)
- doğurmak give birth to, bear (a child);
fig give rise to. produce
- doksan ninety
- doktor doctor
- doktora doctorate
- doktrin doctrine
- dokunmak *vp* be woven
- dokuz nine
- dolar dollar
- dolarlık for/amounting to dollars
- dolaşmak wander about go around
walk around; tour
- dolaştırmak take for a walk; show
around take on a tour
- dolayı (-den) *post* because of on
account of
- dolayısıyla because of; consequently
- doldurmak fill
- dolu full
- donatmak (*p* donatılmak) equip;
decorate

dondurma	ice cream	durum	position; state condition; situation; circumstances
dost	friend	duruş	position; posture
dost ortamı	friendly atmosphere	duyarlılaştırmak	make sensitive
dostluk	friendship; cordiality, friendliness	duyarlılık	sensitivity
dosya	dossier, file	duygu	feeling; impression; emotion
dökmek	pour, pour out; empty; spill	duymak	feel; perceive; hear
döktürmek	vc have (something) poured/poured out/spilled/emptied	duyurmak	vc divulge make known; announce make heard/felt/perceived
dökülmek	vp be poured out; be spilled; get old and shabby	dükân	shop store
döndürmek	turn into; convert transform	dümen	rudder
dönem	period of time; age era	dümen suyunda gitmek	fig follow in someone's steps
dönmek	turn; go/come back return	dün	yesterday; the past
dönüm	land measure (about one-fourth of an acre)	dünkü	yesterday's of yesterday
dönüş	returning; return journey	dünya	world
dört	four	dünya görüşü	phil. conception of the world <i>Weltanschauung</i>
dört bir yanına (-in)	in every direction, to every part (of) all around	dürüst	straightforward honest
döviz	foreign exchange foreign money	düşman	enemy foe
dövmek (p. dövülmek)	beat flog thrash	düşme	vn fall drop; decline
DP = Demokrat Party	the Democratic Party	düşmek	fall drop; (-e) behoove fall (to one as a duty/a concern)
dram	drama	düşük	fallen; low (of price funds)
durdurmak	vc make stand still stop bring to a stop to	düşünce	thinking; thought, idea; opinion
durgunluk	inertness apathy	düşünmek (p. düşünölmek)	think about/ of; consider
durmak (-ur)	stop; cease; stand continue	düşünür	thinker, intellectual
durulmak	vp <i>impers</i> stop; stand	düşürücü	causing to fall tending to reduce
üzerinde durulmak	dwell on; emphasize stress focus on	düşürölme	vn. drop fall <i>lit.</i> being caused to fall

düşüş fall; manner of falling
 düzeltmek (pvn. düzeltilme) make
 smooth; correct. rectify
 düzen order. arrangement; system
 düzenleme vn arrangement; provision;
 regulation

düzenlemek (p düzenlenmek) arrange,
 put in order organize; regulate
 düzey level; fig. importance rank value
 düzine dozen

E

edebiyat literature
 edepsizlik insolence rudeness.
 impertinence
 edinmek get. obtain. acquire
 edyan pl of din religions
 efekt theatrical effects
 efendi gentleman; hist. an Ottoman title
 efendim int sir; I beg your pardon
 efsunlaşma vn. witchcraft, bewitchment
 Ege the Aegean (Sea)
 egemenlik sovereignty; dominance; pre-
 eminence
 eğer if; whether
 eğilim tendency trend inclination
 eğilmek vp (-e) bend; incline; fig
 be inclined (toward)
 eğitilmiş educated; trained

eğitim education; training
 eğlence amusement; diversion
 eğlenceli amusing. entertaining;
 diverting
 eğlenme vn entertainment; enjoyment.
 having a good time
 eğlenmek have a good time amuse
 oneself
 ehemmiyet importance
 ekin harvest crop; culture
 ekinsel cultural
 eklemek add; attach; append
 ekonomi economy; economics
 ekonomik economic
 ekran screen; motion picture screen
 eksiklik deficiency defect; lack
 el hand
 el ele veriş joining of forces.
 collaboration, cooperation
 el ele vermek join forces;
 cooperate

el kitabı	handbook manual	en most	(used to form the superlative of adjectives and adverbs)
el koymak (-e)	seize, confiscate	en az	at least
elde etmek	obtain, acquire, get hold of	en aza indirmek	minimize
elden gitmek	be lost	endişe	anxiety, alarm, worry, concern
ele alınmak	be taken up/considered (a reason, a plan); be included	endüstri	industry
ele almak	take up, consider (a matter)	enfeksiyon	infection
ele geçirmek	get control of; get possession of	enflasyon	inflation
elinde olmak	be possible, be within one's power	enflasyonist	inflationary
elindeki	available on hand	enformasyon	information
elinden gelmek	be able to do	engellemek (p engellenmek)	hinder, block
elbet(te)	surely, indeed, of course, certainly	engizisyon	inquisition
elçilik	embassy; diplomatic establishment	Enosis	Greek Union (with Greece)
elektronik	electronic	enstitü	institute
elektronik beyin	computer	Enternasyonal	of the International(e)
eleman	element; staff member, member of the personnel	epey	rather, fairly, pretty; a good many, lots of
eleştiri	criticism, critique	erdirmek	vc. cause to reach/attain/arrive at
eleştirmek	criticize	erimek	vi melt; dissolve
elli	fifty	erkek	man; male
elverişli	suitable, convenient	erken	early
emekçi	worker, laborer	Ermeni	Armenian
emekli	retired	ertesi	the next/following (day, week, etc.)
emin	safe, secure; sure, certain	esas	n foundation, basis; principle; a. basic, principal, main
emir (-mri)	order, command	esasında	fundamentally, basically, actually
emretmek	order, command, decree	esaslı	fundamental; essential; substantial

eser trace; written work; work of art
 esir prisoner of war; captive
 eski old; former
 esrarlı mysterious cryptic
 eş mate; spouse; husband; wife
 eşya things objects; belongings; goods
 EIA acronym of a Basque liberation group
 etiketli labeled
 etki influence; effect
 etkilemek (p. etkilenmek) effect
 influence have an influence on
 etkili influential; effective
 etkin active; effective
 etkinlik activity

F

faaliyet activity
 faaliyet raporu *fin* director's report.
 operational report
 facia tragedy calamity. catastrophe
 faiz *fin* interest
 fakat but
 fakülte faculty; school/college of a
 university

etmek do; make
 etnik ethnic
 ettirmek c. of etmek cause to do.
 have done/made
 edüt (-dü) [*Fr* étude] study
 ev house; home
 ev sahipliği yapmak to host
 evet yes
 evlat (-dı) offspring; child; son
 evrensel universal
 eylem activity action; operation
 Eylül September
 falso false note; blunder. bungling
 faltaşı pebble
 faltaşı gibi (of eyes) wide open
 fantezi fantasy
 fark difference; distinction
 farkında olmak (-in) be aware of
 know about; notice
 farklı (-den) diverse. different (than)
 Farsça the Persian language
 Fas Morocco
 Fatih *pr. n.* the Conqueror (Sultan
 Mehmet II)

fatura invoice; bill

fayda gain; use

fazla too; too much; too many; (-den)
more than

federal federal

Federal Almanya Federal (Republic of
West) Germany

Federal Almanyalı (a) West German

federe federated

felaket disaster catastrophe calamity

felsefe philosophy

ferdi personal individual

feribot ferryboat

fersah parasang

fersah fersah by far far and away
greatly

fert (-di) person individual

fırlamak jump leap up; soar

fırsat opportunity chance

fırtına storm gale

G

G. Afrika = Güney Afrika South
Africa

garantörlük status of being a guarantor

gaye object purpose aim

fikir (-kri) thought idea; opinion

fil elephant

Filistin Palestine

filizlenmek sprout up; begin to
develop/appear

film film

filoloji philology

finansman finance financing

firma firm company

fiyat price

FKO abbr. Filistin Kurtuluş Örgütü
the Palestine Liberation Organization

flört flirtation

fon fund

fraksiyon fraction; pol faction splinter-
group; factionalism

Fransa France

Fransız n (a) Frenchman; att. French

Fransızca the French language

gayet very, very much, extremely

gazete newspaper

gazeteci newsman, journalist

gebelik pregnancy

gece night

gece yarısı midnight

gece gündüz night and day continually

geçen (the) past/last (week year, etc.);
passing surpassing

geçenlerde lately recently

geçici provisional; temporary

geçirmek make pass; spend (time);
go through experience

geçmek pass; exceed

geçmiş a past; *n* the past

gelecek a future; next (week month);
n the future

gelenek tradition custom

gelgelelim but all the same and yet
however

gelince (-e) regarding as for con-
cerning

gelir income revenue

geliş manner of coming; coming arrival

gelişme *vn* development; growth
expansion

gelişmek develop evolve progress

gelişmiş developed; advanced

geliştirmek (*vn* geliştirme) cause
to progress; improve, make better

gelme *vn* (act of) coming; arrival

gelmek come; arrive; seem appear;
prove/turn out to be

gem horse's bit

gemi aızıya almak bolt get out of
control *lit.* take the bit between the
teeth

gemi ship; boat

gencecik very young

genç (-ci) a young youthful;
n young person

gençlik youth, youthfulness; the
younger generation

gene again; moreover; still

genel general

Genel Kurul the General Assembly

genel sekreter secretary-general;
general secretary

genellik generality

genellikle in general; usually

general general

geniş wide broad; extensive

gerçek a real; true; genuine; original;
adv really; *n* truth; reality; fact

gerçekte in fact in reality

gerçekçi realistic

gerçekçilik realism

gerçekleşmek prove to be true materializ-
become a reality; turn out to be

gerçekleştirilme *vn* realization being
made into a reality

gerçekleştirmek (*p* gerçekleştirilmek)
realize achieve, make real make into

gereğince as far as is necessary, as
required

gerek necessary

gerek gerek(se) whether or;
either or

gerekçe reason motive; ground(s)

gereken (which is/are) necessary/
needed/required

gerekli	necessary	gezi	excursion; outing; tour; trip journey
gereklilik	necessity need	gezilmek	vp. be visited/toured; <i>impers</i> p. wander stroll through
gerekmek	be necessary; be needed/ required	gezinti	stroll; pleasure trip; outing tour
gereksiz	unnecessary	gezmek	go about travel tour visit
gerektirmek	necessitate require make necessary	gibi	<i>post</i> similar to like; <i>conj</i> as
gerginlik	tension strain	giderek	slowly gradually
geri	<i>n.</i> rear part; a rear; <i>adv</i> back, backwards	giderilme	<i>vn</i> removal; abolishment
geri almak	take back repossess	girilmek	<i>impers</i> p enter be entered
geri dönmek	come/go back return	giriş	entry; entrance
geri kalan	the rest the remainder; the remaining	girişim	undertaking; approach, advance; representation; démarche; intervention
geri olmak	be behind lag behind	girişme	<i>vn</i> undertaking; mounting (an attack)
gerileme	<i>vn</i> regression; cutback; decrease	girişmek (-e)	meddle interfere; under- take; set about
gerilemek	regress; worsen	girme	<i>vn</i> act of entering; entry; admission
gerilik	backwardness	girmek (-e)	enter; be included
gerilim	<i>lit</i> & <i>fig</i> tension; stress	gitmek	go; go away depart
gerilla	guerrilla warfare; guerrilla	gittikçe	gradually little by little; more and more
gerzek	stupid individual/person	giyecek	clothing, clothes
getirme	<i>vn</i> (act of) bringing/ bringing in; importing	giyim	clothing apparel
getirmek (p. getirilmek)	bring bring in; import	giyim kuşam	clothing clothes
getirtmek	<i>vc</i> cause to bring; have brought; send for; (-den) order (merchandise); import (from)	gizli	hidden, concealed; secret; confidential mysterious
gezdirmek	show (someone) around, take through	gizlice	secretly furtively
gezginci	roving wandering; itinerant	göç	migration; emigration; immigration
		göğüs (-ğsü)	chest; breast
		göğsü kabartmak	make proud cause to swell with pride

gökbilimcilik	astronomy	gösteri yapmak	put on a show/performance
gömlek	shirt	göstermek (p. gösterilmek)	show; demonstrate
göndermek	send	götürmek	take, take away; carry off; remove; destroy
gönül (-nlü)	heart; mind	göz	eye
gönülden	sincerely; willingly readily	göz atmak (-e)	glance (at)
gönüllerde taht kurmak	become very popular <i>lit</i> set up a throne in the hearts	gözden düşmek	fall into disfavor be disgraced
göre (-e)	post according to; suitable for; in comparison with	gözden geçirmek	examine, look over scrutinize take under study
görev	duty; work; function; office; service	göze almak	risk; resign oneself to
görevden alınmak	be removed from office; be dismissed/discharged	gözetleme	vn watching, observing; observation
görevli	a having duty/function; on duty; n government employee on duty	gözükmek	be seen; be/become visible; seem appear
görkemli	splendid, magnificent	gözünü korkutmak	daunt intimidate
görmek	see; experience undergo; consider regard	gözüyle görmek	be an eyewitness (to); view as regard as
görülme	vp be seen; appear; be evident	gözlem	observation
görülmemiş	unforeseen; unprecedented	gözlemci	observer
görünmek	vi appear be visible show oneself; seem	gözlemlemek	observe
görüş	manner of seeing; opinion point of view	grev	ind strike
görüşme	vn meeting, discussion negotiation	grup (-bu)	group
görüşmek (ile) (p. görüşülmek)	meet (with); confer (with); discuss (with); deal (with)	gurur	pride; vanity; conceit
gösterge	indicator pointer	gururlu	proud; vain; conceited; haughty
gösteri	display; show, performance; (political) demonstration	güç	difficult hard
		güç (-cü)	strength, force; power; influence
		güç gücü yetmek (-e)	be able to, be capable of, be strong enough to

güçlendirmek make strong strengthen;
lend credit/support to

güçleştirmek make difficult complicate

güçlü strong powerful

gün day

günün adamı the person who is currently
being talked about the man of the hour
(lit. day)

günah sin; fault

güncel contemporary current

gündem agenda

güney south

Güney Afrika South Africa

Güney Afrika Cumhuriyeti the
Republic of South Africa

günlük a daily; for days

güven confidence, reliance trust;
security; safety

güven: kendine güven self-confidence
self-reliance

güvence guarantee; protection

güvenlik security safety

güzel beautiful; handsome pretty;
good, nice fine

güzellik beauty

H

haber news; report; information;
knowledge

haber : (-in) haberi olmak (-den)
know about be informed of

haber ajansı news agency

haberleşme *vn* communication;
correspondence

haberleşme bakanı minister of
communications

haberli informed; knowing; knowledge-
able

habersiz unannounced; uninformed;
knowing; without giving advance notice

hadise event, incident occurrence

hafiflik lightness; frivolity levity

hafta week

hafta başı first day/begining of the
week

haftalık weekly (publication); lasting..
weeks

bahambaşı chief rabbi

hainlik treachery perfidy

hak (-kkı) *n* right; due; truth; justice;
a right; true

hakaret insult affront

hakça	justly fairly rightly	hanım	lady
hakikat	truth; fact	hapis (-psi)	imprisonment; prison
hakikaten	really acutally in truth	hapsetmek	imprison; confine
hakkında	about concerning	harcama	vn expense expenditure; spending
haklı	just fair right	harcamak (p. harcanmak)	spend expend consume use
haksız	unjust	hareket	movement action activity; behavior
haksızlık	injustice	harf	letter (of the alphabet)
hal (-i)	condition state; situation; circumstance	harfiyen	literally word by word to the letter
hal : -diği halde	although (IG-I 186[22])	hariç (-ci)	n outside exterior; foreign country; adv. apart from not including, except for
hal : bir hale getirmek	bring up to a state/condition	harika	wonder; miracle
hal : o halde	in that case	harikalar diyarı	wonderland
hale gelmek	come to/reach the state	harp (-bi)	war
haline gelmek	become turn into	hassasiyet	sensitivity; touchiness
hâlâ	still yet	hasta	sick ill
halbuki	however nevertheless but; whereas	hastalık	sickness illness; disease
halen	at present currently	haşmet	majesty, pomp
halk	n people; attr public	hata	mistake error; flaw fault defect
halletmek	analyze; solve resolve (a problem)	hatalı	mistaken wrong erroneous
ham	unripe; ind raw crude	hatırlamak	remember recall
hamile	pregnant	hatırlatmak	remind bring to mind recall
hamile kalmak	be/become pregnant	hatta	even, so much so that
hamle	attack; surge sudden advance great leap forward	hav	nap pile (of cloth)
hammadde	raw material(s)	havı dökülmüş	threadbare
hangi	which?		

hava	air; weather; climate	hegemonyacı	striving for dominance
havaalanı	airport airfield	hele	above all especially; look here!
havan	mortar (for pounding)	hem	besides; and also
havanda su dövmek	engage in fruitless discussion/useless labor	hem de	moreover and also besides
havayolları	airline	hem de nasıl!	and how!
hayal	illusion; imagination	hem hem(de)	both and
hayat	life	hemen	immediately at once right away; about nearly; just
hayati	living; vital; essential	henüz	yet still; (with neg) not yet
haydi	int come on!	hep	pron all the whole; adv always on every occasion; repeatedly
hayır	no	hep birden	all together; all at once
hayırlı	good advantageous; auspicious	hepsi	all of it/them
hayranlık	admiration; appreciation; adoration	her	every, each
haysiyet	self-respect personal dignity	her biri	everyone each one
hazır	ready; prepared; present in attendance	her gün	every day
hazırlamak	make ready prepare	her iki	both
hazırlanmak	be readied; be prepared	her türlü	every sort of
hazırlatmak	have (s o) prepare/make ready	her yan	every side; every part
hazırlık	preparation; readiness	her zaman	always
hazin	sad pathetic touching moving	hergün = her gün	every day
hazine	treasure; treasury	herhalde	presumably; in all probability
Haziran	June	herhangi	whatever whichever; whoever; (in neg sentences) any, whatsoever
hedef	target; object aim goal	herhangi bir	any just any
hediyelik	suitable to be used as a present	herkes	everyone everybody
hediyelik eşya	souvenirs; items purchased as gifts	hesap (-bı)	account; reckoning; bill

hesaplamak (p hesaplanmak) reckon,
calculate; take into account/consideration

heves desire enthusiasm great interest

heveslenmek (-e) desire long for

heyet committee; commission; delegation

heyecan excitement; enthusaism

heyecanlanmak be or become excited/
enthusiastic

Hıristiyan Christian

hız speed; acceleration

hızlandırmak gain speed/impetus/momentum
be accelerated

hızlanmak speed up accelerate

hızlı rapid fast; intensive

hızlı intikal kuvveti rapid deployment
force

hiç (with neg.) never, not at all; (with
interrog) ever; n nothing. nothing at
all; zero

hiç olmazsa at least

hiçe saymak count as nothing; disregard

hiçbir no at all not even one

hikâye story tale

hikâyeci writer of stories; story teller

himayet *hnd* protection

Hindistan India

hitap etmek, hitabetmek (-e) address
(a need a taste)

horoz cock rooster

hostes stewardess airline hostess

hoş a pleasant, agreeable; adv
pleasantly with pleasure

hoşgörü tolerance; indulgence

hoşgörümlü tolerant; indulgent

hoşuna gitmek be pleasing to. please

hudut border. boundary. frontier

hukuk law jurisprudence; (pl. of hak)
rights

hukukçu jurist; lawyer

husus peculiarity; particular point; matter

hususunda with reference to; in regard to

hususiyet peculiarity; special characteristic/
feature

buy disposition; character; temper

hücum attack assault; harsh criticism

hüküm rule; provision; judgment

hükümet government

hükümet başkanı head of state/
administration/regime

hürriyet freedom; (capitalized) the name
of a Turkish newspaper

hüzün sorrow. sadness melancholy

I

Irak Iraq

ırk race; lineage

ırkçı racist

ırkçılık racism

ısınmak grow warm warm up

ıskarta waste; discard

ıskartaya çıkarmak discard throw away

ısmarlama *vn* custom-built; prescribed;
entrusted

ısrat insistence; persistence

ısrarlı insistent

ışık light

İ

iade return; giving back

iade etmek return; give back

ibare wording phraseology; expression;
sentence

ibaret olmak (-den) consist (of) be com-
posed (of)

İbranice the Hebrew language

icap etmek, icabetmek be necessary/required

icra carrying out execution; practice

iç *n* inside interior; *a* interior; domestic

iç açıcı heartening cheering encouraging

iç içe one within the other inseparably
linked interdependent

iç piyasa the domestic market

içecek *a* drinkable; *n* drink beverage

içerde inside within in

içeri inside interior

içi burkulmak be very unhappy feel
great regret

için *post.* for; on account of; about,
concerning; in order to; *after a nominaliza-
tion in -diği* because

içinde inside within

içine to the inside; inside of it into it

içine almak include contain

içişleri internal/domestic affairs

içmek (*p* içilmek) drink; smoke (cigarettes
etc)

idare	management direction, administration	iktidar	ability, capacity; party in power government
idare etmek	manage; (-le) make do (with)	iktisadi	economic
iddia	claim assertion; pretension	il	province (of a country)
iddia etmek	claim; pretend	ila nihaye	until the end; forever
ifade	expression; explanation	ilan	declaration; announcement; proclamation; advertisement
ifade etmek	express; explain	ilan etmek	declare; announce; proclaim
ifadesini kullanmak	give one's statement; state	ilave	addition; appendix
iftira	slander calumny; fabrication forgery	ilave etmek (-e)	add (to)
ihlal etmek	break (a law a treaty); violate	ile	and; with together with
ihmal	negligence neglect; inattention; care- lessness	ileri <i>n.</i>	forward part; the future; <i>adv</i> forward ahead, to the front
ihracat	exporting; exports	ileri gelmek (-den)	be due to result from
ihracat etmek	export	ileri sürmek	put forward/insist on (an idea)
ihtilal	revolution; riot	ileride	in front; in the future
ihtimal	probability; probably	ilerlemek	advance progress go forward
ihtimal vermek (-e)	consider (something) likely	iletmek	send; convey transmit; inform communicate; report
ihtisas	specialty; specialization	ilgi	connection; relation; interest
ihtisas sahibi	specialist	ilgilendirmek	be of interest to concern
ihtiva etmek	hold contain; include comprise	ilgilenmek (-le)	be interested (in), show concern (for) pay attention (to)
ihtiyaç (-cı)	need necessity; requirement	ilgili (-le)	concerned/connected (with); interested (in)
ihtiyatlı	cautious discreet prudent	ilginç	interesting interest-provoking
İkarus	trade name Icarus	ilhak	annexation
iki	two	ilim	knowledge; science
iki dil konuşabilen	bilingual	ilim adamı	scholar man of learning
ikinci	second	ilişki	relation connection; relationship
ikincisi	in the second place secondly		
ikiz <i>n.</i>	twin(s); <i>attr</i> twin		

ilişkiler sürdürmek	conduct/carry on relations	indirmek	cause to descend lower bring down
ilişkin (-e)	connected (with) relating (to) belonging (to) regarding	indirtmek	cause to lower have lowered
ilk	first initial	İngiliz	<i>n</i> Englishman; <i>attr</i> English British
ilke	principle	İngiliz Uluslar Topluluğu	The British Commonwealth of Nations
ilkokul	primary school elementary school	İngilizce	the English language
ille	come what may no matter what happens	İngiltere	England
imaj	image	inisyatif	initiative enterprise
iman	faith belief; adherence to Islam; religion creed	inisyatif sahibi	one with initiative
imdat (-dı)	help	inkâr etmek	deny; refuse
imkân	possibility; opportunity	inkıraz	decline; collapse; extinction
imkânsız	impossible	inmek	go down, come down descend; land (of an airplane)
imparatorluk	empire	insan	person human being; <i>indef</i> one
imtihan	<i>educ</i> examination test	insan gücü	manpower
imtihana girmek	take an examination	insan hakları	human rights
imtiyaz, imtiyazat	<i>İrnd pl</i> privilege; government concession	insanbilimci	anthropologist
imza	signature	insanlık	mankind; humanity; humaneness; kindness
imza atmak	sign	insanoğlu	man human being; mankind
inanç (-cı)	belief; trust	intikal	movement; passage
inanç sahipleri	religious believers	ipucu, <i>pl</i> ipuçları	clue hint indication (<i>lit</i> rope's end)
inanılmaz	unbelievable incredible	irade	will; volition
inanmak (<i>p</i> inanılmak) (-e)	believe (a person); believe (something)	İran	Iran
incelemek (<i>p</i> incelenmek)	study carefully analyze in detail explore; review	irtica	(fundamentalist) reaction being reactionary
inci	pearl	ise	as for with regard to <i>lit</i> if it is (IG-U 416-417)
incitmek	offend; hurt injure; infringe on violate	ishal	diarrhea

İslam	İslam	işaret etmek (-e)	point (to). indicate; point up allude (to)
İslamiyet	İslam the religion of Islam	işbaşına geçmek	come to power; take the lead
İspanya	Spain	işbaşına gelmek	come to power
İspanyol	<i>n</i> (a) Spaniard; <i>attr</i> Spanish	işbirliği	cooperation
İspanyolca	Spanish the Spanish language	işçi	worker; laborer; employee
İsrail	Israel	işgal	occupation holding by force
İsraili	<i>n</i> (an) Israeli; <i>a</i> Israeli	işgal etmek	occupy (space); occupy hold by force
istasyon	station	işitmek	hear; learn of
istatistik	statistics	işkence	torture torment
istek	request; wish desire	işkence görmek	undergo torture
istemek (<i>p</i> istenmek)	want; wish for. desire; ask for request	işlemek	<i>vt.</i> work over; work on effect; commit (a crime); <i>vi</i> function work; operate
ister . ister	whether or; either or	işletme	<i>vn</i> operating running; managing (a business)
ister istemez	willingly or unwillingly. like it or not	işletme bölümü	department of business administration
isteyerek	willingly. by one's own wish; on purpose	işsizlik	unemployment
istifade etmek (-den)	benefit (by) profit (from) avail oneself (of)	işte	here! here it is! see! look!
istikamet	direction	işyeri	place of work/employment
istikrarsızlık	instability. unsteadiness	İtalyan	Italian
İsveç	<i>n</i> Sweden; <i>attr</i> Swedish	İtalyanca	the Italian language
İsviçre	<i>n</i> Switzerland <i>attr</i> Swiss	ithalat	imports
isyan etmek	revolt rebellion; riot	itibaren (-den)	from dating from from on
iş	work; job, employment; business commerce; matter affair	itibarıyla	considering; concerning as regards; from the point of view of
işe yaramak	be useful prove useful	itiraf etmek	confess admit acknowledge
işine gelmek	suit the purpose/interest of	itmek	push shove; <i>fig</i> compel; induce
işadamı	businessman	iyi	<i>a</i> good; well healthy; <i>n</i> the good (side of something)
işaret	sign; mark; indication		

iyi niyetli well-intentioned

izin (-zın) permission. consent

izin vermek (-e) allow permit give
permission (to)

J

Japon *n* (a) Japanese; *attr* Japanese

jest gesture

izlemek (*p.* izlenmek) trace track; pursue
follow; keep up with follow (events);
watch view observe

jet jet; jet airplane

Judeo-Espanyol Judeo-Spanish

Judeo-Fransız Judeo-Franish (= French +
Spanish)

Judeo-Türk Judeo-Turkish

K

kaba rough coarse

kabaca roughly; coarsely

kabarık swollen puffed out

kabartıcı causing to swell/puff up/rise

kabartmak cause to swell make swell

Kabil Kabul

kabil sort kind

kabilinde in the nature of something like

kabul acceptance; approval; *soc* reception

kabul etmek accept; agree to; approve;
acknowledge

kaçakçı smuggler

kaçakçılık smuggling

kaçamak pretext; evasion; subterfuge

kaçınılmaz unavoidable inescapable
inevitable

kaçınma evasion avoiding abstinence

kaçınmak (-den) avoid keep away from;
abstain from

kaçırmak (*vn* kaçırma) *vn* make/let
escape; miss (a chance a train); kidnap;
hijack; smuggle

kaçmak run away flee; escape; avoid

kadar *n* quantity; amount; extent, degree;
post as much as; to the extent of; (-e)
until (a time); within (a period of time);
up to as far as (a place)

kadastro land survey cadastral survey

kader destiny fate; providence

kadın	woman	kalkınma hızı	growth rate
kadirşinaslık	appreciation	kalkmak (vñ kalkma)	get up arise; leave depart (for a journey)
kadro	permanent staff professional staff/ group	kalmak	remain stay; be left; be left over; become; be
kafa	head	kalmak: kaldı ki	the fact remains that, it only remains to say and moreover
kafeinsiz	without caffeine decaffeinated	kalp (-bi)	heart
kafeterya	cafeteria	kampanya	campaign drive
kâfi	sufficient enough	kamu	the public
kâfi gelmek	be sufficient/enough	Kamu İktisadi Teşekkülü	State Enterprise
kâfir	infidel; non-Muslim; unbeliever	kamu kesimi	the public sector
kağıt	paper	kamuoyu (-nu)	public opinion
kahraman	hero	kan	blood
kahramanlık	heroism bravery; heroic act	kanaat	opinion; conviction; contentment
kahve	coffee	kanalizasyon	sewer system drainage
kal-	<i>used only with the dative suffix -e</i> speech; talk	kanat (-dı)	wing (of a bird); wing (of a party)
kale almak (p alınmak)	take into consideration	kanı	opinion, view
kaldırmak vc (p kaldırılmak)	raise lift; take away remove; abolish cancel; tolerate bear	kanıtlamak	prove
kale	fortress; bulwark	kanlı	bloody
kalem	pencil; category class; item; entry (in an account	kano	canoe
kalın	thick stout; coarse; dense	kanser	cancer
kalıp (-bı)	mold; pattern; model	kanun	law
kalıt	inheritance	kanun-i esasi <i>pol</i>	constitution
Kaliforniya	California	Kanuni <i>pr n</i>	the Lawgiver (Süley- man I)
kalite	quality	kanunname	code of laws
kalkınma <i>vñ</i>	progress development; growth	kapalı	shut closed; covered
		kapalı ekonomi	closed-market economy

kapamak	close shut	karışıklık	confusion turmoil disorder
kapasite	capacity; ability capability; volume	karışmak (-e)	meddle (in), interfere (with); become a part (of); be involved (in)
kapatmak	shut; shut down close down; suppress	karıştırılma	<i>vn p</i> mixing (the act/state) of being mixed
kapı	door; gate	karşı	<i>n</i> opposite side/direction; as <i>post.</i> (-e) opposite to; opposed to; facing; against; to; toward in contrast to
kapıcı	doorkeeper; maintenance man	karşı çıkmak (-e) (<i>impers p</i> çıkılmak)	oppose; prepare to oppose
kapılmak (<i>p</i> of kapmak)	be seized/ snatched/ carried off; (-le) be deceived/taken in	karşı karşıya	face to face
kaplamak	cover over; envelop; include	karşı karşıya kalmak	remain face to face with confront
kaplumbağa	turtle; tortoise	karşılamak (<i>p</i> karşılanmak)	meet; greet; welcome; receive
kapmak	seize; snatch; carry off	karşılaşmak (-le)	meet encounter; be confronted (with)
kapsamak	include; contain; comprise	karşılaştırma	<i>vn</i> comparison; confrontation
kapsamlılık	comprehensiveness; all-embracing nature	karşılık	equivalent; recompense compensation; return (on investment); (-e) in reponse to
kaptırmak	cause or permit to seize/snatch/ take in	karşılık : buna karşılık	(but) on the other hand
kâr	gain profit	karşılık vermek	make recompense
kâr etmek	make a profit	karşılıklı	a mutual reciprocal; <i>adv</i> mutually together; face to face
karakol	police station	karşın (-e)	in spite of
karamsar	pessimistic	kart	card
karanlık	<i>n</i> the dark darkness; a dark	kasaba	small town large village
karar	decision; resolution; decree	Kasım	November
karar vermek	decide make a decision	kasıtlı	deliberate purposeful; premeditated
kararlaştırmak	decide agree on	kaşık	spoon; spoonful
kararlı	determined resolved resolute	kat	layer stratum; story floor; time(s)
karartmak	blacken darken	kat : bir kat daha	still more even more
Karayibler	The Caribbean		
karayolu	main road highway		
kardeş	brother; sister; sibling		

katılmak <i>vp.</i> (-e) be mixed; be added; be included (in); take part/participate (in); join	kazandırmak <i>vc.</i> cause to acquire/gain/earn
katılmayış failure to participate/take part	kazanmak (<i>p kazanılmak</i>) acquire; gain; win; earn; <i>pol.</i> win over persuade
katkı aid help; contribution	kebab (-bı) shish kebab
katkıda bulunmak (-e) contribute make a contribution (to)	kebabçı cook and seller of shish kebab
katma <i>n</i> additon; a additional supplementary	kemakan <i>archaic</i> as it was/used to be
katmak add; mix	kenar <i>n.</i> edge, border; rim; <i>attr.</i> remote; isolated; peripheral
kavga quarrel conflict fight	kenar : bir kenara aside to one side
kavram concept idea notion	kenar mahalle distant (and poor) suburb
kavramsal conceptual relating to ideas	kendi, kendisi <i>refl. and emphatic pron./a.</i> -self -selves; own; he. she (TG-U 355-357)
kavuşmak (-e) reach; attain; obtain	kendine güven self-confidence self-reliance
kavuşturmak <i>vc.</i> bring together; cause to meet; cause to reach/attain; cause to succeed in getting	kent city, town
kaybetmek lose	kese small bag; money bag; purse
kaybolmak be lost/missing; disappear	kesenin ağzını açmak prepare/begin to spend money freely open up (the mouth of) one's purse
kaydetmek note; record write down; enroll	kesim shape form; section; sector
kaygılanmak be worried/concerned/anxious	kesin definite; distinct; certain
kayık boat skiff	kesinlik definiteness; finality; certitude
kayıp (-ybı) loss	kesit cross section
kayıt (-ydı) restriction; record; entry	kesmek cut; cut off; cut into
kayıtsız indifferent; unconcerned; careless; <i>adv</i> unconditionally without reservation	keşfetmek discover
kaynak fountain spring; source	kez time occasion
kaynak maliyeti prime cost	keza also too likewise
kaynaklanmak (-den) have (its) source in be due to	Kıbrıs Cyprus
kaynamak boil; <i>fig</i> become a hot spot	kıl hair
kaza accident	kılı kıpırdamamak remain indifferent/ completely unmoved not to turn a hair
kazançlı profitable; with profit having profited	kılmak render make; perform (ritual worship)

kımıldatmak	vc	move; shake	kimse	someone somebody; person; (with the neg) no one nobody	
kınamak (p kınanmak)		condemn; censure; blame	kiralamak (p kiralanmak)	rent; hire	
kıpırdamak	vi	stir	move slightly	kirletmek	make dirty. soil sully
kırk		forty	kirli	dirty	
kırmak (p kırılmak)		break; crush; destroy	kişi	person human being	
kısa		short. brief	kişi başına	per head per capita per person	
kısa görüşlülük		shortsightedness	kişilik	personality; of/composed of person	
kısaca	a	rather short; adv shortly briefly; in short	Kİİ abbr.	Kamu İktisadi Teşekkülü State Enterprise	
kısacası		in brief in short	kitap (-bı)	book	
kısım (-smı)		part; portion; piece	kitle, kütle	mass; great quantity; group	
kısmak (p kısılmak)		tighten; lessen reduce; cut down	KKİC abbr.	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti the Turkish Republic of Northern Cyprus	
kısmen		partially in part	klasa başa	Ladino the lower class	
kışkırtma	vn	instigation incitement; provocation	koca	old ancient; great large	
kışla		barracks	koca bebek	big baby	
kıvanç		pride	kol	arm	
kıyafet		clothing clothes dress attire; costume	kollarını açmak	welcome with open arms	
kıyas		comparison	kolayca	easily; quite/fairly easily	
kıyaslamak (p kıyaslanmak)		compare	kolaylık	easiness; convenience; facility	
kıyı		shore coast bank; edge	komisyon	commission	
kıymet		value worth	komite	committee	
kıymetini bilmek (-in)		value appreciate realize the worth of	komşu n	neighbor; a neighboring adjacent	
ki	conj	that; so that	komşuluk	neighborliness	
kilise		church	komünist	communist	
kim		who?; whoever	komünizm	communism	
kimlik		identity			

konfederasyon	confederation	korunma	<i>vn</i> defense; <i>med</i> prevention; preventive measures
konferans	conference	Kostarika	Costa Rica
kongre	congress	koşmak	run
konmak (<i>p</i> of koymak)	be put/placed	koşturmak	make run cause to run
konsey (administrative or consultative)	council	koşul	condition; stipulation
konsolosluk	consulate	koşullandırmak (<i>p</i> koşullandırılmak)	condition
kontrol	control; checking; auditing	kovalamak	chase down try to get
kontrollü	controlled	koymak (<i>p</i> konmak)	put place; insert
konu	theme subject topic; matter; issue	koyulmak (-e)	begin set about to embark on
konusunda	concerning regarding	koz	walnut; fig opportunity; trump trump card
konum	position situation; site location	kökenli	of origin
konuşma <i>vn</i>	speaking; talk; discussion; lecture public speech	köklü	radical; fundamental basic
konuşmacı	speaker; lecturer	körfez	gulf
konuşmak (ile)	talk/speak (with)	körüklenmek	be fanned into flames; be heated up; fig be encouraged
konuşulmak <i>vp</i>	be discussed/talked about	köşe	corner
koparmak	break off; detach	kötü	bad; evil
kopya etmek	copy reproduce	kötüleştirmek	deteriorate become bad/worse
koreograf	choreographer	kötülük	badness wickedness
korkmak (-den)	be afraid of fear	köy	village
korku	fear dread anxiety	kredi	credit; loan
korkusuz	without fear fearless	kritik	critical
korkusuzluk	lack of fear fearlessness	kriz	crisis; <i>med</i> attack
korkutmak	frighten; threaten	kucak	embrace; armful; lap
korsan	pirate	kucak açmak (-e)	welcome/receive with open arms
koruma <i>vn</i>	protection, defense; conserving conservation	Kudüs	Jerusalem
korumak (<i>p</i> korunmak)	protect defend; conserve preserve		

kulak ear

kulak asmak (-e) head. pay attention (to)

kulaktan kulağa by word of mouth on
the grapevine *lit.* from ear to ear

kullandırmak *vc* let/make (someone) use

kullanış use; manner/way of using

kullanmak use, employ; make use of;
drive (a car)

kurbağa frog

kurma *vn* the act of establishing/founding/
forming

kurmak (*p* kurulmak) establish found; form;
create

kurtarmak save rescue

kurtulmak escape; be saved; (-den) avoid;
evade

kurtuluş liberation; independence

kurul committee council; assembly

kurulu formed composed

kuruluş formation foundation; organization;
institution

kurum association; society; institution

kuruş piaster **kurus** (a Turkish monetary unit)

kuruşluk amounting to piasters/kurus

kusmak vomit

kusur defect deficiency flaw

kuş bird

kuşak sash girdle; generation

kuşam (*cf.* giyim) anything girded
around the waist

kutlama *vn* celebration; congratulation

kutlamak (*p* kutlanmak) celebrate;
congratulate

kutu box; can (for canned food)

Kuveyt Kuwait

kuvvet strength; force; power

kuyruk tail; line. queue

kuzey north

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti the
Turkish Republic of Northern Cyprus

kuzeydoğu northeast

küçük small little

küçümsemek (*p* küçümsemek) under-
estimate

kültür culture

kültürel cultural

kültürlü cultured; well-educated

kürsü lectern; chair of study professorship

küstürmek offend; (-e) make angry (at)

kütle kitle mass; great quantity; group

kütüphane library

L

laf word(s); expression

laik secular

laiklik secularism

lakin but however

lastik rubber; tire

Latin Amerika Latin America

laubalilik excessive familiarity

Lefkoşe Nicosia (Cyprus)

leh *post (only with dat and loc)*
in favor of

levha sign; signboard

liberal liberal

Libya Libya

lider leader

liderlik leadership

lira Turkish pound lira

liralik worth/amounting to liras

lisan language

lobi *pol* lobby; lobbying

lobici *pol* lobbyist

lobicilik *pol* lobbying

lokanta restaurant

lomboz porthole

Londra London

Lübnan Lebanon

lüks *n* luxury; a luxurious costly

lütfen please

lüzum necessity need

lüzum bulundurmak make necessary
make into a necessity

M

maalesef	unfortunately with regret	manevi	spiritual; moral
Macar	<i>n</i> (a) Hungarian; <i>attr</i> Hungarian	manidar	meaningful significant
Macaristan	Hungary	manken	mannequin manikin; fashion model
macera	adventure	mantık	logic
Maceralar Ülkesi	Adventure Land	mantıki	logical
madalyon	medallion	mantıklı	logical; reasonable
madalyonun bir yüzü	one side of the coin/ picture	manzara	view scene spectacle
madde	matter; material; article clause section	marifet	skill; unique feature
maddi	material; physical	mark	mark (a German monetary unit)
mağaza	store shop	marka	make brand; trademark
mahalle	neighborhood; quarter district	Marksist	Marxist
mahiyet	true nature essential character; reality	marş	<i>mil</i> march; <i>mus</i> march hymn tune
mahkeme	court of law	Mart	March
mahkûm	<i>a</i> sentenced condemned; <i>n</i> convict	maruf	known; well-known
makale	article (for a newspaper a magazine)	maruz (-e)	subjected exposed; submitted
makam	place; office authority	masa	table
makas	scissors	masal	fairy tale fable
makina	machine machinery	maske	mask
makina bölümü	mechanical engineering department	Mayıs	May
maksat (-dı)	aim purpose intention	mazi	the past
mal	property, possession; wealth; goods merchandise	mecburiyet	compulsion; obligation; necessity
maliye	finance	meclis	assembly; council; <i>with caps</i> (Turkish Grand National) Assembly
maliyet	cost	meğer ki (+ optative)	unless
		mekanizma	mechanism apparatus
		mektep (-bi)	school
		mektup (-bu)	letter

memalik <i>archaic pl of memleket</i> countries lands	meşru legal legitimate; permissible
memalik-i Osmaniye the Ottoman Empire	metalürji metallurgy
memleket country; home town	metod method
memnun satisfied, pleased, content	metre meter
memnuniyet pleasure; happiness; satisfaction	metro metro underground subway
mendil handkerchief	mevcut existing; present
menfaat advantage benefit	mevsim season
mensup (-e) a belonging (to); related (to); connected (with); <i>n</i> member; employee; someone connected/affiliated (with)	meydan public square; arena; open space the open
mensup olmak (-e) be related (to)/connected (with); belong (to); be a member (of)	meydan muharebesi a pitched battle
merak curiosity; deep interest; concern; anxiety	meydana gelmek occur, happen; come into the open
merkez center; headquarters main office	meydana getirmek bring into existence create; produce; accomplish
Merkez Bankası Central Bank	meyve fruit; product; <i>fin</i> profit
mesafe distance	mezhebi religious; sectarian
mesafe almak cover a distance move ahead	mezhep religious sect; creed; system of thought
mesaj message	mezun (a) graduate
mescit masjid small mosque (without a pulpit)	Mısır Egypt
mesela for example	mi/mı/mu/mü <i>interrogative particle</i>
mesele problem question matter issue	miktar amount; quantity
meslek occupation; profession; trade; vocation	milis militia
meslek arkadaşı professional colleague	millet nation; people; the public
meslek kuruluşları professional organizations	milletlerarası international
mesuliyet responsibility	milletvekili delegate member of parlia- ment; representative (of a nation to an international body)
meşgul (-ü) (-le) busy; occupied; concerned	milli national
meşhur famous well-known	

Milli Mücadele	the Turkish National Struggle (for Independence)	muhakkak	a certain sure; adv certainly undoubtedly
Milli Savunma Bakanı	Minister of National Defense	muhalefet	opposition; pol the Opposition
milyar	billion	muhafız	a opposing contrary; n opponent
milyon	million	muharebe	battle; war
minik	small mini	muhtelif	diverse various
misafir	guest; visitor	mukayese	comparison
misil (-sli)	the like the equal as much again	mukayese etmek	compare
misilleme	retaliation	mutlaka	absolutely certainly; unconditionally
miting	meeting; mass meeting demonstration	mutlu	happy
model	model	mutluluk	happiness
modern	modern	mutsuz	unhappy
modernizasyon	modernization	muvaffak	successful
monoray	monorail	mücadele	struggle; fight
montaj	assembly assembling	mücadele vermek	carry on a struggle; fight
Moskova	Moscow	mücadeleci	fighter; contender
motor	motorboat	müdahale	intervention; interference
motorcu	person who operates a motorboat	müdahale etmek	intervene; interfere
muamele	treatment; dealing	müdür	director manager; head
muamele görmek	be treated/handled	müdürlük	directorate; management; head office
muazzam	great; tremendous	müessesese	organization institution establishment
mucize	miracle; wonder	müessir	touching moving; effective; influential
muhabir	news correspondent	müeyyide	international law sanction
muhabirlik	position of news correspondent	mühendis	engineer
muhafaza etmek	protect; preserve maintain	mühim	important
		mükâfat	reward; prize

mükemmel perfect; complete; excellent

mülkiyet ownership (of property); proprietorship

mümkün possible

münasebet connection; relation

müsaade permission consent

müsaade etmek permit, consent

müsait favorable; convenient; favorably disposed; available

Müslüman *n* (a) Muslim; a Muslim.
Islamic

Müslümanlık Islam; being a Muslim; the Muslim world

müspet positive; affirmative; favorable

müstakil independent self-governing

müsteşar counselor (in an embassy); permanent undersecretary (in a ministry)

müşteri customer; buyer; client; visitor (to a public place)

mütehassıs specialist expert

müttefik ally

müttefiklerarası interallied

müzakere discussion deliberation; conference

müze museum

müzik music

müzikçi musician

N

nakletmek (p nakledilmek) carry conduct transfer; narrate. relate recount	neşriyat publication
nal horseshoe	neşriyatta bulunmak publish engage in publishing
namaz ritual worship religious service	netice result; consequence
nasıl how?; what kind of?	nezd. de (nezdinde etc) near/in/to (the presence of s.o.); in the opinion of; according to
ne what?; which; whatever; how	niçin why?
ne...ne neither nor	Nijerya Nigeria
ne olur please!	nimet blessing; good fortune; kindness; favor
ne var ki but. however	Nisan April
ne zaman when?	nitekim just as in just the same way
neden n cause reason; adv. why?	nitelik status, position; attribute characteristic; character
nedeniyle because. because of	nitelikli well-qualified of high quality
nedense for some reason or other somehow or other	niyetli intending having the intention
nehir (-bri) river	nokta dot; point; item; position
nehir gemisi riverboat	noktalamak (p. noktalanmak) dot; punctuate; end terminate
nerede where?	normal normal
nereden from where?; (with a following conditional) from wherever	not note
neredeysse, nerdeysse almost very nearly all but	not defteri notebook
nereye whither (to) where?	nüfus population number of inhabitants; people persons
nesil generation; descendants	nüve nucleus; focus

O

o (on-) *pl* onlar that (those); he; she; it;
(they)

objektif objective

Ocak January

odak center; focus focal point

oğul (-ğlü) son

okul school

okumak read; study

okur reader

okutmak educate instruct

olağan regular normal usual routine

olağanüstü extraordinary

olanak possibility

olanak sağlamak make possible; facilitate

olanaksız impossible

olası probable; possible

olasılık probability

olay event; occurrence; incident; fact;
phenomenon

oldukça rather fairly pretty

olmak be; become

olmak üzere being; be on the point of
being

olmaz is not possible; doesn't happen

olsa gerek it must be [IG-L 273]

olsun let it be; so be it! all right!

olumlu affirmative; positive

olunmak (*vn* olunma) *impers p* become

oluş formation; nature

oluşmak come into being; be formed;
(-den) consist of be made up/com-
posed of

oluşturmak form constitute; produce
create

on ten

onaylamak approve; ratify; endorse

onaylanma *vn p* (act of) being approved/
ratified approval

onur honor

opera opera

operasyon operation

optik optic

orada there

oradan from there

oralarda in those parts/places

oran rate; measure; scale; extent

oranla (-e) in comparison (with)

ordu army

organ organ

orman forest; woods

orta *n* middle center; a middle
central

ortadan kaldırmak do away with
get rid of, remove

ortadan kaybolmak disappear

ortalarda görünmemek	not to be seen in public	otel	hotel
ortaya atmak	put forward/advance (an opinion)	otobüs	bus
ortaya çıkarmak	produce create; bring to the fore	otomobil	automobile. car
ortaya çıkmak	appear; emerge; come to light; take place	oturmak	sit; live reside
ortaya koymak	put forward; produce; carry out (acts)	ova	grassy plain; meadow; field
ortaçağ	the Middle Ages	oy	vote
Ortadoğu	the Middle East	oy vermek	vote
ortaokul	middle school; secondary school	oyunu kullanmak	vote
ortak	n partner; associate; a common communal; collective	oyalamak (p. oyalanmak)	divert distract; detain
Ortak Pazar	the Common Market	oylamak (p. oylanmak)	vote put to a vote
ortaklık	partnership; firm company corporation	oyynamak	play (a game a role); (-le) play (with)
ortalama	vn average mean	oysa	however yet but
ortam	surroundings environment; fig atmosphere	oyun	game; play
ortaöğretim	secondary education	oyuncak	toy plaything
Osmani	Irnd Ottoman	oyuncakçı	maker or seller of toys
Osmanlı	Ottoman	oyuncakçı dükkânı	toystore
Osmanlılaşmak	become Ottoman		

öbek pile heap; group
 ödeme *vn* payment; disbursement
 ödemek (*p* ödenmek) pay
 ödev duty; obligation
 öğrenci student
 öğrencilik (state of) being a student
 öğrenmek (*p* öğrenilmek) learn;
 study; get familiar with/accustomed to
 öğretim education; teaching
 öğretim görevlisi (university) lecturer;
 education official
 öğretmek (*vn* öğretme) teach
 öğünmek see övünmek
 öküzlük acting like an ox; stupidity
 ölçü measure; extent degree
 öldürme tehditleri death threats
 öldürmek (*p* öldürülmek) kill;
 murder
 ölmek die
 ölü a dead; *n* dead person; corpse;
 carcass
 ölüm death
 ömür life
 ömür boyu lifetime
 ön *n* front space in front; *a* front
 foremost
 ön ayak olmak be a pioneer/promoter/
 initiator

öne koymak (-den) place ahead/
before

öne sürmek put forward (as an excuse,
an explanation); propose suggest

önce *adv* ago, before; first; early; *post*
(-den) before

önceki the previous; the preceding; the
former

önceki gün the other day. recently; the
previous day

önceleri at first; formerly. previously

öncülük leadership

önem importance; consideration

önem vermek (-e) consider important
emphasize

önemli important; considerable; significant

öneri proposal; project

önlem measure; step; precaution

önlemek avert. prevent; avoid

önüne, önünde *post* in front of

örgüt organization, association

örneğin for example

örnek example; model; sample;
specimen; illustration

örnek davranış model/exemplary
behavior

örtmek (*p* örtülmek) cover; veil;
shut close

örtülü covered; veiled; hushed up;
covert

öte the farther side; the other side

öte : bunun ötesinde beyond this
in addition

öte yandan moreover; at the same
time; on the other hand

öteki the other; the other one; the
one over there

ötesinde post on the other side of
beyond

ötürü (-den) post because of on
account of

övmek praise commend

övünmek (-le) take pride (in) be
proud (of); brag boast

öykü short story, folk tale

öyle a. such that kind of; adv
like that

öylesine so, so very to such an
extent

öyleyse if so in that case, if that is
the case

öz self; essence; core

özde in essence essentially inherently

özel private; personal; special

özel sektör the private sector

özeleştiri self-criticism

özellik peculiarity characteristic special
feature

özellikle particularly especially

özendirici supportive; lending support
encouraging

özendirici önlem incentive

özenmek wish to imitate

özerk autonomous

özet summary; résumé digest

özette in brief in short

özgürlük freedom liberty

özlem ardent desire; yearning

özveri self-sacrifice

P

- pahalı** high-priced expensive dear
- pahalılık** expensiveness; skyrocketing/
high prices
- Pakistan** Pakistan
- pakt** pact
- panzehir** antidote panacea
- papa** pope
- para** money; cash
- para-kredi** loan lending
- paralel** parallel
- paramparça etmek** tear to pieces break
into bits
- parça** piece; fragment; part
- parça parça** in bits and pieces; partially
in some parts
- park** park
- parlamentar** member of parliament
- parlamento** parliament
- parmak** finger
- parmakla gösterilmek** have great distinction/
prestige; have a prominent role
- parti** *pol* party
- patlama** *vn* explosion; sudden expansion/
leap forward
- patlamak** explode burst; (-e) *colloq* cost
- patlatmak** *vc* cause to explode; *colloq*
cause to rise sharply (of prices)
- patron** owner boss; employer
- pay** share; lot; part; role
- paylaşmak** (*p.* paylaşılmak) share
divide divide up
- pazar** bazaar; market; Sunday
- pazar günü** Sunday
- pazarlamacı** marketing expert/specialist
- pazarlamacılık** occupation of marketing
- pek** very, extremely; very much a
great deal
- pekâlâ** all right; very well; most certainly
- peki** all right very well
- pembe** *n.* rose color; a rosy pink
- pençe** paw; claw; *fig.* clutches grip
- perçinlenmek** *vp.* be riveted; be/become
rigid
- perde** curtain
- performans** performance
- perver** a suffix -caring for -nourishing
-protecting
- peş peşe** one after another successively
- peşinde** *as post.* following pursuing
(something someone)
- peşinde koşmak** follow (in the hope of
getting)
- peşinden sürüklemek** drag along behind
oneself/itself

peşine düşmek (-in) pursue/follow up in order to attain

peşkeş çekmek (p çekilmek) give away what one has no right to dispose of

petrol petroleum oil

pırıl pırıl brightly shining glittering gleaming

pilav pilaf (boiled rice with meat raisins etc)

pislemek (-e) dirty soil; relieve oneself

pisletmek make dirty soil; mess up

pislik filthiness; filth dirt

piyasa market place; *fin* market

piyasaya çıkarmak bring into currency; make fashionable

plan plan

planlamak plan (something)

planlı planned

plastik plastic

platform platform

polis the police; policeman

politik political

politika politics; policy

politikacı politician

Polonya Poland

Posta-Gazetesi the name of a newspaper

potansiyel potential potentiality

prof = profesör professor

program program

proje project

protesto protest

protesto etmek protest against

puan mark; point statistical unit

püskürmek blow liquid from the mouth; spray

R

- radikal radical
- radio radio; radio station
- rafadan soft-boiled (egg)
- rağmen (-e) in spite of, despite
- rahat *n* rest; comfort; a comfortable
at ease
- rahatça easily, with ease; comfortably
- rahatlık ease; comfort
- rahatsız ill at ease; uncomfortable
disturbed agitated
- rahatsız etmek make uncomfortable
disturb upset
- rahatsızlık discomfort ailment in-
disposition
- rahatsızlık duymak (-dan) feel anxiety/
discomfiture (because of)
- rakam number numeral figure
- rapor report
- rapsodi rhapsody
- rastlamak (-e) encounter; come across;
meet by chance; coincide (with) occur
at the same time (as)
- rastlanmak (-e) *impers p* run across
meet
- rastlatış (act of) causing to coincide/take
place at the same time
- razı pleased, satisfied; willing
- reddetmek (*p. reddedilmek*) reject
repudiate; disown
- reel real
- refah prosperity; affluence; comfort
ease
- reform reform
- rejim regime
- rejisör motion picture director
- rekabet competition; rivalry
- rengarenk colorful; multicolored
- renk (rengi) color
- renkli colored; colorful
- resmen officially
- resmi *a.* official
- revü *rh.* revue; show
- roket rocket
- rol role
- Roma Rome
- romans romance
- Romanya Romania
- röportaj special feature/report/interview
(in the newspaper on radio or tele-
vision)
- rötüş retouch(ing); touch-up job
- ruh spirit; soul; essence
- Rum Greek (residing in Turkey or
Cyprus)
- Rumca the Greek language (as spoken
in Turkey and Cyprus)
- Rusya Russia
- rüzgâr wind; *fig* atmosphere

S

saadet happiness; prosperity

saat hour; watch; clock

saatlık lasting hour(s)

sabah morning

sabır (-bri) patience forbearance

saçmak scatter strew

sadece simply merely; just; only

sadık faithful loyal devoted

safari safari journey; hunting expedition

sağ a right right-hand; *n pol* the right

sağcı *pol* rightist; conservative

sağlamak (*p* sağlanmak) ensure, make
secure/certain/sure; prove; provide

sağlıklı healthy; *fig* sound in good
order

saha open space; field; *fig* sphere, field
domain

sahil shore coast; bank

sahip (-bi) *n* owner; one who has/possesses;
a (-e) possessing; in possession (of)

sahip çıkmak (-e) claim ownership of;
look after; stand as someone's protector/
guardian; support lend support (to)

sahip olmak (-e) possess own have

sahiplik ownership; protectorship

sahne stage (of a theater); *fig* site/
setting (of an event)

sakınca objection; drawback; inconvenience

sakıncalı dangerous perilous

sal raft; coffin

salahiyet, selahiyet authority/right (to
do something)

saldırğanlık aggressiveness; belligerence

saldırı attack; aggression; offensive

saldırmak (-e) attack assail

salon living room; lounge

samimi sincere cordial genuine

samimiyet sincerity cordiality

sanat art; skill; craft, trade

sanatçı artist

sanayi industry

sanayici industrialist

sanayileşme *vn* industrialization

sanayileşmiş industrialized

sandık chest; box; ballot box

sanık suspect one charged/accused

sanki as if, as though

sanmak think suppose imagine

saplamak stick/thrust into

saplanmak *vp* be thrust into; penetrate/
sink into

saptama *vn* fixing; determining
determination

saptamak (*p* saptanmak) fix; determine;
establish

sarfetmek spend (money); expend (effort
time)

- satır line (of print/writing)
- satmak sell; pass off foist
- savaş war; battle; combat
- savunma *vn* defense; protection
- Savunma ve Ekonomik İşbirliği
Anlaşması Defense and Economic
Cooperation Agreement (DECA)
- savunmak defend protect
- saye shade; shadow
- sayesinde *as post* thanks to because of
- sayfa page
- saygı respect esteem; consideration
- saygılı respectful, considerate
- saygınlıklı respectable; prestigious
- sayı number; issue (of a magazine
newspaper)
- sayın esteemed, estimable honorable;
formal mister Mr.
- saymak (*p* sayılmak) number; *fig*
regard consider esteem
- sebebiyle because of on account of
owing to
- sebep (-bi) reason cause
- seçenek alternative option
- seçim choice selection; election
- seçkin choice select; exclusive; elite
- seçmek (*p* seçilmek) choose select;
elect
- seçmen voter
- Sefarad *n* Sephardic Jew(s). Sephardim;
attr Sephardic
- sefer trip, journey, voyage; time
occurrence
- seferberlik mobilization (as if for war)
- SEİA *acron* Savunma ve Ekonomik
İşbirliği Anlaşması Defense and
Economic Cooperation Agreement
(DECA)
- sekiz eight
- sekreter secretary
- sekte interruption; stoppage cessation
- sekteye uğramak come to a halt,
cease; be cut back; be interrupted
- sektör sector
- selam greeting salutation
- selam vermek greet
- selamet safety security, well-being
- Selanik Salonika
- seminer seminar
- sempatik pleasant congenial likable,
affable
- sen *sing* you
- sendika labor union, trade union
- sendikacı labor union member trade-
unionist
- sendikacılık unionism, trade unionism
- sendikal *a.* (relating to a) labor union
trade-unionist
- serbest free; independent
- serbesti freedom
- sergilemek (*p* sergilenmek) exhibit;
display; show; perform
- seri series

sermaye	capital (cash or property)	sınırlamak	draw a boundary; set bounds restrict limit
sert	tough hard; stiff; harsh; severe	sınırlı	limited restricted
servis	service	sıra	row; order sequence; turn time
ses	sound; noise; voice	sırada	just when while as
seve seve	gladly	sırasında	in the course of during
sevimli	attractive appealing likeable	sırt	back (of an animal); spine
sevişmek	love each other; make love	sırt çantası	backpack
sevketmek	send convey	sigara	cigarette
sevmek	love; like	sigaralık	ashtray
seyahat	journey trip voyage	sigorta	insurance (life- health- etc)
seyahat şirketi	travel agency	silah	weapon arm(s); armament
seyretmek	vt watch view look at; vi move proceed	silah gücü	armed might
sıcak	hot; warm	silahlı	armed
sıcakkanlı	friendly genial; warm-blooded	silip süpürmek	make a clean sweep of clean out (the stock of a store)
sıcaklık	heat warmth	silmek	wipe up/away
sıçramak	jump leap spring	simge	sign; symbol
sığınmak (-e)	take cover/shelter/refuge (in)	sinema	motion picture theater the movies
sık	a dense; close together; frequent; adv frequently often	sinema perdesi	movie screen
sık dokunmuş	tightly woven; fig closely knit	sınırlanmak	become irritable/irritated
sıkı	tight; strict; compact dense	SISAV	acron Siyasi İktisadi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı Political Economic and Social Research Foundation
sıkıntı	distress trouble straitened circumstances	sistem	system
sıkıyönetim	martial law; state of siege	siyah	a black; n Black person
sınav	educ examination test	siyasal	political
sınır	frontier border; boundary; limit	siyaset	politics; policy
sınırlama	vn act of limiting; limitation	siyasetçi	politician

siyasetçilik	politicking	sonuncu	last final
siyasi	a political; n politician	sorgu	question; interrogation examination
Siyasi İktisadi ve Sosyal Araştırmalar Vakfı	Political, Economic and Social Research Foundation	sorguya çekmek	interrogate question
siz	pron sing/pl you	sormak (p sorulmak)	ask question inquire
Slav	Slav Slavic	soru	question interrogation
slogan	slogan	sorumlu	responsible, answerable
slogan atmak	shout slogans	sorumluluk	responsibility
soğuk	cold	sorun	problem matter issue
soğukluk	coldness chill	soruşturma	vn investigation, inquiry
sohbet	conversation chat talk	soruşturmak	investigate inquire into
sokak	street road	sosyal	social
sokmak (-e) (p sokulmak)	insert; inject; introduce (into); involve	sosyalist	socialist
sol	a left; n pol the left	Sovyet	Soviet
solunum	n breathing respiration; attr respiratory	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği	the Union of Soviet Socialist Republics
somut	concrete	Sovyetler Birliği	the Soviet Union
somutlaştırmak	concretize give concrete form to	soydaş	compatriot, one of the same nationality/race
son	a last; final; the most recent; n end conclusion	soykırım	genocide
son derece	to the highest degree extremely	soyut	abstract; intangible
son vermek	finish bring to an end	soyutluk	abstractness; abstraction
sonra	adv afterwards later; (-den) post after	söylemek (p söylenmek)	say; speak; tell; sing (a song)
sonradan	later afterwards subsequently	söylenti	rumor
sonuç (-cu)	result; conclusion	söyleşi	conversation; discussion
sonuçlanmak	come to an end/conclusion; end up	söz	word; remark utterance; statement
		söz etmek (-den)	talk about discuss; mention

söz konusu	matter in question/being discussed; person/thing being talked about	sulamak	water irrigate
söz sahibi olmak	be/become an authority	sunmak (p sunulmak)	submit present offer put forward
söz vermek (-e)	give one's word promise	suret	form shape; manner, way; copy
sözcük	word	suretiyle	by (means of) by (doing something)
sözcük bilim	the science of words etymology	Suriye	Syria
sözcük öbeği	group of words	sus-pus	silent hushed up
sözde	supposedly so-called	susturmak	silence reduce to silence
sözlü	oral verbal	süper devlet	superpower
sözünde durmak	keep one's word	süpürmek	sweep (a place); sweep away
spor	sport sports	sürdürmek	vc. continue, carry on (an action); conduct (research study)
SSCB abbr	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği the Union of Soviet Socialist Republics	süre	period of time interval; (work) shift
staj	apprenticeship; period of training	süreç (-ci)	process; development
stratejik	strategic	sürekli	continuous; continual; ongoing
su (-yu)	water	sürmek (p sürülmek)	vt drive (a vehicle); drive away, banish; lead (a good life); vi continue, go on; last (of time)
subay	military officer	sürü	head, flock; gang; crowd
suçlama	vn accusation charge	sürü : bir sürü	very many a lot of
suçlamak (p suçlanmak)	accuse; charge	sürüklemek (p sürüklenmek)	drag (on the ground); drag (s o against his will)
suçlu	a culpable guilty; n offender criminal	süslemek	decorate adorn embellish
suikast	assassination; assassination plot	sütun	pillar; pub column

Ş

- şahıs (-hı) person
- şahit witness
- şahsiyet personality; personage
- şair poet
- şantaj [Fr chantage] blackmail extortion
- şantiyecilik the construction business
- şapka hat
- şart condition stipulation provision
- şarttır it is necessary/essential
- şaşırmak be surprised/amazed
- şayet if
- şehir (-hri) city; large town
- şekil (-kli) manner way; form shape;
kind sort
- şeref honor; glory
- şerefli honored honorable esteemed
- şeriatçılık a movement in support of the
Shari a (religious law)
- şey thing; object
- şeyhülislam Sheikulislam minister for all
religious matters (Ott)
- şeytan Satan the devil
- şiddet intensity; harshness; violence fury
- Şii Shiite
- şiiir poetry; poem
- Şili Chile
- şimdi now
- şimdiki present of the present time
- şirin charming attractive sweet affable
- şirket company firm
- şöhret fame; reputation
- şöyle a such a, of this/that kind; adv
like this/that in this/that way
- şöyle ki as follows; that is to say
- şu (pl şunlar) a pron this that the
following
- şuur mind; conscience; consciousness
- şüphə doubt; suspicion
- şüphesiz a certain sure; adv certainly
without doubt

T

ta	right up to; even until	takmak (p takılmak) (-e)	attach; affix
tabaka	layer stratum; soc class	takviye etmek	reinforce; strengthen
tabi olmak (-e)	be dependent (on) be subject (to)	talep (-bi)	request; demand
tabii	a natural; adv naturally of course	talep etmek	request; demand
tabir	word; phrase; expression	talihsiz	unlucky
tablo	picture painting	talihsizlik	bad luck misfortune
tahakküm	tyranny domineering behavior	talimat	instructions directions
tahakküm edici	tyrannical domineering	tam	a complete; full; perfect; adv completely; fully; perfectly
tahammül	tolerance; toleration; patience	tamamen	completely entirely wholly
tahmin	conjecture; guess; estimate	tane	grain; seed; single thing/item
tahmin etmek	conjecture; guess; estimate	tanıdık	acquaintance person with whom one is acquainted
tahrif etmek	distort falsify misrepresent (the truth facts)	tanık	witness eyewitness
tahsil	education	tanıma vn	acknowledgment; dip recognition
tahsilli : yüksek tahsilli	having a higher education	tanımak (p tanınmak)	know; be acquainted with; recognize
taht	Irnd under surface; as prep under	tanınmış	well-known famous
taht	throne	tanıtım	introduction presentation; advertising; lobbying
takdir	appreciation; approval	tanıtmak (vn tanıتما)	introduce present (someone); advertise publicize (something)
takdirde	in case in the event that	tank	tank
takım	a set/lot/number (of things)	taraf	side; aspect; direction
takip	pursuit; follow-up	tarafından	designator of agent in a passive construction by
takip etmek	pursue; follow; follow up; keep up with keep abreast of	tarafsızlık	neutrality; impartiality
		tarım	agriculture farming
		tarih	date; history
		tarihçi	historian

tarihi historical historic

tarihli dated having the date

tarihsel historical historic

tarikatchılık sectarianism

tartışma *vn* debate, argument;
discussion

tartışmak (-le) argue, dispute; have a
discussion; size one another up try
each other's strength

tarz manner way; sort kind

tasarruf economy; savings money saved

tasavvuf Sufism

tasvip etmek approve, approve of
sanction

taşımak carry; bear hold up; bear (a
responsibility)

tatbik etmek (-e) carry out put into
effect

tatil holiday vacation; temporary closure/
cessation

tatminsiz dissatisfied discontented

tatminsizlik dissatisfaction lack of
satisfaction

tatsız tasteless; disagreeable unpleasant

tavır manner mode; attitude

tavır almak take a stand adopt an
attitude

taviz concession

taviz vermek make a concession

tavsiye recommendation; advice

tavsiye etmek recommend; advise

taze fresh; new recent

I. C. abbr. Türkiye Cumhuriyeti
the Republic of Turkey

tecrit (-di) separation; isolation

tedavi medical treatment

tedavi görmek receive medical treatment

tedbir measure step course of action

tedrici gradual

tedvin etmek codify (laws); compile

tehdit (-di) threat menace

tehdit etmek threaten

tehlike danger risk

tek single; unique; lone solitary

tek başına alone apart on one's own

tek tek one by one

teknik *a.* technical; *n.* technique method

teknoloji technology

teknolojik technological

tekrar again once more

tekrar etmek repeat do again

tekrarlamak (*p.* tekrarlanmak) repeat,
do again

tekrarlana tekrarlana repeatedly over
and over again

tekstil textile (industry)

telafi etmek make up for; compensate for;
counterbalance

telaşlanma *vn* (state of) being alarmed/
confused/agitated

telefon telephone

telefon etmek telephone (someone)

teleskop	telescope	tercüman	interpreter; translator; (<i>capitalized</i>) the name of a Turkish newspaper
televizyon	television	terim	term technical word or expression
telkin	suggestion; exhortation; admonition	terk-i diyar	abandonment of the country. leaving the land
temas	touch; contact; dealing(s); communi- cation	terketmek	abandon desert relinquish; leave quit
temcit (-di)	predawn meal during the month of Ramadan	terör	terror; terrorism
temcit : bir temcit pilavı	the same old thing/song, something that grows wearisome with repetition	terörist	terrorist
temel	<i>n</i> foundation, basis; principle; a fundamental basic; principal	terörizm	terrorism
temenni	desire heartfelt wish	ters	back/reverse (of something); opposite
temennide bulunmak	wish desire	ters dönmek	lose one's bearings go wrong
temin etmek	assure ensure; obtain	tersine çevirmek	turn inside out; turn back reverse
temiz	clean; pure	tersyüz etmek	turn inside out
temizlemek (vn temizleme)	clean clean up; clear away	tertemiz	spotlessly clean sparklingly clean
temizlik	cleanliness	tesbit = tespit, <i>q v.</i>	
Temmuz	July	tesir	effect; impression; influence
temsil	representation; performance	tesis	establishment; institution associa- tion; facility
temsil etmek	represent	teslim ediş	way of delivering/surrender- ing/handing over
temsilci	representative; agent	tespit etmek	establish fix; edit critically
Temsilciler Meclisi (U S)	House of Representatives	test	test
tencere	saucepan	teşebbüs	undertaking; initiative; attempt
tepe	hill; summit; peak; top	teşebbüste bulunmak	take the initiative; concern/involve oneself
tepki	reaction response; negative reaction; opposition	teşekkül	association; organization; enter- prise
tercih	preference	teşkil	formation; organization
tercih etmek	prefer	teşkil etmek	form; constitute
tercihan	preferably		

- teşvik encouragement; *pol.* incitement
- teşvik edici encouraging giving encourage-
ment; inciting
- tez thesis
- tıp (tıbbi) the science of medicine
- ticaret trade commerce
- ticari commercial (relating to) trade
- tilki fox
- tip type. sort kind
- tişört I-shirt tee shirt
- titiz fastidious, scrupulous; finicky;
hard to please
- titizlik fastidiousness scrupulousness
meticulousness
- tiyatro theater
- TL *abbr.* Türk lirası Turkish lira
- tohum seed
- top gun cannon; *sp.* ball
- toplamak collect gather bring together
accumulate
- toplanmak *vn.* assemble, come together
gather; be gathered/gathered in
- toplantı meeting; gathering
- topluda collected gathered; collective; *adv.*
collectively as a member of a group
- topluluk community; society
- toplum community; society
- toplumbilimci sociologist
- toplumsal social societal relating to society
- toprak earth soil; ground; land; territory
- tören ceremony; ceremonial
- Trablus Tripoli
- trafik traffic
- Irakya Thrace
- tramvay streetcar tramcar
- tren train
- tropikal tropical
- turist tourist
- turistik *attr.* tourist-
- turizm tourism
- turizmcilik the tourism industry
- tutar total sum
- tutarlı consistent coherent; balanced
- tutmak *vt.* hold; hold on to; keep, retain;
capture; catch seize; restrict, limit; *vi.*
fig. catch on become popular/acceptable
- tutuklamak (*p.* tutuklanmak) arrest, take
into custody
- tutun (-den) = imperative of tutmak as
post. from; beginning with starting with
- tuvalet toilet
- tükenmek be used up come to an end;
die out
- tüketim econ. consumption
- tüketim maddeleri consumer goods
- tüm a whole; entire; total; all; *n.*
the whole of
- tümen great quantity; *mil.* division
- tümenlik having/consisting of divisions
- tünel tunnel; as a proper noun the name
of an underground railway in Istanbul
- tür kind sort; category; *art.* genre

Türk *n* (a) Turk; *attr* Turkish

Türk lirası Turkish lira

Türk Sanayiciler ve İşadamları
Derneği Turkish Industrialists and
Businessmen's Association

Türkçe Turkish the Turkish language

Türkistan Turkistan

Türkiye Turkey

Türkiyeleşmek become Turkish adopt
Turkish habits

Türklük quality of being a Turk; the
Turkish community

Türkolog Turkologist

Türkoloji Turkology

türkü folk song

türlü kind sort category

türlü : bir türlü (*with neg*) not at all
on no account

IÜSIAD *acron.* Türk Sanayiciler ve
İşadamları Derneği Turkish Indus-
trialists and Businessmen's Association

tütün tobacco

U

uçak airplane

uçan fil flying elephant

uçmak fly

ufak small little; minor trifling

ufuk (-fku) horizon

uğramak (-e) touch (at); visit; drop in
(on); encounter; meet; suffer (a loss)

uğraşmak struggle, exert oneself; (-le)
be occupied (with) be engaged (in)

uğratmak cause to encounter; make
undergo; subject; expose

ulaşım transportation transport

ulaşmak (-e) reach arrive at

ultramodern ultramodern

ulus nation people

ulusal national

uluslararası international

uluslararası hukuku international law

Uluslararası Para Fonu the International
Monetary Fund (IMF)

umde *n* principle

umumi general common; public

umursamazlık unconcern indifference

unutmak forget

unutulmaz unforgettable

usta master (of a trade or craft)

uşak male servant; shop assistant;
underling; puppet

utanç (-cı) shame; modesty

utanç verici shameful which produces
shame

uyanmak wake up; fig become aware
of what is going on

uyarı warning; caution

uydulaşma *vn* (state/act of) becoming a
satellite nation, satellization

uygar civilized

uygulama *vn* putting into practice.
application, implementation

uygulamak (p. uygulanmak) carry out
put into effect/practice. apply

uygun (-e) suitable, appropriate, fitting;
in accord (with); conforming (to)

uymak (-e) comply with; conform to;
follow

uyumak sleep; be asleep; go to sleep

uyumlu harmonious concordant;
congenial

uyutmak (p. uyutulmak) put to sleep;
deceive beguile

Uyuyan Güzel Sleeping Beauty

uyuz *n* itch; mange; *attr* mangy

uzak far distant remote

uzaklaştırmak remove, take away; drive
away, banish; displace

uzama *vn* prolongation, extension in time

uzay outer space

uzay bilim space science

uzlaşmak come to an understanding/
agreement; compromise

uzlaşmaz uncompromising unyielding

uzman expert specialist

uzun long

uzun vadeli long-term

Ü

ücret wage salary; price; fee

üç three

üç boyutlu a three-dimension

üçte bir one-third

üçüncü third

ülke country political state

ümit hope

ümit verici hopeful *lit* hope-giving

üniversite university

ünlü famous celebrated

üretim production

üretmek (*p.* üretilmek) produce

ürkek timid fearful

ürün product; produce

üs (-ssü) base basis; *mil* base

üst *n* upper surface top; *a* uppermost; highest

üstünde *as post* on; on top of; above

üstelik in addition furthermore

üstünlük superiority preeminence

ütöpik utopian

üvey not related by blood step-

üvey anne stepmother

üye member (of a group)

üyelik membership

üzere *following an infinitive* on, upon; on the point of about to; for the purpose of

üzeline *as post* on, onto; upon; after, following; against; on the subject of

üzülmek be upset/distressed/saddened

üzüntü distress, sorrow anxiety

V

- vadeli maturing at a certain date
- vadeli : uzun vadeli long-term
- vahşi wild; savage
- Vahşi Batı the Wild West
- vaka event; occurrence; *med* case
- vakıf (-kfi) pious foundation; foundation
- vakit (-kti) time
- vali governor (of a province a state)
- valilik governorship
- var existent; it exists; there is/are
- var olmak be exist
- varana değin up to including
- varılmak *impers. p* be arrived at/reached
- varlık existence; presence; wealth; *pl*
varlıklar assets
- varmak (-e) arrive at; reach; attain
- varsıl rich wealthy
- Varşova Warsaw
- vasıta means; agency; intermediary
go-between
- vatan one's native country fatherland
- vatandaş citizen; fellow citizen compatriot
- vazgeçilmez indispensable; essential
necessary
- vazgeçirmek cause to give up/abandon/
discontinue; dissuade; deter
- vazgeçmek (-den) give up abandon;
discontinue; renounce
- vazife obligation; duty; responsibility;
job employment
- vaziyet position; condition state;
situation
- vaziyet alış position taking taking of
sides
- vb. abbr. ve başkaları ve benzerleri
and so forth etc.
- ve and
- vebal (-li) sin; (evil) consequences (of
an evil action)
- vefakârlık loyalty faithfulness
- vergi tax
- verici *n* giver; a giving
- verimli productive; efficient effective;
fruitful
- vermek (*p. verilmek*) give give out
- vermek : ver elini so then I went to ;
and then I'll go to
- vesile means; pretext; opportunity
- veya or
- vikaye protection
- Viyana Vienna
- vurgulamak accentuate stress emphasize
- vurmak (*vn* vurma; *p* vurulmak)
strike hit; beat; shoot

Y

- ya well then, so, what about; *particle used to express strong emotion*
- ya or
- ya ya either or
- yabancı a foreign, alien; n foreigner; stranger
- yabancı sermaye ortaklığı foreign equity/capital partnership
- yabancılaşma *vn* alienation estrangement
- yağ oil
- yağdırmak cause to rain down/shower; (-e) heap (upon)
- yağmalamak (p yağmalanmak) loot plunder pillage
- Yahudi n Jew; *attr* Jewish
- Yahudice the Jewish language; (*in some contexts*) Ladino
- yahut or
- yaka collar
- yakası açılmadık hidden concealed; unheard of
- yakalanmak be seized/caught; *med* (-e) be infected (with) contract (a disease)
- yakın (-e) near; close
- yakın zaman recently
- yakında soon; nearby
- yakından closely; from nearby
- yakınlaşma *vn* drawing near; drawing closer rapprochement
- yakınlık nearness closeness; sympathy rapport
- yakıt fuel (for heating)
- yaklaşım approximation; approach (to a problem)
- yaklaşık a approximate; *adv* approximately
- yaklaşmak approach come near
- yakmak (p yakılmak) burn set on fire
- yalan n lie falsehood; a false untrue
- yalı waterfront house/mansion
- yalnız only; however
- yan side; aspect; feature
- yan : bir yandan öte yandan on the one hand on the other hand
- yana olmak (-den) be on the side of support
- yanaşmak (-e) draw near (to); accede (to) be willing to agree (to)
- yandaş supporter, advocate; partisan
- yanında at the side of beside; besides in addition to; in the presence of; in comparison with
- yanıt answer reply
- yanıt vermek (-e) make a reply (to) give an answer (to)
- yani that is that is to say, i.e.
- yanlı (-in) advocate/supporter/ adherent (of)
- yanlış n error, mistake; a wrong incorrect; erroneous; false
- yanlışlık error mistake; erroneousness

yansımak	be reflected; echo	yarıya indirtmek	have.. lowered to half-mast
yansıtılmak	reflect; echo (sound, words)	yarım	a half
yapay	artificial synthetic	yarın	tomorrow
yapı	building edifice; structure build construction	yarış	competition; race
yapısallaştırma	vn structuring	yarışmak	compete; (-le) race against (each other)
yapıt	work (of literature, art)	yasa	law
yapma	vn (act of) making/doing; a artificial imitation; feigned; fake	yasadışı	illegal unlawful
yapmak (p yapılmak)	make do	yasak	n. prohibition ban; a prohibited forbidden banned
yaprak	leaf	yasaklamak	forbid prohibit ban
yaptırmak	vc have done/made cause to make	yasal	legal lawful legitimate
yaramak (-e)	be useful/good	yaslanmak (-e)	lean (against); rely (on)
yaramak : işe yaramak	be useful/ serviceable/of use	yaş	age
yararlanmak (-den)	benefit/profit (from); make use (of)	yaş günü	birthday
yararlı	beneficial useful effective	yaşam	life; lifetime
yarasa	zoo bat	yaşam sürmek	lead a life
yaratık	creature living thing	yaşama	vn life living
yaratmak	create; produce make	yaşamak	vi live; dwell; exist; vt live through experience
yardım	help assistance	yaşanmak, yaşanılmak	impers p. live; be lived through be experienced; take place happen
yardımcı	helper; assistant aide; deputy; vice-	yaşatmak	cause to live; keep alive
yargı	n decision; judgment; a judicial	yaşlı	old aged elderly
yargılamak (p yargılanmak)	leg. try (someone a case)	yatak	bed; riverbed
yarı	n /a half	yatırım	investment
yarı yarıya	in half; by half by fifty-percent	yatırım malları	capital goods
		yatırımcı	investor; depositor
		yatmak	lie; lie down; go to bed

yavaş	slow	yenilemek	renew; renovate
yavaş yavaş	slowly; gradually	yenilme	vn being defeated; defeat
yavaşlamak	slow down become slow	yenilmek	be defeated/overcome; succumb (to a disease)
yaygın	widespread; worldwide; extensive; prevalent	yepyeni	brand-new completely new
yayılma	vn expansion spread, diffusion	yer	earth; ground; floor; place; position; space room
yayılmak	vp. be spread, be spread out; be scattered be dispersed	yer almak (-de)	be involved (in); be located/situated/have a place (in); appear (in)
yayımlamak (p yayımlanmak)	publish; broadcast	yerinde	suitable to the point on the mark correct
yayın	publication; broadcast	yerine	as post instead of in place of; in its place
yayınlanmak = yayımlamak	q v	yerine getirmek	do, accomplish, fulfill; carry out (an order a responsibility)
yaz	summer	yerleşik	settled established stable
yazar	writer; author	yerleşmek	settle down; become established take root
yazı	piece of writing (written) article	yerli	local; locally produced domestic
yazık	a pity; a shame	yeter	enough sufficient
yazılı	written; in written form	yeteri kadar	adequately to a sufficient degree
yazıvermek	write quickly dash off	yeterince	enough adequately sufficiently
yazmak	write	yeterli	sufficient adequate; competent
yegâne	single sole unique only	yeterlilik	sufficiency; competence
yeme	vn eating; food	yetersiz	insufficient; unqualified incompetent
yemek	eat	yetinmek (-le)	be satisfied/contented (with); content oneself (with)
yemek	food; meal; dish	yetiştirmek vc (p yetiştirilmek)	get (someone/something) to a place on time; train; educate; develop
yemin	oath	yetki	authority delegated power
yemin etmek	swear take an oath		
yeni	a new; recent; adv recently		
yeni yeni	only recently; just		
yeniden	again anew; from the beginning		
yeniden yapılandırma	restructuring		

yetkili a. authorized; having authority; <i>n</i> (an) official a responsible authority	yol road; path; way; means medium; method
yetkisiz not having authority; unauthorized	yol açmak (-e) open the way cause bring about
yetmek be sufficient/enough suffice	yola çıkmak set out on a path/journey; <i>fig</i> set out start
yığın heap; crowd; mass (of people)	yolcu traveler passenger
yığmak (p yığılmak) collect in a heap pile up	yolsuzluk corruption
yıl year	yolunda to the effect that, in the sense that; on the way to en route to
yıllar yılı for years and years	yoluyla by way of via; by means of
yıldız star	yorum interpretation; comment
yıldönümü anniversary	yorumlamak comment on; interpret; explain
yılgin intimidated cowed	yön direction; quarter; side; aspect
yıllık years old; for/lasting years	yönelik (-e) directed/aimed (at); devoted (to)
yırtmak rip tear up tear to pieces	yöneliş direction course; moving towards
yine again once again; still	yönelmek (-e) head towards, turn towards; move in the direction of
yirmi twenty	yöneltmek direct turn towards, steer towards
yirminci twentieth	yönetici director manager administrator
yitirmek lose	yönetim government; regime; administration; management direction
yiyecek a edible; <i>n</i> food	yönetmek direct control manage administer
yoğun thick dense; intense	yönetmen director, manager; director (of a theatrical production)
yoğunlaşmak become dense thicken; be concentrated; intensify become intense	yönelmek (-e) be directed/steered/oriented (toward)
yok it does not exist; there is/are not	yönlendirmek (p yönlendirilmek) direct steer guide; conduct (policy)
yok olmak die out disappear vanish	yöntem method way; technique; procedure; system
yok yok there is nothing at all lacking there is everything	
yoklama <i>vn</i> examination; inspection; survey	
yoksa or; or else otherwise; if not	
yoksulluk poverty destitution	

Yugoslavya Yugoslavia

yukarı *n* upper part; *adv.* upward up

yukarıda, yukarda above; upstairs

yumurta egg

Yunan Greek Grecian

Yunanca Greek, the Greek language

Yunanistan Greece

Yunanlı *n.* (a) Greek

yurt (-du) homeland fatherland native
country

yurttaş citizen; fellow countryman
compatriot

yüksek high

yüksekokul institution of higher
learning

yürümek walk, go for a walk; fig
proceed go on

yürütmek cause to walk; carry out put
into effect. apply

yürüyüş walking; walk stroll; (protest)
march

yüz face

yüz hundred

yüzde + [a number] percent

yüzünden *as post* because of on
account of

yüzyıl century, 100 years

Z

zaman time; when

zaman : bir zamanlar once at one time formerly

zaman zaman from time to time occasionally

Zambiya Zambia

zarar damage; harm; injury

zarar çekmek suffer harm

zarar vermek damage; harm; injure

zaten as a matter of fact in any case anyway

zayıf weak

zayıflatmak weaken

zekâ intelligence

zenci Black person. Negro

zengin rich wealthy

zerre atom; minute particle; trace

zevk taste; pleasure enjoyment; preference

zırhlı battleship

zihniyet mentality

zikretmek mention; cite

zil bell

Zimbabve Zimbabwe

zira because

ziraat agriculture farming

zirve peak; summit

ziyaret visit

ziyaret etmek visit

ziyaretçi visitor

zor n force; compulsion, obligation; a difficult; hard; adv with difficulty, barely

zorunda olmak have to, be obliged/forced to

zorlama vn coercion force compulsion

zorlamak (vn zorlama) coerce force; put pressure on press

zorlayıcı coercive

zorluk difficulty

zorluk çekmek experience difficulty

zorunlu obligatory compulsory essential